

Notes du mont Royal

WWW.NOTESDUMONTROYAL.COM

Cette œuvre est hébergée sur «*Notes du mont Royal*» dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Wellcome Library

ARATI SO-
LENSIS
PHAENOME-
NA ET PROGNO-
STICA.

INTERPRETIBVS.

M. TVLLIO CICERONE. RVFO FESTO
AVIENO. GERMANICO CAESARE, VNA
CVM BIVS COMMENTARIIS.

C. IVLII HYGINI ASTRO-
NOMICON.

Omnia partim è vetustis codicibus, partim è locorum collatione emendata, & e-
mendatorum ratio, ab ipso Morelio, viro sane vt colligere li-
cet, doctissimo, & acerrimi iuditij, exposita.

*Nos verò præter ea quæ in Parisiensi exemplari reperiuntur, figuris affabre, ad Prole-
mæi doctrinam exculptis, figurarumque explicationibus, RVFVM FE-
STVM ornamus: quem & ea causa præmisimus.*

COLONIAE AGRIPPINAE,
APVD THEODORVM GRAMINAEVM.

ANNO SALVTIS M. D. LXIX.

Ne locus aliquis vacaret, hos versus Camerarij quibus nominatum
 nium coelestium siderum complexus est, propter elegan-
 tiam adiecit, cum summam horum libro-
 rum contineant.

*Nomina discite puer veterum studiose laborum
 Sydera, & cœli cognosce micantia signa:
 Signa vocant, quibus illa vides insignia templa,
 Sed numerum denum quater atque octo esse dederunt.
 Vise summa tenent Aquilôn frigora, per quas
 Ingens in morem fluuij perlabitur Anguis.
 Hunc subit Arctophylax sed & hunc mox gemma Coronæ,
 Inde Genu Nixus, post quem Lyra, deinde Volucris.
 Tum Cepheus & Cassiope, tum Vector & ille
 Falcatum extollens caesa enses gorgone Perseus.
 Hinc Deltoron, & Andromede, hinc stat Pegase, sed se
 Delphin excipit, hunc Telum, hoc Aquila, Anguitenensque:
 Signifer hac sequitur decliui circulus orbe,
 In quo Aries, Taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virgo,
 Chela, Scorpius, Arcitenens, Caper, Amphora, Pisces.
 At Notus vndifero tenet hac simulacra sub axe,
 Armatum, Oriona, Canem in quo Syrius ardet.
 Quis Procyonque Lepusque & Iasonis additur Argo,
 Hydrusque & Centaurus & Ara incognita nobis,
 Tum notius Piscis, Cetusque ac Eridani vnda.*

AMPLISSIMIS ATQVE OR-
NATISSIMIS VIRIS SÆPIVS ITERVMQVE
CONSVLIBVS, ET INCLITAE VNIVERSITATIS STVDII

COLONIENSIS RESPECTIVE PROVISORIBVS VIGILANTISSIMIS,

eiusdemque florentissimæ reipū. amplissimo Se-
natui, Dominis suis colendis, Theo-
dorus Graminæus
S. D.

AN AM ac Venerandam esse rerum sublimium cœle-
stiumque cognitionem, et ob beneficia quibus mortalium
vitam afficit, quam maximè excolendam, consensus gen-
tium, ac primorum parentum patriarcharum propheta-
rumque declarat auctoritas. Dum vltimæ memoriæ re-
cordamur, ac spaciū præteriti temporis respicimus, nul-
lum vnquā studiū genus adeò excultum cum summa admi-
ratione mortalium, vt admirandam rerum sublimium cognitionem, vel artis
minimè gnarus facilè nobis dederit. Adamum primum omnium nostrorum paren-
tem, quem deus è puluere ac limo terræ formauerat, hanc artem & calluisse, ac
propagasse, affirmare non dubitauerim. Iosephus antiquitatum Iudaicarū scri-
ptor cum affirmet, ipsum Sethem Adami filiū vbi omnium rerum inuolutionē
& interitum mortalibus egris imminere, à parēte, intellexisset, duas columnas
erexisse, alteram latericiam, alteram æneam, vt his insculptæ artes, ab aquarū
impetu, si ad insolitam magnitudinem excrescerent, & ab ardore flammæ, si
mundus ignis conflagratione conficiendus, conseruarentur. Hæc itaque grata
fuerunt oculis primis parentibus, diuina dei opificia contemplantibus: qui se periu-
cunda illa rerum sublimium contemplatione oblectarunt, ex inenarrabili illa
cælorum structura perdiscentes, eternam aliquam mentem esse, quam patrum
traditione deum ipsum cognouerant, qui totius vniuersi compaginationem ex
nihilò simul cum tempore ab initio construxisset, & constructa cuncta Gigan-
teo Trumpho, supercilio, moueret. Parens itaque primus, harum rerum cogni-
tione imbutus ea Mathusalemo tradidit, Mathusalemus Noë demonstrauit.
Ab ipso Noë haud dubie Abrahamus ea percepit, quæ ad cultum veri dei &
cœlestium cognitionem pertinerent, qui postmodum hæc eadem, vt Berosus scri-
bit Aegyptijs communicauit. Hisce temporibus & Iobū vixisse constat, non in
diuina solum verum etiam in humana philosophia versatum, qui Arcturi, Orio-
nis, & Hyadum meminit, quæ non obscuræ eum cælo deditum fuisse declarant.
Ab hisce igitur luminibus humani generis rerum sublimium cognitio dum profe-
cta sit, nationes illæ in quibus ipsi versati sunt, veluti: Armenia, Mesopotania,
Caldea, Assyria, Aegyptus, Phœnicia, clariora ac magis illustria eius doctri-
næ retinuerunt monumenta. Non mirū videri debet ipsos patriarchas & pro-
phetas, harum rerum cognitionē habuisse, eaque oblectatos, Cum spiritus etiam

in Ecclesia DEI stellis, atque præclarissimis luminibus cæli tanquam ver-
bis visibilibus vsus sit ad flectendos animos, ad veram DEI agnitionē, & in-
uocationem salutarem. quod Dionisio Ariopagite contigit, qui per defectum so-
lis tempore passionis & plenilunij prodigiose contingentem, postmodum Paulo
predicante in veri & ignoti DEI cognitionem peruenit. Huic fidem facit
Magorum historia quorum patrociniū hactenus vestra vrbs vsa est, & DEO
faute in omne æuū fruitura, licet diris vndique ac horrendis perturbatio-
nibus Catholica Ecclesia à blasphemis hæreticis, qui Oūile CHRISTI san-
nis & scommatibus spurcissimo sacriligoꝝ ore, omnia sacra, atq; adeo sanctorū
reliquias prophanant, finitimæ regiones his annis conturbatæ sint, & ob nostra
schelera, qui nobis iusti DEI pœnam ac punitionē, pro chdolor, accersimus, de-
populandæ, nisi dominus DEVS ob paucorum fidem, & probitatem Ninien
conseruauerit. Magi itaque hi quorū dico precibus ac patrociniū inuari nos, per
stella ortum mundi regem & saluatorem natum esse, vere in astrorum doctri-
na eruditissimi, iudicarunt & agnouerunt. Fuisse enim Natiuitatem DOMI-
NI NOSTRI IESV CHRISTI suspiciendam credimus, tantum e-
nim illi, haud dubiè, natura tribuit natali die, quantum concursu omnium
cælorum excogitari poterit, Magi vt intelligere potuerint regnum natiue-
gis æternum forè, & eius legem pietatis, iusticiæ, fidei, simplicitatis, cha-
ritatis, optimè institutæ esse, nullumq; habiturū finem, nisi post reditum eclip-
ticarum, in quo noua forma, post mundi huius innouationem ac conflagrationem
sordium, & status vniuersi videretur. Quod tamen non ita intelligi velim ac si
diuinitatem Christi Iesu, Miracula, vitæ inculpata sanctitatem integritatemq;
legis promulgationem, Euangelij doctrinam, ab astris dependere, & magos ex
ijsdem id perdiscere potuisse, iudicem. Verum quemadmodū natura ornauit eum
optimo temperamento, pulchritudine corporis, grauitate intuitus, quæ omnia
ferme ex Iosephi testimonio colliguntur. Sic DEVS admirabilis ac gloriosus,
optima constitutione tempus, quo æterni patris æternus filius, in hunc mundum
nasceretur, adornare ac constituere voluit, vt Magi ac gentiles per astrorum ac
siderum cognitionem, in qua ea tempestate cæteris nationibus præualebant, non
aliter quam princeps Apostolorū Petrus, in multitudiue piscium, ad CHRIS-
TVM adductus est, in veri DEI cognitionem accerserentur, & profanq;
Idolorū demonumq; cultu relicto, Deum vnum ac verum in spiritu & veritate
colerent. Hinc constare arbitror huic arti, & locum fuisse aliquem, tum in si-
nagoga, tum in Ecclesia DEI. In quanto vero honore ac æstimatione fuerit
apud gentiles fabulæ ingeniosissimæ, & sanctæ veterū historiæ comprobant: vi-
delicet Saturnum, Iouem, Martem, Solem, siue Apollinem, Venerem, Mercu-
rium, Dianam, siue Lunam, Castorem, Pollucem, Persea, Medusam, Cephea,
Cassiopeiam, Arcturum, Berenicen, Herculem, Ariadnen, Astræam, Chiro-
nem, & reliqua nomina stellis, imaginibusq; cælestibus indita, fuisse propria he-
roibus, regibus, reginis, earū cultoribus, vt id ex Iulij Hygini Astronomico co-
piosius videre licet. nec solum apud primos illos reges & principes hanc artem
notam & perspectam, sed & apud Græcos postmodum et latinos, iam lōgo tem-
pore

pore in magna admiratione hominum fuisse colligere licet. dum omnes plerumque regum sese moribus accommodent. Apud Græcos Solon fuit, cum Thalete, post reges, insignes eorum artifices fuerunt. Meton, Calippus, Hyparchus, Ptolemæus. In Romana vero Republica, Numa, Iulius Cæsar, Augustus, Tiberius, Constantinus, Theodosius, FL. Valerius Martianus, Imperatores præclaris virtutibus præditi, tum vero hac laude celebriores quod summa diligetia & fouerint & adiuuerint rerum cælestium peritos, Vtinam hoc nostro æuo Reges & principes, ac rerum publicarum administratores idem agerent, studiis deditos, liberalibus stipendiis iuuarent, tantam nunquam perturbationem præclara ingenia excitasset, dum relictis studiis liberalibus, se theologice ac diuinis imiscerent, Ecclesiæ constitutiones perturbantes, hæreses sectantes, atque ita parare sibi diuitias potius studentes, quibus coniugem ac liberos alant, quam in Ecclesia Catholica pauperes perseuerent. Tantus enim hoc nostro æuo est artium liberalium contemptus, ut si quis in ijs delitescat, & non Theologicis studiis, aut Iurisprudentiæ operam accommodet, quibus solis honos est, & distenti loculi, ut malim alterius potius fortunam, quam philosophi. Sic enim ego sentio, cum iam annis quinque scholæ artium, ut vocant, præfuerim, & studiosis ad Mathematicas artes viam demonstrauerim, nemine alio hæc eadem in Coloniensi vniuersitate profitente, parum tamen aut nihil inde comodi receperim. Verum non dubito meum laborem gratum atque acceptum vestræ amplitudini fore, si vnquam rectè negotium quo pacto se nostrorum studiorum haberet, explicatum fuisset. Si itaque vestræ prudentiæ consultum visum fuerit, in hac professione, mea opera vti, me paratissimum atque obsequentem, ut vnum de numero suorum ciuium reperient. Munus enim quo iam fungor Typographicum scilicet, non me impedire, sed adolescentum studia magis ac magis promouere ac iuuare potest, quod ex præsentis nostro labore facilius colligitur, quem eo potissimum fine suscepimus, ut studiosi cum voluptate quadam rerum sublimium scientiam perdiscerent. Eos auctores ijs coniunximus qui apud Latinos eandem pertractarunt materiam, & Aratum Græcum poetam nobis latino carmine reddiderunt. Quo vero eos omni difficultate remota, commodius in cognitionem sublimium perduceremus RVFVM FESTVM figuris, figurarumque, explicatione exornauimus. Figuras adiecimus non secundum Arati aut eius interpretum descriptas rationem, sed Ptolemaicam, quam exactiorem iudicamus, Aratus enim οὐ πόνυ καλῶς ut Leontius inquit, Mechanicus neque πρὸς τὸ ἀκριβὲς, ἀλλὰ πρὸς τὸ χρησιμὸν ὧν ναυτιλομένοις hoc est non optimè, neque exacte admodum, sed quatenus nautis conducere videbatur, de sideribus scripsit. Vestræ autem Amplissimi, ornatissimi que viri prudentiæ, quicquid laboris & molestiæ ac sumptus, in hoc adornando libro, ad bona ac honesta studia promouenda suscepimus, dedicandum duxi. Gratium enim id omne esse scio vobis, meis D. quod studia aut promouere aut illustrare soleat.

Valete feliciter, Datum in Republica vestra, ex Officina nostra Typographica. Anno Salutiferi partus

M. D. LXIX.

XVII. Calendarum Aprilis.

DE M. T. CICERONE EX GREGORII GYRALDI
DIALOGO QVARTO.

DE Marco Tullio Cicerone, quæ ad eius poeticam tantū attinent, afferemus. Puer igitur Marcus Tullius, vt Plutarchus scribit, poetæ ad eodē operam impendit, vt plurimū omniū iudicio in ea facultate profecerit, multaq; in ea etate poemata scripserit: inter quæ illud ipse Plutarchus celebrat, quod Pontius Glaucias inscribitur, versu tetrametro. Multa carmine ex Græco transtulit, vt tota Arati Phænomena, cuius etiam nunc parsextat, aliaq; quæ sparsim suis in dialogis inferuit. Nunquid ideo, inquit Piso, poeta Cicero? Nam tametsi Ciceronis Limonem, poematis id nomē, citat Donatus, vbi de Terētij poetæ vita agit, illudq; Virgilij existimetur à Cicerone sumptum,

„ *spes altera Roma. & illud*

„ *corripuit, tremulis altaria flammis.*

id enim Ciceronis vxori, dum sacrificasset contigisse, dicitur: id quod & ipse Cicero quodā suo poemate testatū reliquit: & eius licet elegiam, quæ Thalemastis inscribitur, afferat Seruius, ex qua carmē illud.

„ *In mare Tyrrhenium longè, penitusque palumbes*

„ Reliquit: non ideo tamen ego illū poetam crediderim. Tunc ego, poeta necne fuerit Cicero, non vobis dixerim, pictum tamē in tabula fuisse, multaq; præter ea quæ tu modo attulisti carmina & adhuc legi, & ab auctoribus citari affero, vt quæ de ipsius Consulatu à Lactantio in tertio diuinarū Institutionū, & quæ in secundo eiusdē Consulatus Vrania Musa pronūciat, in primo de Diuinatione, ex verbis Quinti Ciceronis fratris.

„ *Principio ætherio flammatus Iupiter igni*

„ *Vertitur, & totum collustrat lumine mundum.*

& reliqua: vsq; enim ad octoginta versus ibi leguntur. Fabius quoque Quintilianus, Ciceronis quosdam ioculares libellos adducit, atq; ex ijs versus. Quin & de suis tēporibus tres se carmine libros scripsisse ipsemet ad Lentulū in Epistolis testis est, quos eosdē esse existimant aliqui, qui de eius Consulatu inscribuntur. Sed num parū vobis testimonium videtur de poemate, quod Marius inscribitur, Scæuolæ & Q. Ciceronis? Nam cū in primo de Legibus Atticus Pomponius dixisset de quercu in Mario lecta, Quale est istuc, quod poetæ ferunt: mihi enim videris fratrē laudando suffragari tibi: tum Artico respōdet Q. Frater, Sic ita sanè. veruntamen dum Latine loquentur literæ, quercus huic loco nō deerit, quæ Mariana dicatur, eaq; vt ait Scæuola de fratris mei Mario, canescet seclis innumerabilibus. De eodē Mario poemata idē Q. Frater in primo de Diuinatione: Quid est illo auspicio diuinius, ait, q̄ apud te in Mario est, vt vtar potissimū te auctore.

„ *Hic Iouis altisoni subitis pennata satelles*

„ *Arboris è trunco, serpentis faucibus morsu.*

& cætera quæ ibi leguntur. Sed & illud multis mirū videtur, quod de ipso Marco Cicerone legitur, non pauciores vnquam, cum in vrbe esset, quingētis versibus quotidie scribere solitū, nisi vos de prope versibus intelligatis. Iure igit, inquit Piso, quisquis ille fuit, inter poetas marcū Tulliū reposuit.

DE GERMANICO CAESARE, EX PE-
TRI CRINITI LIB. III.

CAIVS Germanicus Augustus ex nobilissima Claudiorum familia ortus est, patre Druso, ac diligenti cura in vrbe eruditus. Tantū profecit sub primam adolescentiam in optimis disciplinis, vt incredibile dictu sit, quantū ab antiquis scriptoribus cōmenderetur. Suetonius, ac Fabius Quintilianus maximis laudibus eius ingeniū, atq; opera extollunt, etsi paulō iunior ea ipsa cōposuit. Idē Germanicus in Causis præterea versatus est, & his quidē triūphalis. Inter alia studia Græcas comœdias à se editas reliquit, & opus Arati de rebus cælestibus in latinos numeros conuertit, nihil commotus, quoddā M. Tullio foret interpretatum, vt obseruatum est ab Hieronymo. Quintilianus inter poetas heroicos hunc constituit, quo loco enumerat Val. Flaccum, Saleium Bassum, Rablrium, & Lucanum, Quid inquit, Germanici operibus sublimius, doctius, & omnibus denique numeris præstantius? Quis bella canere melius

melius potuit, quàm qui sic egerit? Reliqua omittimus, ne videamur plurà nunc repetere, quàm institutum opus patitur. Cognomen Germanici à deuictis Germanis reportauit, cōtra quos magno exercitu, ac summis viribus dimicauit. Vxorē Agrippinam habuit M. Agrippæ filiam, & ex ea liberos plures procreauit. Traditum est eum obiisse in vrbe Antiochia, quum quartum ac XXX: annum ageret: neque sine suspitione venenā, Tiberio auctore talis facinoris, vt Suetonius putauit. Quæ res credita est, non modo propter liuores, qui toto corpore extiterunt: sed ex ipso etiam corde, quod igni admotum cremari haud potuit. Publius Ouidius opus suum de Romanis Fastis ad hunc Germanicū misit, eiusq; doctrinam tanti fecit, vt inter egregios poetas illius nomen retulerit. Nec defuerunt, qui existimarent ab eodem Germanico compositum fuisse epigramma illud vulgatum de puero Thracensi: quod equidem propter egregiam, singularemque in eo genere elegantiam subiiciendum existimauit.

Thrax puer astricto glacie dum luderet Hebro, &c.

De eodem

EX GYRALDI DIALOG. V.

GERMANICVS Cæsar Drusi filius, qui à Tiberio adoptatus, eiusdem, vt putatur iussu, veneno è medio sublatus in Syria à Pisone fuit, ætatis suæ anno quarto & tricesimo. Venenā signa, vt ait Tranquillus, præter liuores qui toto corpore erant, & spumas quæ per os fluebant, eius quoque inter cineres cor incorruptum repertū est, cuius ea natura existimatur, vt veneno tinctum non cremetur. Fuit vero Germanicus cum domi, tum foris excellentis ingenij & virtutis, cuius quando vita à Suetonio & à Cornelio Tacito describitur, missis cæteris, ego ea tantum quæ vel ad eius eloquentiam vel poeticam pertinent, attingam. Omnes, inquit Tranquillus, Germanico corporis animique virtutes, & quantas nemini cuiquam contigisse satis constat, formā & fortitudinem egregiam, ingenium in vtroque eloquentiæ doctrinæq; genere præcellens, beneuolentiam singularem, conciliandæq; hominum gratiæ, ac promerendi amoris mirum & efficax studium. Orauit causas etiam triumphalis, atq; inter cætera studiorū monumenta reliquit & cōcædias Græcas. Extant & in Græcis Epigrammatum voluminibus, quos legi, ipsius nonnulli versus in Themistoclem. Doctis ferre omnibus persuasum video, elegans illud epigramma, quod numeris omnibus est absoltum, de puero Thrace, huius esse Germanici, quod dignissimū est, vt hic & vbiq; recitetur. hoc autem ipsum est:

*Thrax puer astricto glacie dum ludis in Hebro,
Ergore concretas pondere rupis aquas.
Dumq; ima partes rapido traherentur ab amne,
Abscidit heu tenerum lubrica testa caput:
Orba quod inuentum mater dum conderet vrna,*

Hoc peperit flammis, cætera, dixit, aquis. Extat & in manibus habetur eiusdem Cæsaris Germanici Aratea interpretatio, quam & D. Hieronymus post Cicero nianā agnouit. Celebrat Plinius Germanici cāmen, quod in Cæsaris Augusti equū composuit. Ouidius verò poeta vbiq; Germanicū poetam facit, summisque laudibus effert, vt in Fastorum libris quos eidem dicauit: tametsi grāmatici quidā malint Tiberio Cæsari dicatos. At vos videre quā benè Germanico cōueniant, cum sic canit:

*Que sit enim culti facundia sensimus oris,
Cinica pro tropidis cum tulis arma reis.
Scimus & ad nostras cum se tulis impetus arces,*

Ingenij currant flumina quanta tua tui. Sed id manifestius ad Suilliū, cui nupta fuerat ipse Ouidij priuigna, quam omnem elegiam ne vos, quæso, legere pigeat.

DE RVFO FESTO AVIENO EX LIB. QVINTO EIVSDEM CRINITI.

RVFVS Festus Auienus, poeta eruditus & elegans, per eadē tempora floruit, quibus Cæs. Diocletianus Imperator est appellatus: quæ res cum multis alijs argumentis colligitur, tum ex commentarijs Diui Hieronimi, qui (cum loquitur de Arati Phænomenis) Auienum refert paulo ante in Latinum ea conuertisse, post M. Tullium, atque Germanicum. Quidam putant fuisse illum genere Hispanum: sed hoc mihi non

fatis compertum est in tanta rerum obscuritate. Illud minimè dubium est, eum magna doctrina, ac multiplici rerum scientia præstitisse. Nam præter opus Arati (quo maximam laudè adeptus est) cōposuit etiam librū de Orbe terrarū ijs versibus, quos vocant hexametros, imitatus Dionysium Græcū poetam. De maritimis quoq; scripsit Iambicis versibus: intactū opus Latinis ingenijs, tantæq; difficultatis, vt diu multumq; sibi elaborandū fuerit in eo absoluēdo. De hoc poemate sic idē Auienus refert.

„ Laboris autem terminus nostri hic erit,
 „ Scythicum v' profundam, & equor Euxini sal,
 „ Et si quæ in illo marmore insula tument,
 „ Edisserantur: reliqua porro scripta sunt
 „ Nobis in illo plenius volumine,
 „ Quod de Orbis oris partibusq; facimus.

Plura in hoc opere inseruit ex varijs atq; recōditis auctoribus: præcipueq; secutus est (vt ipse testatur) Hecatæū Milesium, Hellanicum Lesbium, Philonem Atheniensem, Pauſanachum, Euctemum, Cleonem Siculum, alijsq; permultos: vt prætermitamus Annales Punicos, à quibus conplura accepit. Neque defunt qui existimēt fuisse alia composita ab eodem Auieno. Seruius quidem grammaticus, cum de cometis differit, Auienum scribit fecisse. Virgilianas fabulas Iambicis versibus, & historica quædam ex libris Liuianis, Quæ in re non satis habeo exploratum, an hæc ad eundem sint referenda, etsi ratio temporum maximè congruit. Inter amicos præcipuè coluit Myrmecium Flauianum, virum clarissimum, & probum: cuius virtutem atque probitatem magnopere commendat, dicato illi volumine de Maritimis. Hæc sunt quæ legimus de hoc Auieno apud veteres auctores. De Auieno poeta Græco (cuius leguntur Epigrammata) nihil dicendum est hoc loco.

De eodem.

EX GYRALDI DIALOGO. III.

RVFVS Festus Auienus, in antiquis codicibus Abidnus dicitur, & in Seruij etiam commentarijs. Hic ab aliquibus Hispanus est existimatus, ego certè nihil habeo, quo vobis id affirmare possim. Hic Dionysij Punici de Situ orbis versus ex Græcis Latinos fecit: item Aratea Phænomena, quod vtrumq; opus extat carmine hexametro expressum. Et præter hæc de Oris maritimis librum edidit, carmine trimetro iambis co, ad Probum, virum consulare, ad quem etiam Cl. Claudianus scripsit, quo argumento ducor, vt Auienum Claudiani, hoc est Theodosij imperatoris, & filiorū temporibus floruisse credam: id quod & faciliè Hieronymi verbis astruere possumus, qui quodam suarum epistolarum loco, nuper illum scripsisse dicit. Alij Diocletiani Cæsaris, non satis firmo, vt mihi quidem videtur argumento, alij vtrunque inconfessum parūve compertum esse volunt. Seruius Grammaticus Auienū ait Virgilianas fabulas, & Liuium iambicis versibus descripsisse. Sunt qui hunc ipsum Auienum esse putent, quem Aurelius Macrobius in Saturnalibus cœnis loquentem induxit. Vt cum que tolerabilis est poeta, & dignus saltem ob rerum cognitionem, vt aliquando legatur. Sed ne quid à me desideretis, extat & libellus ad Theodosium inperatorē, huius, vt putatur, Auieni, nisi nos fallat inscriptio, in quo plerosque Aesopi apologose lego carmine complexus est, qui an legitimus sit, non multum esse precium operæ, vt disquiramus, existimo. cuius, quisquis ille fuit, hæc verba sunt ex Præfatione, Huius, inquit, materiæ ducem nobis esse Aesopum noueris, qui responso Delphici Apollinis monitus, ridicula orsus est, vt legenda firmaret. Verum has pro exemplo fabulas, & Socrates diuinis operibus indidit, & poemati suo Flaccus optauit, quod in se, sub iocorum communiū specie, vitæ argumenta contineant: quas Græcis iambis Gæbrias repetens, in duo volumina coartauit: Phædrus etiam partem aliquam quinque in libellos resoluit. De his ergo vsque ad XLII. in vnum redactas fabulas edidi, quas rudi Latinitate compositas elegi sum explicare conatus. Hæc ille totidem verbis, & simul de Auieno satis.

ARATIPHAENOMENA.

RVFO FESTO AVIENO PARA.

PHRASTE.

ARMINIS inceptor mihi Iuppiter: auspice
terras

LInquo Iouè, excelsam referat dux Iuppiter æ-
thram:

Imus in astra, Iouis monitu: Iouis omine cælū,
Et Iouis imperio mortalibus æthera pando.

Hic statio, hic sedes primi patris, iste paterni

Principium motus, vis fulminis iste corusci,
Vita elementorum, mundi calor, ætheris ignis,
Astrorumque vigor, perpes substantia lucis,
Et numerus celsi modulaminis: hic tener aër,
Materiæque grauis concretio, succus ab alto
Corporibus cælo, cunctarum alimonia rerum,
Flos & flamma animæ, qui discurrente meatu,
Mentis primigenæ penetralia dura resoluens,
Impleuit largo venas operatus amore,
Ordinis ut proprii fœdus daret iste, calorem:
Quo digesta capax solidaret semina mundus,
Inseruit ritè hunc primum, medium, atque secundum.
Vox secreta canit tibi: nam permixtus vtrique,
Et fultus sese geminum latus, vnus & idem est
Auctor agendorum, propriique patrator amoris,
Et mundi verè pastor sacer, hic chaos altum
Lumine perrumpit: tenebrarum hic vincula primus
Soluit, & ipse parens rerum fluitantia fixit:
Hic dispersa locis statuit primordia iustis:
Hic digestorum speciem dedit, iste colorem
Imposuit rebus, sexuque immixtus vtroque,
Atque æui pariter gemini, simul omnia lustrans
Sufficit alterno res semine: rerum opifex hic,
Hic altor rerum, rex mundi, celsa potestas
Aetheris atque Erebi, pigra inclinatio nodi,
In sociabilium discretio iusta deorum,

A

Cuius

FESTI AVIENI

Cuius & extremum tellus opus, ignea cuius
 Lumina sunt late, sol, & soror ille diei
 Tendat ut infusi rutilum iubar, altera noctis
 Ut face flammanti tenebrosos rumpat amictus:
 Nec desit genitis pater vlllo in tempore rebus.
 Istius ille anni pulcher chorus, alta ut hebescat
 Terra gelu, ver blandis adrideat aruis,
 Puluerulenta siti tellurem ut torreat estas,
 Et grauis autumnus redeat foetura parentis:
 Hoc duce per tumidi ferimur freta gurgitis, isto
 Praeceptore solum grauibus versamus aratris.
 Iste modum statuit signis, hic rebus honorem
 Infundit, tenebris hic interlabitur aethrae:
 Viscera, & aeternos animat genitabilis artus.
 2 Denique ne longum marcentia corda iacerent,
 Mundanique ortus mens immemor, omnia sensim
 Vilia conciperet, neque se subduceret vnquam,
 Fontis in aeterni primordia, quo velut amnis,
 Quem festina citis vrget Natura fluentis,
 Lapsum continuo ruitur in corpora nostra
 Prorumpunt animae, seriemque per aethera nectunt.
 Hic primum Cnidij radium senis intulit astris,
 Mortalemque loqui docuit conuexa deorum,
 Cur Hyperionios Nepa circumflecteret ignes,
 Autumnus reditu: cur sub gelido Capricorno
 Bruma pruinosi iuga tristitia solueret anni:
 Cur spacium lucis, madidae cur tempora noctis
 Libra celerque Aries demersi pondere Olympi
 Aequarent, qua parte Polus sublimior alto
 Cardine caeruleas Thetidis non tangeret undas:
 Quis Polus umbrifero lateat decliuis in axe,
 Et vaga pallanti cur signa errore ferantur:
 Quae rursus ingenio numerisque Solensibus idem
 Iuppiter efferri melius dedit incola tauri,
 Musa ut Cecropios raperetur & Aonas Agros.
 Me quoque nunc similis stimulat furor edere versu
 Tempora, cum duris versare ligonibus arua
 Conueniat, cum veliuolo dare carbasa ponto,
 Et cum victicomo crinem tondere Lyæo.
 O mihi nota adyti iam numina Parnassei,
 O per multa operum mea semper cura Camoenæ,
 Iam placet in superum visus sustollere coelum,
 Atque oculis referare viam per sidera maior,
 Maior agit mentem solito deus, ampla patescit
 Cirrha mihi & totis se Helicon inspirat ab antris.

Arctos

ARCTOS.

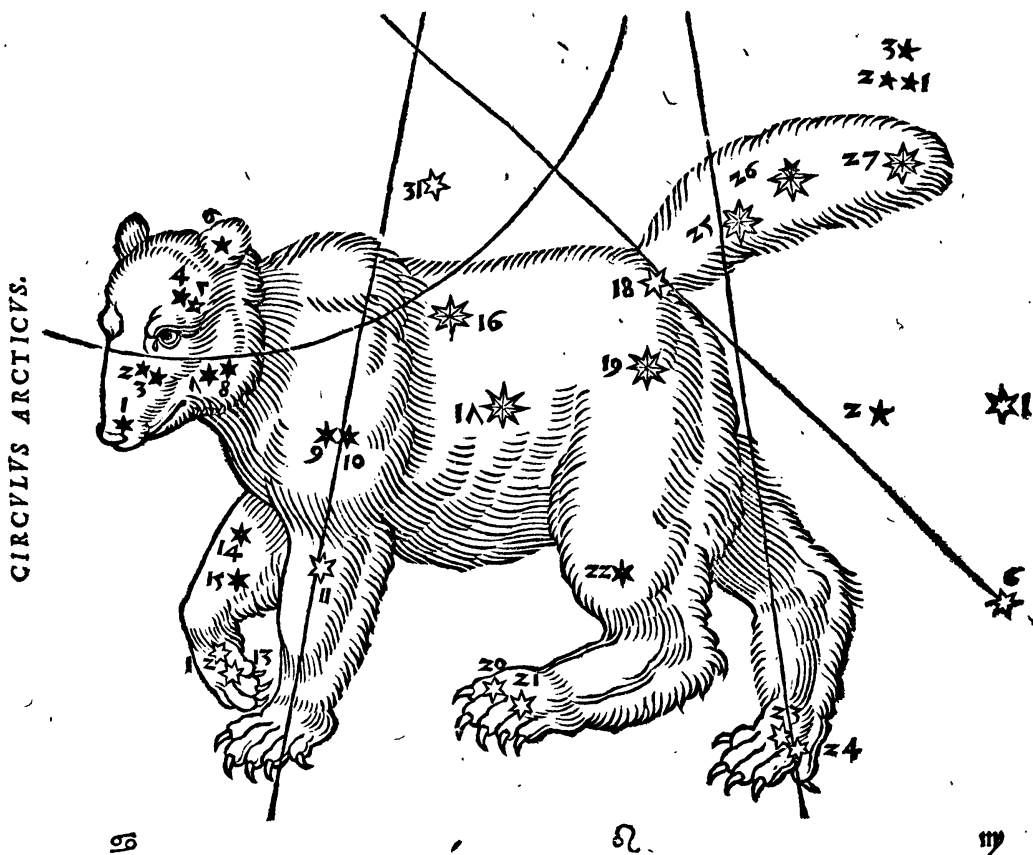
3 OMNIA quæ flammis pingunt radiantibus æthram,
 Nox & agit, verso ceu fixa trahuntur Olympo:
 At non cuncta tamen Signorum in lege putanda:
 Nam numeris & honore carens micat omnibus ignis,
 Et rutilo cunctis flagrat coma flammea crine:
 Sed quia non certa formarum in luce notantur
 Omnia, sideribus cassum fit cætera volgus.
 Mobilis en etiam mundi se machina versat,
 Ponderis & proprij trahit inclinatio cælum:
 Sed non axis item curui vertigine fertur
 Aetheris, vt stilus instabili conuoluitur orbi,
 Luce manente tenusque procul sacra viscera cæli
 Perforat, & mediæ molem terræ tenet: illum
 Non prolixa dies, non incumbentis Olympi
 Cursus agit, motusque loco labor, vt semel hærens
 Constitit, & ferri se circum cuncta remisit.

4 NEC minus extremo dispar polus: Oceano pars
 Sublime erigitur, subit alteramersa sub vndas
 Pars Erebum, & nigri iacet hæc vt conscia Ditis:
 Hic notus, horrifera aquilonibus illa rigescunt.
 Hac teres in gemina stridit vertigine cardo.
 Alter in obtutum facilis latet, alter & alto

5 Deprimitur barathro. Sed quæ sublimior axis
 Tethyos vndosæ linquit cetosa fluenta,
 Contemplare sacras vt mundus subiit Arctos.
 Sicastrum dici Cnidius dedit, Aufone easdem
 Voce feras Vrsasque & Plaustra vocare solemus:
 Fabula nanque Vrsas, species dat Plaustra videri.
 Has pater omnipotens nemorosi in valle Lycæi
 Adsueta duris quondam venatibus, æthræ
 Intulit, & raptogenetricis flore sacrauit:
 Vel ceu fama dehinc docet altera, Creta vbi fluctu
 Tunditur insanis latè circonfona cauris,
 Iuppiter has idem rerum memor indultarum,
 Et custodiæ referens pia dona salutis,
 Cum puer agrestes inter Curetas, & inter
 Dictææ longum latuit crepitacula rupis,
 Scandere flammigerum victor permisit Olympum,
 Nescia signa salis, nocturnique inscia casus,
 Hospita & insanis aquilonibus: haud tamen ollis
 Ora, vel aduerso sunt obuia pectora motu:

FESTI AVIENI

Verfa Lycaonijs sed suspectatur in vrsis
 Forma super: pariterque polo vestigia librant,
 In spinam & flammis ardentia dorsa iacentes.
 Sic Iouis altrices teretem prope cardinis axem,
 In caput, inque humeros Helice Cynosuraque versa,
 Præcia venturis dant semper signa procellis.
 Nanque Helice Graios, Tyrios Cynosura per altum
 Parua regit: non vlla facem succenderit vnquam
 Stella prior, neque flammigeros edixerit ortus
 Antè alia, immerso cum iam Titanius orbe.
 Imbuit & tremulo Tartesia terga rubore,
 Crescia quam flammans inter primordia noctis
 Maior agat, vultusque sacros ostendat Olympo.
 Illa licet paruo iaceat temone per æthram,
 Verior, infidum tamen est currentibus æquor.
 Cardine nam toto cōuertitur. haud mora, longos
 Pigra tenet gyros, neque ceu mollita parumper
 Fleatitur, aut tardo cohibet cunctamina lapsu,
 Denique Sidonijs dux est Cynosura carinis:
 Rectior vndoso cursus fulcatur in æstu.

Vrsa maior qua Græci est α ερτορ μεγάλη η έλινη latinis Helice siue Plaustrum, capite attingit cir-
 culum arcticum. Caudam vsq; ad eleuatiū brachium Bootis protendit. Quibus signis stella eius adhareant,
 signorum

ARATEA PHAENOMENA.

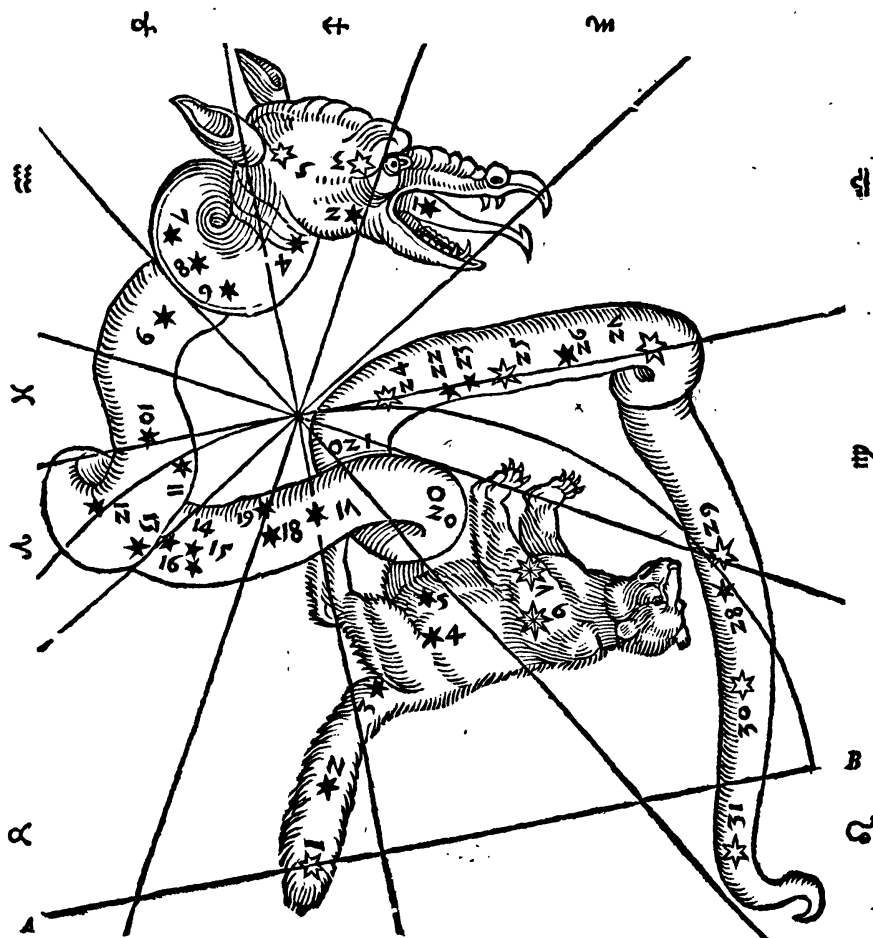
5

signorū characteres declarāt. *Stellas cōtinet in vnīuersum viginti septem, quarū prācipua sunt istae 14.*

27	In Cauda extremitate.	Secunda
26	In Cauda medio cui inharēt stellula illa quam Alckiz vocant.	Secunda
25	Ad Cauda exordium.	Secunda
16	In dorso in Angulo videlicet figura quadrilatera.	Secunda
17	In ventrem proclinans.	Secunda
18	Ante exortum caudae vna ē rotarum numero Plaustri.	Secunda
19	In sinistro femore in angulo figura quadrata.	Tertia
11	In sinistro pede.	Tertia
12	In anteriori dextri pedis parte.	Tertia
13	In eodem pede.	Tertia
20	In posteriori sinistro pede.	Tertia
21	In eodem pede.	Tertia
23	In dextro pede posteriori.	Tertia
24	In eodem.	Tertia

Quam autem obineat in cōlo hac tota imago dispositionem atque situm, figura ostendit.

6 INTER vtranque dehinc prāclari nominis Arcton
 Ceu circumflexo sinuantur flumina lapsu,
 Squammeus agmen agens Draco voluitur, atque obit ambas
 Spirarum curuis anfractibus: hunc quoque, vt artus
 Longius effusum, spacioſa volumina tendunt.
 Compta Lycaonijs includunt Plaustra choreis:
 Quā caput est Helices, fundunt sese vltima monſtri
 Agmina, & hac cōeli vix cauda in parte quieſcit:
 Altera qua spiræ sinus est, ſublime reponit
 Verticis, & curuo ceu circuncluſa Dracone,
 In dorſum alterius dorſo iacet Anguis ab ore
 Vertitur, ac longe poſtremam lapſus in Arcton,
 Rurſum maioris repetit confinia ſigni.
 Nec quæ ſtella caput flammarum inſignet honore,
 Sola micat, ſolāue rubent incendia criſta:
 Sed ſetofa duplex adolet duo tempora fulgor,
 Et duo ſub geminis oculi fulgoribus ardent.
 Vnicus ignis itē mento æſtuat, ipſāque forma
 Verticis in nutum veluti curuata parumper,
 Quā per dimenſos demittitur ordo meatus,
 Flectitur, atque Helices caudam ſpectare videtur,
 Cuius in extremum ſpacio propiore per æthram,
 Sibila protenti ſuccedunt ora Draconis.
 Quin ſuper illa etiam ſumma confinia cauda
 Stella ſubit, dextri quæ temporis igne coruſcans,
 Aemula vicinis accendit lumina flammis:
 At decliue caput vertexque obliquior aſtris,
 Hac in parte ſacri procumbere cernitur axis:
 Qua pater Oceanus rutili reparatus Eoi,
 Occaſus ortusque ſolo moderante cōercet,
 Et gemina alternæ miſcet diuortia metæ.

II
A. B. AEQUINOCTIORVM COLVRVS.

DRACO, δρῶν, inflāmatu, flammiger, vociferās capite laeuū Herculis pedē fere cōtingit, vētre ad Cephea reflectitur. Deinde exiens extra Arcticum, rursus quasi circumdat Vrsam minorē, rediēq; rursus versus caput maioris Vrsae, ingreditur. Nec ad vnū aliquod Dodecatemoriō referri potest, cum omniū fere extremas partes attingat quemadmodū id signa circumscripta declarant. Continet in vniuersum stellas triginta vnum, ex quibus precipue sunt istae sequentes.

3. Supra dextrum oculum.
5. In extremitate capitis prope aurē dextram.
24. Post tertium nodum sinuosi flexus serpentis.
23. Inter precedentem & quartum nodum.
27. In vltimo nodo, quarto scilicet flexu cauda.
29. In sequenti cauda parte.
30. Prope cauda finem.
- In extremo cauda.
6. 7. 8. Tres in colli flexu posita.
1. In lingua.

Tertia

Tertia

Tertia

Tertia

Tertia

Tertia

Tertia

Tertia

Quarta

Quarta

De harū situ quē in celo habent, figurā consule.

Vrsā minor, α γ κ τ ο ς μ ι ν ο ρ, Cynosura, est iuxta polū Arctisū, huius cauda attingit polū, caput vergit ad caudam maioris Vrsae, interposita cauda Draconis.

Sunt in minori Vrsā, stellae septem, quarū nulla vnquā in nostro Climate occidunt, vti singula iam ordine recensentur.

1. Ea quae est in cauda extremitate, quā nautae vt plurimū obseruāt, quoniam polo omniū maximē sit vicina.

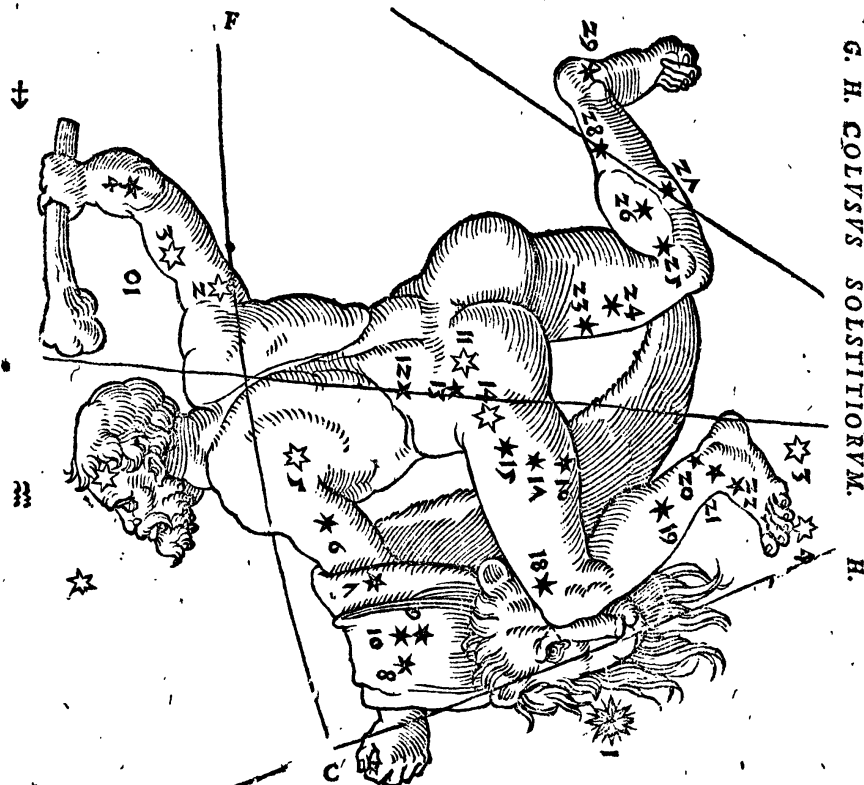
Tertia

- 6 Quae in angulo figura quadrilatera cōsistit, estq; vna illarū duarū quae sunt in eius sinistro humero. Se.

7 Altera

EN GONASIN.

7 INDE pruinoso si lumen abusque Dracone,
 In conuexa feras, oculosque in proxima mundi
 Declines, qua parte globo tu met altior ortus,
 Illa laboranti similis succedet imago:
 Protinus expertem quam quondam dixit Aratus
 Nominis, & cuius latuit quoque causa laboris:
 Panyasi fed nota tamen, ceu longior ætas
 Eruit excussis arcana exordia rebus.
 Nam dura immodici memorat sub lege tyranni,
 Amphitryoniaden primæuo in flore iuuentæ,
 Quæ cedunt medijs longè secreta dici,
 Hesperidum venisse locos, atque aurea mala,
 Inscia quæ lenti semper custodia somni
 Seruabat, carpisse manu: postquam ille nouercæ
 Infaturatæ odijs serpens victoris abictu,
 Spirarumque sinus, & fortia vincula laxans,
 Occubuit, sic membra genu subnixa sinistro,
 Sustentasse ferunt, sic infedisse labore
 Deuictum fama est: actum Titynthius, Aethræ
 Inclytus & folio fultus sublime paterno est.
 Iuppiter hanc speciem, miseratus acerba laborum,
 Reddidit, & talem cerni permisit Olympo.
 En manus ipsa Dei violenta in verbera pendens
 Erigitur, dextræque dehinc impressio plantæ
 Tempora deculcat maculosi prona Draconis.

G. H. COLVSVS SOLSTITIORVM. H.

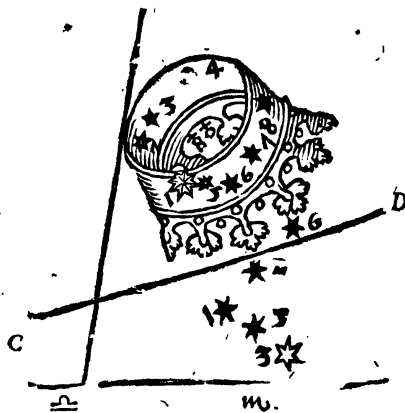
HERCVLES, Theseus, Tamyris, ἐπὶ γόνασι, idest in genibus, Geniculator, capite Serpentariū prope tangens. Lauā ad Vulturē vsque cadentem extendit, Genua nonnihil incuruat &c. pedē dextrum ad baculum Bootis, sinistrū ad caput Draconis conuersum tenens. Caput & dextrū brachium transeunt Tropicum versus aequinoctialem. Duo dodecatemoria occupat Scorpij & Sagittarij. Quidam hunc saltatorē vocant, alij Lycaoni tribuunt. Stellis constat. 29. quarum hæ sunt præcipuæ:

1	In Capite.	Tertia
2	In dextro humero.	Tertia
3	In dextro brachio	Tertia
5	In Sinistro humero	Tertia
11	In Coxa Sinistra	Tertia
14	In eius vicina parte.	Tertia
7.8.9.10.	Quatuor illæ quæ sunt in Leonis exuvio.	Quarta
23.24.25.	Illæ quæ in coxa dextra sunt.	Quarta
29	In dextri pedis extremitate, nempe ea quæ est in fine clauæ Bootis, huius sideris 29. istius	Quarta
9.	quemadmodum ex Arctophilacis figura elucet.	Quarta
18	In genu sinistro.	Quarta

Quarum situs, figura atque complexus schemate proponitur. Verum stellam hanc primi ordinis, quæ à sinistra imagini adiectam videmus, referimus ad testudinem seu fidiculam.

CORONA.

POPLITE succidui quæ sideris ampla patefcunt
8 Terga dehinc mersum quæ iacet sublime humerorum,
Aspice ceu rutilis vibret lux Gnosia flammis.
Hæc quondam Bacchi monumentum fulget amoris:
Hæc Ariadnei capitis testatur honorem.
Trina ter illustant hanc lumina, pars quæ Coronæ
Serpentem vicina subit, qua sibila in Arcton
Ora Draco inclinans stridet flabris aquilonis:
Post tergum Nixi pars voluitur, ac velut hærens
Rursum defessi referatur nuncia signi.

C. D. TROPICVS CANCRI.

CORONA Borealis, Σεφαιρος Κορωνη, Corona Ariadnes iuxta manum Bootis dexteram, non longe à Tropico distat Cancrī. habet stellas 8. quarum hæ sunt præcipuæ.

1 Splendidissima

ARATEA PHAENOMENA.

- 1 *Splendidissima omnium quæ tanquam gemma emicat dicta Alpha.*
- 2 *Iuxta splendidissimam ex vna parte.*
- 3 *Iuxta splendidissimam ex altera parte.*
- 4 *Quæ hanc sequitur.*
- 7 *Quæ iterum sequuntur istam.*
- 8 *Vltima stellarum omnium quæ sibi hoc modo succedunt.*
Quarum situm atque complexum ex figura cognoscimus.

9
Secunda
Quarta
Quarta
Quarta
Quarta

OPHIVCHVS.

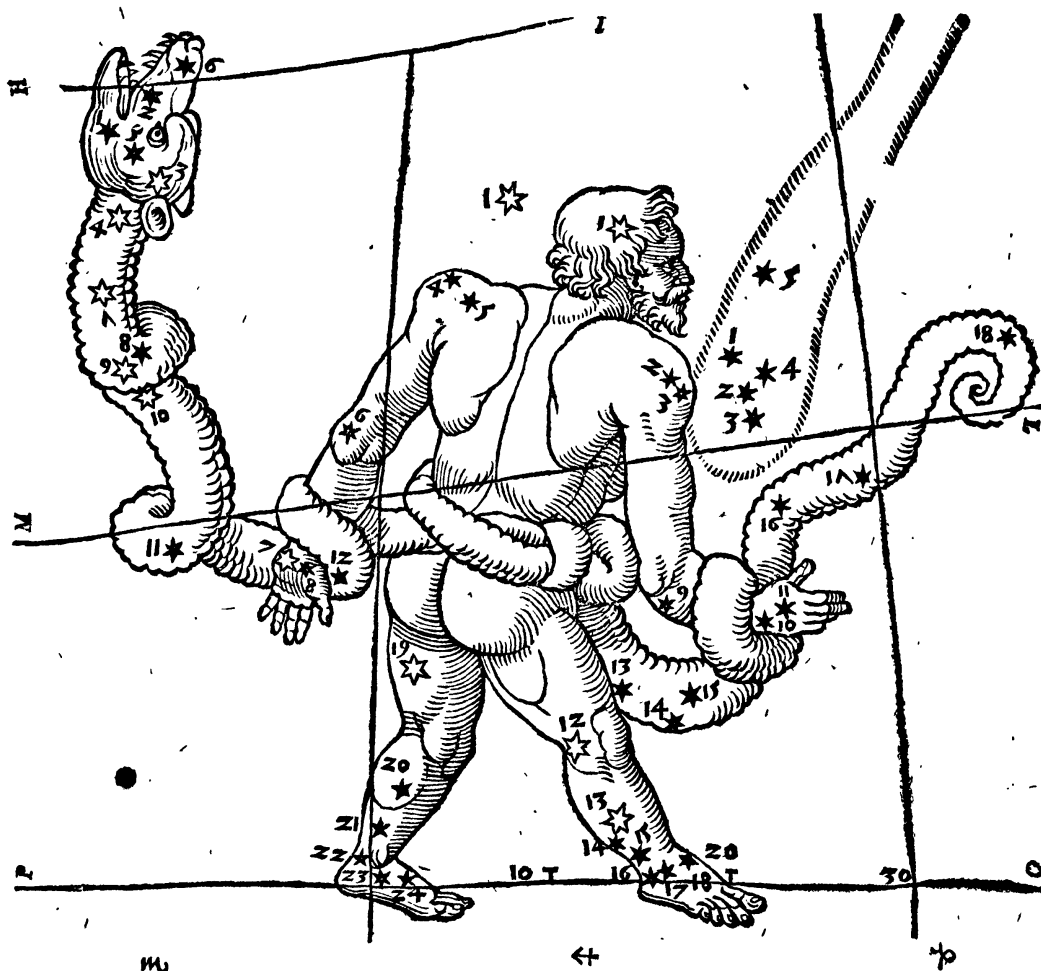
9 ISTIVS extremo sub vertice, vertice quippe
Sideris Innixi, clarum nosces Ophiuchum.
Tricæi fidus stat nominis, & cui pingui
Thure Epidaureæ fumant altaria sedis.
In styga decursis Parcarum ab origine fusis
Merferat Hippolytum sors vltima: iamque per imas
Cocyti tenebras & stagna nigrantia Ditis,
Portitor ille Charon Theside fata vehebat.
Hic immaturi sed enim miseratus acerbum
Lethi supplicium, Neptunique aspera iussa,
Argentes artus Erebo procul intimo ab usque
Suscitat, atque animæ rursus tepescit calore
Viscera, mundanas reuocat medicator in oras.
Non tulit omnipotens ortu cuiquam generato
Deucalioneo, fas esse nouissima fata
Vincere, & incassum decurrere pensa sororum:
Moxque trifulca polo iaculatus fulmina celfo,
Et super æriæ vibrans incendia flammæ,
Morte repertorem medicinæ audacis in umbras
Deiicit: ac gnato reparans solatia Phœbo,
Asperaque extincti miseratus fata nepotis,
Surgere nocturno iubet inter sidera motu.

Hic ergo insignes ardens venas Ophiuchus,
Hic rigidos artus formæ Anguinenæ honore
Arduus, hic tantos humeris vibrantibus ignes
Euomit, ut pleno cum Luna nitescit in orbe,
Menstruæque ingenti iam tempora diuidit ortu,
Nequaquam lentis obscurior ex humeris lux
Marceat: at manibus non compar flamma rubescit.
Nam suffusa leui resplendent vltima luce:
Sed cerni sunt prompta tamen: postremæque parco
Igne micant. ille angue manum confertus utranque
Erigitur, serpensque dehinc elabitur ambas
Flexilis, & medium cingit spiris Ophiuchum:
Quem super hærentem plantarum mole duarum.

• B

Scorpios

10
 FESTI AVIENI
 Scorpios in geminas effusus viscera parteis,
 Afflictusque oculos, maculosaque pectora pressus,
 Sustinet. attiguas euoluitur Anguis in auras,
 Agmine non æquo, neque tanta volumina compar.
 Nam quæ dextra manus sinuoso affigitur Angui,
 Parcius ab domino terga explicat, altera porro
 Plurimus, ac multo per læuum pondere lapsus
 Funditus: & rutilo quæ lux sedet ignea mento,
 Vsq̃ue Ariadnæ se se vicina coronæ
 Lubricus inclinat. post spreta brachia quondam
 Formidata truci suspexeris Orioni:
 Hæc concessa etenim curuis mercatio velis.
 Huc falcata Hiodij repserunt cornua monstri,
 Sidereæ nimium facis indiga: nanque hebes ollis
 Ignis & obtuso marcent incendia crine.

H. I. TROPICVS CANCRI. L. M. AEQVATOR
 O. P. ECLIPTICA.

Ophiuchus

ARATEA PHAENOMENA.

11

Ophiuchus, Serpentarius, ὀφιοῦχος, qui tenet Serpentem, seu Aesculapius, Anguiger, caput proximum Herculis vertici habet. Vtraque manus à corpore longius protensa, Serpentis circumuoluentis se amplexu circumducuntur, pes vterque vsque ad Scorpionis signum descendit & ob id capricorni tropico insistit cum angue tria occupat dodecatemoria ♄ → ♋ ♏

Constituitur autem hoc astrum, prater eas quibus serpens componitur stellis viginti quatuor, quarum insigniores magisque conspicuae sunt istae.

1	In capite.	Tertia
7	Vna duarum quae sunt in sinistra manu.	Tertia
8	Altera earum duarum quae licet hic figuram habeat quartae magnitudinis, in caelo tamen quantitas conspicitur.	Tertia
12	In genu dextro.	Tertia
13	In tibia dextri pedis.	Tertia
19	In sinistro femore.	Tertia
2	Vna ex illis duabus, quae in dextro humero sunt.	Quarta
4	Vna ex duabus quae in sinistro humero sunt.	Quarta
15	Vna è quatuor, quae sunt in dextro pede.	Quarta
23	In sinistro pedis planta, quae Scorpii pedem attingit.	Quarta
10	Vna è duabus quae in dextra manu sunt.	Quarta
11	Earum duarum altera.	Quarta

ostenditur autem schemate, quisnam sit earum in caelo positus.

ὀφιοῦχος ὀφιοῦχος sinu flexuoso implicat Aesculapium in magnam sese expandens amplitudinem, caput enim eius cum sinistra manu Ophiuchi quam complectitur se girans in spyrā serpens, in ♄ signo apparet, maxima eius corporis pars, cum figura Anguientis, in signo → cauda sinuosus ambitus, in signo ♏

Sunt autem stellae quibus componitur. 18. è quibus praecipuae sunt quae subijciuntur.

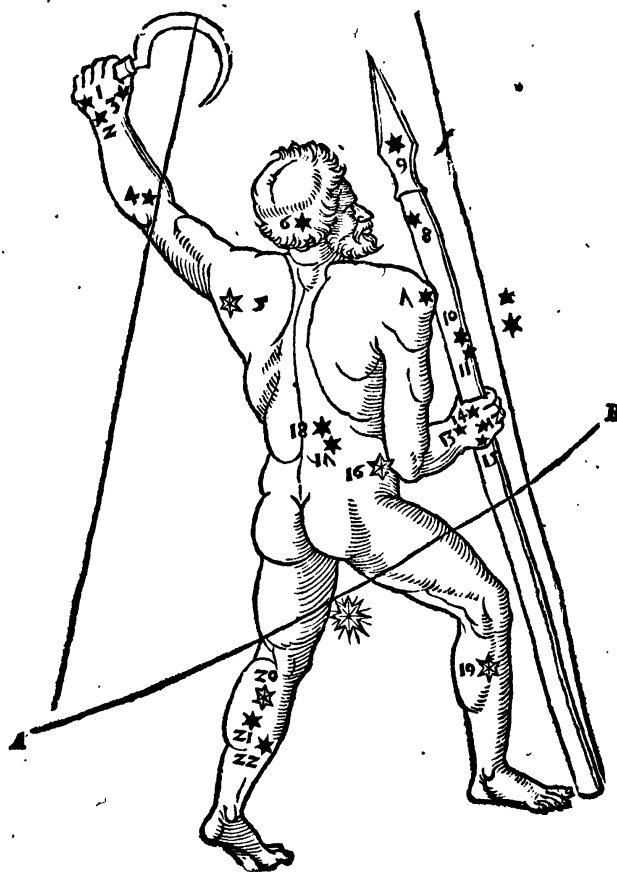
3	In capitis initio	Tertia
4	Vna è duabus quae in colli initio sunt.	Tertia
7	Earum duarum altera.	Tertia
9	In primo Serpentis flexu à capite ad sinistram manum Aesculapij.	Tertia
10	Earum duarum altera.	Tertia
3	Quatuor quae dextrum oculum circumstant.	Quarta
15	Iuxta dextram Aesculapij manum in cauda flexu.	Quarta
16	Post dextram manum quae cauda adhuc inflectitur.	Quarta
17	Iuxta cauda extremitatem	Quarta
18	In extremo totius Caudae.	Quarta

Monstrat autem figura, quam illae in caelo dispositionem habeant.

BOOTES.

10 CALLISTO rutilat stellis, quibus utque ferinam
Prona sit effigiem, quo cardine torqueat axem,
Semper in occiduis attollens lampada flammis
Arctophylax, siue, ut veteres cecinere, Bootes,
Famosa Arcadici testans commenta tyranni.
Et licet instanti similis, similisque minanti
Terga Helices iuxta premat arduus, haud tamen vnquam
In picturatae plaustrum procurrere matris
Fas datur, antiqui quoniam contagio in illo
Criminis, & veterum prohibetur culpa malorum.
Nec minus in membris lux olim maxima vibrat

Omnibus, ardet apex capiti, micat ignea late
 Dextra flammam, humeri flammam mouet instar
 Inter vtrunque femur, quâ se confinia lucis
 Diducunt pedibus, maior quâ luminis auras
 Verberat, & rutilo sidus magis æstuat astro.
 Nam locus Arcturo sacer * adscribitur, illinc
 Aurea qua summos adstringunt cingula amictus,
 Ebria flammanti consurgit stella rubore.

A. B. CIRCVS AESTIVVS CVIVS IN VICINA PARTE
 HERET ARCTVRVS RVTILANS.

*Bootes seu Bubulcus, Coarctus, Arctophylax custos Plaustrum, laeuum brachium ad caudam maioris
 Vrsae extollit, pedes ad virginis sidus deflectit, ultra Tropicum intra crura illustris stella collocatur, clara
 & rutilans Arcturus & Alramech dicta.*

*Sunt autem in Boote stella 22. praecipue hoc loco mentionem faciemus earum quae magis illustres
 sunt.*

- 1 Inter vtrunque femur quae Arcturus appellatur.
 5 Supra sinistrum humerum.

Prima
 Tertia
 20 In

ARATEA PHAENOMENA.

20	In sinistro genu duabus alijs vicina.	13
6	In capite.	Tertia
7	Supra dextrum humerum.	Quarta
10	In medio claua quam manu tenet.	Quarta
9	In eiusdem sine qua Hercules vnum pedem attingit vt monuimus in explicatione eius imaginis	Quarta
16	Sub dextro brachio prope spinam dorsi.	Tertia
18	In media spina dorsi.	Quarta
19	In dextro femore iuxta genu.	Tertia

Quis vero sit earum situs atque figura, in caelo monstratur presenti schemate.

VIRGO.

II QVA protenduntur vestigia summa Bootis,
 Quaque per immensum circumflagentibus astris,
 Circulus obliquo late iacet Astriger orbe,
 Contemplare sacros subiectæ Virginis artus.
 Quam te quam memorem, siue est genitor tibi summus
 Iuppiter ex Themide in terras demissa parente:
 Seu patris Astræi clarum es genus, aurea cuius
 Sidera sunt proles, & qui pro munere morum
 Inculpabilium nomen dedit omnibus astris:
 Aut Pelusiæ magis es dea littoris Isis,
 Digna Poli consors, & cura latrantis Anubis.
 Seu tu diua Ceres, sic nam tibi flagrat arista,
 Et ceu Siriaco torretur spica calore:
 Protentata manu ter quæ pernicibus alis,
 Nec fat certa gradum, viduatæque vertice summo
 Fluxipilæ vestis vestigia, lubricum vt æuum
 Sors agat, & subitis obrepat mobile fatum
 Temporibus, precor in terras procûl æthere ab alto
 Flecte oculos, placidamque meis venerabilis oro
 Pande sacris aurem. Tu cum sincera priorum
 Vita hominum nullis ageret sub legibus æuum,
 Auræque innocuos seruarent secula mores
 Sponte sua, nec criminibus via prompta pateret,
 Inter confusos populorum libera cœtus
 Versabare libens, nullique obnoxia culpæ
 Corda inhibens media, casto res more tenebras:
 Nullus telluri limes datus, indice nullo
 Culta secabantur, neque iam discretio campum
 Metiri in dominos monstra uerat: omnia rerum
 Vsurpantisterant, promiscua thura per agros
 Præstiterant cunctis communia cuncta videri.

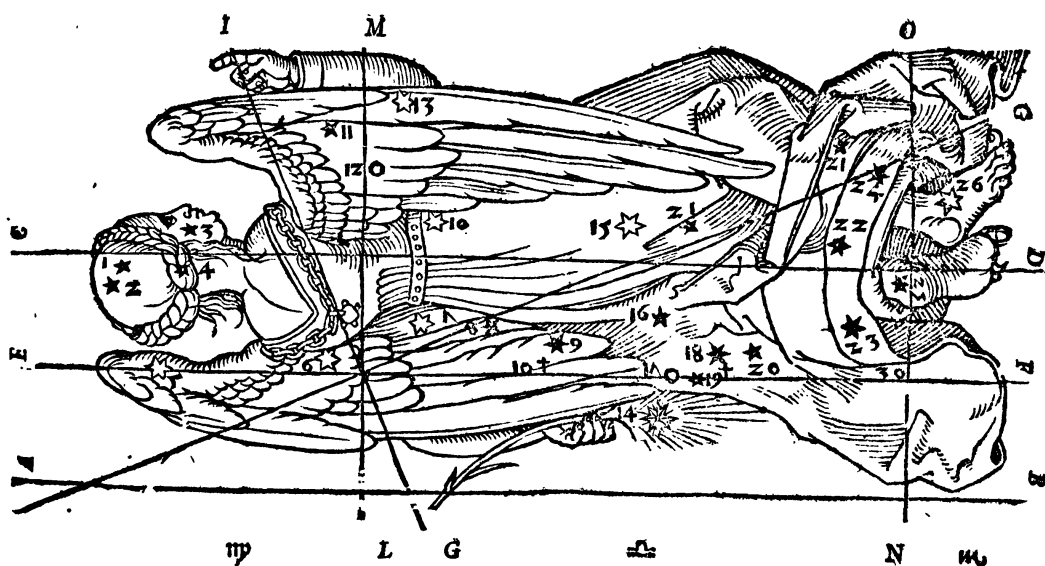
Denique cùm placidas crebrò Dea viseret vrbes,
 Teætæque iustavirùm passim succederet illa,
 Feruentis late pelagi natura, salumque
 Fluctibus instabile, & glauci vada turgida ponti,
 Quà senior cano nutrit sub gurgite Nereus
 Delphinos virides, & phiseteras anhelos,
 Ignorata suo seclusaque fine iacebant.
 Nulla fides vndis, tumido commercia fluctu
 Nulla petebantur: neque longis nauita terris
 Insinuare ratem ius fecerat, exul vt oris
 Omnibus externas veheret per inhospita gazas
 Aequora, & infano penderet sæpe profundo
 Omnia: sed cunctis nasci dabat aurea terris
 Iustitia, & nullo discreuerat aëre regna.

At postquam argento deformis viluit ætas,
 Rarius in terras os inclinabat honestum
 Iam Dea, vix summos ad labens denique monteis,
 Cùm cedente die Phœbus sub nocte propinqua
 Occiduus pronos vrgeret in æquora currus,
 Vsurpandam oculis sedabat adcurrentum:
 Non vt fessa virum repararet gaudia vultu,
 Sed crepula vt latè vomeret conuicia voce.
 Parcite vile genus, lacrimis aiebat obortis:
 Causa querelarum vestrum est scelus, aurea quondam
 Iudice me vestri vixerunt secla parentes.
 Degener in vobis animus, solertia vobis
 Peruigil, arte noua vitam traducere mos est:
 Omne æuum studijs excuditis: hinc quoque rursus,
 Proh pudor atque dolor, nascetur vilior ætas.
 Et lacerata genas ibit Bellona per vrbes
 Saucia, vt infidas agitent certamina mentes.
 Hæc vbi permœsto rauco congesserat ore,
 Alite procurfu sese in conuexa ferebat
 Protinus, atque oculos fugiens exosa sequentum
 Linquebat coetus hominum. ruit hæc quoque rursus
 Viuendi series, ac successere pudendo
 Aerea secla habitu: fraus ilicet, & furor ardens,
 Atque cruentus amor chalybis, segnisque libido,
 Et male suada lucri rabies subit omnia, terror
 Degener, ac mœstæ facies formidinis implet:
 Secreti immodicus vada gurgitis vltima versat
 Tiphys: Agenoreo color hinc mentirier ostro
 Incipit, Assyriumque bibunt noua vellera succum,

Ebria

Ebria vt extremo splendet lana veneno,
Sic iusta in populos mox Virginis inculpatæ
Exarsere odia, & cœlum pernicipibus intrat
Diua alis, spaciumque sibi subuecta per auras,
Vnde procul terras summa vix cerneret æthra,
Propter anhela libens late capit astra Bootis.

12 ISTIVS extremis humerorum partibus vrget
Stella faciem, qualique rubent incendia flamma,
Quæ subiecta procul caudam maioris ad Vrsæ
Vertice brumalis circumuoluuntur Olympi:
Talis vtrique modo simul & fulgore micat lux
Plurima: quippe procul clarè fax ardet in Arcton.
Nec contemplandi labor anxius, omnia primis
Obuia ceu vibrant obtutibus, vnus ob ora
Quæ sunt prima ferè vestigia, præminet ignis:
Altera quæ pedibus regio est clunalibus, ardet
Stella itidem, genibûsque dehinc se tertia promit,
Aemula qua rutilæ flagrant confinia caudæ.
Non tamen his species, non sunt cognomina certa,
Sed permixta simul vulgi vice conuoluuntur.

A. B. ET C. D. LIMITES AC TERMINI ZODIACI. E. F. SOLIS
VIA. A. G. AEQVATOR QVI IN LINEA L. M. ECLIPTICAM
INTERSECANS AEQVINOCTIVM FACIT.
N. O. FINIS LIBRAE.

Virgo, $\pi\alpha\rho\phi\epsilon\upsilon\omicron\varsigma$ plus quam gradus decem sideris quod Leo occupat obtinet. Pedes quoque priores li-
bra inferens, manu dextra vltra Aequinoctialem (ibi enim Zodiacus vltra aequatorem egreditur) illu-
strem tenens stellam vnde clariores quidam projiciuntur radij, & dicitur Spica. Græcè $\sigma\alpha\chi\upsilon\delta$, Arabicè
Azimech. Alas habet. Ala vero à latere dextro Zodiacum egreditur, in hac stella maxime Borealis $\pi\rho\omicron$ -
 $\tau\epsilon\rho\upsilon\gamma\eta\tau\iota\varsigma$ id est vindemiator dicitur. Sunt autem stelle qua hanc virginem illustrant 26. quarum pra-
cipua sequuntur.

16

FESTI AVIENI

4 Splendida illa in sinistra manu qua appellatur Spica.

6 Ad sinistra ala exortum.

26 In dextro pede qui magis ad boream accedit.

13 In sinistra ala extremitate.

24 In tibia dextra.

10 In cinctura à latere dextro.

15 In dextro femore.

7 In sinistra cinctura parte

25 In sinistro pede.

Earum situs quem in cœlo obtinent, ex figura fuerit perendus.

Prima

Tertia

Tertia

Tertia

Quarta

Tertia

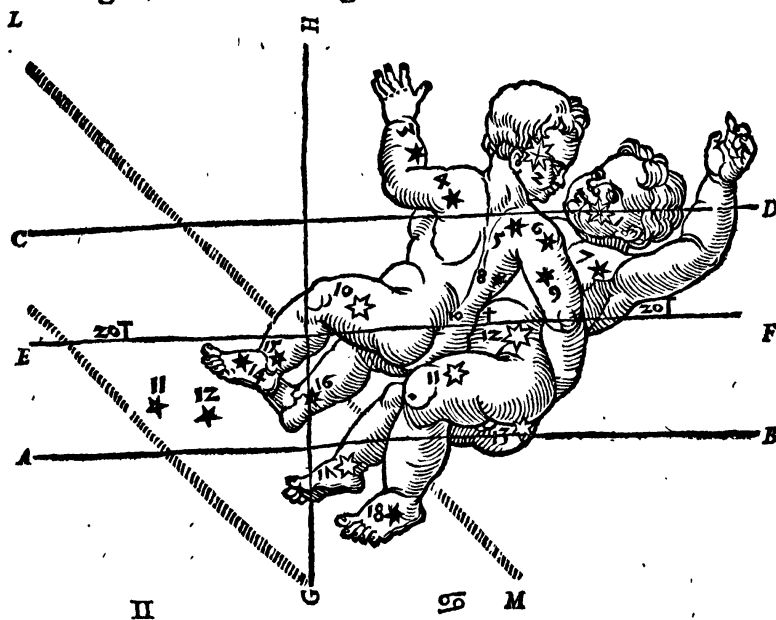
Tertia

Tertia

Quarta

GEMINI.

13 ILLA quidem supero conferta relabitur axe,
 Inficia piscosi semper falis, ipsius autem
 Subiectos capiti Geminos tibi cernere fas est,
 Spartanam Geminos sobolem, prolémque tonantis
 Egregiam, & proprio pòst reddita numina cœlo.
 Nam Lacedemonijs Mars cùm caluisset Aphidnis,
 Castora Cecropij tulit inclementia belli:
 At frater lucémque & fata superstitis æui
 Exosus, sortem lachrimis efflagitat æquam:
 Protinus alternæ germanos tempore vitæ
 Iuppiter attollit, cælíque in celsa receptans
 A Eternæ flagrare facis iubet ignibus ambo.

A. B. ET C. D. LIMITES ZODIACI. E. F. ECLIPTICA. L.
 M. ET E. G. LACTEAM VIAM NOTANT.

Gemini, δ'ιδουοι, Castor & pollux. Apollo & Hercules capitibus parum transcunt zodiaci limites,
 itemque pedes, alias verum suum locum occupant. In vtriusque capite prælucida stella constituitur.

Sunt

ARATEA PHAENOMENA.

17.

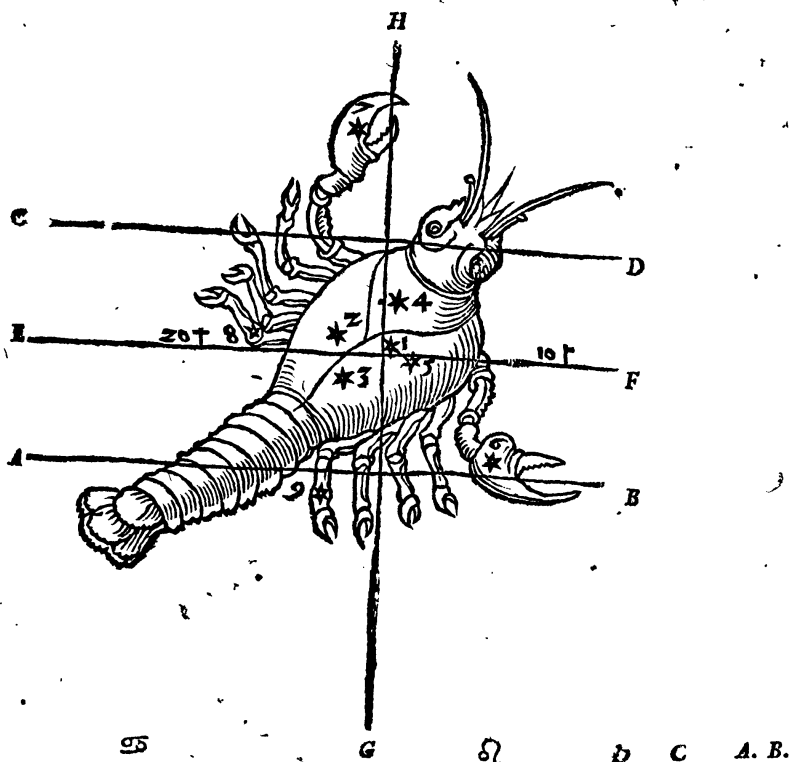
Sunt stellae quibus ornantur in yniuersum 18. e quibus haec qua sequuntur magis conspicuae sunt.

2	In capite eius, quo ad Boream propius accedit.	Secunda
1	In capite alterius, aliquantum rubescens.	Secunda
17	In dextro pede eius qui Australior est.	Tertia
13	In eiusdem clunibus.	Tertia
11	In eiusdem sinistro femore.	Tertia
12	In sinistro ilio eius qui Australior est.	Tertia
7	In eiusdem dextro latere.	Quarta
14	In sinistro calcaneo eius qui ad Boream magis est situs.	Quarta
5	In eiusdem dextro humero.	Quarta
4	In eiusdem sinistro humero.	Quarta
10	In femore dextri pedis.	Tertia

Earum autem situs atque figura, per schema exprimitur.

CANCER.

ALVO Heleces Cancer subuoluitur: astraque Cancro
Iuno nouercales ut semper proderet iras,
Praestitit. hic etenim Lernæi gurgitis Hydram
Vreret Alcides cum flammiger ausus in ipsum
Repere victorem, quâ duro concava dorso
Tegmina curuantur, geminus micat ardor in auras:
Hos dixere Asinos, ortos Thesprotide terra,
Et sidus Lenæ tuum determinat aër
Crassior, hos itidem qualis praesepibus esse
Forma solet, dispar Chelarum flamma coruscât
Nanque tribus stellis adoletur dextera Cancro:
Leua duas pigro succendit fomite flammâs,

A. B. C. D. ZODIACI LIMITES. E. F. ECLIPTICA H. G. LINEA
AD ANGVLOS RECTOS SECANS VIAM SOLIS,
INCHOAT LEONEM AC TERMINAT
CANCRI SIGNVM.

Cancer, nō quivoc nouem stellarum. Inter quas praesepe Φαετν nebuloſa in pectore & Afelli duo, & vos Cōpeos & vōlos, stella obſcura, ſed mira efficitia in ciendis tempeſtatibus ſecundum Aratum. Hiſ ad Geminos irrepens, multum ſpaciū ibi occupat, vnum atque alterum brachium quoque ex Zodiaco extendens. In ſua ſede parum loci obtinet. ſunt autem haec eius ſtella precipua.

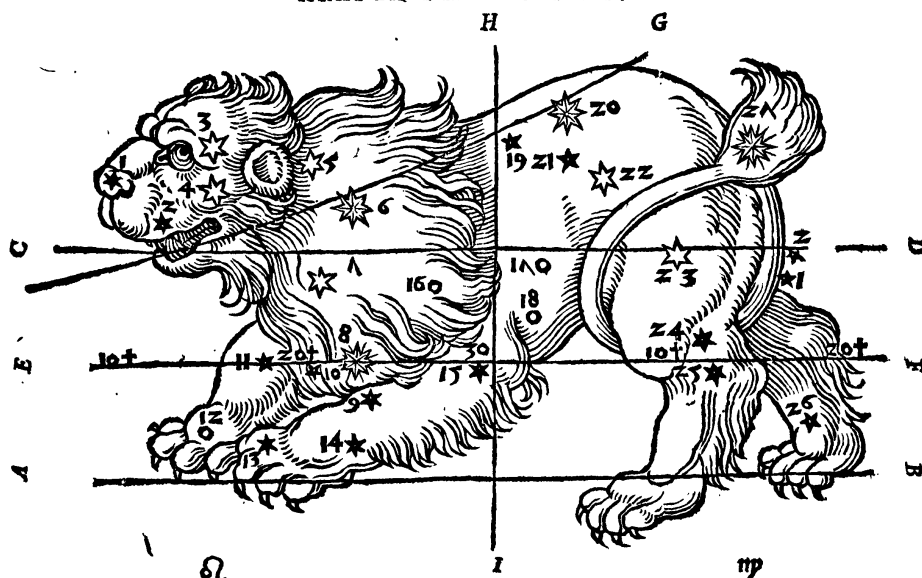
1	Vna illarum quatuor, quae in eius medio corpore quadrilateram figuram conſtituunt, quae aſinus nuncupatur,	Quarta
4	In vicina & contigua parte capiti, ad Septentrionem.	Quarta
2	In ſiniſtra doſi parte, vna illarum quae quadratum conſciunt.	Quarta
3	Altera earum quatuor quae ſunt in corpore, quam maxime proclinans in Auſtrum.	Quarta
5	Prima quae in medio & ymblico cancri conſiſtit, adherens.	Quarta
6	In brachio dextro;	Quarta
7	In ſiniſtro boreali.	Quarta
9	In pede verſus Auſtrum	Quarta
8	In pede verſus Aquilonem.	Quarta
- Earum autem ſitus & complexus mutus ex figura petendus eſt.*

LEO.

Hi verſus quibus Leonis Aſtrum exornatum eſt in Pariſienſi exemplari, quod ſigura caret Cancrī coniunguntur. Verum nos licet continuus textus videatur maluimus eum diuidere, vt ſigura aſtorum ſitum continentes carminibus quibus explicati aſtriſimi ſunt ſubiungi poſſint.

QVA poſtrema pedum rutilant veſtigia in Arcto,
Maxima flammigeri mūndus trahit ora Leonis.
Membra dehinc longi quae ſeſe ſemita cæli
Plurima protendit, torrentur fomite acuto
Singula, & aſiduis ardet Leo viſcera flammis.
Hic Hyperionij flagrat viæ ſolis, & iſto
Se duce cærulei referunt momenta calorſ.
Tunc ſuccifa Ceres ſtatim cum mergite culmi
Conſtruitur, flauos tondentur ſemina crines
Omnia, & auectas late coquit area meſſes.
Tunc & Threiciſ repetunt animoſa aquilones
Flabra polo, tunc Oceanum ſtata flamina cæli
Propellunt pelagus: longis hoc tempore in anni
Ocia ſunt remis: pontus vehit ipſe carinas.

A. B. C. D. LIMITES AC ZODIACI TERMINI. E. F. SOLIS ITER.
C. B. SOLSTICIALIS CIRCULVS. H. I. DODECATEMORII
LEONIS FINIS ET VIRGINIS INITIVM.

Leo, λέων pulcherrimum fidus, in quo multa sunt lucida stella, dimidiatum fere signum occupat in quo regnat Cancer. Dorsum, cauda, & caput, extra zodiacum progrediuntur plane sub Vrsa maiore collocatur, quod eo accuratius monemus, ut habita alicuius vnus signi certa cognitione reliqua eo facilius deprehendantur. Prater ea & illud diligenter hoc loco notandum est circa Leonem, inter eius extrema & vrsa, stellas esse nebulosa inuolutionis, informes tamen, quas vocant Berenices crines, ab harum situ Plinius terram secundum latitudinem, formam orbis absoluti globatam habere declarat. Berenices crines inquit, non cernit Aegyptus nec Trogloditarum sedes (qui in terra cauernis & specubus morantur. Ha stella autem, ob id Berenices coma vocatur, quod cum Ptolomeus Aegypti rex, in Asiam olim expeditionem suscepisset, Berenice eius coniunx, comam suam pulcherrimam Veneri deuouerit, si modo rex victor rediret, Et cum deinde superatis hostibus redisset & optatam victoriam obtinuisset illa comam absciderit, & Veneri vti prius vouerat suo in templo sacrarit, qua cum paucis post diebus, non amplius in templo, ubi suspensa erat, appareret, ab Astrologis quibusdam in caelum euecta, et iuxta Leonem collocata, dicebatur.

Sunt autem stella quibus hoc astrum splendet 27. quarum ista quae sequuntur praecipuae sunt.

8 In eius corde, quam vulgo cor Leonis & Regulum, latini Regiam, Graeci βασιλειον vocant. hac omnium quae in caelo haerent, efficacissima esse creditur, quod prope Eclipticam existens, solis lumine maxime adiuuetur.

Prima

27 Splendida illa, quae est in cauda extremitate.

Prima

6 Media illarum trium quae sunt in collo. Hac ut facile videre est linea C. G. quae Tropicum cancri notat contigua est.

Secunda

5 Altera earum quae ultra Tropicum est versus Boream.

Tertia

7 Tertia earum, amplitudini Zodiaci inherens. Ha stella, τρεῖς αἱ τοῦ τραχήλου, id est, in cervice, sunt satis nota in caelo, cum oculi & visus earum quantitatem facile distinguat.

3 Vna earum quae sunt in capite, ea quae supra oculum est.

Tertia

4 Altera propius ad terminum Zodiaci Borealem accedens.

Tertia

22 Supra sinistrum femur.

Tertia

23 In sinistro femore.

Tertia

Pater autem illarum in caelo situs ex schemate Leonis.

AVRIGA.

14 AVRIGATOREM par sit quoque cura videre:

D 2

Namque

Nanque tuas aures implebit fabula solers
 Crætei pecoris: hæc lac memoratur alumno
 Infudisse Ioui Capra, nutrix dicta tonantis.
 Stelligero subuecta polo est: ille impiger autem
 Pulcher Erichthonius, currus & quatuor olim
 Iunxit equos, pronus qui non procul in Geminorum
 Leua iacet, fusoque super se corpore tendit
 Plurimus, atque Helices caput inclinatur ob ore.
 Ille quidem in spacium membra explicat: at Capra læuo
 Fixa humero clare sustollitur: ipsius autem
 Fine manus paruas Hædorum suspice flammæ,
 Qui postquam Oceano sese expedire sonoro,
 Sæua procellosis immittunt flabra fluentis,
 Vt spumosa truci pulsantur littora fluctu,
 Et vaga cæruleas inuoluant æquora puppes.

C. D. LIMES AC TERMINVS CIRCVLI ZODIACI BORNE-
 LIS, CUI INSISTIT ERICHTONIVS EXTREMO PEDIS,
 CORNV TAVRI DEXTRVM CONTINGENS.

AVRIGA, ἄνδροχος, Erichthonius, Vector, Agitator, vbi ab vrsa maiore disceseris, intra Arcticum
 & Tropicum Cancræ inuenitur: sinistrum brachium conuertens ad Dextrum Persei pedem. Ornaturque
 stellis tredecim ex quibus hæc qua subijciuntur præcipuæ sunt.

3 Lucida illa in sinistro humero, quæ α & ιξ Capella, siue Capra vocatur.

11 In dextro calcaneo, cum Tauri cornu extremitate communis, in hac imagine numero 11. notatur, in
 figura Tauri numero. 21.

4 In humero sinistro.

10 In sinistro Calcaneo.

1 Vna duarum quæ sunt in capite.

Prima

Tertia

Secunda

Tertia

Quarta

2 Altera

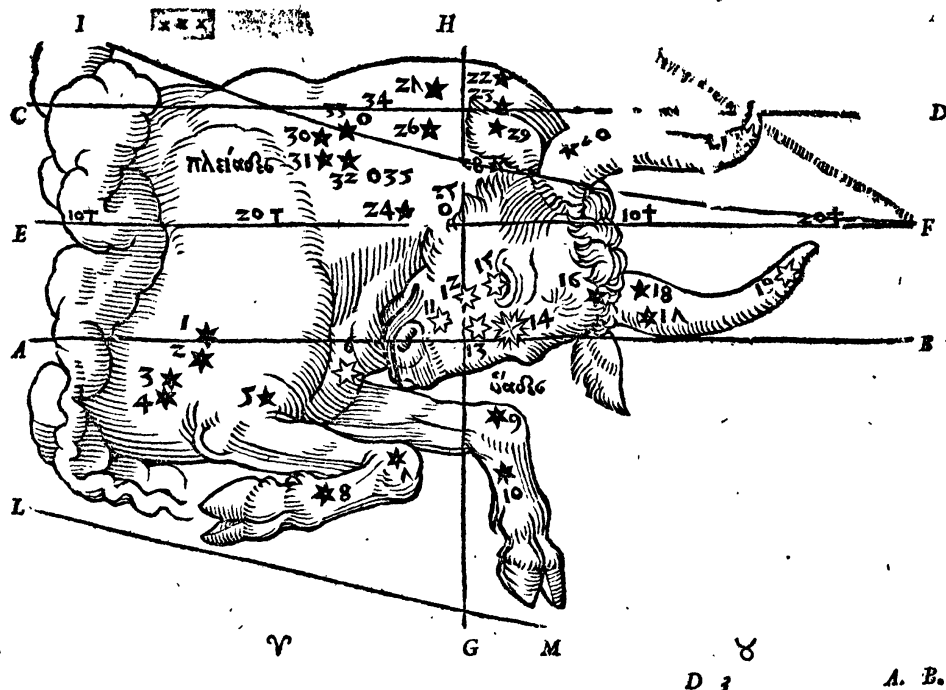
ARATEA PHAENOMENA.

- 2 Altera duarum quæ existit in capite.
 6 In dextro cubito tertij ordinis est, licet in figura quarta magnitudinis videatur.
 29 In sinistro brachio quæ δ^π φ^α, id est Hædi vocantur horum in auctoribus frequens usus est.
 5 In dextro brachio.
 7 In sinistro cubito.
 4 Talem in cælo dispositionem obtinent, qualis figura exprimitur præsentī.

21
 Quarta
 Tertia
 Quarta
 Quarta
 Quarta

TAVRVS.

15 NEC minus Aurigæ quæ sunt vestigia curui,
 Cornigeri late tenduntur pectora Tauri.
 Illic fetosam pecoris perquirere frontem
 Esto memor: flexo iacet illic crure, minaces
 In terram figens oculos tum cætera signa
 Flammarum similem procul inter sidera formam
 Ostentare valent: gemino sic cornua ductu
 Erigit ætherij rigor ignis & ignis vtriusque.
 Sic camuris ardet protractibus, haud tibi signis
 Perquirenda alijs pecoris frons æqua resurget:
 Oceano proprio Taurum deprenderis ore.
 Cornua sic vera sub imagine curua dehiscunt:
 Sic media creber pecori frontem asperat ignis:
 Sic Hyades Tauri toto procul ore coruscant.
 At boream læuo quæ Taurus acumine pulsat,
 Desuper Aurigæ dexter pes imminet astro.
 Vna pedem Aurigæ dextrum cornūque sinistrum
 Stella tenet pecoris: simul in conuexa feruntur:
 Sed prior occidui Taurus subit æquoris vndas

A. B. C. D. LIMITES ZODIACI. E. F. EGLIPTICA. I. F. TROPICVS CANCRI. L. M. AEQVATOR H. G. LINEA TERMINAS TAVRVM, ET INCHOANS GEMINOS.

TAVRVS ταῦρος magna ex parte recumbit in illo spacio quod Arieti deputatum videmus, vix dimidium capitis cum cornibus suis imponens gradibus seu regioni sua, pedes seu crura extendens vltra Zodiacum versus Aequi noctialem. Cum autem dimidiatum signum sit dubitatum est Taurus ne, an Vacca censeretur an ad Europa vectorem, an Ius potius immutationem referendum. Verum consuetudo obtinuit vt Taurus haberetur. Ouidius.

Vaca sit an Taurus, non est cognoscere promptum
Pars prior apparet, posteriora latent.
Seu tamen est Taurus, siue hoc est fœmina signo
Iunone inuita munus amoris habet.

Habet autem stellas, quibus insignibus pradiatus Taurus est. 23.

1 Splendida illa & rubescens, qua in sinistro oculo existit, ingens & rutilans, Caldaicè Aldeboran Graecè λαμπαδίας, Latine palilicium nominatur. Prima

11. 12. 13. 14. 15. Totum hunc manipulum stellarum, de earum maxima diximus latini veteres succulas dixerunt, vs enim idem quod sus valet. Sed Graeci nominauerunt ὕαδ' αὖ ἀπὸ τῆς ὕδ' quod non sine pluuia exoriantur. Tertia

21 In eius cornu extremo quod ad Boream tendit illa scilicet, quam supra diximus herere in ipsius Erichtonij dextro pede. 11. numero, quemadmodum eo in loco cornu Tauri pedibus adherens declarat. Tertia

19 In extremitate cornu Australis. Tertia

6 In pectore, iuxta dextram scapulam. Tertia

7 In dextro genu. Quarta

8 In dextro calcaneo. Quarta

9 In sinistro genu. Quarta

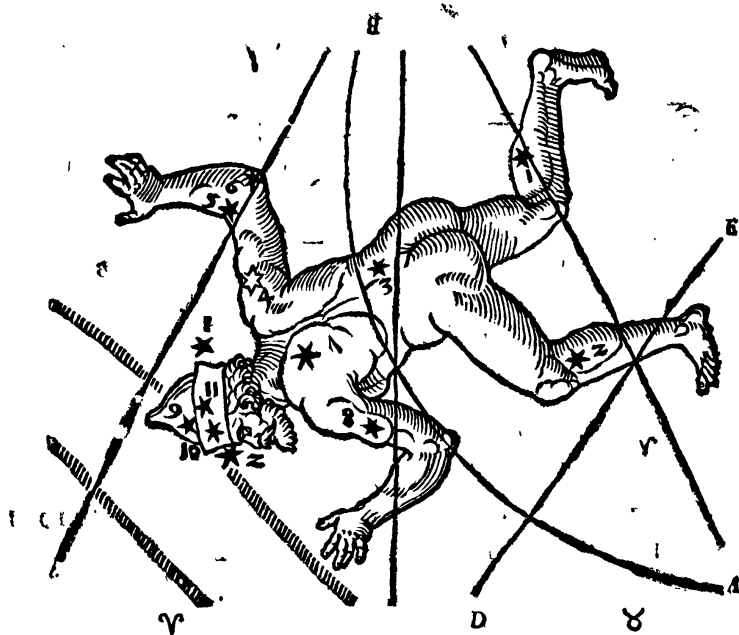
10 In calcaneo sinistro. Quarta

1. 2. 3. 4. Ille que in ventre sunt Taurum terminantes. Quarta

Est autem earum situs quem in caelo habent, ipso schemate expressus. Sunt autem & alia stella in dorso Tauri collocata, qua à Babylonijs dicuntur Atarage, Graecis πλειδ'ες, ἀπὸ τῆς πλει'ς, quod ortu suo nauigationis tempus ostendant: Latine dicuntur Vergilia quod extremo vere, cum aestas incipit, exoriantur. Verum cum speciali tractatu harum memineris auctor, suo loco de ijs dicemus.

CEPHEVS.

16 NEC mea musa senem tacitum Cephea relinquet:
Ia fidem quoque summa poli Cephea reuoluunt:
Illum quinetiam rutilæ pater intulit æthræ,
Donauitque polo, tergum Cynosuridos Vrsæ
Post habitat, geminasque manus à pectore tendit.
At diducta pedes tamen huic mensura seniles
Diuidit, extrema quantum pede distat ab Vrsæ.
Non eget huius enim sedes sacra numinis hilum.

A. B. CIRCVLVS ARCTICVS. D. E. COLVRVS AEQVINOCTIORVM.

CEPHEVS, κεφεὺς, maritus, Cassiopea, Babilonijs Ficares, succensus, & dominus flāma ad alterā
latus poli arctici Vrsa maiori opponitur, partim intra Arcticum cum ventre & pedibus, partim extra
Arcticum cum brachijs & capite. Constat autem Cepheus stellis 12. ex quibus praeipua magisque conspi-
cuae sunt haec sequentes.

- 1 In dextro pede.
- 4 Supra dextrum humerum.
- 10 In pileo, qua media est, inter duas vicinas.
- 2 In pede sinistro.
- 3 In cinctura, prope dorsi spinam.
- 6 Supra dextrum cubitum.
- 8 In brachio sinistro.
- 7 In dorso.
- 12 In fronte.

Quarta
Tertia
Quarta
Quarta
Quarta
Quarta
Quarta
Quarta
Quarta

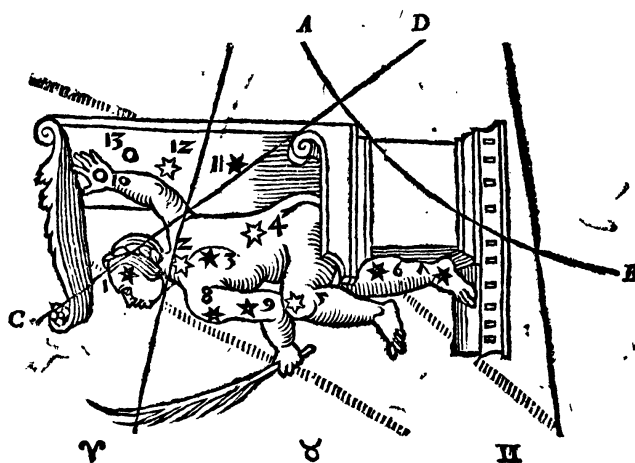
Monstrat autem earum situm atque complexum quem inter se habent, in cælo figura flammigeri.

CASSIEPEIA.

17 R VRSVM decliui si visum tramite vergas,
Prima tibi vt flexi linguatur spira Draconis,
Infortunatam spectabis Cassiepeiam.
Sed nec multa tamen, cum cælum lumine toto
Luna replet, terram vt superet fax aurea noctem,
Occurret genitrix oculis quærentibus: adsunt.
Lucida mœrenti, tenuis rubet ignis, & ægrè
Lux hebes est matri: vix qualem Caria quondam
Nouerat intrantem per claustra tenacia clauem,
Formatur stellis distantibus, inque humeros vix
Tenditur angustos, natæ fera fata tetundunt.

D 4

A. B.

A. B. CIRCULVS ARCTICVS. C. D. COLYRVS AEQVINOCTIORVM.
NOTVLIS DVAE DVCTAE LINEAE, TERMINI
SVNT LACTRAE VIAE.

*Cassiopea, κασιόπεια, iuxta pedes Andromeda sedet, erecta paululum versus Cepheum maritum.
Constituitur autem illa atque sedile, cui incumbit brachia ad sidera tendens, stellis in vniuersum tredecim, è quibus illa qua hic subijciuntur magis clara atque conspicua sunt.*

- 4 In renibus.
- 3 In sinistro genu.
- 12 In medio eius sedis.
- 2 In dorso prope collum.
- 1 In capite.
- 7 In dextro pede.
- 6 Sub genu dextro.
- 9 In sinistro brachio.

Quo situ se inuicem in caelo complectantur monstratur figura praesenti.

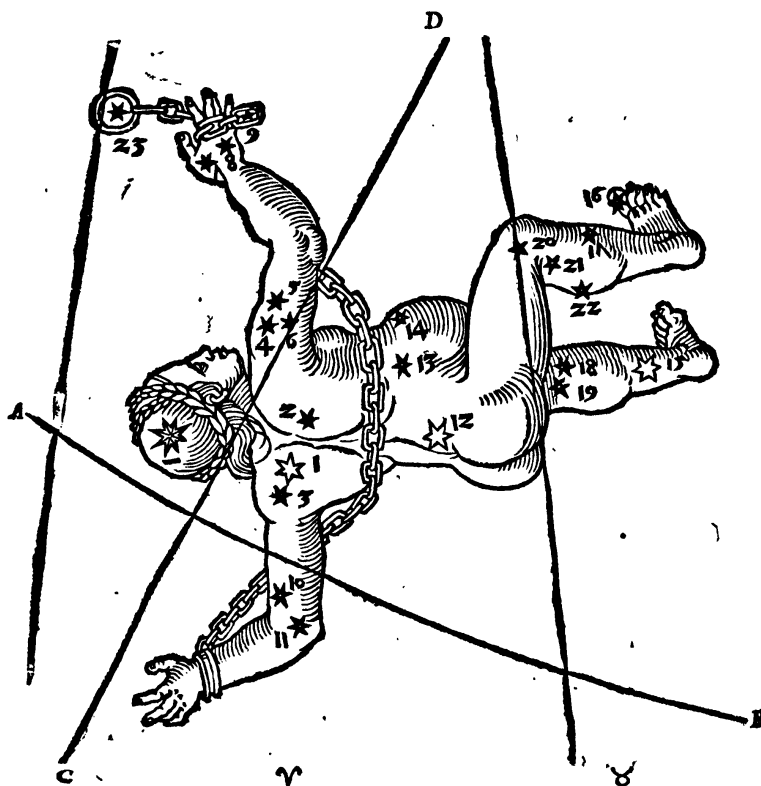
Tertia
Tertia
Tertia
Tertia
Quarta
Quarta
Quarta
Quarta

ANDROMEDA.

18 NANQVE fubeft, teretisq̃ue poli simul orbe notatur,
Andromeda incendi, quæ semper luce coruscans
Sponte oculos im membra rapit: face denique vertex
Ardet anhelanti, geminamq̃ue per aëra fundunt
Lucem humeri, & summis lux æstuat ignea plantis:
Ignea quinetiam per cælum singula flagrant
Andromedæ, & toto vibrant in corpore flammæ.
Sed tamen hic etiam viuax est pœna dolenti:
Nam diducta vlnas magna distendit in æthra,
Vinculaq̃ue in cœlo retinent quoque tenuia, quippe
Brachia contortis adstringunt nubila nodis.

A. B.

A. B. CIRCVLVS AESTIVALIS LONGISSIMAM DIEM
CONFICIENS. G. D. COLVRVS AEQVINOCITIA
CONTINGENS.

ANDROMEDA αὐδρὸμῆδης catenata, capite ad Pegasus eleuatur, ibi est praesignis quadam stel-
la. Extensis brachijs in caelo consistit quorum dexterum tendit ad Galaxiam, ea parte qua Cephei caput
conspicitur. Sinistrum ad pisces, imo vni piscium quasi incumbere videtur. Catena aurea à sinistra vsque
in dextram manum per dorsum ei transit. Stellis non procul à Perseo 23. illustrata fulget, quarum prae-
cipua magisque clara sunt haec, quas iam subiiciemus.

- 1 In sinistro humero.
- 12 In spina dorsi.
- 15 In sinistro pede.
- 11 In cubito sinistro.
- 23 Iuxta dexteram manum in qua tres aliae conspiciuntur.
- 4.5.6. In dextero humero.
- 15 In calcaneo dextero.
- 7 & 9. Tres in dextera manu.

Tertia
Tertia
Tertia
Quarta
Tertia
Quarta
Quarta
Quarta

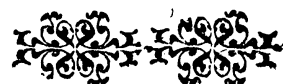
Atque harum dispositio per schema exprimitur, in quo praeter stellas iam enumeratas aliam in capite
fulgentem cernimus secundi ordinis, veram illam dum in alato equo quadratum constituat tribus alijs
coniuncta, non huc, sed ad Pegasus referimus.

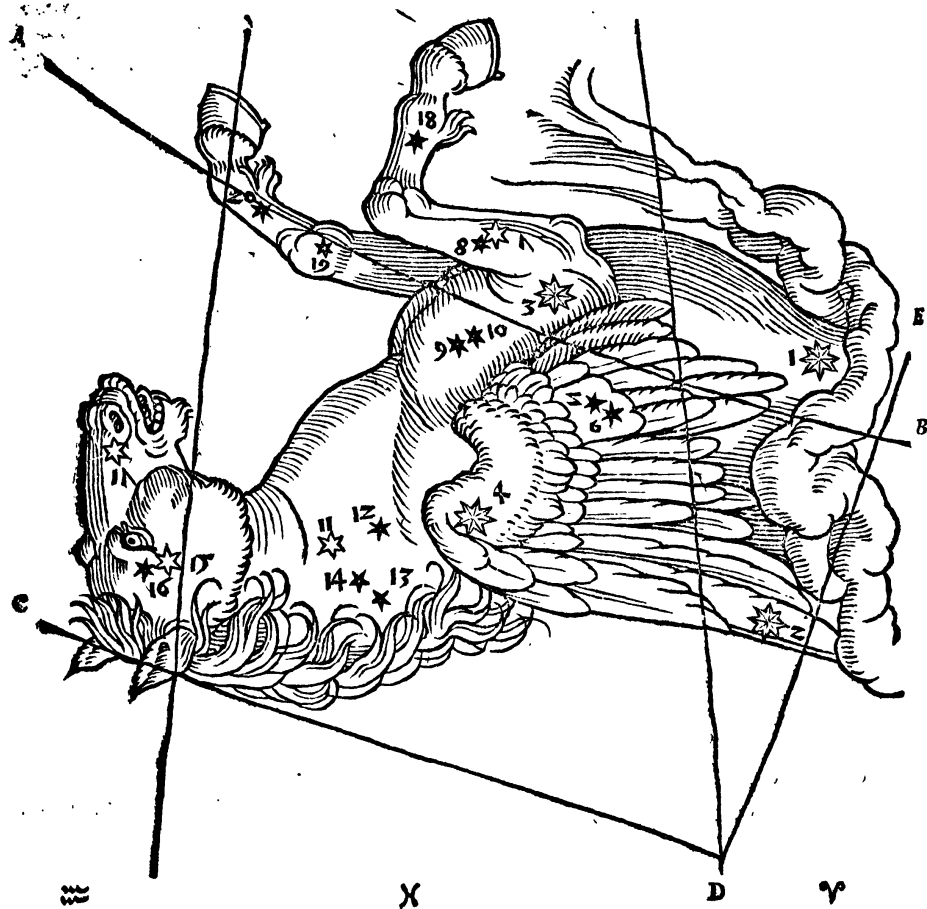
EQVVS.

EQVVS.

19 R V R S V S odorato quæ vertex crine tumescit,
 Andromedæ capiti succingitur indiga pleni
 Aluus Equi, sommo quam fax in vertice vibrat
 Virginis, inque auras cornu vice surgit acuti.
 Ipsa sub absciso latè micat aurea ventre,
 Cornipedis simul hunc lux indiscreta reneat.
 Communique rubent duo semper sidera flamma,
 Treis latus atque armos aliæ pecoris pinxere,
 Et spacio disiuncta pari fax æmula flagrat.
 Plurimus ignis inest, vasto globus æstuat orbe.
 Sed non & capiti similis rubor, ipsa que ceruix
 Quauis procero surgat iuba maxima collo,
 Languida marcenti vix est spectabilis igne.
 Vltima quæ mento sese explicat, haud minor illa
 Quattuor est primis quæ formam lumine claro
 Cornipedis simulant: non hinc Equus integer artus.
 Non quadrupes cælo sustollitur, at tenus aluo
 Erigitur, media iam cætera ponè negantur,
 Et quatit ætherias primis modo cruribus auras.
 Nunc hunc Aonio quondam memorant Helicone
 Inclita post Lyciæ redeuntem bella Chimæra,
 Mystica qua rupes doctis obmurmurat antris,
 Herbarum carpisse comas, & gramine odoro
 Expleuisse famem, sed cum sitis arida fauces
 Vreret, ac nullo manaret gurgis hiatu,
 Illi fuisse pedem, cornuque excitare repente
 Lympha camœnalem fudit procul Hipprocrenen.
 Aones hoc latice posuerunt nomen equino
 Pastores: strepit hæc placido inter saxa susurro,
 Atque Helicone cadens sese sitientibus herbis
 Inferit, Ascræas donec vaga gurgite valles
 Viuificet, rigat has animas & Thespia pubes
 Semper, & in latices inhiat gens fontis alumni.
 Ast Equus alterno redit inter sidera motu,
 Oceanique salo caput exerit, haud tibi magni
 Cura laboris erit cælo spectare sereno
 Cornipedem: micat ille procul flagrantibus astris,
 Et perfusa recens educit pectora ponto.

A. B. TROPICVS CANCRI SIVE CIRCVLVS SOLSTITIALIS,
C. D. AEQVIDIALIS SIVE AEQVATOR. D. E. LINEA
DISTERMINANS AEQVINOCITIA QVAM PAVLO
SVPERIVS COLLVM ANDROMEDAE SECA-
RE VIDIMVS.

PEGASVS, ἵππος seu equus alatus, Equus volans, Maior Equus, Equus secundus, cum duobus tan-
tum pedibus prioribus pingitur, alis quoque insignitus, vltima parte caput Andromeda, pede sinistro alam
sinistram Gallinae contingens, malim potius alam dexteram Cigni.

Exornatur autem stellis 20. inter quas insigniores sunt istae quas subiicimus.

1	In vmblico quam paulo ante in capite Andromeda herere diximus, hac vna est quadrati, ex stellis se-
cundi ordinis in Pegasi corpore constitutis.	Secunda
2	In dextera ala extremitate.	Secunda
4	In dextera ale summitate, quatuor stella triangulum constituunt.	Secunda
3	In exordio dexteri pedis in coxa scilicet illa quae tribus aliis coniuncta quadrangulum constituit.	Secun.
7	Supra genu dextro.	Tertia
11	In collo.	Tertia
15	Supra dextrum oculum.	Tertia
17	In naribus.	Tertia
6	Vna earum quae sibi in pectore vicina sunt.	Quarta
10	Altera dictarum duarum.	Quarta
		18 In

18 In dextero calcaneo.

20 In sinistro calcaneo.

Quarta

Quarta

Quis autem sit harum stellarum situs in cælo per figuram exprimitur. Hunc Ovidius, è sanguine qui ab exciso Medusa capite defluxit, genitum esse in Fastis refert.

Creditur hic cæse gravidæ ceruice Medusæ
Sanguine respersis profuisse comis.

DE EQVO PRIMO SIVE MINORI.

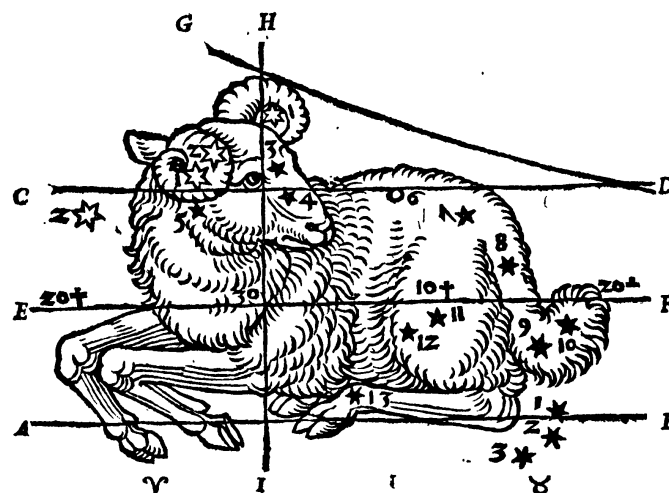
EQVISESTIO, seu equus primus $\pi\pi\tau\omicron\mu\eta$ $\iota\pi\pi\tau$ Equulus, Equi caput siue rostrū, alias Hinnullus, Item praecliso equi, collo attingit caput Pegasi (neque enim plus habet sectio equi dicta) & aliquo modo capiti Aquarii incumbere videtur: Stellas non nisi in capite quatuor habet easdemque tam paruas, ut ab Astrologis nebulae occultae dicantur: quapropter nec mihi opere preteritum facturus videor, si copiosius de ijs disseram cum figura eas satis exprimat, stella autem quæ in collo habet eadem est cum illa quæ paulo ante in naribus maioris equi apparere diximus quod & numerus 17. adiectus declarat, qui non huius sed superioris imaginis est. Nihil de hoc equo dignum memoria legimus, quare ab ijs auctoribus, qui hanc tractarunt materiam plerumque omisus est. Aratus non meminit eius neque hic eius (ut recte) Paraphrastes neque Cesar Germanicus, neque Hyginus in suo Poëtico Astronomico, Sic nec Manilius, Ausonius, Vitruvius: Verum dum ex sententia Ptolomei ac Procli Astriferi globi conscripti eum habeant ne quid adesset eum adijcere volumus.

ARIES.

20 TVNC celer ille Aries, longi qui limitis orbe
Aethera percurrens, nunquam Cynosuridos Vrsæ
Segnior ablapsu conuertitur, haud procul astro
Visus Equi, magno celsum secatur aëra motu.
Parcior hic rutilæ semper facis, indigus ignis
Spectatur iusti, nam quanti luminis astra
Esse solent, aciem quibus aurea Luna retundit,
Marcida lanigeri tantum se forma sub auras
Exerit: in tenui quanquam primordia Phœben
Orbe habeant, nulloque decus dea proferat ore.
Sed licet hunc oculis frustra sectere per æthram,
(Nam semper proprijs caret ignibus) en tibi propter

Andro.

Andromedæ claro rutilantia cingula in astro
 Suspectanda parent. vocat ingens baltheus vltro
 Quærentem, non longa Aries statione locatus,
 In conuexa redit paruo se tramite: subter
 Distinet & medio cœlum citus ordine currit,
 Vltima Chelarum qua brachia, quaque corusco
 Circillsaxe means rutilum secat Oriona.

A. B. C. D. LIMITES AC TERMINI SVNT ZODIACI. E. F.
 ECLIPTICAE G. D. TROPICVS CANCRI. H. I. LINEA
 TERMINANS TRIGESIMVM GRADVM ARIETIS, ET
 INCHOANS PRIMVM TAVRI.

ARIES, $\alpha\gamma\iota\delta\varsigma$, eo loco ponitur ex opposito versus æquinoctialem, quo Perseus tendit ad Polum Arcticum plane intra Zodiacum, nisi quod caput nonnihil prodit. Stellis exornatur 13, admodum enim in cœlo non potuit splendere quod Aureum vellus in terris reliqueris, cuius gratia & hoc nostro euo magni bello rum motus & ingentes perturbationes in rebus. Christiana exorta sunt, quas si non Agnus imaculatus pro nostra sese offerens salute sedauerit ingruentibus obruemur malis. Stella autem eius præcipua qua mediocriter fulgent sunt hæ.

1 Vnae duabus qua in cornu dextro existunt nempe ea qua magis vicina est termini Septentrionali Zodiaci.	Tertia
2 Altera illarum magis ad Boream proclinans.	Tertia
Sunt alia qua non imaginis continentur implexu sed parum ab ea distant qua precedit & cornu continetur sinistro.	Tertia
9 Vna illarum Trium qua sunt in cauda.	Quarta
8 Altera.	Quarta
10 Tertia.	Quarta
13 In posterioris dextri pedis extremitate.	Quarta

Monstratur autem earum in cœlo situs ipso schemate.

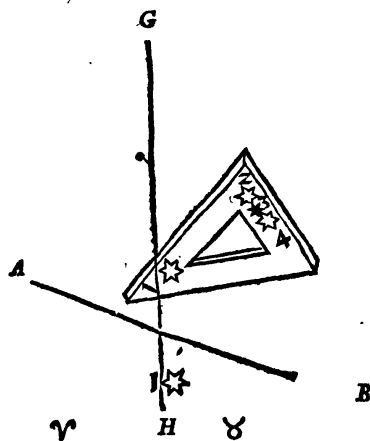
DELTOTON.

21 EST etiam Craio quod semper nomine nostri,
 Deltoton memorant: simile est latus istud vtrunque:

D 3

Porrigitur

Porrigitur summum signo caput: angulus arctat,
 Et gemini suprema iugi vicinia mordet.
 Tertia quę stantes sustentat linea ductus,
 Parcior, haud simili sese sub limite tendit,
 Et contracta modum gemina face flammigerarum
 Stellarum superat. quin & quę subter in astro
 Lanati marcent pecoris, pluuióque tepescunt
 Iam vicina noto, minor istic linet luce
 Et fulgore facis peruertitur: at locus olli
 Post tergum Andromedæ, sic se tulit ordo dicatus.

A. B. SOLSTITIALIS CIRCVLI LINEA.

TRIGONVM seu δ'ε'λτοτομ, Triangulus, ē regione Arieti opponitur, consistens extra Tropicū fere iuxta caput Gorgonis, Triangulū hunc ob id in cælum velatū volunt vt per eum Arietis astrū quod alioqui obscurius est, melius atque facilius cognosceretur. Alij volunt Cererem obtinuisse à Ioue olim, vt in cælum aliqua figura referretur, qua Siciliam exprimeret, qua quoniam triangulus quasi est, Triangulū hunc in cælum transferri contigerit. Nec desunt qui dicunt hoc triangulo significari totius terra in tres partes diuisionem. Stella quę hanc figuram constituunt sunt quatuor numero.

1 In Angulo occāsum versus.

2 In angulo superiori

4 In latere dextro.

3 Inter hanc & superiorem.

Vt autem earum situm atque figuram intelligas, schema aspice.

Tertia

Tertia

Tertia

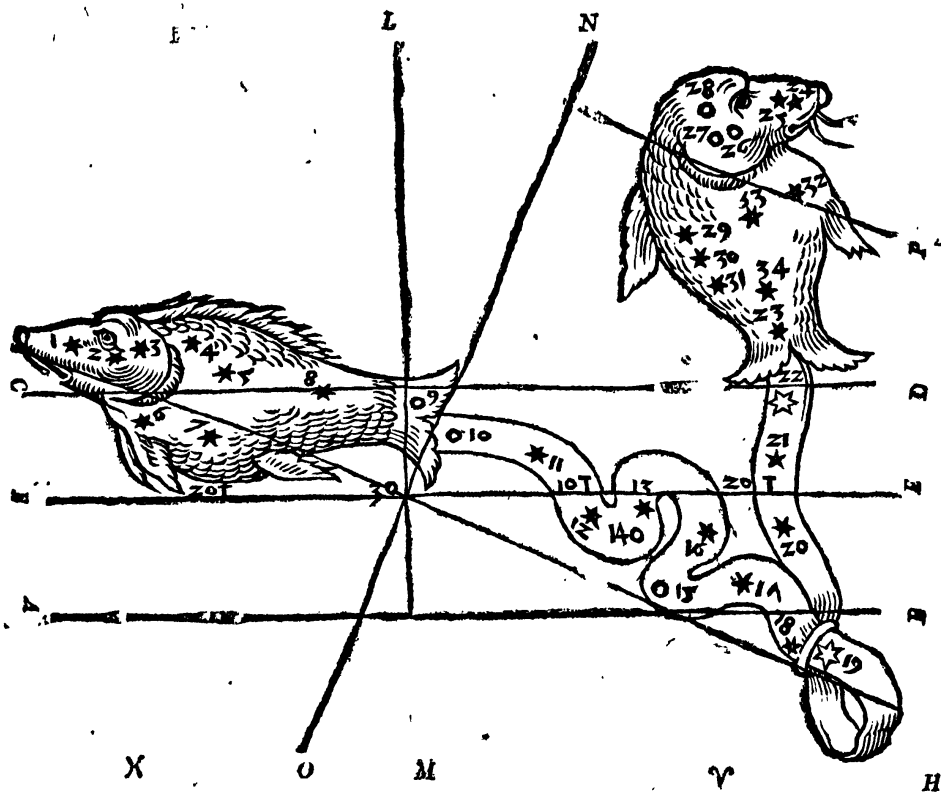
Quarta

PISCES.

22 HINC si vicino flectaris lumina visu,
 Inque notum sensim boreali ab cardine doctus
 Inclinare oculos, proles tibi tertia Pisces
 Surgent Bombycij: sedes data quippe duobus
 Piscibus, ingenti quā celsam circulus æthram
 Orbe fecat, tendit quā penñā extrema sinistræ
 Ales equus, mundo à pectora Laniger alto
 Vrget, & aduerso surgentem corpore Taurum.
 Respicit, hinc medio signantur fidere Pisces:

Quorum

Quorum alius rigida confurgit in aëra forma
 Celsior, & boream propior sapit alter aquarum,
 Troicus haurit aquas, funditque ephebus ab urna:
 Ponè audus iacet in notialia nubila pronus.
 Sed tamen hi latè stellis ex ordine fuis
 Nectuntur caudas, & lenta trahuntur vtrâque
 Vincula per cœlum coeunt quæ cingula rursus,
 Et rutilo confixa quasi super igne tenentur,
 Cœlestem memorat quem solers Græcia Nodum.

A. B. C. D. ZODIACI TERMINI E. F. ECLIPTICA G. H. AEQVATOR.
 SIVE AEQVINOTIALIS L. M. LINEA, ECLIPTICAM AD ANGVLOS
 RECTOS SECANS, TERMINAT PISCIVM PRISTINAM SEDEM, ET
 INCHOAT ARIETIS SIGNVM. N. Q. COLVRVS AEQVINOTIO-
 RVM QVI HOC LOCO VERNVM AEQVINOTIVM FA-
 CIT. N. P. LINEA TROPICVS CANCRI.

PISCES, quorum vnus vltos alter Boppos filo quodam coniunguntur, quod alij linum, alij lineolâ,
 alij ligamentũ vocant: Non vt facile cernimus coniunctim ponuntur sed vnus in sua fere regione delitescit,
 alter in regione Arietis extra Zodiacum iuxta adromedâ harer: adeo vt ex astriferis globis colligere licet
 vt eum brachio aliqua sui parte tegat. Sunt autem stella quibus exornantur 24. è quarum numero he lu-
 cidiores sunt.

22 In ligamine quo duo Pisces coniunguntur, iuxta nodum qui Piscis Borealis caudam stringit, hac ea
 dem est quæ Arietis imaginem tamquam informis precedit, vt & monuimus.

19 In nodo, qui hisce piscibus cetum coniungit.

4.5. In eiusdem dorso.

7 In eius ventre.

13 In medio quasi eius ligamenti.

Tertia

Tertia

Quarta

Quarta

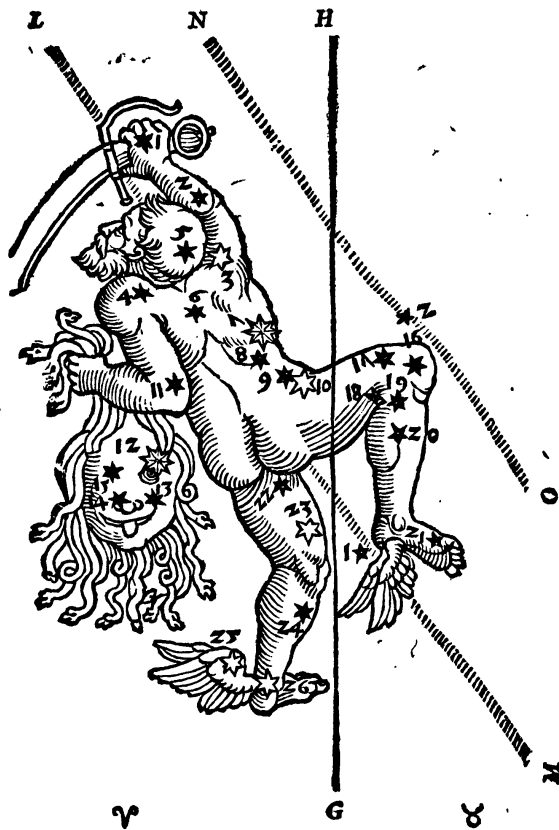
Quarta

33 In ventre

33 In ventre piscis Borealis, in numero assignando à sculptore erratum est cum 53. posuerit pro 33.
Exprimitur autem illarum situs quem in cælo habent ipsa figura.

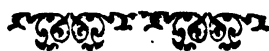
PERSEVS.

23 EX humero Andromedæ læuo quoque noscere Piscem,
Qui rigidum celsi suspectat cardinis axem
Perfacile est: vlnæ nam proximus iste sinistræ
Cæculus erigitur. Quin & vestigia propter
Persea sub volucris par est tibi quærere forma
In caput inque humeros rotat ægram machina mundi
Andromedam: Threici nam sub flabris aquilonis,
Nititur alato vindex pede, maxima cuius
Dextera mœrentis folium prope Cassiopeiæ.
Tenditur, ingentique dehinc vestigia passu
Puluerulenta quasi cano procul aëre pandit.

G. H. LINEA PER VERTICES ZODIACI DVCTA, TOTVM COE-
LVM DVABVS PARTIBVS AEQVALIBVS DISTERMINANS,
FINIT ARIETEM, AC INCHOAT TAVRI SIGNVM.

L. M. N. O. TERMINI SVNT LACTEAE
VIAE CANDORE PERFVSÆ.

PERSEVS

PERSEVS, πέρσεως, Andromeda liberator. in manu dextera ensē tenet, id est ἀπὸ τῆς sinistra tenet caput quod à Babylonis caput Algol, à Græcis γοργόνιοι à nostris Gorgonis seu Medusa caput, & propter infelicitatem perniciemque suam νεκροδίκιον dicitur. Videtur autem quod fabula illa qua fertur Medusa caput gladio abscisum à Perseo, non ab re huic sideri sit accommodata, cum illi, cui iniqua radiatione natali die fulserit, ut veteres tradunt, minetur, eum aut securi aut gladio feriendum esse, aut capite triuncandum.

Habet autem stellas 26. quarum hæc quæ sequuntur insigniores sunt.

7	Splendida illa quæ est in dextero latere.	Secunda
12	Insignis etiam illa quæ est in capite Medusa, quod sinistra manu tenet	Secunda
05	In sinistri pedis extremitate.	Tertia
3	In humero dextero.	Tertia
26	Vna ex tribus quæ sunt in dextero latere.	Tertia
23	Supra genu sinistro.	Tertia
25	In ala sinistri pedis.	Tertia
5	In capite.	Quarta
16	Vna illarum quatuor quæ in dextero genu consistunt.	Quarta
13	Iuxta splendidam illam quæ est in capite Medusa.	Quarta
- Atque ista talem in cælo situm atque complexum tenent, qualis figura exprimitur.

PLEIADES.

24 PLEIADES femoris pariter sub fine sinistri
 Perseus protollit: locus has habet ætior omnes
 Connexas. lente facis hæud procul istas
 Ostentat rutili lux sideris, ægra fororum
 Lumina, nec claro flagrat rubor aureus astro.
 His genitor, vero si fluxit fabula fonte,
 Pœnus Atlas, subiit celsæ qui pondera molis,
 Cælifera, atque humero magnum super æthera torquet.
 Fama vetus septem memorat genitore creatas
 Longæuo: sex se rutila inter sidera tantum
 Sustollunt. septem fert fabula prisca fororum
 Nomina, sex sese tenui sub lumine reddunt,
 Electra, Alcyone, Celæno, Taygetéque,
 Et Sterope, Meropéque, simul famosæque Maia.
 Prole dei cerni sex solas carmine Mynthas
 Afferit: Electram cælo abscessisse profundo
 Obformidatam memorat prius Oriona.
 Pars ait Idææ deflentem incendia Troiæ,
 Et numerosa suæ lugentem funera gentis,
 Electram tetrīs mœstam dare nubibus orbem,
 Sæpius obscuris caput ut sit cincta tenebris:
 Nonnunquam Oceani tamen istam surgere ab undis,
 In conuexa poli, sed sede carere fororum:
 Atque os discretum procul edere destitutam,
 Germanóque choro sobolis lacerata ruinis,
 Diffusamque comas cerni, crinisque soluti

E

Monstra-

Monstrari effigiem: diros hos fama cometas
 Commemorat tristi procul istos surgere forma.
 Vultum ardere diu, perfunderè crinibus æthram,
 Sanguine sub pingui rutiloque rubere cruore:
 Quin Meropen addit postquam Sisyphæia vincla.
 Et thalamos sæuo fortita est omine diuū,
 Indignam aëria credunt mage sede fuisse.
 Sic anceps numeri fit fabula, sexque per æthram,
 Vergilias cerni tenet vsus, sed simul omnes
 Arctauere globum: ter in auras angulus exit
 Flammiger, & mixtis Atlantides ignibus ardent,
 Nectamen est famæ similis vigor, ampla forores
 Fabula nobilitat: modus ollis parcus, & ignis
 Vix tenui longè face sit spectabilis istas
 Alterno redeunt cum bina crepuscula mundo,
 Seu nox australes adolet cum cœrula flammæ,
 Seu matutinus cum sidera disijcit ortus
 Conuolui cœlo summæ pater annuit æthræ.
 Nec minus arenti cum crine attollitur æstus,
 Et cum cana comas redit anno bruma rigenti,
 Tempora designant. nam si se gurgite tollunt
 Vergiliæ, curuas in flaua noualia falces
 Exercere dies: si condunt æquore flammæ,
 Tellurem pressò proscindere tempus aratro.

Pleades vt supra diximus, alio nomine Vergilia appellata, in Tauro cernuntur. quare nullam hic earū figuram adijcimus. Dicuntur fuisse Atlantis & Pleones filia, & quod Iouis seu Bachi nutrices vt testatur quidam fuisse cœli sede remunerata fuerunt, & in Tauri dorso collocata, ibi continuo saltare & choreas ducere visuntur. Vna autem ex illis cui Electra nomen est, vix cerni potest: quod post Troianorum ruinam mœsta cum sororibus amplius choreas ducere noluerit, sed ab eis discesserit, seque iuxta circulum Arctici occultarit, ibi sola latitans, non nisi rarissime ac mestissimo vultu apparet & quoniam lucem suam veluti comam quandam spargere videtur Crinita seu Cometa nominatur. Earum etiam vna Maia Mercurij mater est qua non raro pro omnibus sumitur vt Virgilius in Georgicis de satione tritici.

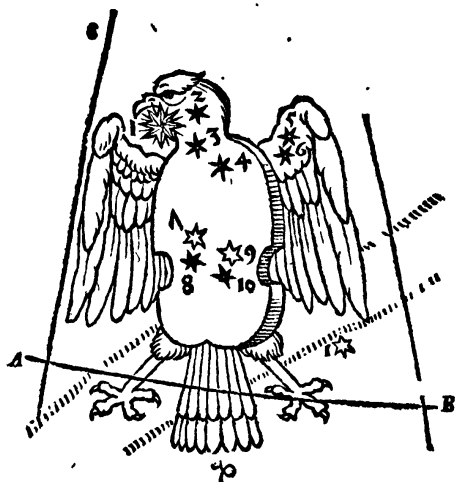
Multi ante occasum Maiæ capere sed illos
 Expectata seges vanis elusit Aristis,

LYRA.

25 EST Chelys illa dehinc, tenero qualusit in æuo
 Mercurius, curua religans testudine chordas,
 Vt Parnasseo munus memorabile Phœbo
 Formaret neruis opifex deus. hanc vbi rursum
 Concentus superi compleuit pulcher Apollo,
 Orpheæ Pangæo docuit gestare sub antro.
 Hic iam fila nouem docta in modulamina mouit,
 Musarum ad speciem: Musa satus ille repertor

Carmina

Carmina Pleiadum numero deduxerat:at cum
 Impia Bassaridum carpisset dextera vatem,
 Et deuota virum tegeret Libethra peremptum,
 Intulit hanc cœlo miseratus Iuppiter artem
 Præstantis iuuenis,pecudes qui & flumina vates
 Flexerat:Adnixa quâ semet sidera porro
 Sustollunt,læuum propter Chelyshæc femur adstat.
 Aduolat ast aliud latus Ales,& ore canoros
 Tenditur ad neruos,media est Lyra sede dicata
 Cycneo capiti,& curuo contermina signo.

A. B. TROPICVS CANCRI.

LYRA, Λύρα, seu, fidicula Chelys, Tympanum, Vultur cadens, Testudo, Falcon, inter Herculem & Cygnum constituitur, habet autem lyra qua aeterna Orphei memoria causa in cœlum sublata est, stellas decem quibus exornatur.

1 Splendida illa in Lyra initio, qua etiam lyra nuncupatur, hac illa, est quam supra huc resulimus qua exuuio Leonis in imagine Herculis adharet.

9 In lyra dorso seu in media eius latitudine, quo loco quatuor, efficiunt quadrilateram figuram. Tertia

7 Altera duarum.

2 Vna duarum, quæ iuxta splendidam sunt.

3 Altera duarum.

5 Vna è duabus quæ sunt in ala dextera Lyra.

6 Altera earum.

8.10. Dua illa quæ quadratum in lyra dorso faciunt.

Schemate exprimitur illarum situs atque figura quem in cœlo obtinent.

Prima

Tertia

Quarta

Quarta

Quarta

Quarta

Quarta

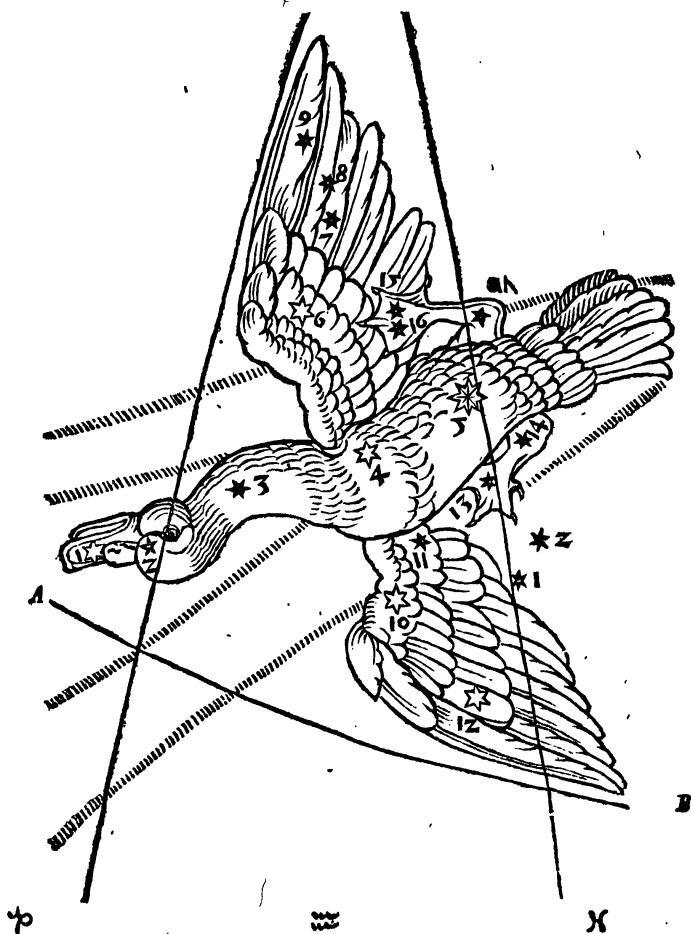
CYCNVS.

26 NANQVE & fidereis Cycnus fecat æthera pennis,
 Donatus cœlo, non claro lucidus astro,
 Sed tamen os flagrans, & guttura longa coruscans,
 Grandibus haud equidem stellis, non his tamen atris
 Obscurisve micat, trahit in conuexa volatum

E 2

Per-

Perfacilem&dextro latè Cepheida dextram
 Radens remigio, summa ad vestigia læuam
 Declinatur Equi: sic magno præpes Olympo
 Subuehitur, subit occidui sic marmoris vndas.

A. B. CIRCVLVS TROPICI CANCRI.

Olor autē ὄρνις vel κρυός Gallina, Cygnus, latè patentes expandit alas: sinistram vsque ad collum Draconis: dextrā, ad sinistrum pedem Pegasi equi, capite contingens Vultus cadētis alam dextram. Sunt autem in ipso Cygno stella 17. ē quibus præcipua, magisque splendida, sunt ista sequentes.

5 Splendida illa quæ in eius cauda consistit, vna videlicet earū quinq; ex quibus crux cōstituitur. Secun.

1 In extremo capitis, rostro scilicet.

Tertia

12 In dextera ala flexu.

Tertia

4 In pectore vna earum quinque.

Tertia

6 In sinistra ala.

Tertia

10 In dextera ala.

Tertia

7.8.9. In extremitate sinistra ala.

Tertia

15.16. In sinistro pede.

Quarta

13.14. In dextro pede.

Quarta

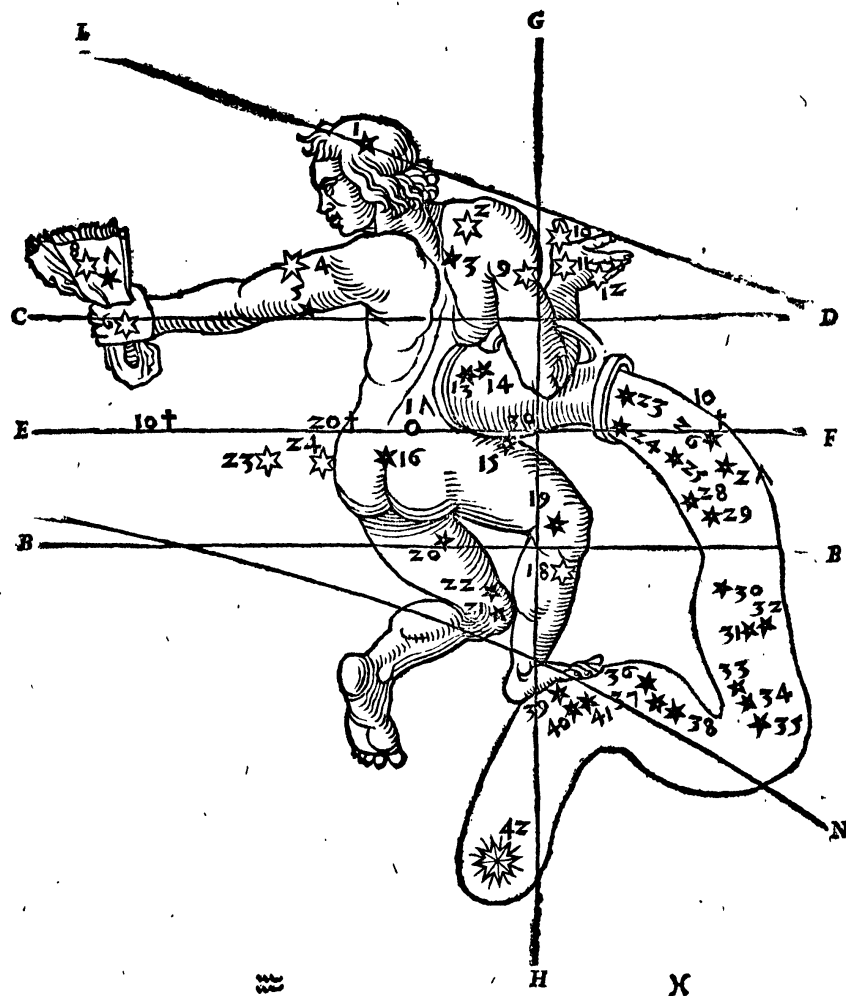
Monstratur autem earum situs quem in cælo habent schemate præsesti.

AQVARIVS.

27 NAM post Cornipedem flagrant duo sidera Pisces,
 Pisces Bombicij: caput autem subter equinum

Laome-

Laomeduntiadæ se dextera tendit ephebi.
Ipse dehinc longos insignis Aquarius artus
Adstat ad hirsuti caudam pulcher Capricorni.

A. B. ET C. D. LIMITES AC TERMINI ZODIACI E. F. ECLIPTICA
L. D. AEQVATOR. B. N. TROPICVS CAPRICORNI.
G. H. LINEA, INCHOAT PISCIVM SIGNVM, ET
TERMINAT AQVARIIL.

Aquarius ὁ δὲ γογγύς Ganymedes, Non desunt autem qui putent Aquarij signo, Deucalionem significari & continua aquae effusione maximū illud Diluvium exprimi, quod suo tempore fuisse legimus, manū sinistram fere ad caput Capricorni extendit, capite attingit caput prioris equi. In dextero latere tenens urnam, effundit aquam quae multis stellis vsque in piscem cadit sidus Australe quod pedibus attingit. Illius stellae omnes sunt 42. inter quas non nisi istae clariores apparent.

- 42 In extremitate aquae effusae, illa nempe splendida quae est iuxta os piscis Australis.
- 11 Vna illarum trium quae sunt in dextera manu.
- 6 In sinistram manu.
- 8 In vicina & contigua parte sinistram manus.
- 2 In dextero humero.
- 9 In dextero brachio.
- 4 In brachio sinistro.

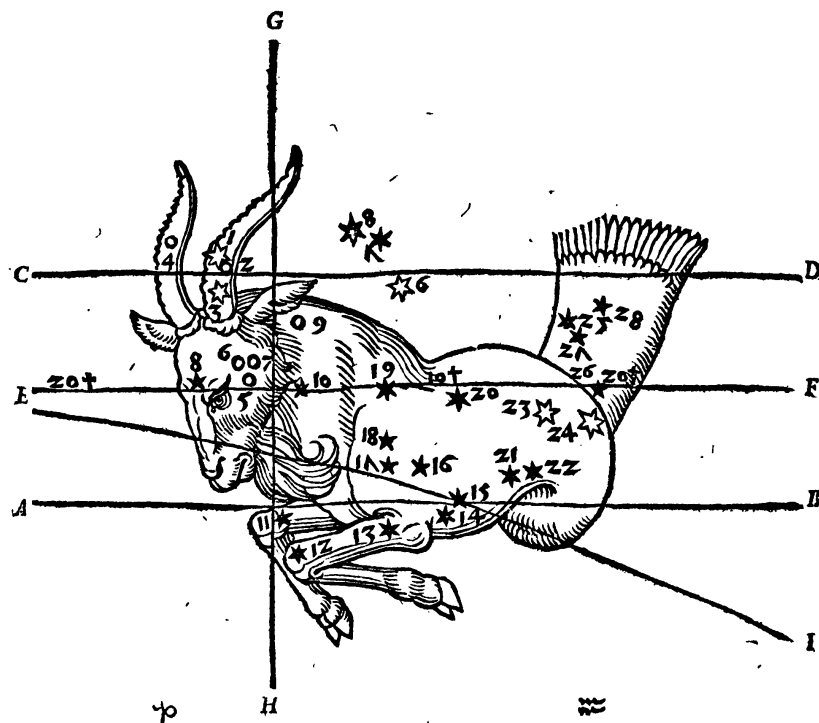
Prima
Tertia
Tertia
Tertia
Tertia
Tertia
Tertia

18 Sub genu dextro.

*Stella illa duæ quæ in vicina parte Aquarij sunt, ad signum Capricorni spectant.
Monstratur autem earum situs quem in cælo habent, figura præsent.*

CAPRICORNVS.

28 IMVS vt australi descendit circulus axe
Signifer, inque notum rutili cadit orbita solis,
Hispidâ setosi marcet species Capricorni.
Huc cùm Threicio veniens à cardine Phœbus,
Vertit iter, pulsusque deum, mirabile dictu,
Brumalis redigit, non tum mihi longa phaselis
Aequora tententur, non tum freta turbida pinu
Quis petat: angusto decurrit tramite nanque
Parua dies, vastoque dehinc deprensus in alto,
Nequicquam pigræ clamarit sidera lucis:
Interea totis notus acer sæuiet vndis,
Excitumque salum verret notus aurea solis
Cùm rota cornigeri fidus pepulit Capricorni,
Tum dirum cælo frigus redit: aspera nautis
Tunc sunt fluctuagis: tamen isti sæpe malorum
Immemores, agitant totos in fluctibus annos,
Mergorum & focæ similes, trahit vnda pauentes,
Ac retrahit: quærunt oculis distantia longè
Littora, & in pontum cogunt lucra semper hiantes.

ARATEA PHAENOMENA.

39

A. B. C. D. LIMITES AC TERMINI SVNT ZODIACI E. F.
ECLIPTICA G. H. LINEA, FINIT CAPRICORNI SIG-
NVM, ET INCHOAT AQVARIJ. E. I. CAPRICOR-
NI TROPICVS.

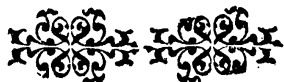
CAPRICORNVS αὐρονόρος pedibus proiectis extra signiferum, capitis anteriori parte imisso ad Sagittarim, pingitur. Eius stellae sunt in vniuersum 28. quarum praecipuae sequuntur.

1	Vna duarum quae in cornu dextero existunt.	Tertia
2	Altera earum quae Boreali zodiaci termino continetur.	Tertia
23	Vna duarum quae sunt in cauda principio.	Tertia
24	Altera earum quarum etiam paulo ante mentionem fecimus, haec enim illae sunt quas tanquam informes in vicina parte Aquari habere cernimus, quod & numerus eo loco stellis ascriptus declarat, qui in hac figura idem est. Sic & hoc loco quae ascribuntur, referimus ad manum sinistram Aquarij.	Quarta
12	In sinistro genu.	Quarta
17	In pectore.	Quarta
19	Vna duarum quae sunt in spina dorsi.	Quarta
14	Vna duarum quas sub ventre habet.	Quarta
28	In cauda extremitate.	Quarta

Earum situs quem in caelo habent ex figura erit petendus.

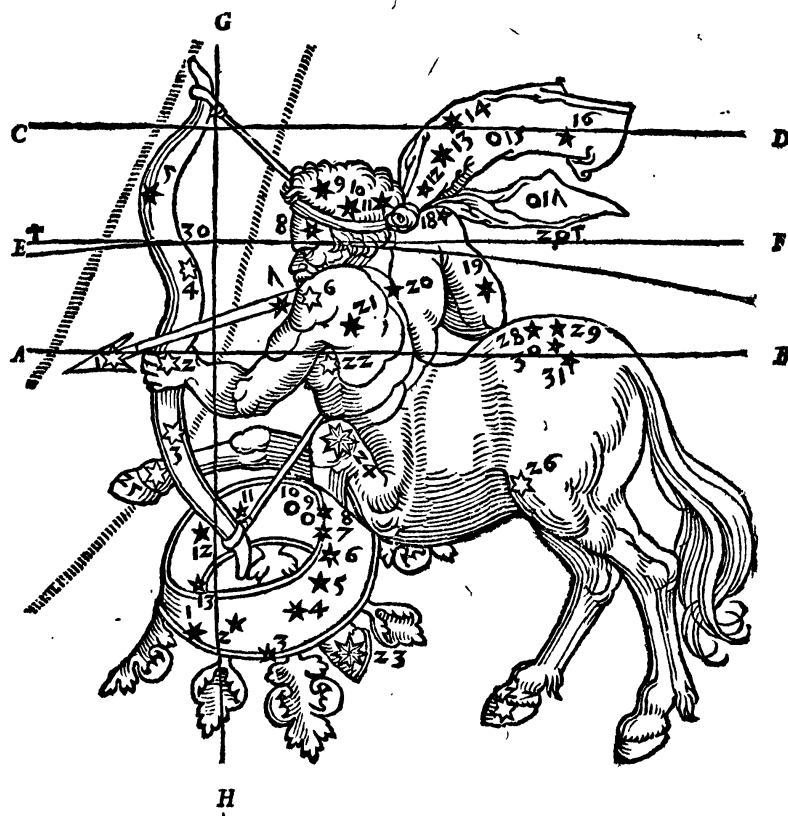
SAGITTARIVS.

28 PAR metus ex pelago tibi sit quoque, sole Sagitta
Cum leuis adflat, cum lux in arundine flagrat,
Ignis mundani cum tela extrema coquuntur.
Cumque Sagittiferi torret vapor aureus Arcus.
Tum quoque si piceam spectaris surgere noctem
Informem tetrus tellurem ut vestiat alis,
Littus arma, fuge solers caerulea tegmina noctis,
Exitiumque sali, rabidique pericula ponti
Anteueni, iam solue memor vaga carbasa malo,
Iam prolixarum iacet rigor antennarum.
Mensis at infasti vel duri sideris index
Scorpius exoriens sit tempore noctis adultæ.
Huc matutino veniens procul æquore caelum
Exigit è pelago, telum trahit vltima cauda.
Cunctatur pigro post tergum sidera iuxta,
Arcitenens tardos et gurgite liberat artus.
Tum Cynosura et iam maturæ in tempore noctis
Altius in boream sustollitur, abditus autem
Orion redeunte die, tum brachia Cepheus,
Protentæque manus, mediâque immergitur aluum.

E 4

A. B.

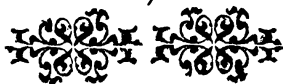
A. B. C. D. LIMITES AC TERMINI ZODIACI E. F. ECLIP-
TICA. G. H. LINEA INCHOANS CAPRICORNI SIG-
NVM, ET TERMINANS SAGITTARIJ
DODECATEMORIVM.

SAGITTARIVS, τοξότης, Arcitenens, cuius pectus cum capite & cum dimidio arcus, sunt in zodiaco, cetera sub ipso zodiaco apparent, numero stellarum copiosus est, cum & Corona quae prioribus pedibus adiecta est hoc sidus exornet & φεωος νότιος dicta. Stella autem quibus in vniuersum cōstitat sunt 31. sed inter eas non nisi istae sequentes aliquantulum splendere visuntur.

23	In calcaneo sinistri pedis anterioris scilicet, in vicina & contigua parte Corona harena.	Secunda
24	In genu sinistro, inter hanc & superiorem, Corona interiecta est.	Secunda
1	In sagitta ferrato acumene.	Tertia
2	In sinistra manu qua arcum tenet.	Tertia
3	In ea arcus parte qua in Austrum proclinat.	Tertia
4	In illa parte arcus qua septentrionem respicit, in vicina & contigua Ecliptica sede.	Tertia
6	In humero sinistro.	Tertia
22	In latere sinistro.	Tertia
23	In dextro calcaneo anterioris pedis.	Tertia
27	In pede dextro posteriori.	Tertia
26	In femore sinistri pedis posterioris.	Tertia

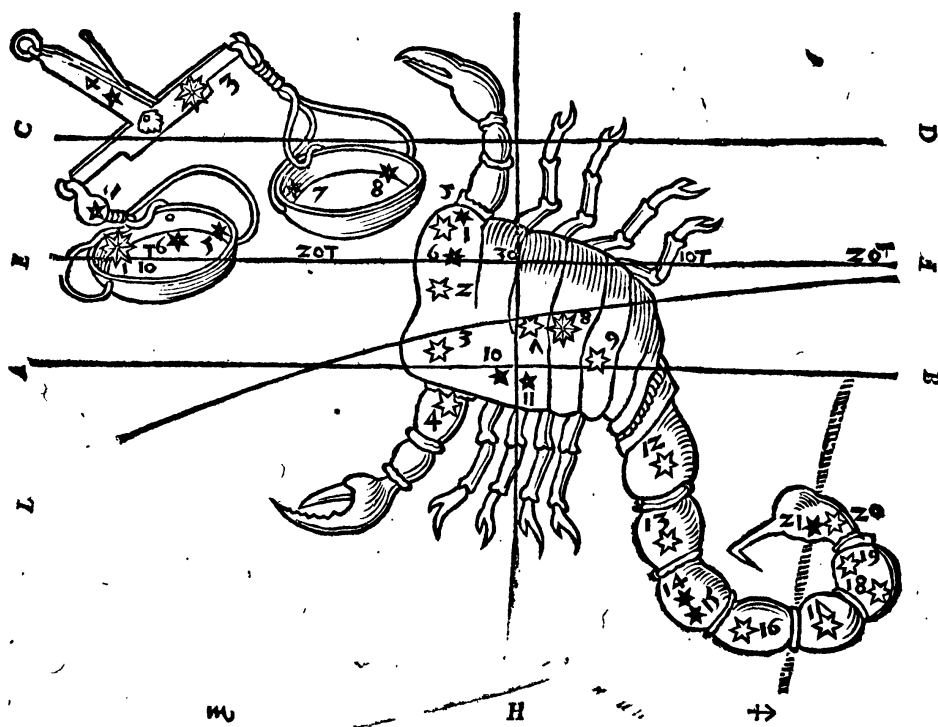
Inter Australem piscem, & caudam, eiusdem magnitudinis quadam stella conspiciuntur in caelo, eas ad caudam Sagittarij referre licebit.

Exprimitur autem situs earum quo sese in caelo amplectuntur ipsa figura.

LIBRA ET SCORPIVS.

Antiqui illi Astrologi, qui Zodiacum primi in duodecim partes fecerunt, singulis ijs partibus animalis cuiuspiam nomen imposuerunt, seu quod stellæ quæ eo loco essent, aliquam eorum animalium formam exprimerent: aut quod earum natura vis atque efficacia, aliquam cum iisdem affinitatem haberent: siue etiam vt immortalem hoc modo redderent alicuius memoriam, qui aliquid præclare hic in terris gessisset: quod vt commodius facere possent ex multis stellis quæ in quaque Zodiaci parte essent, eas assumebant, per quas figura quam ipsi volebant aptissimè fingetur. Cum autem in hac Zodiaci diuisione animaduernerent Scorpij figuram tantam esse, vt duarum partium Zodiaci spacium occuparet eam in duo signa diuiserunt, & ex prioribus eius stellis aliud signum formantes, illud, libram, nuncupauerunt, siue quod libræ per similem figuram referat, siue etiam quod vbi sol ad eius initium peruenit diem nocti æqualem, ac si certa statera libraret, efficiat. quod autem ex posterioribus efformatur stellis Scorpionis destinatum est. Quemadmodum itaq; veteres vnum signum volunt duplici tamen astrisimo exornatum: eandem rationem in figura constituenda obseruare voluimus, quam adiiciendam esse putauimus etiam si ipse auctor nullam vel exiguam horum signorum mentionem faciat. In decorum enim esset dum signa Zodiaci primum locum inter Phænomena obtineant omnia non explicare, & partim ea figuris proponere, partim negligere. Explicabimus primum eo ordine, quo hætenus consueuimus primas Scorpij partes quibus libræ signum adheret, deinde, Scorpij quæ eam sequitur imaginem.

A. B. C. D. LIMITES AC TERMINI SVNT ZODIACI, E. F. ECLIP-
TICA G. H. LINEA, INCHOANS SAGITTARIVM ET TER-
MINANS SCORPIONEM, F. L. TROPICVS HI-
BERNVS QVI ET CAPRICORNI DICITVR,

Libra Chela $\chi\eta\lambda\alpha\iota$. Veteres Chelas brachia Scorpij vocarunt, alias dicitur $\xi\upsilon\gamma\alpha\varsigma$ siue Iugum,
Sunt autem libra stella, qua ex Scorpio mutuata octo, quarum precipue sunt ista.

- 3 In eius parte oris Scorpij, qua Septentrionalior est, prope trutinam harena.
 1 In Australi parte Scorpionis, in ipsa ecliptica, qua eius alteram lancem constituit.
 2 In initio chorda, qua Australis lanx suspenditur.
 6 In australi lance.
 8 In Septentrionali.
 Exprimitur ut in caelo sunt sita, figura ipsa.

Secunda
 Secunda
 Quarta
 Quarta
 Quarta

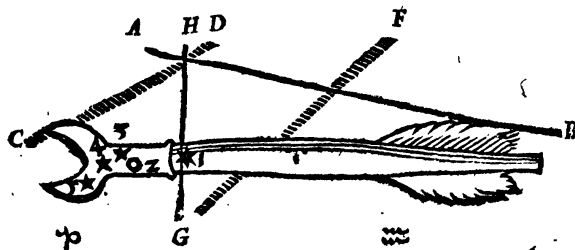
SCORPIVS οὐδῶπιος, Cauda eius longe extra Tropicum Capricorni progrediens, vsque ad fidus australe, quod dicitur Ara. Galaxia se quoque in fine inferit. Qua occasione Scorpium in caelum venerit ex sequentibus liquet. Orion ex Iouis, & Mercurij, & Neptuni, vrina natus, ubi adoleuisset venator egregius euasit, ac cum in ea arte diu multumque fuisset exercitatus, neque reperirentur qui cum eo posset conferri, gloria quadam cupiditate motus, se valde iactabat, ac nullum posse animal tam ferum ex terra generari dicebat, quod non sua venandi pericia veller interficere. Qua de causa, irata terra, Scorpium produxit, cum quo decertans Orion superatus est et occisus. Iupiter autem ut quid de nimia audacia nocumento sentiret aliquod signum posteris relinqueret, Scorpium victorem ad sidera euexit, & stellis pluribus ornavit, praeter eas quas Libram constituere diximus. E quarum numero praecipuae sunt haec sequuntur.

- 8 Media illarum trium qua in eius corpore mediocriter splendent, qua Scorpj cor nuncupatur lucida & magis rutilans existens, Graece αὐτοπὸς dicta.
 9 Altera praedictarum trium qua in eius corpore sunt.
 7 Tertia harum qua magis ad Libram accedit.
 2 Una ex tribus qua sunt in eius fronte, illa scilicet, qua ecliptica ab Australi parte adheret.
 1 Altera harum qua a parte Boreali est.
 3 Tertia ad Austrum proclinans, terminum Zodiaci prope contingens.
 12 In primo Caudae spondilio.
 13 In secundo.
 14. 15. In tertio.
 16 In quarto qua quasi incidere videtur in galaxia contactum.
 17 In quinto hac cum sequentibus Galaxiam occupat.
 18 In Sexto.
 19 In eodem.
 20 Ea qua extremam caudam praecedit.
 Exprimuntur autem uti in caelo sunt & se mutuo amplectuntur, schemate praesenti.

Secunda
 Tertia
 Tertia
 Tertia
 Tertia
 Tertia
 Tertia
 Quarta
 Tertia
 Tertia
 Tertia
 Tertia
 Tertia

SAGITTA.

QVIN norunt alia superum conuexa Sagittam:
 Sed tamen haec arcu tereti caret, infcia nerui:
 Infcia nam domini est: caelum super aduolat ales,
 Ales Olor, sed Threicio conterminus axi,
 Cana pruinofas extendit colla sub Arctos.

A. B. TROPICVS CANCRI C. D. F. G. EXTREMITATES
 LACTEAE VIAE SVNT- G. H. LINEA. PER AQVA
 RII INITIVM TRANSIT.

SAGITTA

ARATEA PHAENOMENA.

42

SAGITTA, δισος, Telum, Damon meridianus, hac voce Galaxiam aliquos appellasse testatur Scho-
nerus, in cuius splendidissima parte hoc Telum cernitur. Est prope alam dexteram Vulturis volantis, atque
illud Telum refert, quo Hercules vt Prometheus ad Caucasum montem alligatum ē vinculis atque cru-
ciatibus liberaret aquilam, eius viscera dipascentem interemit. Hac Sagitta deinde in memoriam tanta
virtutis, qua in Hercule apparuisset, ad cælum euecta est, & stellis quinque exornata: qua iam sequuntur.

- 1 In Sagitte illa parte qua ferro iungitur, qua in linea incidit.
- 5 Qua vicina est priori in acumine existens ferreo.
- 4 In præcedentis eius vicina parte.
- 3 Quam proxime huic accedens, qua tres, linea recta coniunguntur.
- 2 Est & minuta quantitas atis alia vix conspicua.

Quarta

Quinta

Quinta

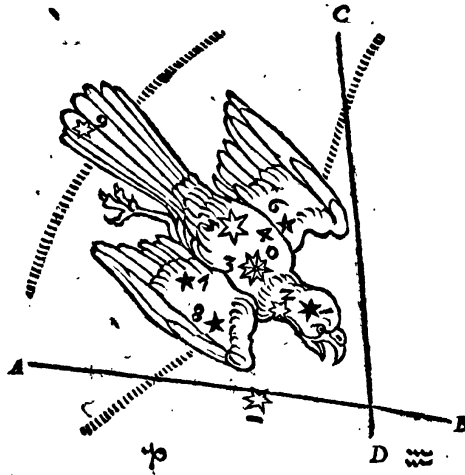
Quinta

Sexta

Figura situm declarat.

AQVILA

29 **ARMIGER** hanc etiam Iouis aduolat, arbiter ignis
Aetherij, sed membra minor: procul hic tamen alto
Cum redit à pelago, & mouet in conuexa volatum,
Fine tenebrarum, summæque in margine noctis,
Spumofum latè mare subruit, omnia cæli,
Omnia terrarum mox flabra procacia verrunt.

A. B. AEQVATOR, IN CÛIVS VICINÀ PARTE HAERET AQVILA.

C. D. LINEA TERMINANS CAPRICORNÛM.

ET INCHOANS. AQVARIVM.

AQVILA, Merops, αἰετός Vultur Volans, iuxta æquinoctialem sita, qua parte Galaxia transit ad
Sagittarium. Hac non illa est Aquila quam paulo ante Promothei lecur atque intestina depositam & ab
Herculis Telo interemptam diximus: sed illa qua Ganymeden rapuit & ad cælum transtulit. Fuit enim hac
avis præ cæteris omnibus Ioui dilecta, solaque aduersus Solis radios apertos oculos intente tenere potest.
Aquilâ igitur ob expetita hanc prædâ quâ illi attulit cælesti sede adhaerere voluit, et stellis nouè decorare.

- 3 Media illarum trium lucida in περὰ χεῖρος Aquila, siue αἰετός dicitur. Arabica Alkair. Secunda
- 2 Illa qua in collo haeret vna ex tribus dictis. Tertia
- 1 Tertia harum qua ad caudam proclinant. Tertia
- 1 In capite. Quarta
- 6 In fine cauda. Tertia

Illâ qua paulum ab Aquila distat numero 1. notata est in capite Antinoi.

Figura monstrat earum in cælo positionem.

F 2

DELPHIS.

DELPHIS.

50 T V M curuus caudam subit inter sidera Delphis,
 Dux Neptune tui quondam super æquor amoris.
 Hic iam detrusæ in latebras procul Amphitrites,
 Arduus occiduos humeris vbi sustinet axes.
 Pleiadum genitor, perruperat hic vagus omni
 Gurgite dilectam domino maris vltimo ab orbe.
 Mollis dorfa tulit: breue signo corpus in astris,
 Et super auritum ponto surgit Capricornum:
 Hic medios artusteter stupet, altera porro
 Quatuor illustrat facibus rubor aureus, atque
 Bis gemino discreta situ micat ignipotens lux.
 Omnia quæ soli & rigido interfusa aquiloni
 Aetheris incurui moles rotat, inque frequentes
 Occasus ortusque trahit moderator Olympi,
 Sunt digesta mihi, quæ rursus limite ab usque
 Sese Hyperionio, pluuialis concaua in austri
 Dimittunt, tetram donec notus ambiat æthram,
 Dicere Romuleo connitor carmine solers.

A. B. TROPICVS CANCRI. C. D. AEQVATOR A. C. LI-
 NEA. TERMINANS SIGNVM CAPRICORNI
 ET INCHOANS AQVARIJ,

DELPHINVS, de Aquiv intra Vulterem & Equum minorem occupans spacium, caudam depri-
 mens ad aequatorem, caput erigens ad Tropicum, sed tamen nonnihil depressum versus Pegasus. Dupli-
 cem causam reddunt quod Delphinus in caelum sublatu sit: prima est eorum qui asserunt Neptunum

ARATEA PHAENOMENA.

olim Amphitriten adamasse, cumque sibi coniugio iungere niteretur, illam, qua perpetua virginitate vivere decerneret fuga Atlantem montem petiuisse, in extremis videlicet occidentis partibus. Postea vero Neptuno diuersos homines ablegante, vt inuestigarent quonam illa terrarum peruenisset solum Delphinum piscem, aut vt alijs placet, hominem quendam Delphinum nomine, illam inuenisse, ac persuasisset etiam ei vt secum rediens Neptuno nuberet. Cuius rei causa is tali nuptiarum apparatus praefectus deinde etiam in caelum translatus fuerit. Altera eorum est, qui putant Arionem musicum illum excellentissimum, cum olim mare iuxta Siciliam traiceret, ac secum ingentem pecuniam veheret, quam diuersa loca peragrans iucundissima lira sua cantu meruerat aduertisse periculum sibi a nautis atque famulis impendere: qui dicerent satius esse, opibus illis inter se diuisis, dominum in mare precipitem dare quam perpetua seruitute premi. Itaque cum sibi insidias ita structas esse vidisset, petiuisse ab his, vt sibi morituro tantum temporis concederent quo veluti Cygnus exequias sibi ipsi canere & ex suauissimo lira sua causu, vltimam voluptatem precipere posset: cumque id ei fuisset concessum tam dulce melos cecinisset in suum obitum, vt eius suauitate moti Delphini ad audiendum vnde quaque acceperint: cantuque finito super eos, tamquam ad vltimum suae vitae refugium profilisse, & per vnum ex illis qui tergum ei sponte porrexerat, ad tenarum litus fuisse aduectum. hanc Arionis fabulam & plura alia qua ipse vera esse contendit, narrat Plinius de Delphino. Hac occasione antiqui Astrologi locum Delphino inter sidera tribuerunt eumque stellis 10, ornarunt.

7 Illa qua in eius capite fulget.

Tertia

6 Huic qua proxime adharet in ventre existens.

Tertia

5 Altera earum

Tertia

4 Tertia earum qua iuncta duabus praecedentibus, triangulum facit.

Tertia

1 Illa que caudam respicit.

Tertia

2.3. Aliae duae qua huic coniunguntur.

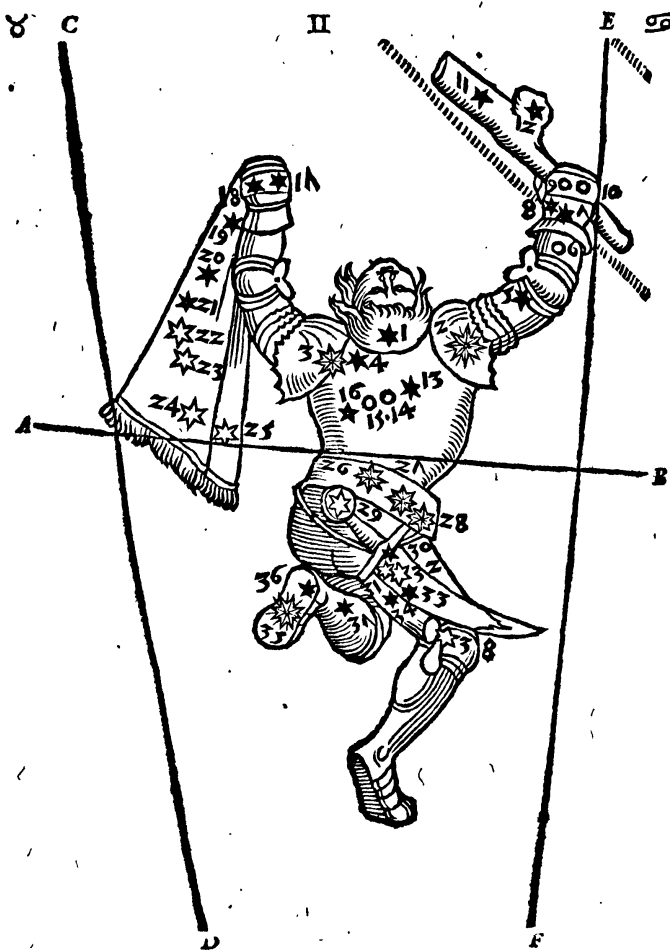
Tertia

Quarum situs vti in caelo sunt dispositae, ipsa figura exprimitur.

De Delphino hac Plinius libro 9. cap. 8. ex quibus non immerito caelum occupare Delphinum colligitur, cum primum locum inter beluas marinas habeat. Velocissimum omnium animalium non solum marinarum Delphinus: sed ocior volucris: acrior telo: ac nisi multum infra rostrum os illi foret medio pene in ventre: nullus piscium celeritatem eius euaderet. Sed affert morem prouidentia naturae: quia nisi resupini atque conuersi non corripiunt qua causa praecipue velocitatem eorum ostendit. Nam cum fame concitati fugientes in vada ima persecuti piscem diutius spiritum continere: vt arcu emissi ad respirandum emicant. Tanta vi exiliunt, vt plerumque vela nauium transuolent vento. Agunt vere coniugia, pariunt catulos 10. mense, aestiuo tempore. Interdum & binos nutruunt vberius sicut Balena. Atque etiam gestant foetus in infantia infirmos. Quinetiam adultos diu comitantur magna erga partum caritate. Adolescunt celeriter. 10. annis putantur ad summam magnitudinem peruenire. Viuunt & tricenis. Quod cognitum praecisa cauda in experimentum. Abduntur tricenis diebus circa canis ortum occultanturque incognito modo. Quid eo magis mirum est, si spirare in aqua nequeunt. Solent in terram erumpere incerta de causa. Et statim tellure tacta moriuntur: multoque ocuis fistula obturata. Lingua est his contra naturam aquatilium mobilis, brevis atque lata, haud differens suilla. Pro voce gemitus humano similis, dorsum repandū, rostrum sinum. Qua de causa nomen simonis omnes miro modo agnoscunt, malunt qua ita appellari. Delphinus non tantum hominis amicum animal, verum & musica arte mulcetur symphonia cantu & praecipue Hydraulico sono. Hominem non pauescit vel alienum. Obuiam nauigij euenit. Alludit exultans, certat etiam, & quamuis plene praeterijt vela.

ORION.

31 SVBTRA HIT obliquo qua se circulus orbe
Signifer, in boream australes egerit umbras:
Vt medij iam mole polifera pectora Tauri,
Suscipit Orion: neque quisquam nocte serena
Transierit, celso late se cardine pandit,
Auratūque rubens dimittit baltheus ensē.

A. B. AEQVATOR CVI MEDIO CORPORE INHAERET ORION. C. D.
LINEA, TERMINAT TAVRI SIDVS ET INCHOAT GEMINO-
RVM. E. F. DISTINGVIT GEMINOS A CANCRO.

ORION, $\omega\rho\iota\omicron\pi$, qui veteribus latinis *Virgula* seu *ligula* est, recentiores *sublimatum* & fortissi-
mum nominarunt. huius mentionem fieri in sacris literis docti iudicant, cum per בְּרִיָּה Orionem, vnde &
mensē בְּרִיָּה denominatum volunt intelligant. vnde haud dubijs argumentis colligi licet stellarum ob-
seruationem Phenicibus a sanctis patribus post diluuium, velut per manus traditam esse, Phenicēs hac
apud grecos latius propagasse. vt ita coelestium rerum admirandam cognitionem acceptam ferre debea-
mus sanctis patribus. Orion sinistra sua, ad Tauri cornua erecta, in qua viridem pannum tenet dependen-
tem cum aliquot stellis, dextra vsque ad Geminos eleuata consistit, pes dexter pertingit vsque ad Lepore
qui iuxta Capricorni Tropicum collocatur. Ensis iuxta pendens affixus Orioni, aliquot stellis constat, in
dextra manu clauum tenet.

Imago autem Orionis constat stellis 38. sed inter omnes praeipuae sunt istae quae sequuntur.

2	Rubescens quae in dextero humero resulget.	Prima
35	Splendida illa quae est in sinistri pedis extremitate.	Prima
27	Media illarum trium splendarum quae sunt in cingulo.	Secunda
26	Altera harum quae aequatori magis vicina est.	Secunda
28	Tertia earum quae magis proclinat in Austrum.	Secunda
3	Illa quae in sinistro humero haeret.	Secunda
22	Vna ex quatuor quae sunt in panno viridi quem alij <i>Chlypeum</i> vocant.	Tertia
23	Altera earum quae magis ad aequatorem accedit vicina superiori.	Tertia
24	Tertia quae aliquantulum distat à superiori.	Tertia

25 Quarta

- 25 Quarta qua cum superiori in ipso aequatore haeret.
 29 In gladij Manubrio.
 31 In vagina initio ubi gladium recunditur.
 32 Altera earum qua in eodem conspicitur.
 38 In genu dextero.

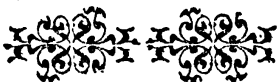
Tertia
 Tertia
 Tertia
 Tertia
 Tertia

Exprimitur autem situs quem in cœlo stella habent, ipsa figura, qua admirandum illud sidus præclarissimis luminibus decorum, & cana ac veneranda antiquitate celebratum situs ratione, quem in cœlo habet, refert.

Qua ratione Orion in calum venerit non alienum erit hoc loco narrare. Sunt qui asserunt Dianam Orionis amore captam fuisse, nec violata virginitatis suspitione caruisse, quapropter ab Apolline sapius fuisse repræhensam. Et cum propterea Orionis e medio tollendi occasionem quæreret, quodam die in mari natantem conspicatus, ubi nihil supra aquas nisi caput habebat, Diana dixerit, non es tam sagittandi peritura, ut signum tam exiguum atque remotum, ut illud nigrum quod in mari cernis (Orionis caput demonstrans) possis Sagitta peringere. Dianam autem ut insignem suæ artis peritiam monstraret, sumpto telo Orionis caput, aliud esse suspicata, subito transiit. Et ubi errorem suum postea cognovisset, vehementer doluerit, cumque nihil illi iam posset amplius præstare, in cælum ad reliqua sidera euexerit, quo in loco stellæ fulget Orion.

SIRIUS.

32 TALIS & ipse virum gemina ad vestigia custos
 Insequitur, sic flammigero distinguitur astro
 Aetheriæ Canis ille plagæ, cui plurimus ardor
 Aestuât in mento, multus rubor imbuit ora,
 Stridit anhelanti face pestifer aëra motu,
 Torret & immodicis terras coquit ignibus astri.
 Hic varios ardet stellis rutilantibus artus:
 Sed non est similis cunctis vigor: vndique quippe
 Aluus cyanea est, mento grauis effluit ardor,
 Qui formidato sub nomine Sirius æthram
 Vrit: huic rutilos si sol adflexerit axes,
 Quantus corporibus, quantus labor imminet agris:
 Marcebunt fata cuncta: diu nanque indiga succi
 Si qua iacent, cedunt, valido penetrata calori,
 Ac decoctorum languebunt germina florum:
 Illa autem interno quæ sunt animata vigore,
 Si prius attollit blandusque illabitur herbas
 Sirius, & dulci nutrit tepefacta sereno.
 Hunc hunc flammanti cum primum vibrat ab ortu,
 Auribus atque animo capimus procul, altera si qua
 Stellarum fulgent, rutilant quæ plurima, longi
 Bellua fert lateris, neque multa luce coruscant.
 Et designandis tantum sunt addita membris.

FESTI AVIENI

A. D. TROPICVS CAPRICORNI LONGISSIMAM NOCTEM BRE-
VISSIMAMQVE DIEM CONFICIENS. G. H. LINEA PER
CANCRI PRINCIPIVM ET GEMINORVM FI-
NEM, TRANSIENS.

CANIS maior, κύων, ex vtroque latere Tropici Capricorni stellas habet, commoratur autem sui alii
qua parte in via lactea, cauda attingit nauem qua Argo dicitur, ingens autem illa atque maxima stella,
que in ore eius lucet, Canicula item σείητος dicitur. Hac matutino in exortu in speculo etiam in die me-
dio, impositis aquis contra Solem cernitur. Solisque calorem mire adauget. Solis enim splendor, radij Cani-
cula, ardentibus Leonis astris dum coniunguntur intentiorem aestum procreare solent quam Sol in lon-
gissimo reflexu constitutus Cancrum percurens. trium enim siderum eiusdem qualitat is comixtio mirum
in modum auget aestum. quod Horatius sensisse videtur dum rusticae vitae amantates describit.

Ponendaeque domo quaerenda est area primm:
Nouistine locum potiore m rure beato?
Est vbi plus tepeant hyemes? vbi gravior aura
Leniat & rabiem canis & momenta Leonis,
Quum semel adcepit Solem furibundus acutum

Canis autem hic stellis 18. exornatur, inter quas magis splendent istae quas modo subijciemus.

1	Lucidissima in eius ore qua Canis vocatur, & saepius scintillar, arabice dicta Alhabor,	Prima
15	In ventre, inter posteriora femora.	Tertia
18	In clunibus.	Tertia
14	In latere sinistro.	Tertia
9	In pede anteriori sinistro.	Tertia
17	In posteriori dextero pede.	Tertia
2.3.	In capite.	Quarta

Quem inter sese situm in caelo obtineant monstratur ipsa figura.

LEPVS.

33 PARVVLVS in stellis Lepus est quoque: nanque

Emicat

Emicat Orion gemina ad vestigia subter
 Vrgetur cursu rutili Canis: ille per æthram
 Effugit instantem, premit autem Sirius ore.
 Auritum primis emittit gurgēs ab vndis:
 Ille minax pauidum supereditur, & procul idem
 Cùm Lepus occiduum sese inclinavit in æquor,
 More latebrarum repetens freta, Sirius alto
 Defluit ab cœlo, mersumque per humida quærit

A. B. TROPICVS CAPRICORNI, C. D. LINEA TRANSIENS
 PER GEMINORVM INITIA, E. F. PER CANCRI,

LEPVS, λαγώς sub pedibus Orionis, qui haud dubie non alia de causa eo in loco consistit, quam ut
 pereum, æterna memoria proderetur, quantopere Orion venandi peritia excellisset. Insignitur autem
 stellis 12. numero, inter quas sunt ista lucidiores.

- 7 In medio eius corpore.
- 8 In femore sinistri pedis anterioris.
- 5 In capite.
- 6 In sinistro pede anteriori.
- 10 In sinistro pede posteriori.
- 9 In pede dextero posteriori.
- 11. 12. In dorso.

Tertia
 Tertia
 Quarta
 Quarta
 Quarta
 Quarta

Exprimitur autem illarum situs quem habent in cœlo, ipsa figura

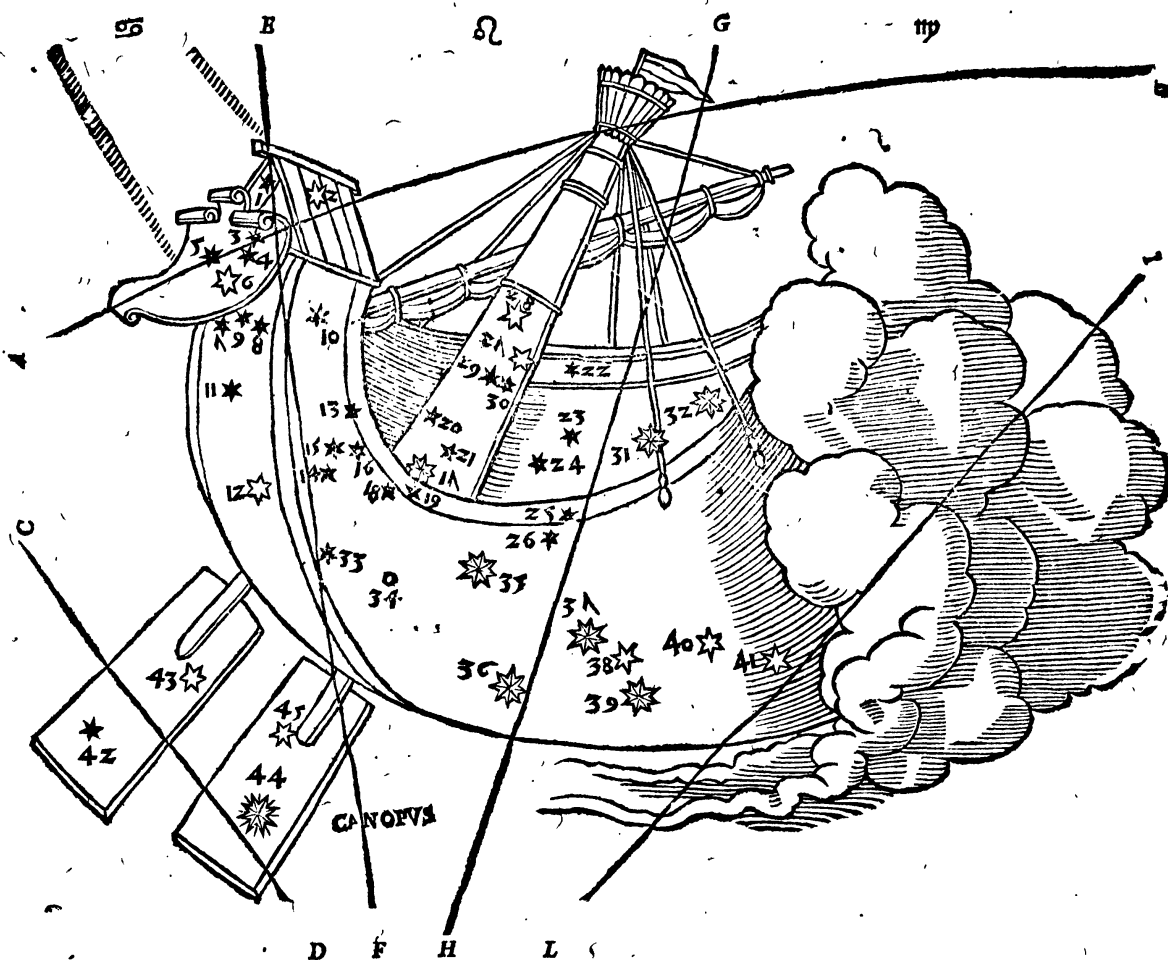
ARGO.

34 MAGNVS Iasoniam cauda Canis extrahit Argo,
 Puppæ refulgentem: neque enim se Thessala cymba
 Solenni in faciem monstro mouet extima puppis.
 Surgunt oceano velut alto à gurgite nautæ,
 Cùm portum tenuere auidi, volitantia raptim
 Sipara conuertunt, tergòque in curua remuclo
 Littora certatim subeunt simul, illa marinas
 Iam defuncta vias, procul imi littoris algas

G

Pone

30
 FISTI AVIENI
 Pone subit, terramque tenens secura quiescit:
 Sic Argo rutilam tantum inter sidera puppim
 Ducitur, occultat rigido tenus altera malo.
 Sponte gubernaculum pupis dimittit in vndas,
 Celsior, acmerso descendit in æquora clauo.

A. B. TROPICVS CAPRICORNI. C. D. COLVRVS SOLSTITIORVM, CAN-
 CRI SIGNVM, A GEMINORVM SIDERE DISTERMINANS. E. F.
 LINEA, TRANSIT PER FINEM CANCRI ET LEONIS INI-
 TIVM. G. H. FINIT LEONEM ET INCHOAT VIRGI-
 NEM. I. L. LINEA INCIDIT IN AEQVI-
 NOCTIVM AUTVMNALE.

ARGOS αργώ, Navis Iasonis, arca Noe praeclarissimum & celeberrimum Antaei cæli sidus,
 hanc nauem inter sidera relatum volunt, quod prima omnium fuerit, quo & ob nouitatem eius, & mortu-
 alium audaciam temeritatemque omnibus conspicua foret. Illi enim est triplex circa pectus erat, qui fra-
 gilem truci commisit pelago ratem. Alij autem appellant arcam Noe quia ille, aquis ad insolitam magni-
 tudinem excrecentibus ab ingenti aquarum diluui ac inundatione, deo duce euasit. Exornatur autem
 stellis in vniuersum 48. inter quas praeipuae sunt istae, quas modo subiiciemus.

ARATEA PHAENOMENA.

51

44. Omnium illarum quae sunt in Argo, naui, lucidissima, quae in argos gubernaculo Australi, harenae
 ναῦς βοῶς dicitur, quemadmodum dictio latinis characteribus adiecta declarat. Hac quemadmodum Cani-
 cula fidus toto caelo norissima est, adeo, ut ipse Aristoteles & post eum Plinius orbis habitari rotundi-
 tatem ab ipsa probent. Canopum inquit non cernit Italia, quasi dicat propter deuexitatem terre, cum
 tamen in Aegypto appareat, & Alexandria tertia parte hora supra horizontem conspiciatur, & in Si-
 cilia horizontem stringat. Americus Vesputius tradit tres Canopos cerni circa verticem Australem nos-
 bis in hac terrae parte degentibus perpetuo occultatum & demersum: quod tamen non ita intelligendum
 quasi plures Canopi sint: sed potius cum eandem formam & habitudinem, quantitatem, & splendorem
 praesferant cum Canopo, hoc nomine eas appellari voluit. est autem magnitudinis Canopus. Prima

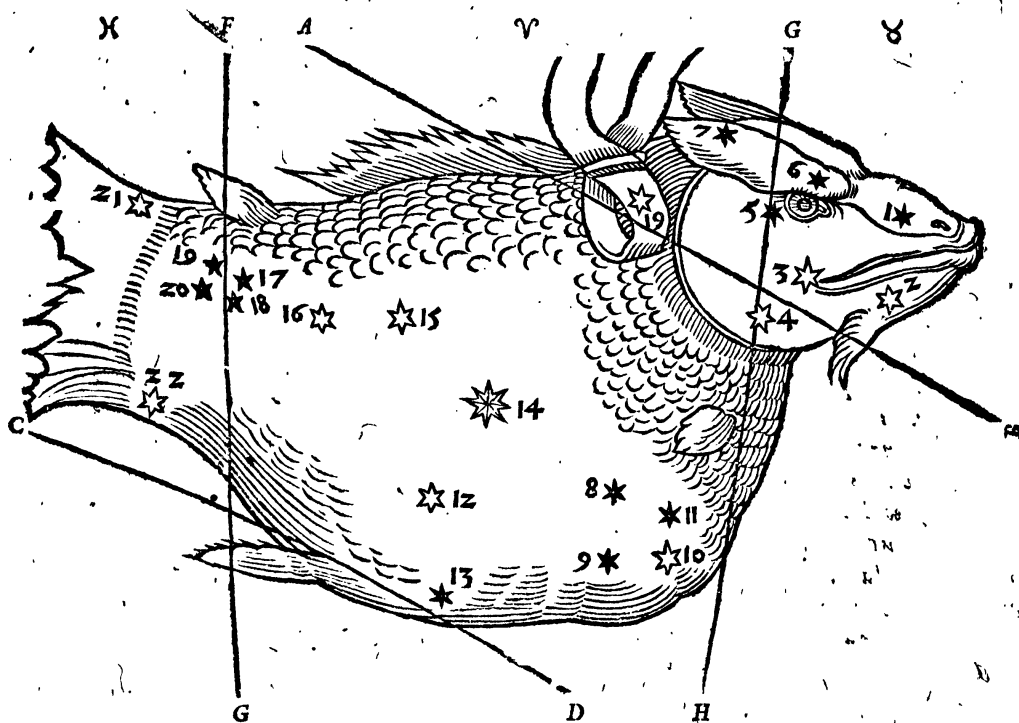
43	Altera in eodem gubernaculo harenae Canopo vicina.	Tertia
43	In altero gubernaculo.	Tertia
17	Splendida illa quae est in imo mali.	Secunda
31	In ipsa naui.	Secunda
32	Huius vicina & contigua.	Secunda
36	In fundo naui.	Secunda
35	Inter praecedentem & illam quae est in mali imo.	Secunda
37	Illa quae his duabus coniuncta triangulum constituit.	Secunda
39	Non procul ab hac distans.	Secunda
38	Inter hanc & superiorem.	Tertia
40. 4.	Quae illa quae aliquantulum ab his remouentur in virginis sede collocata.	Tertia
12	In illa parte naui ubi regnat Cancer.	Tertia
6	In naui clipeo.	Tertia
2	In suprema & excelsa naui parte.	Tertia
27	In mali medio.	Tertia
28	Altera earum praecedenti vicina.	Tertia

Quem vero in caelo situm atque complexum habeant, monstratur praesenti figura.

CETOS.

35. DISTANTEM Andromedam prolixi tramite mundi,
 Perterret Cetos. nam Threicij prope flabra
 Andromedam boreae celsa rotat aethere cardo.
 Bellua dira noto vehitur: trahit auster in arcto
 Ora inimica salo: nam qua se laniger alto
 Coelo Aries tollit, qua Piscibus astra duobus
 Augentur, rutilat subter Nereia Pistris,
 Efflua percurrrens non multi fluminis astra.
 Illa memor longae formidinis, illa duorum
 Inter signa tenax, horret squalentia monstri
 Terga procul, pauidumque super caput inserit undis

A. B. AEQVATOR. C. D. TROPICVS BRVMALIS, F. G. LINEA TRANSIENS PER FINEM PISCIVM ET ARIETIS INITIVM. G. H. TRANSIT PER FINEM ARIETIS ET TAVRI INITIVM.

CETVS, κητος, Balena, quem quidam marinum Leonem, quidam vrsu[m] appellant, capite attingit Arietem, pectore Eridianum, cauda in vno latere Aquarii locum, altero Tropicum Capricorni, occupat. raras ob magnitudinem stellas habere videtur, cum tamen non sint vsquo adeo rarae. Paucis admodum explicant causam ob quam astrum hoc, & nomen & caeli locum sortitum. Afferunt, a Neptuno Andromedam vehementer fuisse adamatam cumque non posset ille precibus vllis quod cupiebat imperrare, fuisse supra modum indignatum, adeoque vt ob eam causam ingentis magnitudinis Cetus immiserit, qui illam deuoraret. Sed accidisse tunc vt Perseus, nescio quo felici fidere, acceperit, tunc forte victor reuertens ab expeditione contra Gorgonas, qui cum generosissimam pulcherimamque puellam in Saxo, vt illi bestia marina esca fieret, alligatam videret, misericordia quadam motus illam liberarit, vxoremque duxerit, Cetus vero interemerit. Neptunum, quod Balena sua causa mortem appetisse poterat videri, illam in caelum transfuisse ac 22 stellis conspicuam reddidisse. e quibus magis lucida sunt istae sequentes.

14 Splendida quae est in medio corpore ipsius beluae, quae venter Ceti nuncupatur.

3 In ore.

2 In labro inferiori.

7. 19. In capite ea quae incidit in initium Tauri, & illa quae in nodo haeret.

22 Vna earum quae sunt in eius cauda nempe ea quae magis vergit ad Austrum.

21 Altera harum quae non in Austrum sed in septentrionem proclmans in sede piscium haerens.

15 Illa quae est in dorso.

16 In praecedentis vicina parte quae magis ad caudam deflectit.

12 In ventre.

10 Vna illarum quatuor, quae in eius pectore quadrilateram figuram efformant.

89 Due aliae vicinae.

Earum situm atque imaginem exprimit ipsa figura.

Secunda

Tertia

Tertia

Tertia

Tertia

Tertia

Tertia

Tertia

Tertia

Tertia

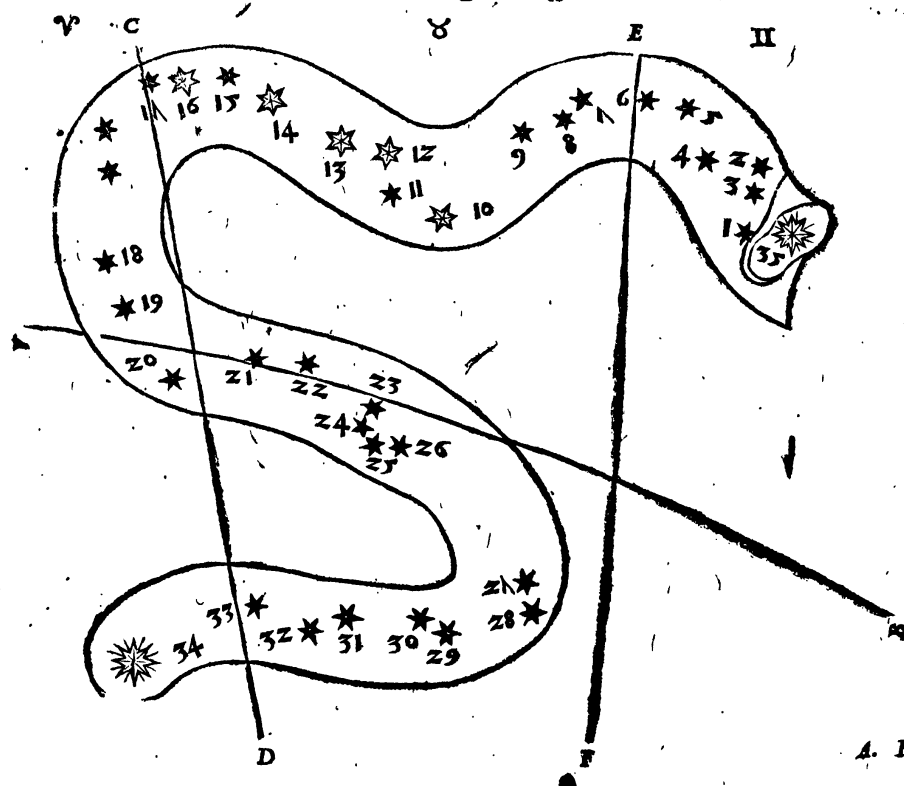
Quarta

FLVMEN.

36. QVIN & caeruleo flumen quoque gurgite manans

Astra

Astra inter sedesque deum, pars æquoris esse
 Credidit Ausonij: nanque hunc dixere priores
 Eridianum, Venetos latè qui lapsus in agros,
 Alpino Adriacos impellit gurgite fluctus:
 Hic fufum cælo quondam Phaethonta sub vndas
 Excepit senior, leue cùm fenfere iugales
 Aetherij rectoris onus, cùmque ignifer axis.
 Tramite sub mundi mortales spreuit habenas,
 Dijs data tum latè texere incendia terras.
 Astra vorax ignis, flammæ sola cuncta coquebant,
 Donec fata fui miseratus Iuppiter orbis,
 Redderet ætherij Phœbo moderamina cursus.
 Illum prolixis duræ Phaetontides vlnis
 Planxerunt, redijt supero pax aurea mundo.
 Eridanumque senem nutu Iouis omniparentis
 Astra receperunt. Pharium pars altera Nilum
 Commemorat, largo segetes quòd nutriat amni,
 Arentis que locos, vnda fœcundat alumna,
 Vel quod de medij prolapsus parte diei,
 Vastus in æquoreas pelagi sese inferat vndas.
 Iste pedem leuum rutili subit Orionis,
 Fusæque quæ geminos adstringunt vincula Pisces,
 Eridani coeunt anfractibus, vt procul ille
 Tenditur effusi vi gurgitis: huc quoque cristæ
 Cedit apex, summa quæ lux Pistrice coruscat
 Desuper, & flamma caudarum cingula figit.

A. B. TROPICVS CAPRICORNI C. D. LINEA INCHOANS
TAVRV M ET TERMINANS ARIETEM, E. F. IN-
CHOANS GEMINORVM SIGNVM, ET
TERMINANS TAVRI.

ERIDANVS fluvius πόντος Nilus, illustrem habet stellarum tractum. In utroque fine insignes habet stellas, utrinque ynam. verum illa qua in fine Boreali est qua parte flumen Orioni iungitur, non est huius loci quod & numerus adiectus 35. & figura pedis Orionis, satis declarat, ab hac itaque qua est pedis sinistri, ductus satis densus stellarum exit usque ad pectus Ceti. Inde rediens, transit extra Tropicū Capricorni, & Meandrico quodam flexu curuatur, donec veniat ad alteram illustrem stellam in medio Capricorni tropici, & antarctici circuli sitam, hanc, pulcherimam huius fluvij stellam, Canopum nuncupant cum Canopus Insula quadam sit in Nilo, verum ut paulo ante in navis explicatione monuimus non desunt qui Canopum stellam eam esse existiment, qua est in Australi remota navis.

Sunt autem in hoc flumine 34 stellae, inter quas lucidiores sunt istae.

34	Splendida illa in fluvij fine	Prima
6	Prima illarum quinque, qua occurrit in regione Tauri cum à pede Orionis progredimur.	Tertia
12	Secunda harum qua magis in septentrionem proclinat.	Tertia
13	Tertia harum qua cum prioribus obtusum Triangulum facit.	Tertia
14	Quarta qua cum prima & tertia per rectam lineam iungitur.	Tertia
16	Quinta qua est ultra tertiam fluvij partem, si eius longitudinem ab initio metiri volueris.	Tertia
18. 19.	Quae sequuntur ex descriptione innotescunt.	Quarta

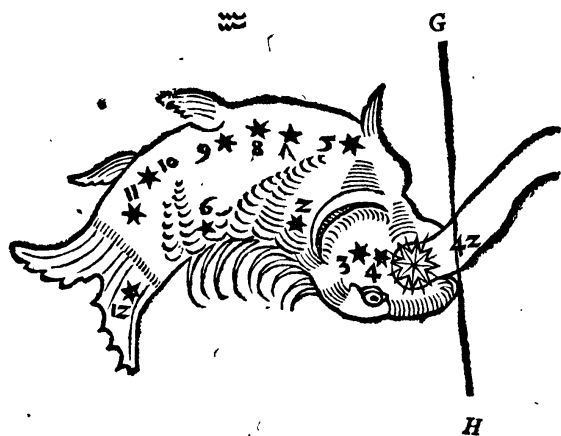
Illarum autem quam in caelo describunt figura, ipso schemate exprimitur.

PISCIS MAIOR.

37 INTER demissum procul in vada caerula clauum
Puppis Iasoniae depictaeque terga carinae,
Et Pistrim vndicolam, Leporis quā tenditur alius
Stellarum creber rutilat rubor, haud tamen istis
Vel lux multa micat, vel fit memorabile nomen:
Nulla etenim forma flammaram Iuppiter ignes
Discreuit, nullos simulant haec corporis artus,
Qualia digesto mundus fateri ordine voluit,
Semper in antiquum retrahens iter omnia secum
Seclosum serie longa: istas denique signant
Interualla faces, similis quoque lux habet omnis
Par modus, occasu pariter referuntur & ortu,
Ne expectanda forent ponto quod sola carerent,
Caetera descriptis aptantur singula membris,
Formarum flagrans leporem, quā Sirius vrget
Languida, nec certo sub nomine cuncta feruntur:
Ultra fetosi rursus speciem Capricorni,
Cardinis immergi quā sunt australia flabra,
In Pistrim horrificam conuersus viscera piscis
Subuehitur. notium vocat istum Graecia piscem.
Stellae aliae mundo quā pulcher Aquarius instat,
Et quā cristato consurgit bellua dorso,
Usque sub aërij rutilantia sidera Piscis,

Sunt

Sunt mediæ flammæ steriles ac lucis egenæ:
 Nam passim ignoti vice vulgi semet in æthrem
 Protollunt dextram, sed tantum propter ephebi
 Pocula, quem diuûm mensis gestare loquuntur,
 Efflua se species liquidarum fundit aquarum
 Partes in geminas: lux illic clara duabus
 Est solum facibus, non hæ spaciola per æthram
 Interualla tenent, neque lumen lumine forte
 Collidunt, vni Phrygium nam subter ephebum
 Ardet apex, alij quâ curuam bellua caudam
 Terminat insignis, lato vomitur globus igni.
 Cunctis nomen Aqua est, quæ stellæ denique propter
 Ora Sagittigeri, quâ si vestigia prima
 Cornipedis simulant, circumuoluuntur Olympo
 Quies face sub tenui tenebrosus marceat ignis.

G. H. LINEA TERMINANS AQVARIÏ SIGNVM ET INCHOANS DODECATEMORIVM PISCIVM

PISCIS Austrinus ὤδιος Marinus seu magnus, qui ideo in cælum translatus esse dicitur quod olim venerem in fuga Gigantis exceperit. habet in ore stellam lucidam primæ magnitudinis, Arabice Formahant vocatam. Constat autem stellis 12. ex quibus ista quæ sequuntur sunt præcipue.

1 Splendida in eius ore, ea ipsa, quæ est in fine aquæ quæ effundit Aquarius, hæc supra retulimus, ut in aquarij explicatiõe videre est, ad effusam ex vrna Deucalionis aquâ, quæ admodum id et iâ numerus adiectus declarat.

8 In dorso.

9 Quæ huic proxime adheret magis in caudam proclinans

7 Ab alio latere superioris.

3 Vna duarum quæ sunt in ore iuxta splendidam.

4 Ea quæ quasi media est, inter splendidam & superiorem.

5 In summo capite.

11 Prope caudam.

10 Magis versus dorsi spinam.

12 In extremitate caudæ.

Earum collocatio atque situs quem in cælo habent, ex schemate fuerit petendus.

Quarta

Quarta

Quarta

Quarta

Quarta

Quarta

Quarta

Quarta

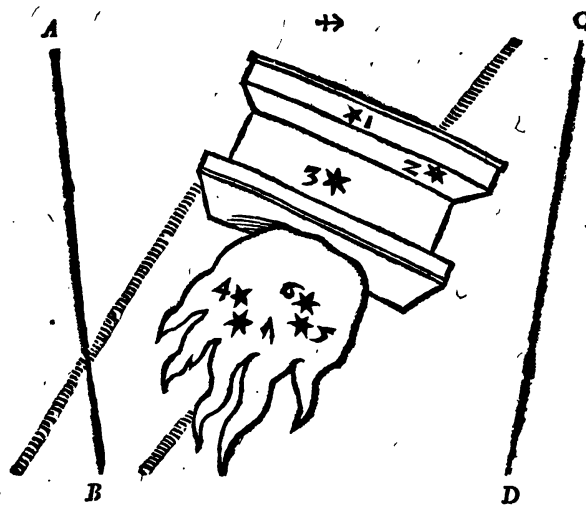
Quarta

ARA.

38 ECCE venenatæ quæ Scorpius agmine caudæ
 Plurimus erigitur, tepidumque supermicat austrum,
 Paruulus hic Aræ locus exprimit. hoc satis arcto

G 4 Tem-

Tempore suspicies mundo rutilante referri,
 Nam polus aduerso qui tollitur axe Bootis,
 Quantum suspenso vada linquit turbida cœlo
 Ociani, tantum in sibimet contraria tendit.
 Arcturum vertex leuat arduus, imbrifer austri
 Aram cardo premit: breuis olli femita cœli,
 Occasusque celer, tamen isto luciparens nox
 Fata hominum miserata prius, miserata labores,
 Certa procellarum statuit procedere signa,
 Ne tibi cum denso conducitur aëre cœlum,
 Inter nimbiferas nubes spectabilis extet
 Ara poli, longa ut glomerent, circumque supraque
 Fœta pruinarum se vellera, qualia tristi
 Coguntur vento, terraque excita per æthram
 Nubila conceptos effundunt desuper imbres.
 Non Aræ, non sit tali sub tempore vertex
 Clarior hoc: nam sæpe nouum prænoscere signo
 Nox docuit, noctis si quis præcepta sequatur,
 Incassum zephyri voluunt mare: si quis at ista
 Respuat, incautas percellent flabra carinas:
 Vix, scis, sera Iouem subeat miseratio rerum,
 Pigra salus nautis redeat fluitantibus alto.
 Certior altollis veniet spes, axe supremo
 Si boreæ stringat rutili coma fulguris auras.
 His signis austri raptabunt flabra fluentum,
 Donec de boreæ rutilum iubar emicet axe.
 At si Centaurum medio sub tramite cœli
 Videris, ut fluctu tantum discedat eoo,
 Quantum adit occasum, sit tectus desuper autem
 Nube humerum, & cœlo sint omnia signa priora,
 Eurus erit, verret falsi vada gurgitis eurus

A. B. INITIVM SAGITTARII ET FINIS SCORPIONIS C. D.
FINIS SAGITTARII E. F. CAPRICORNI INITIVM

ARA seu Thuribulum θυμιατήριον, Sacrarium, recentiores puteum vocant, sidus non vsque adeo illustre, intra Antarcticum & caudam Scorpij collocatum. Non procul à Centauro distans, septem stellis exornatum.

1	In primo altaris gradu, quæ nunquam nobis oritur, cum Italis conspicua sit.	Quinta
2	In secundo gradu.	Quarta
3	In medio Ara.	Quarta
6	Vna illarum quatuor quæ sunt in medio igni.	Quarta
5	Superiori vicina.	Quarta
7	In fine ignis quæ apparet.	Quarta
4	Omnium vltima.	Quinta

Haec stella in nostro Hemisphærio non conspiciuntur, verùm ijs qui minus obliquum horizontem habent & oriuntur vt cætera, de earum autem situ consule figuram.

Titanum Gigantum sæpius quoque à nobis facta mentio est in superioribus: Hi cum Iouẽ summo odio prosequerentur, conabantur magno cum apparatu illum cœlesti sede deijcere, & montes vastissimos, vt ad sydera vsque possent pertingere, congregabant. Quæ de causa, cum cæteri quoque Dii sibi periculum imminere viderent, conueniendum, & aduersus hostis immanitatem fœdus arctissimum inter sese faciendum esse existimauerunt, quod vt maiore religione atque fide seruaretur, ab Cyclopius Vulcani ministris Alta re sibi fabrefieri curarunt, ad quod omnes vbi conuenissent, iurarunt sese coniunctis viribus immanissimo hosti vnanimes resistere velle: cum autem victoriam postea obtinuissent, voluerunt eam Aram inter sydera collocare, in perpetuam cœlestis regni à sese defensi memoriam. Posuerunt ergo illam non procul à Centauro.

CÉNTAVRVS.

39 CONTEMPLATOR enim geminæ rutilantia formæ
Viscera, quod signis subtextit membra duobus.
Nam qua parte hominem quadrupes sustollit equino
Ventre superstantem, versatur Scorpius ingens:
At qua cornipedem media vir fundit ab aluo,
Curua venenati sunt tantum brachia signi.
Ille autem dextram protendere visus ad Aram
Cælicolum, iustæ persoluit munera vitæ,
Agrestemque manu prædam gerit: hic vbi celso
Pelion adfurgit dorso, nemorosâque latè
Inferit aërijs iuga nubibus, arbiter æqui
Egerat Alcide legum post bella magister.

FESTI AVIENI

A. B. LINEA TERMINANS LIBRAM ET INCHOANS SCOR-
PIONIS SIGNVM. C. D. TERMINANS SCORPIONEM
ET SAGITTARIVM INCHOANS.

CENTAVRVS, qui etiam Typhon dicitur, $\kappa\epsilon\upsilon\tau\alpha\nu\rho\omicron\varsigma$ monstrum, fidus factum, conficit Lupum, eodem parique fere modo, iuxta antarcticum circulum ponitur, quo versa maior circa arcticum. Sunt stel-
la eius numero 37. inter quas ista sunt pulchriores.

16 In dextero brachio.

6 In dextero humero.

5 In humero sinistro.

2.3. In capite.

13.14. In medio dorso.

18 Equina species, humana vbi coniungitur.

35 Splendida illa in dextero pede priori.

29 In ventre ad latus dexterum proclinans.

28 In vicina & contigua superiori, parte.

36 In crure priori sinistro.

31 In dextro pede posteriori.

32 In posteriori dextroque Calcaneo.

34 In sinistro pede posteriore.

Tertia

Tertia

Tertia

Quarta

Quarta

Tertia

Prima

Secunda

Tertia

Secunda

Secunda

Secunda

Secunda

26 In cluni-

26 In clunibus.

Tertia

23 In dorso.

Tertia

Licet haec stella quas in equina specie Centauri habere diximus, nunquam nobis exoriantur: tamen dum certum sit eas tali forma caelo adhaerere describendas putauimus. Situm igitur si cognoscere velis figuram consule.

FERA, Lupus, & epiop, quam bestiam tenet Centaurus, & transfigere videtur. Hac quasi cadens capite, ad Scorpionem usque prolabiur, cauda erecta fere ad pectus Centauri. Sunt autem in Lupo stella 19. quarum praecipuae sequuntur.

1 In posteriori dextero crure.

Tertia

2 In posteriori dextero pede.

Tertia

16 Una illarum quatuor quae in eius capite & collo quadrilateram figuram constituunt.

Quarta

13 Una duarum quae sunt in cauda.

Quarta

19 In priore pede sinistro.

Quinta

3 In ventre.

Quarta

Earum situm figura ipsa demonstrabit.

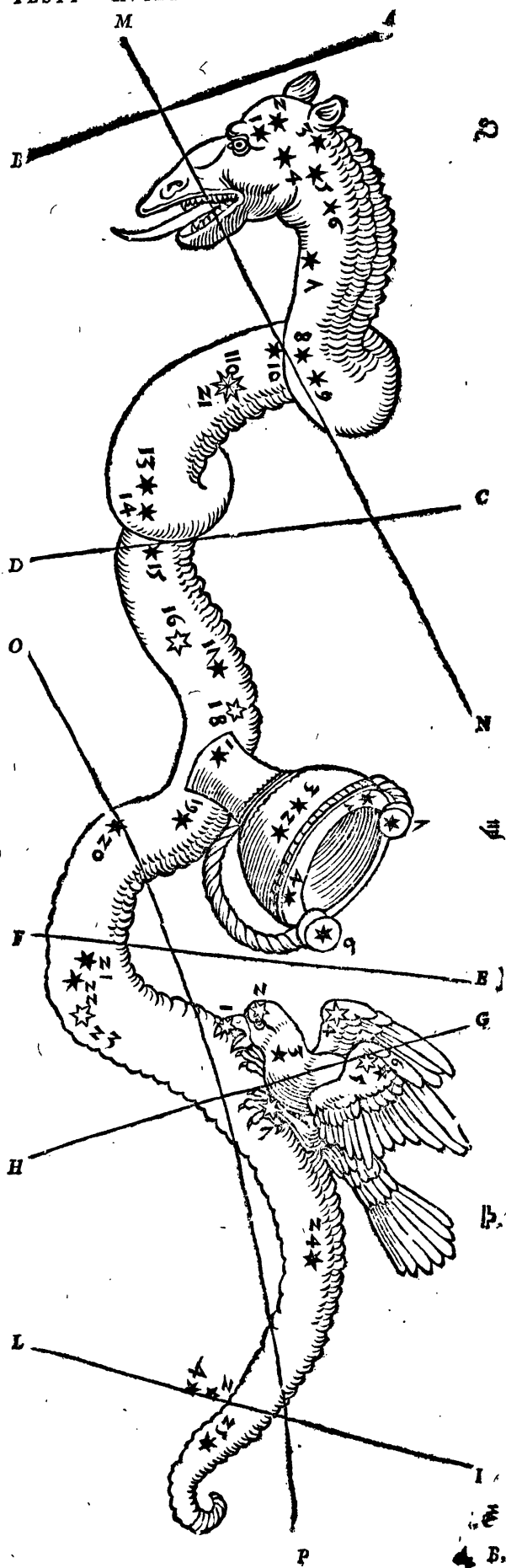
Chiron Centaurus est Saturno & Phyllira natus fuit, cuius tanta iusticia atque religio fuisse dicitur, ut non modo Centauros reliquos omnes, verum etiam homines ipsos ea superauerit: adeoque ea ipsa meruerit in Astrorum numerum referri. Sunt qui asserant Herculem cum illo olim colloquutum de suis rebus copiose, cumque ei sagittas commonstraret, quibus à diuersis monstris victoriam obtinisset, ei forte una ex manibus ceciderit super Centauri pedem, eumque tam grauius leserit, uti mortem, ob eam rem, obire fuerit necessum. Iouem vero illius pietate motum, illum in caelum transtulisse ibique ita expressisse, ut prope Altare, de quo diximus constitutus, sacrificare velle videatur, & antiquam probitatem etiamnum testari.

HYDRA.

40 DESUPER ingenti sese agmine porrigit Hydra,
Quæ prolata falo longè latus explicat æthra.
In Cancrum protenta caput, caudamque feroci
Centauro inclinat, transit spaciofa Leonis
Viscera, & ingenti sub Virgine summa quiescit.
Quinetiam spirare putes, sic agmina cælo
Lubrica conuoluit, sic spiras pendula torquet,
Sic & flammigero linguam iacit ore trifulcam:
Spirarum medio gestat Cratera coruscum,
Vltima cæruleum sustentat agmina Coruum,
Ales ut intento fodiat vaga viscera rostro.

Inter cœlestia signa numeratur etiam in cœlo Hydra sue serpēs quidam iuxta Craterem plenum a qua situs, qui Coruū sibi propē confectum, quo minus bibere ausit, deterreret. Cuius rei rationem reddunt hanc. Appollinem olim sacra facientem, Coruum, ut sibi aquam ē fonte quodam hauriret misisse, quod hac avis pra ceteris in eius tutela esset: ille verò cum iuxta fontem vnde aquam haurire debebat, ficum cum immaturo adhuc fructu cōspiceret, iuxta eum confederit, donec maturi fructus fuissent, & tunc tandem postquam multos ex ijs deuorasset, Craterem cum aqua Apollini attulerit. Apollinem autem cum tantā eius moram ferre nequiuisset, & alia aqua vsus esset, mox ubi aduolantē cum Cratere vidisset, ex aue candidissima, qualis tunc erat, eum in atram commutasse, & hanc praeterea pœnam adieciſſe, ut dum ficus matureſcunt aquam bibere nequeat. Quares ut aeterna memoria proderetur, hanc Hydra imaginē in cœlo Antiqui illi Astrologi atq; Poeta fixerunt, qua & Corui sitis vehementia, & Crateris ne inde bibat custodia, uti diximus, exprimeretur. Eorum autem opinio, qui putant hanc esse Lerneā illius Hydra effigiem, quam Hercules superauit, bonis autoribus minimē probatur, neque nos hoc loco recensemus eam historiā, praesertim: quod neque Corui neq; Crateris, cur in hoc astro existant, rationem contineat.

ARATEA PHAENOMENA.

A. B. LINEA, PER INITIVM LEONIS TRANSIT. C. D. PER FINEM
EVS, ET INITIVM VIRGINIS. E. F. PER PRINCIPIVM LIBRAE
SEV AEQVINOCIVM AUTVMNALE, CVIVS COLVRVS, LITE
RIS G. H. NOTATVR. I. L. TERMINAT LIBRAM. M. N.
AEQVINOCIALEM. O. P. TROPICVM CAPRICORNI.

HYDRA, ὕδρως, longissimum sidus, caput Cancro fere annectit: deinde preteriens Vrseum, Coruum, peruenit vsque ad caput Centauri, adeo, vt fere per 90. gradus transeat, vbi in cælo Cancer, Leo, & Virgo sita sunt. Stellæ autem habet 25. ex quibus celebriores sunt istæ quæ sequuntur.

12 Post primum Hydra flexum, non procul à collo, in numero assignando erratum est à sculptore, cum 21. pro 12. sculpsit.	Secunda
16 Vna duarum quæ sunt in medio eius ventre, prope Craterem.	Tertia
18 Altera harum quæ propius ad Cratera accedit.	Tertia
23 Iuxta caudam, fere inter Coruum, & Craterem.	Tertia
1 Supra sinistrum oculum.	Quarta
2 Vna earum quatuor, quæ in capite quadrilateram figuram constituunt.	Quarta
8 Vna duarum quæ in primo nodo sunt.	Quarta
10 Illa quæ post primum eius flexum deinceps sequitur.	Quarta
14 Vna duarum quæ sunt in secundo flexu.	Quarta
20 Illa quæ vas ipsum sequitur, in Tropico Capricorni hærens.	Quarta
21. 22. Duæ illæ quæ sunt in regione Librae.	Tertia
24 Quæ subiecta est cuda Corui.	Tertia
25 Illa quæ est in cauda extremitate, & proxime adheret vertici ipsius Centauri, quemadmodum cauda hydre capite Centauri adpicta, declarat.	

Exprimitur harum situs vti in cælo locatæ, figura hydra.

CRATER, κρατήρ, Vas, seu urna, Vrceus, iuxta æquinoctialem ponitur, vbi zodiaco iungitur: sed paulo est depressior versus Tropicum Capricorni. habet autem stellæ quibus exornatur septem.

1 Illa quæ est in eius pede cui insistit.	Quarta
7 In ansa boreali.	Quarta
6 In ansa Australi.	Quarta
4 In orificio seu labro extremo.	Quarta
5 In illa parte marginis, quæ ad Septentrionem spectat.	Quarta
2 Vna è duabus quæ in medio eius corpore sunt.	Quarta

Exprimitur autem harum situs ipso schemate.

CORVVS, κόραξ, qui hydra insistit, fabula legatur de Coruo li. 2. Fausto Quid. Sunt stellæ Corui 7.

1 In rostro.	Tertia
3 In capite.	Tertia
5 Ad sinistra alæ exortum.	Tertia
6 In vicina præcedenti parte.	Quarta
4 In alæ dextera.	Tertia
3 In collo.	Quarta
7 In pede sinistro.	Tertia

De earum situ vide schema Corui.

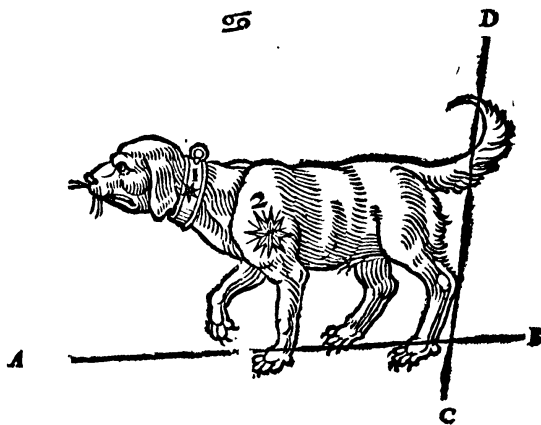
PROCYON.

41 VLTIMVS est Procyon Geminorum subditus astro,

H 3

Ore

Ore micans rutilo, trina face viscera lucens.
 Ista volutatos cernuntur cuncta per annos,
 Hæc vehit Oceanus pater omnia, mersaque rursus
 Hauriet Oceanus, trahit ingens machina coeli,
 Cuncta superpingunt rutilam sua sidera noctem.

A. B. EQVATOR C. D. LINEA TRANSIENS PER LEONIS
 INITIVM ET CANCRI FINEM.

MINOR Canis, seu Canicula, πρὸνός duarum stellarum. est quarum lucidissima à Plinio Canicu-
 la dicitur, Arabibus Algomeisa, Alias dicitur Antecanis, cum ante canem oriatur.

2 Splendida qua Canicula nuncupatur.

1 In collo.

Earum situm atque imaginem exprimit ipsa figura.

Prima
 Quarta

PLANETAE.

42 QVINQUE itidem stellæ, similis quibus haud sit imago,
 Nec quas formarum doctus notet adfixarum,
 Per biffena poli volitant rutilantia signa.
 Nullus eas alio pacto deprendere certet:
 Tam vaga per totam cunctis via defluit æthram,
 Semper & aduerso referuntur tramite mundi.
 Mundus ab Eoo trahitur reparabilis alto,
 Pronus Atlantei procul in vada cærule ponti:
 Illæ in subiecti cogunt iter ætheris orbem,
 Nitentes in summa poli, motuque feruntur
 Aduerso Solis radijs, ceu cum vada cymbam
 Prona vehunt, si quis prora nitatur ab alta
 In pupim proferre pedem, via carpitur olli
 Curfibus inceptis contraria: vis tamen istis
 Obuia, labenti semper sustollitur æthræ,
 Vnicæque in Solis adolent incendia flammis,
 Longa volutandis tamen ollis tempora currunt,

Pigr 4

Pigrâque se referunt, sedes sortita priores
 Omnia: non illas animis audacibus ergo:
 Carmine non cæco tentauimus, hoc satis vnum
 Musa mihi, satis hoc longi labor egerit æui,
 Si defixarum cursus & signa retextam.

Corpora cœlestia bifariam diuidi potissimum hoc loco obseruandū erit: in stellas fixas, de quibus iam diximus: & in stellas erraticas seu Planetas. Ratio nominis inde sumpta, non quod innumera illa stelle, omnino adhæreant & affixæ cælo sint: sed quod eandem inter se distantiam & habitudinem perpetuo obseruent: sic Vergiliarum compago nunquā soluitur, nec Anguis qui inter vtramque Vrsam labitur semel circumfusus non mutat amplexum, sed eosdem semper asteriscos, seu animalium effigies, seu Geometrica & ὀχιάματα, conspiciunt. Non enim consentaneum est, ac rationi conuenit, hunc inenarrabilem & infinitū stellarum numerum, pluribus contorqueri sphaeris, cum cœlestes imagines omnium seculorum testimonio sibi eodem modo consent, nec inuicem distrahantur. Erantes autem, qui & Planeta dicuntur, non quod incerta lege vagentur ac errēt, sed propter diuersitatem & dissimilitudinem vniuersis & regularis motus ipsorum: miram enim varietatem oculis nostris obijciunt: occultantur enim aliquando, & rursus aperiantur, tum accedunt, tum recedunt à Sole: Aliquando etiam antecedunt, & aliquando subsequuntur, tum mouentur celerius tum tardius, tum omnino ne mouentur quidem, sed ad quoddam tempus subsistere videntur. Quod autem ad motum attinet, alium, atque calum ipsum habent: dum enim extremum cælum, immensa celeritate impetu, in lauam mundi partem, hoc est in occidentem, cōuertitur: ipsi Planetae, in aduersam partem nituntur, & propria incitati vertigine, suos passus absoluunt. Sunt autem numero septem, Saturnus, Iupiter, Mars, Sol, Venus, Mercurius, Luna, verū nos in sequentibus, eo neglecto ordine, primo loco, de Sole dicemus. Hunc enim Plinius, Mundi totius animum, ac planius mente appellat, principale naturæ regimen, ac Numen.

DE SOLE.

SOLEM varijs appellationibus (vt hinc ordiatur) & iisdem sanè quam appositis, priscos rerum cæli & naturæ interpretes, merito insigniuisse semper existimaui. In quibus, vt poeticas omittam, celebres habentur, Phœbus, & Apollo. Illa, quod φῶς τοῦ βῆ, hoc est, lumen vitæ omnibus infundat. Hæc, Eusebio teste, quod ἀφ' αὐτῆς τοῦς νόσους, id est, morbos deleat. Vnde primam medicinæ originem, ritè sibi in-
 authorare, seque opiferum, apud Nasonem, iure vocare, mihi videtur.

Inuentum (inquit) Medicina meum est: opiferq; per orbem
 Dicor.

Curr Sol, siue
Apollo medi-
cine inuictor.

Nam salutaribus suis radijs, adhuc vitali motu, & tepore planè diuino, quaecunque de vastissimo tellu-
ris vtero prodeunt, & materiam curandis, abigendisq; morbis idonea sufficiunt, desuper vegetat, fouet,
ac facultatibus partim cognitis, partim abstrusis, aspirante reliquo stellarum choro, efficaciter illustrat.

Ex quo fit, vt apud eundem Poëtam de se etiam meritò dicat.

Herbarum subiecta potentia nobis.

Ouid. Lib. 1.
Mega.
Claud. Pto-
lem. libro 1.
ἀποτλασμέ-
ται.

Ille enim vnus est, qui & luce, & viribus, & calore, adhuc magnitudine, energiea, ac spiritu, vniuersa
tam in superiori, quàm inferiori mundo excellit: leniter calefaciens, & fouens: cum effectione sensibua
manifestiore, quàm reliquorum planetarum. In quam rem fidiissimū accersam testem Claud. Ptolm. sua
sic lingua nobiscū loquentem, ὁ ἅλιος κατέλιπται τὸ ποικιλικὸν ἔχει τὴν οὐσίαν ἐν τῷ θερμοῖν
ἔχει μὲν ἑκατόν ταῦτα ἡ μάλα τῶν ἄλλων ἡμῖν ἐναυχότερα γένηται. Ἀλλὰ τε τὸ μέγεθος
αὐτῆς, καὶ τὸ τῶν κατὰ τὰς ὥρας μεταβολῶν ἐναγγέλιον. Quod est: constat Solē vim habere calefaciē-
di, & leniter desiccandi: quae effectiones facilius sensibus percipiuntur, quàm aliarum stellarum: propter
eius magnitudinem, & euidenter mutationes in anni vicibus ac temporibus. Hac ille. Quae dum argutissi-
mus inter Peripateticos Auerrhoës, praeclarè, vt multa, intelligeret, cum antiqua philosophia, vitæ & ge-
nerationis seminaria, penes Solem constantissimè deponere nihil est veritus, vt, qui moderatum calorem,
primigenium rerum humidum, modificantem, foueat, & excitandum, vegetandumque suscipiat: sicuti
succiflua rerum mundi generatio quotannis indicat. Quotusquisque enim est, qui naturae seriem contem-
plans, non videt de Solis accessu & recessu, vitæ, ac interitus signa in omnibus infundi? quid inquam sig-
na? imò verò vitam ipsam, & interitum praesentissimè immitti? Quis non obseruat quotannis exporre-
ctissimum telluris gremium, solares radios (in quibus tepor ille aetheris, & aura planè caelestis omnia ex-
hilarans delitescit) tanquam semen aliquod vitæ, & prolificum, non dicam excipere, sed vteri muliebris
modò, ad rerum generationem, quasi emulgere, ac pertinacissimè retinere. Quod in animalium, nedū ve-
getabilium generatione, & per certos gradus incremento, cum Peripateticis locū etiam habere tibi per-
suadebis. Nam Sol & homo, vt scribit Aristoteles, hominem generant, Sol & planta, plantam. Qui homo,
(nam de illius corporis sympathia, & ὁμοιοῦς cum caelis hic maxime agere institui) quia quādiu spirat,
viuere dicitur, ideo spiritus (quos pro innato calore incomparabilis ille Galenus quandoque agnoscit) cor-
pus mouentes, sensus excitantes, & cogitationes, mentemque fouentes, Soli qui vniuersa mouet, agitque,
& viuentium omnium, post Deum, est causa, iure optimo veneranda ascripsit antiquitas. Qui spiritus, Ho-
mero omnis philosophia fonti vberissimo, tales quotidie nobis inesse traduntur, quales Sol, planetarū prin-
ceps ac dominus, afflat, mouet, irradiat, & per medium aërem apparat, excoquit, ac elaborat. Quem vnū
(aërem dico) quia Hippocrati & Galeno, qualis qualis est, velimus nolimus, continenter, ac necessario in-
spirare cogimur: & pulmonum adminiculo, per os, & asperam arteriam, attrahere: & hinc rursum in si-
nistrum cordis ventriculum, spirituum corpus vegetantium, & animalem vim, vt alibi docuimus, instau-
tas & sum-
ma in nostrū
corpus inuē-
ritur.

Sol, quomodo
vita & gene-
rationis au-
thor.

Terram solis
radios merco-
triciari.

Aristoteles
lib. 1. de phy-
sica aëre.

Solis spiritus
ascribuntur,
quorū est san-
guis & excita-
tor.

Aëris neces-
sitas & sum-
ma in nostrū
corpus inuē-
ritur.

Spiritus no-
stros aëri sub-
seruire.

res nobis spiritus, aut acutiores inesse deprehendantur. Praesertim animales, & qui ab his manant sensus,
rationi perinde seruientes, atque sanguini spiritus ipsi. Vnde, illi tales nobis adesse solent, quales sunt spi-
ritus, & spiritus tales, qualis est sanguis humores reliquos complexus. Quos humores, ab aëre, & his, quae
intra corpus inijciuntur, sic, vel sic temperari, ac modificari, docet medicus, assensit ut philosophus. Ex quo.
rectè dixisse mihi semper sunt visi Hippocrates, & illius ὁ γὰρ Democritus, cum plerisque omnibus
medicis & philosophis, permultum referre, sub quali caelo & solo corpora locentur ac viuāt. Quod in plan-
tis, nedum in solis hominibus etiam locum habere existimabis.

Virgilius in
Georgicis.

Hic segetes (inquit Poeta) illic veniunt felicius vnae:

Arborei foetus alibi, atque iniussa virescunt

Gramina.

Et rursum.

Nec verò terræ ferre omnes omnia possunt:

Fluminibus salices, crassisque paludibus Alni

Nascuntur: steriles saxosis montibus Orni.

Lætora Myrtetis letissima denique apertis.

Bacchus amat colles, aquilonem, & frigora Taxi.

In brutis praterea, & auium omni ferè genere, idipsum etiā tibi licebit, dū voles, explorare. Quibus na-
turale hoc esse solet: vt per serenum aërem & hypidissimum cælū, exhilarantur, cantillent, & (vt sic di-
cam)

cam) rideant: per obscurum verò & pluuium, tristentur & gemant: vel fidem faciente eodem Poëta.
*Verum (inquit) ubi tempestas & cœli mobilis humor
 Mutauere vias: & Iupiter humidus austris
 Densat erant quæ rara modo, & quæ densa relaxat:
 Vertuntur species animorum, & corpora motus
 Nunc alios, alios dum nubila ventus agebat,
 Concipiunt. Hinc ille auium concentus in agris,
 Et læta pecudes, & ouantes gutture Corui.*

Volucres vs eo
 tiam homines
 aere subijci.
 Ibid. Georg. 4.

Sed de his copiosius leges in nostris Phaenomenis, aut (si mauis) Ephemeridibus aërys. Eris itaque Sol, ut ed redeam vnde abij, spirituum, corpus & animum per aërem modificantiū, & impellentiū, fautor ac illustrator. Qui, quandiu suam symmetriam, seruabant, mentem sanā in corpore sano, tantisper tuebuntur, donec cum innato calore vtrumque deserere cogentur. Qui sanè calor cōmune hoc habet cum solaribus radijs (vnde igne cōlestem, & radium alicubi vocat Galenus) ut quaquauer sum citò, nisi fortasse in refractaria materia, penetreret: sensuumq; titillationes varias, & motiones cum corporis, tū animi multiplices mune habeat excitet. Quod, vel rustica muliercula ad colum & pensa nata, cognouerunt stupidos, hebetes, & obtusos, cū solaribus non sine graui nota, eos inclamantes, quibus calidum hoc paucum adest: & proinde paucos è sanguine spiritus educit: quos Hippocrates, Galeno teste, ὀρυσσῶντας, hoc est impetū facientes, scita appellatione omnium primus nuncupauit. Caterum quia in humanis corporibus sedem aliquam esse oportuit, in qua calor ille verè diuinus, tanquam in pratorio, ius suum exercebat, & in reliquum corpus aurigante spiritu, radios suos vitales effunderet familiāq; vniuersam foueret, & totam moueret: prisci rerum corporis nomenclatores, illam ipsam sedem cor dixerunt: Soli, ut alibi monuimus, destinatum, eiq; sanèquam simile, (in quo Soli destinatus triste iacet hoc viuere nostrum, partim cauum, & sinuosum, ut sanguinem caloris hospitem, dextro suo sinu contineat, & artificiosa naturæ œconomia, per venam arteriosam, quasi per canalem & tubulum à prædiuite fonte, & verè aureo manantem, pulmones nutriat, ac refocillet, partim etiam spiritum, & parietes ui. craffiore, sinistro sinu obvallatum: ne dictus calor, vñā cum spiritu (cuius est comes) dissetur & exhalet: Cordis pulchra anatomia. præpediatq; ne hac & illac, ob partium tenuitatem, adminiculante valuarum multitudine, torus sensim effluat: & corpus moribundum, frigidum ac inutile relinquat: non secus atque Sol terram: dum ab ea viuificos suos radios longius euocat: & subducit. Sed hic me dies potius disciat, quàm verba. Itaque à Sole ad Lunam, aut (si placet) à fratre ad sororem, viam præmonstrante mihi natura opportunè transeo. In qua parcius calamum exercebo, cū ob alia, tum quòd de varijs eius effectibus in hac inferiora sensui manifestissimis, fusissimè in nostra Luna & oceanicā concordia, tibi sum propediem scripturus. Verumenimverò, prius Sol & Luna, quàm hinc abeam, monuisse non pigebit, quòd Sol & Luna in humanis corporibus peculiare prouersales priè non agnoscunt. Nam vniuersales rectores rerum omnium mundi, nedum corporis, secundum Deum, sunt rerum antiquis, & maxime Trimegisto habentur. Vnde particularia quæque dedignantur. In reliquis planetis, poris rectores secus accidere audies. His positis, institutum nostrum, aspirante Mercurio, hunc in modum & sequor, & res. perficio.

Pontanus hac de Sole.

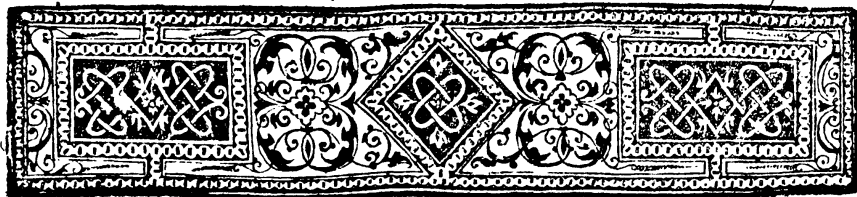
*Ad medios cœli tractus, medijs aetheris oram:
 Fons lucis Sol auricomus Soligneus ambit,
 Sol qui terrarum flammis opera omnia lustrat.
 Ipse quidem superum princeps ductorq; chorea,
 Ad cuius numeros & dij moueantur, & orbis
 Accipiat leges, præscriptæque fœdera seruet.
 Agnoscunt aura imperium, maria alta tremiscunt,
 Audiet & longè tellus fat alia iussa.
 Atque hunc ne qua opere in tanto decor vllus abesse,
 Præfecit luci rerum pater, ipse nitentes
 Spargeret ut radios, ipse ut lustraret olympum
 Et terras simul, & magnas liquidi aëris oras.
 Vnde dies, quique in sua terga reuoluitur annus
 Atque aui simulacra fluunt, & tempus & ætas. &c.*

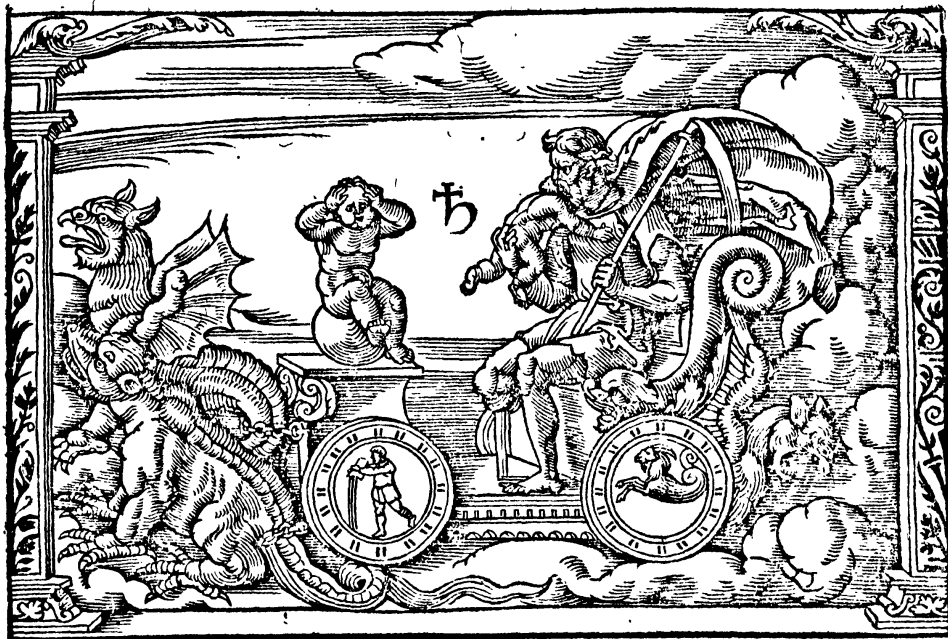
Luna à primis Græcorum nomenclaturis Ζελών dicta est, quod τὸ σέλας, hoc est lumen, αἶψα defu-
 Humanū cor per, habeat: vel, quod παρὰ τὸ σέλας αὐτὸ νέον ἔχει, quia lumen semper nouum habet. Sed omisso no-
 pus motui Lu minis ratione, medicæ & astronomicæ de Luna philosophemur. Posteaquā perfectum hominem vitæ
 na subijci, aura suscepit, seque diuinæ mentis spiritus, corpori infudit, certū est (vt scripsit Firmicus) quod cōpositi
 natura, pro qualitate cursus Luna moderatur, eiusque motū ac vires agnoscit. In quā rem verba Claud.
 Aphor. 61. Ptolemai Firmico subscribētis, tibi profero ἡ Ζηλὼν (inquit) δὲ λαὸι τὰ τὰ σώματος, ὡς ὁμοιοῦνται
 αὐτῇ κατὰ τὴν κίνησιν: quod est. Luna significat ea quæ corporis sūnt: vt quæ ei pro motu similia cen-
 Galeni sentē. seantur: profero & Claud. Galeni, Ptolemaeo concinentis sententiam alteram, ex tertio dierum decreto-
 tia medicis tiorum libro, ne quis cōmentum puet. Porro illud (inquit) denuo repetendum, quod nos obseruantes verissī
 summe aduer mum esse comperimus ab Aegyptijs astronomis inuentum, Lunam non modo agris, sed etiam sanis, dies
 vnda, quales tandem futuri sunt posse præmonstrare. Omitto reliqua tibi in sequentibus fusissimè describen-
 da. Est itaque Luna progressio sagaci inquisitione cum alijs, tum medicis non indigna: cuius statum
 nisi ad vnguem tenuerint, propria cecitatis duces, & stolidæ mentis præcones, in errores quāpluri-
 mos prolabantur, vt author est Maternus. Quod viderint scioli aliquod, rerum cæli vniuersarum, nedum
 solius Luna derisores, & contemptores: de quibus per occasionem alibi. Constat sanè quod Luna in rerum
 Luna mate- generatione, ob humidū cui præest, materia subministratrix habetur: perinde atque Sol, ob calidum, for-
 via est submi- ma quorum alterum sine altero, indiuiduo, & fraterno societatis vinculo, quā agere stare possit, vel phi-
 nistratrix, & losophia tyrunculo tam notum esse arbitror, quā est cocis suum (quod dicunt) piper. Adducā tamen Pto-
 Sol forma. lemai testimoniū. ἡ Ζηλὼν inquit τὸ μὲν πλεόν ἔχει τῆς δυνάμεως ἐν τῷ ὑπερβαίνειν διὰ τῶ
 Li. 1. Apotel. πρὸ γεινότητος δὲ λαόν, καὶ τῶν ὑπερβαίνειν ἀναδυμίας καὶ διατρίβειν, οὗτος ἀντικρι-
 σα σώματα πεποιθῶσα τὰ πλεῖστα, κοινοῦνται δὲ πρῶτα καὶ τὰ θερμαίνειν διὰ τοὺς ἀπὸ
 τῶ ἡλίου φωτισμούς. Quam rem dum primi admirandarum & sublimium rerum attifices &
 cæli obseruatores animaduertissent, proxima & coniuncta in Zodiaco domicilia, vtrisque apposi-
 tissimè statuisse mihi semper sunt visi: Soli in Leone masculino signo, diurno, calido & sicco. Lu-
 Solis & Luna na verò in Cancro, fæminino, nocturno, frigido, & humido, cuiusmodi Luna esse perhibetur. Vn-
 proxima in de illa matris vices, ob humidū prouentum & Sol patri, ob calidi largam manum, in rerum ge-
 cælo domici- neratione, non ineptè sustinere traditur. Quibus addes, quod quemadmodum natura negatum est
 lia, animal nasci, nisi ex vtriusque gignentium maris, inquam, ac fæmina copula & consortio putredinē
 excludo ita vbi Solis & Luna congressus ac præsentia desiderantur, in inferiori hac rerum materia pro-
 duci commodè potest nihil. Quod egregiè intellexisse mihi videtur Orpheus in suis hymnis: vtrunque vi-
 uificos & prolificos mundi oculos nuncupans: & verè ter maximus Hermes, duo rerum natura organa
 Solis & Lue præstan-

praestantissima, Μοσι κατ' ἑμφασιν Luminaria dicta, itidem inscribens. A quibus non longè recessit Pla-
 to: Solem & Lunam magnos mundi deos alicubi nominans, & legulatori Mosi acquiescens, Ptolemaus, na praestans,
ac dignitas.
 τὰ φωτὰ, hoc est lumina, & hanc & illum per appositè dicens ac vocitans. Ergo, ut è diuerticulo in viā re-
 deam: sicuti se habent in generatione materia & forma, adhuc genus, quod è mare constat & scēmina, Sol & Luna
 insuper tempus, quod die & nocte metitur, sic se habere solent Sol & Luna, generationis rerum omnium generationis
 post deum authores, & penè dixerim, parentes. Nam Luna materiam aptat & praestruit, Sol formam in-
 ducit. Hic, quia mas, diurnum tempus moderatur: illa, quia scēmina, nocturnum. Rursum, hac corpori ali-
 moniam praestat, ille, animalitatem, ut ita dicam, seruat ac tueretur. Nihil ille negligit eorum quae spiritui
 & sensibus, quaeque animato corpori conferunt, hac, nihil eorum quae ipsi corpori, & eius materiali com-
 pagini debentur. Quae, & alia multa, cum erudit a antiquitas animaduertisset, Lunam Solis sociam, vi-
 cariam, & sororem (vnde ut ille Phœbus, ita hac Phœbe dicitur) necnon vitā rerum omnium cum illo cu-
 cia, vicaria, Luna Solis so-
cia, vicaria,
 siodem rectè admodum statuisse mihi semper est visa. Nec temere meo iudicio. Nam ex eodem partu eo-
 rumque vtero, ut egregiè sunt philosophati poetae, utrunque in Delo edidit Latona, mater, & parens. Vn-
 de, fraterni ligari legibus, pariaque habere multa, & furruam copulationem olim admisisse, ut hodie sin-
 gulis mensibus manifestum, non est quod legendo, imò verò videndo, post has mireris: nec admodum mouea-
 ris, si Lunam morborum testem, ac indicem esse audis: adhuc eorum ferè omnium quae incidunt, in his, aut
 alibi, sociam, & causam cum Sole, penè dixerim magistrā. In quam rem duorum in rebus cœli & natu-
 ra exercitatis morum virorum, testimonia, ne quicquam à me hic commentum putes, in medium tibi ac index. Luna morbo-
rum testis est
ac index.
 proferam: Galeni primum, deinde Ptolemai. Quae incidunt (inquit Galenus) omnibus his quae subsistunt, Lib. 3. de dis-
eius decre.
 horum causam Luna habere obseruat a est, maximèque in tetragonis, & diametris stationibus ea immu-
 tans. Nam si in Tauro existente illa, semen concipiat, vel partus, vel alterius cuiusdam principium con-
 tingerit, magnas eius mutationes inuenias, cum in Leone, Scorpio, & aquario signiferum ambiuerit. de-
 inde hac subnectit. Porro, illud denuo repetendum, quod obseruantes verissimum esse comperimus ab Aeg-
 yptijs astronomis inuentum, Lunā non modo agris, sed etiam sanis dies quales tandem futuri sunt posse
 prenuntiare. Si enim cum planetis temperatis steterit, (quos etiam salutare Latini, ἀγαθοί; Graeci Galenus verè
 ci nominat) illos faustos, ac bonos producet, si cum intemperatis erit (quos Latini maleficos, Graeci κακοί; celestium pa-
 τioris dicunt) graues ac molestos experietur. Fingamus (inquit) homine quodam nascente, salutare pla-
 netas in Ariete, malignos verò in Tauro esse. Is homo, cum Luna in Ariete, Cancro, Libra, & Capricorno
 fuerit, pulchrè deget. Cum verò Taurum ipsum, vel eius tetragonum aliquod, vel diametrum signum oc-
 cupabit, malè, & molestè vitam transiget. Atque morborum initia huic cum Luna in Tauro, Leone, Scor-
 pio, & Aquario fuerit, pessima erunt: sine periculo autem, & salutaria, cum Arietem, Cancrum, Libram,
 & Capricornum permeauerit. Haecenus Galenus. Sequitur Ptolemai testimonium, quo in rebus cœli (quod
 sciam) nullus quomòdò tegos, Si quis rectè considerauerit (inquit) facile intelliget non modò constitutio-
 nes rerum affici, à Solis, Lunae, & stellarum moribus necesse esse, sed etiam seminum initia, & perfectiones Lib. 1. Apotol.
 fingi ac informari. addit paulò post. Quicquid in vniuersum accidit, hoc non contemplatione natura, sed
 sola obseruatione de eidentibus Solis & Lunae, necnon reliquarum stellarum configurationibus manare
 solet. Hac summi illi viri: qui quantum Luna tribuant: nisi ad illorum sententias, ceu ad ἐπὶ φωνὴν vocem
 obsurdescis, vel me tacente, audire facile potes. Quae si paruam adhuc fidem tibi faciunt, vnum atque alte-
 rum eiusdem Galeni testimonium tibi rursum depromam. Luna (inquit) ut Princeps non mediocris inter
 Solem & nos medius constitutus, terrestrem regionem meritò gubernare censetur, non potentia modò ca-
 teros planetas, sed vicinitate etiam superans: crescente ea, augmenta in corporibus sentimus, decrescen-
 te verò, damna & detrimenta. Hanc Galeni sententiam Iulius Firmicus, celestium interpretum, apud Lib. eodem.
 Latinos primus & princeps, tibi hunc in modum obfirmabit. Scire (inquit) debemus, quid humani corpo-
 ris Luna susceperit: & quid illius potestati deputatum sit. Nam & crescentis in ea luminis augmenta: &
 deficientis, damna sentimus. Medulla humani corporis cum illa crescunt. cum verò luminibus coeperit in-
 anis destitui, tenuati corporis fatigatione languescunt: sed & humanum corpus deficiente ea, deficit: &
 crescente, solennibus complementis inundatur. Fitque ut omnis substantia terreni corporis, istius nu-
 minis providentia gubernetur. Hac ille, vbiq; sanè magnus: quo dimisso, Claudim Galenum, & item Testimoniorū
multitudo ad
faciendam so-
lutionem est effi-
cax.
 eius contemporaneum Ptolemaum repeto, ne tibi tota (quod dicunt) testimoniorum plaustra desint: ex
 quibus, ceu de quodam copia cornu, leuiter accipere poteris quas vires, & quantam energiam Luna in his
 inferiorum corporum substantias exerceat, & suo sibi iure meritò arroget. Luna (inquit Galenus) vna
 est quae mensuorum statum tempus in mulieribus conseruat, comitialium circuitus custodit, prout ra-
 diorū Solis plus, minusue sibi vendicari: omnia siquidē quae facere nata est, vbi falcis figuram represen-
 tat, languida sunt, dum plena fuerit, conualescunt. quapropter, & fruges interea adauget, maturat quae
 celerrimè, in hac infra
ra magna.

- Lib. eod.** celerrime, ferarum occisa corpora in tabem viso suo resoluit, somno sopitis sub eius lumine, vel alter diutius immoratis, pallorem & capitis dolorem conciliat: in summa humifico spiritu omnia replet. Galenus sic Ptolemaeus subscribit. Luna inquit, ut proxima terra, manifeste in terrena insluit: cum illa enim consentiunt & commutantur pleraque omnia, & animata, & inanimata, Germina, & animantes, aut omnino, aut aliqua ex parte, una cum ea incrementa, & decrementa sentiunt. Vis iterum, imò verò tertio, & quarto, Galenum Ptolemaeo concinentem, ceu ἐν ἐπιμέτρῃ (quod Graci dicunt) audire? Ceterum (inquit) quod alia res vniuersa à Luna. qua mutantur, omnibus non perinde constat, sed ijs duntaxat, qui huiusmodi accuratè obseruauerunt: Addit paulò post. Hoc axioma non Astronomis tantum, vel Luna cursum naturalibus philosophis, sed agricolis quoque, & nautis, hominibusque omnibus receptum est, Lunam terrestrem plagam, veluti principem quandam magni regis Solis immutare. In posterioribus enim & ultimis celi regionibus, ut scribit Firmicus, collocata, & terra imperium ex vicinitate sortita, omnia corpora qua diuina menti inspiratione animantur, cursus sui multiplici varietate afficit, mouet, ac cum Sole fecundat. Nam & occulto spiraculo, & assidua peruagatione, visione, ut ita dicam, ac reuisione, cum Sole primum, deinde cum reliquis stellis, via omnem sensum fugiente, humiditatis corporum, prout illas inuenierit fermentat, & cum prouentu in hunc, vel illum statum exagitat. Quod omnium maxime, vel inuirti consistuntur, qui fluxionibus ad articulos tentari solet. Sed in Luna viribus versatum satis, de quibus in nostra Luna & Oceani harmonia (ut dictum est) ampliore commentationem, cum fusiissima exemplorum demonstratione aliquando es habiturus. Itaque reliqua ad institutum nostrum pertinentia commodum sequor & expedio. Luna in humano corpore, partes peculiare, & propria organa sibi vendicat. In quibus utrum ac vuluam connumerant: eamque humani diuersorum cellulam, qua hodie à Latinis medicis matrix, à Gracis verò μήτρα, dici consuevit, in quibus & foetus concipitur, & conceptio ipsa fouetur, donec imperante Lucina, partus materna dilastra ruperit. Quod vel de Claudij Galeni verbis tibi constabit: quem vnum de medicis omnibus, honoris, & eruditionis nomine, tibi multoties obijciam. Post seminis conceptionem inquit omnis impregnatio, & post partum adauctio, magnas alterationes in septimanas Luna per Zodiacum circuitus retinet. Mammæ præterea sibi inauthorat luna: & quibus, tanquam ex lymphido fonticulo, lac infantulorum alimentum manat. Quæ, ut muliebria sunt membra, ita muliebri planeta appositissime destinata fuerunt. Porro quia Luna solaris luminis ut toties cecimus est vicaria, & ut scripsit Aristoteles, paruulus quidam Sol, idcirco in humano corpore, sinistrum oculum, perinde atque Sol dextrum, de antiquo sibi vendicat priuilegio. Ut enim dextra masculina esse traduntur, ita sinistra, foemina. Volunt insuper illam eandem cum Sole dominari stomacho, omnium quibus corpus alitur riceptaculo nobilissimo: vel ob id vnum, quod coctio sit à calido in humido. Adhuc cerebro, quod qui malè affectum habent, & Luna metamorphoses de inconstantia ex interuallis agnoscunt, Lunatici vulgò nuncupari solent. Ex facultatibus humanum corpus dispensantibus, Ptolemaeus naturalem illi adscribit. ἡ ἁλὼν inquit τῆς φροῦνός δωρῆως ἐστὶ πρῶτη. quod est. Luna naturalis facultas fons est. Eidem ex humoribus corporis, antiqui pituitam addixerunt: qua crescente Luna, crescere plurimum solet, decrecente verò minui, aut saltem minus molesta esse. Sed de Luna, quod ad hunc locum attinet, pauca hæc de multis erunt satis. Itaque, ab imo planetarum ad summum & supremum me consero: nimirum à Luna ad Saturnum falciferum vetulum tardigradumque Deum.

ARATEA PHAENOMENA
DE SATVRNO.

Saturni Stellam, Chaldaei, Arabes, Graci, & Latini verum cæli interpretes peritissimi, cum Claudio Ptolemaeo & Galeno, intemperatam, ac maleficam, ubique nuncupant, fortasse ob melancholicum humorem, molestum sanè & grauem: cuius prouentum, vi occulta, in humanis corporibus vberimum promouet: & hinc illa aggrauat, & saturat (vnde Latinus Saturnus fortasse dictus) necnon senio ante tempus, ac vetustate conficit: ex quo κρόνος, etiam dici Gracis potuit. Illius aridum simul & frigidum, modò si fuerit, in his inferioribus, nedum in solis hominum corporibus fouet abundè, & excitat. Cuius rei testimonium dabit Ptolemaeus ὁ δὲ τῆς κρόνος ἀστροῦ inquit πλείον ἐχει το ποιοιτῆτος ἐν τῷ ψυχρῷ, καὶ ἡμέτερον ἐν ἡμῖν, quod est, Saturni stella maximè frigidifica est, sed & nonnihil arescit. Qua duo vitæ humana calido & humido temperata, quantum incommo dent: imò verò quantum ex diametro pugnet, nemo est qui nesciat. Est itaque ad corrumpendum procliuus stella huius natura. Verum in omnibus, & omnia, vt etiam humor ipse melancholicus, suas vires aquè non exerceat: nec tam obstinatè agit, quin suū aliqua ex parte commodum non habeat. Nam vt ex venenis arte temperatis, citra noxam magna aliquando cōmoda proueniunt, ita de sideris huius quanquā inauspicati proba cum alijs stellis temperatione mixtura, & radiatione, non vulgaria manant emolumenta. Ex quo factum videas, vt ad quam artem melancholici plarique animum appulerint, in ea prater ceteros, vel leuissimo labore, valeant plurimum. In quam rem, post Platonem fidiſſimus accersetur testis Aristoteles: scribens melancholicos fuisse omnes qui ingenio floruerunt, vel in philosophia, vel reipublica administratione, vel eudendo carmine, aut artibus alijs excolendis. De quorum classe cum Socrate, Pericle, Demosthene, Archimede, Vhſe, Scipione, Aſce, Aenea, & alijs. Democritum, Platonem, Galenum, Cæsarem, Virgilium, Herculem, & huius pluma innumeros tibi proferam: quos de lucubrationibus, & laborum: erumnarūque pertinaci tolerātia, ingenti cogitatione, & inuentionū miro studio, ceu de tabella quadam, tales fuisse, historiārū & vitārū scriptores diligentissimi representarūt. Verū de his alibi. Tacendū tamen non arbitror, quòd melancholicus humor, cui vt diximus, praesidet Saturnus, cogitationis firmitate, studiorū assiduitate, & pertinaci labore, ubiq; comites ferè secū ducit voluptatē ac dilectationē: quæ tanta illi inest, vt in vnius eius rei adeptione quā semel animo conceperunt melancholici, summū ac peculiare bonū existimēt collocatū: praterq; illud, aliud nihil aut expetāt, aut sequatur: etiā neglectare familiari, neglectis ciuibz, neglecta vxore & liberis. Vnde paupertas, ceu de voto, illis familiaris esse solet, ac domestica. Caterū, hic etiā ignorandū non est, quòd Saturni defluuiū cum suo humore, in omnibus corporibus suas vires ex aquo nō erigit, perinde atq; vinū: quod ob corporū ἰδιότητος, et naturarū varietates, a se inebriatos oēs vno modo nō afficit, nec eodē motu agit. Nam quosdā ad garrulitatē & hinc ad rixas, alios ad vomitū, nonnullos ad taciturnitatem, somnū, vel risum, plerosq; ad strepitū & gladio raptat. Sic Saturnus, & sub illo militans melancholicus succus, quosdā ad risum mouet, vt Democritū: alios ad lachry-

Saturni stella quare malefica.

Lib. I. Apem.

Saturnus ubi que malus non est, sed sua aliquando habet, comoda.

Lucubrationes sunt veluti tabella vnde & studio

Philosophi cur plurimū pauperes.

Pulchra vini, cum melano

cholica compa- ad lachrymas, ut Herachytum: nonnullos ad loquacitatem, ut Therpsitem: aliquos ad facundiam, ut Nesto-
 ratio. rem: ad silentium & patientiam, ut Socratem, ut Ulysem: ad metum, ut Pisandrum: ad bylaritatem, ut Lu-
 cullum: tristitiam, ut Crasum: cogitationem, ut Archimedeum: in summa, alios ad alia, pro sua qualitate
 & quantitate componit ac excitat. Quia omnia fuligini, fumis ac vaporibus de saturnino sanguine, hoc est
 melancholico, pro varia maiori & minori sua latitudine (quod ad limum & crassitiam attinet) ascribe-
 re si videbitur, per me liberum tibi erit. Qui fumi, quia arcem animi recta petunt, spiritusque animalis illi re-
 misti obtrubant: atque cerebrum, (in quo sensuum, & principum animae actionum officina latet) longe
 lateque occupant, ac obsident: ideo varias imaginationes, apprehensiones, cogitationes, ratiocinationes,
 Unde melam- studia, ac phantasmatum scient, fouent, & mentiuntur: pro varia, ut dictum est, natura in qualitate & qua-
 cholici varij- ritate dicti sanguinis melancholici, hos velillos spiritus, & fumos sursum exhalantis non secus atque ex
 cogitationi- bus & studiis- ignita & incensa materia fieri solet. Ex abiete enim, vel picea, fumos crassiores & turbulentiores, peius-
 tenentur. que olentes attolli constat, quam ex aluo, aut carpino. Sic ex querno stipite, quam populeo, ex lapideo car-
 bone, quam ligneo: ex sulphure, quam thure: facie vini vsta, quam calce, & ita deinceps. Quarum rerum
 Saturnini & imaginem in melancholico succo, & ex eo fermentato sanguine, ut cunque potes agnoscere: simulque fa-
 melancholici- lieri, Saturnum cum suo radio, vi abstrusa, humores in hominum corporibus altius infixos, atque ob id per-
 humores & niciosos sapenumero excitare, qui tales esse solent, ut tardissime, sicuti illorum aut hor Saturnus, moriantur:
 ex ingenia- moti tamen & incensi, grauiter sauiant. Quod cum suis periodis indicant morbosa dispositiones hinc
 tarde mouen- tur. conciliatae: cuiusmodi sunt quartana, cancri, melancholia, & similes. Citra morbum, summam nonnunquam
 & inexpugnabilem praestant contemplationem: adeo, ut penas Saturni pendere mihi videantur, non
 dissimiles his, quas ob caeleste furtum Prometheus rerum caeli contemplator indefessus, adhuc soluere in
 Caucasofabulatur. Itaque ex Saturnino humore, hoc est ex atra bile, ubi concaluit, tanquam e quodam
 seminario, pullulant, tum simulacrorum, tum cogitationum germina, quae deinde in hominum ingenijs
 Humoris Sa- ceu in agro quodam, fruges, ac fructus vberissimos proferunt. Addam quod etiam stella haec cum suo humo-
 turni & re & fermento, nonnunquam audaciam conciliat, ut in Hercule: & ob adustionem, formidabilem quan-
 melancholici- doque ferocitatem, ut in Aiace, longo tempore, propter stabilitatem terrena qualitate, perseverantem.
 varia natu- Quod si extremè refrigerit, aut ad frigiditatem latius potius quam caliditatem & siccitatem deflexerit, timo-
 ra. rem etiam sibi adiungit, cum extrema ignauia, ut in Pisandro, Therpsire, & alijs. Ex quibus manifestum
 Melancholia euadit, quod sideris huius defluxus, cum suo limoso succo, in crassa materia intempestiue exceptus, sit qua-
 ut sulphur, si venenum, quod equidem in viuientibus quibusdam corporibus latet sopitum, ceu sulphur a flamma re-
 morum. In alijs vero flagrat, atque ut sulphur accensum, non comburit tantum, sed vaporem etiam noxio
 omnia circumplent ac propinquantia inficit. Saturnus susurri factus, & in natali caelo fortis ac potens
 quia Ptolemaeo & Galeno, maleficus esse solet cum suo humore melancholico: & quandoque anceps, id-
 circo cum animis, tum corporibus nunc mala, nunc bona, quandoque varia ut antea dictum est, quadam
 tenuis appingit. Unde homines reddit natura odio plus quam nouercali praeitos: semel cum Crasso in vi-
 ta videntes, de face, exhausto ab alijs dolio, bibentes, lente in omnibus festinantes: acetum in pectore ge-
 stantes: spem pretio ementes: lupum vbique auribus tenentes: κακοζυλῖα laborantes: metum ex conficiē-
 Saturninorū- tia sustinentes: sinapi victitantes, & cepas olfacientes, in occipitio multos oculos gestantes: de proximo
 hominum mo- nihil curantes: in amicitia querulos, & ut solent edentuli, edentium dentibus inuidentes: curru videntes
 res & natu- neglectis bobus: Heracliti familiam agnoscetes: in Arcopagitarum schola educatos, & qui sapientium octa-
 ra. ui sibi videantur, aliud stando, aliud sedendo cogitantes: raro cum annosis simijs laqueo sese iniicientes,
 odia amicitijs praefidentes: ex eodem ore & frigidum & calidum sufflantes: dextram cuius non facile con-
 cedentes: Rhodamanto inexorabiliores: in re certa incertos: duro alloquio Scythijs morosiores, defixis in
 terram oculis contuentes, supercilium vbique contrahentes, coenam Hecates plerumque coenantes, in nocte
 concilia capientes, ut vultures cadauera expectantes, a fronte & tergo, ut Ianus, videntes, aureis machi-
 nis omnia oppugnantes, oculatas manus habentes, quae nihil credant, nisi quod vident, nihil, nisi quod Ari-
 stophanis & Cleantis lucerna oleat emittentes, habendi cupiditate insatiabiles, oia trutinam pensantes, ad
 Mira melam- viuū cuncta refecantes, & oberatos ad ossa vsq; rodentes, spē vulu simulantes, & alium dolorē corde premē-
 cholicozū pi- tes, nomine potius quam consuetudine notos, anethū & mentā decimantes, quod verba, tor sensus plerumque
 Etura, habentes, cū Fabio cunctantes, rosam quae praeerit rursum quarentes, panē lapidosum māducantes, vito-
 res animos occultantes, omnia, ut Midas, in aurū vertentes, dissimulandi aequē ac simulandi artifices, pilū ut
 lupi, agrē mutantes, cunctādo Scipionē imitantes, falsuginosam vicinā, amātes dicēda & tacenda callētes,
 altera manu panē, altera lapidē circumferentes, veluti ab asino delapsos, ignauos, quibus ferox semper esse
 solent, censores, castigatoresque virorū, sordidos, & ut hyrundines, ingratos, veluti auro subaratus, pro por-
 ca corporū reddētes, cum uni sectores, amicū, quam verbū perdere charius habentes, sobrietatē osiores, nihil
 nisi cū moriantur benefaciētes, lucti ex re qualibet odorē bonū & suauem existimantes, vel a statuis, & mor-

mortuis tributa exigētes: multas aures & oculos habentes: lucrum pudori praefidentes: inexplēbile dolium animo gerentes: cum larvis luctantes: ingenium, mori farina varietatū, sustinentes: sardonio risu omnia cōdicentes: magis mutos quam pisces: pauperculū Christi pecus deglubētes, porius quam tondentes: caput sine lingua citius ferentes: ne grygdem in mensis & cornu dicētes: suos loculos, ut mēdici, inanes ubique praedicātes: suspendio arborē plerunque diligentes, salē lingentes, & lapsana victitantes: ante tubam trepidantes: pilos pro lana reddentes: Tantali poenā sustinentes: in pulicis morsu Deū inuocantes: spem dum anima est, habentes: ubique scrupulū inijcientes: cochleavitā agentes: sacrum sine fumo facientes &c. Quod hic reliquū est, ignorandū non venit, Saturnini cum suo humore, de antiquorū praeceptis & observationibus peculiare habet morbos quibus suā sobolē plerūque tentat, in quorū catalogo sunt quartana, epilepsia, elephantiasis, morphea, cācer, scirrhus, hydrops, paralyfis, haemorrhoides, dysenteria, colli & renū dolores ac huius nota alij qui vel de humoris melancholici, cuius author & motor est Saturnus, largo, prouentu & effusione, vel de sanguinis facta ab eo corruptela, cacochymia itē, flatibus, cruditatibus, imbecillo calore, vel abundante pituita, oboriri plurimū solent aduersus quos prae cautiones cum idonei remedijs quisquis volet à rerū cœli et medicina perito opportune exigat. Quod ad alia pertinet, melancholici, pulsus habent tardos & paruos: sudorem acidulū & graue: deiectiones subatras: somnia terribilia, ut mortis, cadaverū, sepulchrorū, tenebrarū, cruciatuū, demonū, et rerū nigrarū. Ex facultatibus humanā vitā cum corpore dispensantibus, ob innatā malitiā Saturnus nullam agnoscit, quamquā nō desunt qui in re terrena qua naturali ancillatur, nonnulla illia scribāt, sed de Saturno festināti mihi ad aliorū planetarū maiestatem, pauca haec satis erunt.

Saturnini morbi de antiquorum observationibus.

Nota Saturninorum ab his quae excernuntur & alijs.

DE IOVE.

Iovis Stella, vires non dicā naturales, sed cum Sole omnes penē, in humanis corporibus si qua est alia clemētissimē fouet. Quod poēta tā Graci quā Latini cognouerunt, Iouem ubique, decenti epitheto, sospitatore, seruatore, fructiferū, satorem hospitalem, beneficū, salutare numen & benignū, nec non patrem hominumque; Deūque; nuncupantes. A quorū vestigijs non longē declinauerunt Grammatici, poētarū interpretes diligētissimi, & linguarū Quintilianus custodes doctissimi: quibus ecquid aliud sonat Iupiter, quā iuuans pater, & Ζεύς, ut alibi dixi, quā Ζωή, hoc est, vita? Iouis: ut ex Arato trāstulit Maro, sunt omnia plena: ille colit terras, ille de superis omnibus solus est, qui ob beneficia, ut in Clodii testatur Cicero optimi titulū, et ob vim, maximam sibi demeruit. Quod elogium reges, quos à Ioue nasci et educari vult Homerus, non temere sibi adoptasse mihi videntur. Nam benefacere primum, & non subditos expilare, deinde viribus regnandi illis à Deo concessis uti non abisti, illorum maxime proprium esse debet. Quid est quod in planeta huius mense altero, nimirum à conceptu secundo, vitam, ut tradunt ἰατροποικίλα τίκτοι, factus in utero accipit, & in altero, nono scilicet, in lucem vitā emittitur, nisi quod propter summū radiorum temperamentum, vitā, quā in calidi & humidi symmetria positam esse diximus, cum sole praesse creditur? Est itaque Iovis stella, natura temperata. Quod ex Claud. Ptol. hunc in modū confirmat.

Iovis appositionissima epitheta.

Mirè beneficium de Iouis nomine.

Lib. I. Aot.

*Iuppiter qui
bus corporis
partibus pra-
sides.*

βο, ὁ δὲ τῷ Δίῳ ἀσῆρ, ἑυκράτορ ἔχει τὸ ποίτικον τῆς δυνάμεως μεταξὺ γινόμενους τῆς κιν-
σεως αὐτοῦ, τῷ τε κατὰ τὸν χρόνον ψυκτικοῦ, καὶ τοῦ κατὰ τὸν αἰθῶ καυσικοῦ, δεσφαίνεται
καὶ ὁ γὰρ ἰνα. Quod interpretamur Stella Iouis temperata est natura, propterea quod media fertur in-
ter frigidissimum Saturnum, & astuantem Martem, unde calefacit & humectat. Caterū, pulmonibus qui
cordi aërem attrahunt, condiunt, & elaborant, praesidere traditur nec non arterijs, quae pulsatorij con-
tinent spiritum: partem in vitali facultate cum Sole habens & in animali, cum Luna. Sed omnium maxi-
mē in naturali se agnoscit, quae sanguifica est, & ex his quae naturali ancillantur coctricem fouens. Nam
coctio est à calido temperato, in humido: quas re vera qualitates, vna Iouis stella suas esse predicat. Sed
vegetatricem vim, ad quam incrementa referuntur, etiam sibi inauthorat vel ob id vnum, quod qui cres-
cunt, vt ἀρχίατος ille Hippocrates praclare admodum scripsit, calidi plurimū habent. His addere τὰ
γεγονοτ, non erit, quod Iuppiter sui iuris factus, sicuti Ptolemao & Galeno (salutaris est planeta & benefi-
cius, nec non temperatus, ita temperatam reddit sanguinis miscellaneam. Vnde tam animis quàm corpori-
bus, quae laudabilia sunt & probata, ac temperata instillare solet. Efficit itaque aquae homines, qui, non vt volū-
sed vt possunt libenter alijs bene faciunt: insuper, quod adest, boni consulunt & pro suis opibus mētia con-
ficiunt: mēse tenuis propria viuunt: amicis fidi sunt amici. cetera tractabiliore, & colūba mitiores: genio
indulgent, & sine rivali diligunt: sicutisant quandoque, & pergracantur: sermonibus festiui dubiā men-

*Iouealū ho-
minum mores
& natura.*

*Vera pictura
hominum vi-
dicunt sangui-
neorum.*

*Morbi Iouea-
les.*

*Iuppiter ex re-
bus corporis
quidnā suum
agnoscat.
Nota ab inter-
rioribus &
excretis ho-
minum Iouia-
lum.*

sam instruunt, omnia enim amicis habent communia: benefactorum sunt memores, alia dant, alia negāt;
equi & canibus gaudent, nec non aprici gramine campi: ad vindictam proclues videntur quandoque, re-
ctam viam ingrediuntur, genuinum habent pudorem: digni sunt, quibuscum in tenebris mices: tempore
seruiunt, & mutuas tradunt operas: de vultu utrunq; iudicant, & vicissim iudicantur: gestus habent ma-
gna cum dignitate spectabiles: laudis & gloria studiosi apparent: sunt vxoris, ac liberorum amantiissimi,
& publici boni procuratores solliciti: fores tritas habēt, ac nullos à se reiiciunt: risu omnia condiunt, dua-
bus ancoris nauigant: in suo loco & fanogaudent: extra lutum pedes perpetuo gerunt: & in vtriusq; aurē
ac vtrunque oculum securē dormiunt &c. Caterum hisce morbis plurimum tentari solent: syncho, oph-
thalmia, capitis grauitate, colicis cruciatibus, peripneumonia, homoptoe, calculo, pleuritide, apoplexia,
phlegmonis, exeat hemaribus, conuulsionibus, gonorrhoea, lethargo, henteria, & alijs huius plura: qui de
sanguine, in qualitate aut quantitate peccante, vel de plethora aut cacochymia, necnon obstructionibus
putrefactione, item ac cruditatibus promanare solent. Iuppiter ex quatuor humoribus corporis sanguinē
habet cum Sole, ob qualitates cum illo communes: ex sensibus, auditum, qui, vt ille, planē est aërius. Iouea-
les homines leui quacunque occasione, sanguinem ē naribus, vel de opportuno corporis meatu alio, identē
dem excernunt: & quia calidi sunt & humidi facillē sudant, atq; hinc grauius hircū olent, pulsus plenos
habent, & quandoque videntes: somnijs letis, & rerum pulchrarum plenis gaudent: in quibus plurimū,
vel rubra vident: vel hemorrhagias, & nationem in sanguine, aut similia sibi representari sustinent. Sed
haec de Ioue plus satis esse, graduius Mars conqueritur: ad quem nunc demū transire & iuuat, & expedit:
ne ille sua in nos tela contorqueat

DE MARTE

MARTIS

Martis stellam, ignee naturae esse & planè astantis, vel de epitheto annuerunt Græci, quibus Mars ipse *ῥιποεύς* dictus est. Nam vrentem calorem, & ob intemperantiam maxime noxiū habet: quapropter flaua bilis, omnium quæ in corpore sunt calidissima, præse merito existimatur: & qualitates vnā cum radio, propter naturalem malitiam, ad perdendū quam generandum procliuius deorsum refundere. Quod Græcorum antiquissimi, posteritatem latere noluerunt, apud quos *ἄρης* id est Mars, *ἀπὸ τῆς ἀναίρεψ*, Martis certa hoc est à sustollendo & corrumpendo: aut, *ἀπὸ τῆς ἀγῆς*, vt Phurmitus scribit, id est, à damno, & interitu, nomenclaturam est adeptus. Propterea inauspicatum sidus, & cum Saturno maleficū esse rectè cum Ptolemaeo asseuerat Galenus. Nam huius caloris, vt dictum est, vrere & perdere proprium est magis, quā fouere. Id quod in humanis corporibus flaua bilis præstat, & agnoscit. Quid enim ex igni producas ac generes: Hinc vitia & mala cum corporis, tum animi quamplurima inducit: de quibus postea. Ex intemperato enim ardore, & bilis vehementi commotione, intemperatas perturbationes innumeras excitari certū est: quas incompasitas quoque actiones, & violenti, inconsideratique affectus sequuntur. In quorum acie militans rixæ, contentiones, homicidia, bella, & similia. Vnde Mars belli, & armorum deus, à Poëtis non temere dici ac fingi mihi censetur: nutriticæ habens Belonam, vel, vt alijs placet, matrem, aut sororem. Quid enim à calore immodico qui iam efferbuit, ac suapte natura vrendo cuncta conficit, & in flammæ euolat (qualis est biliosus, æstus merè martius) sperari, aut expectari queat? nihil me hercule, nisi immoderatum & præceps, breuiq; periturū. Est itaq; ad vrendū, arefaciendum, & perdendum in primis apta Martis stella: modò non aliunde impedita, sui iuris fuerit. Quod Ptolemaeus, summum rerum cæli philosophū innuisse audies. *ὅδ' ἂν τοῦ ἄρης ἀστῆρ* (inquit) *ἐξ ἀναιρεψ, μάλιστα καὶ καυσοῦν ἔχει φύσιν, τῷ πᾶσι χρώματι δινείας, καὶ τῇ πρὸς τοῦ ἡλεορ ἐγγύτητι ὑποκειμένους αὐτῷ τοῦ ἡλιακῆς σφαίρας, quod verri potest.* Martis stella, & arefacit, & vrit, sicut congruit ignis ipsius colori, & Solis viciniori, vt qui illius sphaera subiectus sit. Hinc factū facile crediderim, quod ex saculatis corpus humanum, & vitam dispensantibus, ob innatam malitiam, Marti nullam ascriperunt antiqui: sicuti etiam nec Saturno, vt supra est dictum. Sed ex his quæ naturali subseruiunt, attractricem ei tribuerunt: & ex visceribus hepatis, aut potius fellis vesiculam eidem appendulam: quā Græci, *κυστὴν χολιδόχου* nuncupant, Latini bilis folliculum, seu biliosum humoris, cui Mars præsidet, armariolum. Ille in naturali cælo potens, & sui iuris factus, quia Ptolemaeo, & Galeno maleficus esse censetur, ac bilem flauam astantem, ac præcipitem sibi inauthorat, idcirco homines cum animo, tum corpore tales agnoscit, qui gladiatorie & minaciter loquuntur ac incedunt: perque enses, perque ignes irruunt: non mouenda mouent: caput cerebro vacuum gestant: alterius potestatis, æque ac iniuriarum sunt impatientes: præposteris consilijs omnia agunt: sese periculū temere præcipitant: propositum sapenumero mutant: sui sunt profusi, & alieni appetentes: summis viribus res arduas tentant: arcem ex cloaca faciunt: cornua & supercilium vbique attollunt: cælum, ceu digito attingentes, omnia territant: tragicè, vt Gygantes, loquuntur: sœnum in cornu habent: cælum terræ miscent: pennas nido maiores vbique extendunt, pugnis ac calcibus in omnes, & per omnia grassantur: plastra conuicijs onerata circumferunt: in fermento iacentes frenum mordent: ceu vestro quodam perciti, cadunt omnes, inque vicem committunt crura sagittis, Manliana & Phalaridis imperia sustinent: litem vbique mouent: nec magis humilibus, quā lupi parcunt: currenti ad iras calcar addunt: corpus sine pectore gestant: infreni ore columnas rumpunt: ferrum ferro exacuunt, et litem lite componunt: ignem igni addunt & oleo incendium extinguunt: sunt vbique vt Martis pulli, fel in ore habent, & ignem in corde, iura sibi data negant, de alieno corio liberales sese præstant, &c. Quod ad morbos attinet huic stella familiares, & congeneres, talem de priscorum obseruatione illorum habito catalogum, Terstiana febris, icterus, phrenitis, causus, erysipelas, hemoptoem, dysenteria, vrina ardor, hemicrania, huius nota alijs, qui de bilis flauæ quantitate, vel qualitate, vt dicunt, peccant, adhuc de sanguinis adustione, igneis scintillis & vaporacionibus. biliosis, necnon torius corporis incendio, & similibus causis emergere plurimum solent, aduersus quos tam præcauendo, quā curando, peritus aliquis medendi magister, te prorsum immunem reddere poterit. Caterum qui Martiam naturam agnoscunt, hi pulsus habent magnos & celeres, vrinam flauam, igneam, ac mordacem, sudorem acrem, salsum, vel amarum, deiectiones flauas, linguam siccam, narium muccum paucum, æmque subflauum, cum simili oculorum lippitudine, aurium sordes multas & biliosas, somnia, ignis, incendiorum, homicidiorum, litium, armorum, & huius pictura aliorum. Sed de Marte, quod adhuc locum attinet satius.

Martis stella
igneæ & astantis.

Martis certa
ex epitheto
natura.

Mars plurimorum male
rum est author & conciliator.

Ex rebus corporis quāda
sibi vendaces
Mars.

Martialium
hominum mores & natura.

Mira biliosorum
hominum
pictura.

Morbi Martiales & con
lerici.

Note tam in
terne quā
externæ mar
tialium homi
num & bilio
sorum.

FESTI AVIENI
DE VENERE.

Venus unde
appellata, cu
sua natura.

Veneris stella quod ad res omnes veniat, Ciceroni simpliciter est dicta. Alijs genitale astrum, & pro-
ficum, ob humidi temperaturam, in fit atque vim beneficam, quam habet ac infundit. Cui ea inesse
fertur natura, ut corporibus, & substantijs inferioribus, tantisper dum generantur, vel fouentur, suc-
cum blandum, & humidulum suggerat: ita tamen, ut irroret, magis quam mergat & inundet: sequa-
turque roris potius naturam, quam umbram. Qua res (o pinor) effecit, ut Venus decenti epitheto apud
priscae poetarum, homines re vera φιλοσοφώτατος καὶ ἀσπολογώτατος, ab alendo, alma passim
nuncupetur. Quod attinet ad alteram illius qualitatem, nimirum frigiditatem: quemadmodum ex ca-
lore, alium posuimus qui foueat & alat, qualis est Solis, deinde Iouis, & qui illum emulatur calidi ina-
ri: alium insuper qui urat & perdat, qualis est Martis, & qui illum agnoscit flaua bilis. Sic in frigidi na-
tura, vnum ut cunque temperatum statuamus, quale est in Veneris radio, & pituita dulci, cui praest Cy-
pria: alterum corrumpens & intemperatum, quale est in Saturno & melancholico succo. Ex quibus fa-
cile moueor, ut Ptolemaeo assentiam, ac Galeno subscribam, qui de numerosissimo stellarum choro, duas sim-
pliciter adiutrices, beneficas, & natura amicas dixerunt, Iouem scilicet ac Venerem: duas vero alias, Sa-
turnum inquam & Martem, corruptrices, natura inimicas, ac maleficas. Sed ipsius Ptolemai sententiam
Lib. I. Apo. Latinam, ne nimium sim longus, hic adscribere consultius erit. Cum quatuor sint humores (inquit) seu
tel. sub finem. prima natura, dua secunda & viuifica, nempe calidi & humidi, ex quibus omnia coalescunt ac roboran-
tur: itemque dua exitiales & detrimentosa, aridi & frigidi, unde rursus dissipantur & debilitantur
omnia: tradidere veteres stellas beneficas esse Iouis, Veneris & Luna, eo quod temperata natura sint: &
in quibus plurimum insit calidi & humidi. Stellas vero Saturni & Martis maleficas, quod contraria
sint natura & effectus: alteram enim frigidissimam, alteram feruentissimam esse voluerunt. haec tenus
Veneris tem-
peramentum
& qualitas

ille. Existimabis itaque; Veneris spiraculum humidum esse sed absque vilo excessu, cum paucis, eoque tempe-
rato tepore. Quod antiqui poetae, fortasse respexisse voluerunt, dum Venerem esse spuma (qua est veluti aqua-
rum spiritus & medulla) genitam fabulati sunt: a qua ἀφροδίτη nomen habet. Vel, quod spumosa sint
animalium semina, vel quod omnia humore gaudeant. Vel, ut verè cōmentus est Euripides, quod ἀφρογενες
sint, & parum sana mentis, qui se à Venere superari sinunt. Quibusdam, hepar inter alias corporis partes,
illi cum Ioue scribere visum fuit: in quo concupiscibile fasces arēt, cupidinesque omnes pharetratos (quibus
Venus mater esse creditur) necnon titillationū, & appetituum sedem statuerunt Plato, & Galenus: sine
quibus, an animal vllum sentiens esse possit, quum materia ex qua aliquid sit, forma sit appetens, iudica-
bunt philosophi. Sed genitalia animalium membra illi rectius addicta existimarem: unde voluptatum
ministra, & libidinis dea suo quodam iure esse censetur. Cum his etiam in odoratu, & gustatu partem ha-
bet: in quibus cum animi, tum corporis delicias sit as esse ambigit nemo. In quam rem alluisse mihi vide-
tur Lucretius poeta in omni philosophia summus: apud quem Venus, hominum, diuinamque voluptas: pr-

Quibus corpo-
ris sensibus
imperet Ve-
nus.

natur

natur titulo conueniente rei. habet insuper de facultatibus appetitricem, & ex humoribus pituitam vt dixi, dulcem, inspidam, ac naturalem: qua in sanguinem vitæ amicū transire, & nisi omnes mentiuntur Asclepiada, à natiuo calore excoqui facile potest. Caterum, quia Venus cum suo radio, planeta est vt diximus, temperatus, idcirco homines agnoscit, in quibus est cygnea cantio, & atticus lepos: qui mores & micorum noscunt magis, quàm odio habent, floribus gaudent & vnguentis: munditiarum sunt amantissimi. Cupidinis crumenam porri folio vinctam circumferunt: vno digitulo caput scalpunt: melle perunt. Si lesbiantur ac corynthiantur: summis vnguibus incedunt: lentiscum mandentes, Lydio more viuunt, auricula infirma, & quauis spōgia sunt molliores ac delicatiores: cuticulam splēdide curant, ac sibi ipsos placent: mellis modullas vbique in ore habent: caput demulcentes cauda blandiuntur: oleum in dextra auricula gestant: statū corporis & oculorum decorum habent: molliculo sunt capillitio, & cute delicatula, gignenda proli, & propagando generi deditissimi: rebus amatorijs ac catilenis vacant: pietatis misericordia, & fauoris sunt studiosissimi: omnibus gratijs insignes habentur, in vtranius aurem, & vtrunque oculum dormiunt. &c. Huius proles, peculiares & suos morbos habet, in quibus catarrhi, coryza, brachii, & hargus, paralytis, apoplexia, gonorrhea, obstructions, renum, vesicæ, vteri, & pudendorum dolores, quos morbi Venereis & pituitosum.

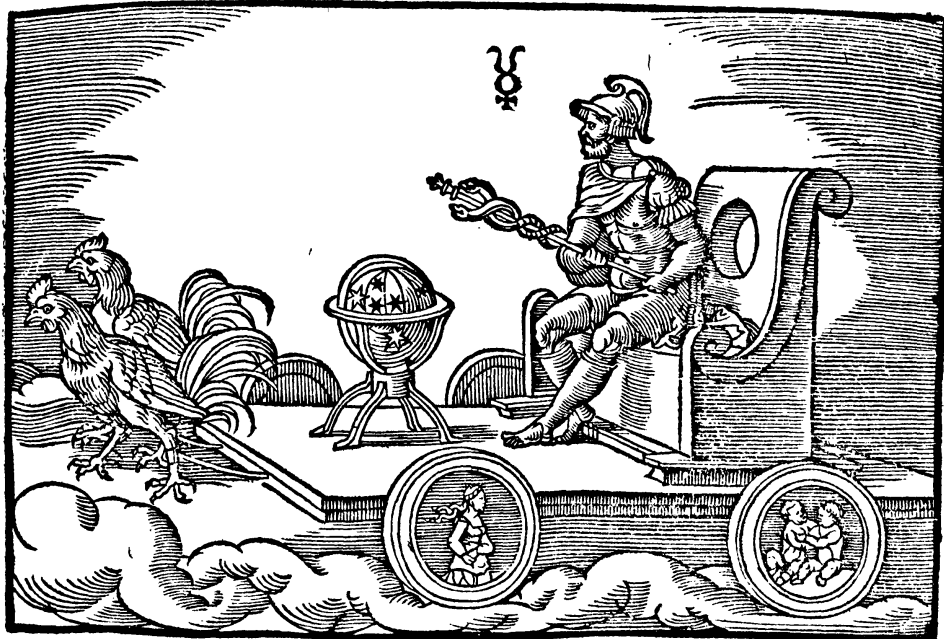
Idiana febres, capitis affectus, Lysteria, diarrhæa, hydrops, diabete, salua stomachalis, & huius farina alij, qui de cruditatibus, cacochymia, abundante plus satia pituita, flatibus, imbecillo calore, perfrigeratione, & similibus prodire plurimum solent: quorum omnium & precautionē & curationem, à praestantissimis medicis, ceu à Deorū manibus, opportunè exiges. Quod ad pulsus attinet, paruos, tardos, & molles habet: muccum per nares copiosum emungunt: ructus acidulos expectorant: sudorem inspidum exhalant: lotiū album pallidum & tenue reddunt, crasum nonnunquam & turbidum in alui deiectiones albas excernunt humiditas: mucosas, lentas, & cruditarum plenas. Aquas plurimum somniant, balnea, piscationes, colubros, & similia. In quibus hanc de Venere commentatiunculam tibi claudimus.

Veneriorum
hominum mo-
res & natu-
ra.

Morbi Vene-
ris & pituitosum.

Nota tam in-
terna, quàm
externa vene-
reorum.

DE MERCVRIO.

Supereſt de vniuerſo ſeptem planetarū theatro ſanè quam venerando, vnus Mercurius: cuius ſtellæ ver ſatilis eſſe natura, & Protheum quendam imitari, cum Ptolemao, & priſcis rerū cœli interpretibus omnibus, ſidè facit experientia. Nam alio tēpore frigidū eſſe illius ſpiraculū, alio humidū, quandoq; calidum, & retorridum, nonnunquam ventofum, ex commotionibus quas in aëre ciēt, facile eſt deprehendere. Nūc enim Solis naturam, nunc Lynæ, nunc aliorum quibuſcum miſcetur, celerrimè induit. Vnde factum videas, vt nunc vir, nunc ſœmina fiet, quæadmodum ſcripſit poëta. Quæ res, locū ſortæſe dare potuit hiſ quæ de Hermaphrodito apud Naſonem ſub cortice anigmatice circumferuntur. Habet itaq; hic planeta naturam mirè variam: quod de Ptolemaï verbis probare aggredior. Mercurij ſtella (inquit) vim ſerè parem

Mercurij ſte-
la incoſtā,
verſatilis &
varia.

Lib. 1. Apot-

habet in desiccando & absorbendis humiditatibus: propterea quod non valde longè à Sole recedit. Aliquādo vero in humectando, quia vicina est Luna: qua terra proxima vehitur. Subitarū autem mutatiōem in vtrāq; partem est effectrix, concitat a celeritate sua, qua mouetur circa Solem. Hac illè. Itaq; quia concitatoris motus est, idcirco eam concitationē in corporum qualitatibus & humoribus eorundem permiscendis, ac alternandis retinere fertur. Vnde, quia ubiq; dubitant Mercuriales, vnde cumq; etiam quarunt ac sciscitant ubi perscrutantur singula. perscrutandoq; ad secretiora penetrant: & qua prius erant obscura aperiunt. Quinetiam proficiuntur ulterius ad intentata, dum non solum suos, legendo, audiendo, & scribendo, exacuunt spiritus: sed etiam fidentiores faciunt, redduntq; indefessos. Caterū, humor ipse quē Mercurij stella ciet, mirum in modum est acutus, & penetrabilis. Qua ex resit, vt hominum, cogitationes ad eloquendum, scribendum, & ex tempore dicendum ac discendū vehementer promoueat: atque animū ad rerum subtilium, & ingeniosarū peruestigationem promptissimè exacuat: adeo, vt querendo Mercuriales quiduis facile inueniant, inueniendo cognoscant, & cognoscendo scientes euadant. Hinc rationalem animam vim, quam Peripatetici artium omnium artem & officinam dixerunt, (propterea quod sola reliquas potestate comprehendit, vnā cum intelligentia, & phantasia, (qua receptaculum est eorum omnium qua sensibus offeruntur) illi merito sacrarunt antiqui. Insuper, facundiam (vnde Gratiarū dux fingitur) cum oratione, qua concepta rationis est explicatrix. Rursum & linguam, qua cum vocalibus instrumentis, orationis est artifex, & intelligentia ministra. Ex quo epiphonē a Græcis Mercurius dictus fuit: quod epiphonē, hoc est interpretationem auspiciatum stella illius defluuium ingeneret. Fel præterea eidem nonnulli addiderunt, quod Aristoteli purgantis sese iocinoris, vel, vt alijs placet, effervescentis sanguinis, est excrementum: Cuius natura penetrabilis & acris, quantas ad inueniendum, intelligendum, discernendum, & eloquendum, vires habeat, docet, post Aristotelem, vetus prouerbium hoc, animum non habet, qui iram non habet. Quanquam non sum nescius de animositate etiam intelligi posse. Sed hic non omittendum, quod stella Mercurij, melancholica quandoque est natura, aut, si mauis, melancholiam efficit, sed celerem & subtilem, qualis est in apibus, & formicis: vnde, in his prouida diligentia, in illis verò, sedula industria commendatur. Saturnus contra, grauem & pigram efficit: qualis in asinis & bobus apparet: ex quo in vtrisque laborum tolerantia mire probatur. De facultatibus corpus humanum regentibus, in animali, & eius sobole, qua ratiocinatrix dicitur, propter causas prius expostas partem sibi vendicat. Stilbon, aut si mauis Mercurius, cuius stella cum suo radio (vt antea scripsimus) quia natura est versatilis & ancipitis, nunc flauam bilem mouens, nunc atram, sed dilutiorē tamen, idcirco varij temperamentis homines, & nature sic satis contuse, figurare solet: de quorum pictura sunt, vt hinc exordiat, aureos montes pollicentes: qua difficilia sunt pulchra existimantes, fallaciam fallacia trudentes, tanquam in speculo multa videntes: in vtrumque parati, aut versare dolos, seu certa occumbere morti: cretiscantes contra Cretensem: nodum vbique in scirpo querentes: fumos vendentes: oua subuenientia parientes: duos parietes de eadem fideliter dealbantes: Chameleonte mutabiliores, ventorum campos circumferentes: duabus sellis plerumque sedentes: vulpina pelli leoninam subuentes: bullas nugas plenius oculis gerentes: somnia sibi fingentes: animis pegaso velociores: nunc de toga, nunc de pallio rixantes: ad omnia, ceu nauibus & quadrigis festinantes: ante victoriam triumphum canentes: vias quibus effugiant multas habentes omnes naso suspendentes, libenter & facile discentes: gratiam fidem possidentes, proprijs ingenij viribus confidentes: sciendi cupiditate à publicis negotijs abstinentes: ab augenda re domestica, & promouendis liberis ob mirum sciendi desiderium, animum prorsus alienum gerentes, vnde pauperes in paupere tello sapenumero moriuntur, nominis immortalitatem perituris diuitijs præferentes &c. Morbi quos Mercurij stella agnoscit, & suis immitit, sunt epilepsia, phrenitis, cholera morbus, quandoque causus, melancholia, dysenteria, angina, phthisis, pleuritis, tenebris, vertigo: in summa affectus omnes qui partim sunt Saturni, partim Martiales, aduersus quos, optimus medicus, optimis remedijs, si mature illum consuluerit, te peropportune pramuniet, & immunem reddet. De pulsu, excrementis, & insomnijs, & alijs, qua hac stella sua soboli communicat, nihil peculiariter hic possum scribere, propterea quod vnus natura, (vt iam admonui) haud quaquam esse solet, quare confuse varia ei omnia adscribes, de qua stella & reliquis sex in celo primarijs, hoc est, de planetis septem, quod ad medicam & astronomicam de illis commentantiunculam attinet, verbum non amplius addam, alijs suum locum ex ordine daturus, modò mihi placide cesseris ex his qua hactenus & alibi scripsi, rerum celi, cum rebus corporis magnum esse commercium. Ad hac peritum astronomum, cum perito medico, admodū conuenire, Quod facile ex precedentibus colligere licet.

CIRCULI.

43 QVATTVOR ærios Zonæ cinxere meatus:

Quattuor has cursus & tempora nosse volentem

Scire sat est. quin signa etiam sunt quattuor istis

Plurima, quæ zonis hærentia conuoluuntur,

Ipsæ inconcussa retinentur sede per annos,

Mutuaq; complexa sibimet consortia mordent;

44 At modus in binis protenditur. Aëra, pepli

Sidera nocturni, si suspectare libebit:

Nec scindunt medium Phœbeia lumina mensem,

Languet ut in stellis species hebes, omnia cœli

Illustrante dea, ac flammæ superante minores.

Orbe sed haud pleno finit igni feruere acuto

Sidera, candentis speciem super inspicere Lactis

Protendi cœlo; color olli nomen ab ortu

Primigeno statuit se, Zonam Græcia solers

Concelebrat, nostro sic Balthæus ore notatur.

Non isti forma similis, similisve colore

Circulus est alius: modus & mensura duobus,

Est compar solis: alios duo parciore arcuat

Linea, nec multa trahit istos ambitus æthra.

45 HORVM alius duri cum soluunt flabra aquilones,

Et cum præcipitant borealia flamina sese,

Axe Lycaonio iacet obuius: hic Geminorum

Sunt capita, hic genua Aurigæ defixa quiescunt:

Circulus hic idem retinet pede Perseæ laevo,

Atque sinistro humerò cubitu tenus: hic quoque dextram

Sustinet Andromedæ manus extima, desuper acri

Subrigitur boreæ, cubito inclinatur in austrum

Merens Andromeda: hic celeris vestigia summa

Præstringuntur Equi, præstringitur Ales ab ipso

Verticis extremo, secat hic humeros Ophiuchi

Circulus, & secum flagrantia dorsa reuoluit:

Erigone tepidum sese summittit in austrum,

Virgineusque pudens Zone supereminet artus.

Sed Leo, sed Cancer borealis tramite cœli

Viscera protendunt, at circulus ima calentis

Pectora perque alium procul in postrema Leonis

Succedit: secat alius per viscera plana,

Et medio subter caua tegmina diuidit orbem,

Lumina recludens aliternus orbita porro

Ista poli partes si discernatur in octo,

Quinque superuoluit se partibus: at tribus alti
 Intrat stagna sali: sol istinc flamiger æthram,
 Iam relegit, pulsusque deus semel ordine factó
 Flectitur æstiuo, neque celsum semita in axem
 Sideris erigitur, via rursus nota iugales
 Suscipit, inque notum rutili redit orbita solis.
 Circulus iste quidem Cancro tenus adiacet axe.
 46 SEMPER In occiduo procul alter cardine in austri
 Diuidit imbriferi corpus medium Capricorni.
 Idæique pedes pueri, postremaque caudæ
 Cæruleæ, breuis hic lepus, hic canis artus
 Conditur extremos: hic Thessala cernitur Argo:
 Hic Centauræ fera molisterga secantur:
 Istæ venenatæ disiecta volumina caudæ
 Amputat: hic arcu protenditur ampla Sagitta:
 Vltimus hic Phœbo locus est, vbi lapsus in austrum
 Pellitur, albenticum canent tempora bruma:
 Sideris hic metæ procul istuc cælite cursu,
 Axe sereniferi descendit Sol aquilonis.
 Partibus iste tribus tantum se circulus effert,
 Quinque latet, creperi succendens stagna profundi.
 47 INTER vtrunque dehinc quantus iacet ambitus illi
 Zonarum, candæ speciem quo lactis in æthra
 Cernitur, ingenti se tramite linea tendens,
 Diuidit ima noti: discernit & alta aquilonis:
 Hic luci modus & tenebris sub lege magistra
 Pensatur, nox æqua diem subit æmula, Phœbus
 Lumina substituit paribusque reuoluitur horis,
 Vel cum summa æstas coquit agri viscera hiantis,
 Vel cum floricomio iam tellus vere mouetur.
 Ast isti celsæ quæ tramite panditur æthræ,
 Indicium est Aries: hunc totum linea quippe
 Sustinet: hic Tauri curuantur crura minacis,
 Et rutilat stellis hic baltheus Orionis.
 Spira Anguis leuis hic, craterque tenacia corui
 Ora inhiant: hic sunt flexarum denique flammæ
 Chelarum: genua hic rigidi vibrant Ophiuchi.
 Nec Iouis armigero caret Alite: nanque per ipsum
 Fulua Aquila est caput. hic Equus eminent, hincque comanti
 Ceruice erigitur claræ dator Hippocrenes
 Treis omnes rectè contentos tramite cœli,
 Distantesque pari spacio sibi transigit axis,
 Omnibus & medijs vt circumfunditur idem.

48 DESUPER obliqua est alijs via, quartus & iste

Stringitur arctatus Zonarum more duarum,

Quas ab diuersa mundi regione locatas

Scire repercussi momentum diximus astri.

Hunc alius medium medius secat, haud dea Pallas,

Vel licet cunctos præcellat acumine diuos,

Compingat parili sic lubrica plaustra meatu,

Implicet ut spacijs sibimet distantibus orbes,

Qualia deuexo neſtuntur ab ordine cuncta,

Vrgenturque viam similem, noctesque diesque,

Lucis ab exortu procul in vada Calpetitana

Nanque Titaneo cum sunt elata profundo,

Rursus in occiduos, merguntur singula fluctus

Ordine partito, similis nascentibus ortus:

Scandendi lex vna mouet, par denique lapsus

Omnibus, & simili conduntur sidera casu.

Ille autem oceani tantum descendit in æquor,

Quantum ab cæruleo distat Cancro Capricornus.

Et quàm multus item est ubi gurgite protulit ortum.

Tantus in aduersas itidem est cum labitur vndas,

Signifer in spacium quantum deducitur oræ

• Ambitus extremæ puncti vice terra locanda est,

Vnde acies oculis cum tenditur, hæc quoque puncti

Sedem habet: hoc signo procurrit missa per auras

Signiferi in summum, medio de tramite si quis

Dirigat obtutus agilis procul, hosque locorum

Defessos longo spacio tener amputer aër,

Id quod contenti visus abscinditur ultro

Si qui in signiferi patulum circumferat orbem

Sex olli partes magnæ dabit ambitus oræ.

Ast hæc dimensa spacijs sic lege locantur,

Binæque decisis includunt partibus astra.

49 OLLI Cancer inest, Leo flammifer, Attica Virgo,

Brachia sunt itidem Chelarum, & Scorpius ipse,

Arcitenens: fetosa dehinc species Capricorni

Voluitur, auratam protendit Aquarius urnam:

Tum duo sunt Pisces, Aries, Taurus, Geminique.

His se bisseis sol admouet, hisque recurrens

Omnibus absoluit totos reparabilis annos:

Quæ cum signiferi graditur sol aureus orbem,

Singula frugiparos attollunt tempora vultus.

50 ILLI VS oceano quantum submergitur alto

Tantum telluris supereminet, omnibus iste

Noctibus illabens pelago sex inferit astra,
 Sex reparat: tanto nox humida tempore semper
 Tenditur, extulerit quantum se circulus vndis.
 51 **A**T si scire velis, mora lucem quanta retentet,
 Et quanto nox atra sibi trahat ocia lapsu,
 Quæ procul océano consurgunt signa notato:
 Horum semper enim comes est Titanus vni:
 Horum prima oculis memor incunabula quære
 Luminis ipsa, vagi captans venatibus ipsa,
 Ipsa notans mundo quæ sic se nubibus abdent.
 Aut si consurgunt, ut tellus sæpe tumescit,
 Occultata iugo, prætentæque rupe latebunt,
 Prompta via est alijs venientum tempora signis
 Noscere nanque ipso deprenderis indice cuncta
 Oceano, magnam quæ circum amplectitur vndis
 Tellurem, curuet celando ut littora mundo,
 Latius atque sinu patuli salis hauriat astra,
 Istius indicium præbebunt cornua semper,
 Vel matutino quæ perstrepat aëre fluctu,
 Acer Atlantei vel quæ furit æquoris æstus.

52 **N**A M non obscuræ, cum Cancer commouet, ortum,
 Oceano stellæ circumuoluentur utroque
 In freta labentes, aut quæ rursus eoi
 Parte ferunt mundi. Minoæ clara Coronæ
 Serta cadent, austri tergo cadet incola Piscis:
 Hunc medium pendere tamen, médumque sub vndas
 Cedere per spina rutila labente Corona
 Semper suspicies: at tergi plurima versum
 Ventre tenus summo supera inter sidera cernes:
 Os & colla dehinc & pectora vasta per æquor
 Mersantur. premit ab genibus celso Ophiuchum
 Usque humeros Cancer. Cancer premit ortus & Anguem,
 Agmine quæ vasto fluit ad caput aspera ceruix.
 Qua tumet & spiris: quæ turgent pectora, primis.
 Parte nec Arcturus distabit multus vtraque:
 Iam minor in superis, iam viscera plurimus alto
 Conditur: hunc etenim consortem quattuor astris
 Oceanus recipit. satur hic vix luminis Amni
 Cedit, & inspicies tandem conuexa relinquit.
 Tum iam plus medijs nox inclinabitur horis,
 Cum labente die Phœbo comes ibit in vndas:
 Ista quidem vasti conduntur gurgitis alto:
 Contra autem nulli concedit sideris ortu

Orion rutilans ardentia cingula late,
Et flagrans humeros, & splendens ense corusco,
Eridanumque trahens alio se littore promit.

53 ADVENIENTE dehinc villoso colla Leone,
Omnia quæ Cancro sese emergente per æthram
Extulerant, abeunt: quin & Iouis Ales in vndas
Conditur, & totis raptim petit æquora pennis.
Sed Nixus genibus replicato luce residens
Poplite, iam superi cælatur corporis artus.
Non tamen iste genu, non læuam gurgite plantam
Occulitur, non oceanus vorat omnia signi
Proferit Hydra caput, claro Lepus exilit ortu,
Et Procyon, primique pedes Canis ignicomantis.

54 ERIGONE falsis cum vultum exegerit vndis,
Aëris vt patuli iam conscia permeet æthram,
Astrorum numerosa premit. nam Virgine coa
Consurgente, freto cedit Lyra Cyllenæa,
Cedit Delphinus pelago, ceditque Sagitta,
Primæque pennarum pars canum condit Olorem:
Vix iam cauda salum superat: vix lumine parco
Eminet Eridanus, ponti procul efflua tingit.
Cælatur Sonipes caput impiger, ardua ceruix
Tethyos ima petit falsæ, iubar ora madescit.
Hydra superpositum procul in cratera mouetur:
Parte alia & liber vestigia Sirius ardet:

Vltima cæruleo producens æquore pippim,
Illa micat, maloque tenus sese exerit Argo,
Cum iam virgineos æther vehit altior artus.

55 NEC cum flagratus emittunt marmora Chelas,
Sideris expertes & clara luce carentes,
Non est nota dies, aut est ignobilis ortus:
Nanque his indicium proprio fert ore Bootes
Plurimus exoriens, Arcturumque cminus alto
Cardine succendit: iam celso Theffala puppis
Aethere subuehitur: iam mundo funditur Hydra
Longior, extremæque polum subit indiga caudæ:
Curua Chij cælo confurgunt brachia signi.
Inspice ceu dextra referatur ab æquore planta,
Inque Genu tantum nixus pede proferat ortum.
Iste Lyrae rutilat conterminus, atque sub vndis
Hic tenebris petit occidui vaga cæula ponti,
Et mox oceano reparatur clarus eoo
Cum Chelis igitur pede tantum promitur vno:

L

Ipse

Ipse dehinc versus procul in caput, vltima monstri
 Terga manet, manet Arcitenens dum spicula cœlo
 Exerat, & supera vibret bellator in æthra.
 Hoc sidus reuehunt Chelæ, crus Scorpius ipse,
 Cætera cum medio, læuam, & caput, oraque rursus
 Arcus agit, tribus hic tandem memorantia membra
 Partibus erigitur, tria totum denique signa
 Absoluunt pelago. mediæ tum ferta Coronæ,
 Ex qua Centauro diffunditur extima cauda,
 Prima venenati cum repunt brachia monstri,
 Surgunt oceano iam gurgite, & vltima Cygni,
 Et caput acris Equi premit æquora: iam procul ista
 Marmoris occidui penitus petiere profundum,
 Hausta salo caput Andromedæ freta vasta receptant:
 Ac formidatam deuexi cardine mundi
 Fluæigeni speciem monstri superinuehit auster.
 Sed boreæ de parte trucidis velut aggere ab alto
 Prospiciens superi subiecto verticis axe,
 Intentusq; procul specie, vaga brachia Cepheus
 Exerit, & sæuam pelagi monet adfore pestem.
 Illa tamen versa in fluuium postrema profundo,
 Tingitur ab spina capite quæ proxima summo est,
 Undeque succedens Cepheus, & verticem & vlnas
 56 Merfatur patulus. Quin & tum Scorpius acer
 Nascitur oceano, quicquid per sidera aquarum
 Ad speciem Eridanus pater expuit, abditur alta
 Tethye, & occidui tegitur Padus æquore ponti.
 Scorpius ingentem perterritat Oriona,
 Proserpens pelago. vetus, ô Latonia virgo,
 Fabula, nec nostro struimus mendacia versu
 Prima, neque obduri compegi germinis: ætas
 Prima dedit populis. cæcus mos mentis acerbæ,
 Immodicusque furor sceleris penetrauerat cæstro
 Impia corda viri: tabuerunt dira medullis
 Protinus in medijs incendia: plurimus ardor
 Pectore flagrauit tene improbus ille, procaxque,
 Te dea, te dura valuit contingere dextra?
 Cum sacrata Chij nemora, & frondentia late
 Brachia lucorum, cum siluæ colla comasque
 Deuotæ tibi met manus impia demolita est.
 Audax haud facinus donum foret O Enopioni:
 Digna sed immodico merces stetit illicet ausu.
 Nam dea nubiferi perumpens viscera montis,

Dirum

Dirum antrisanimal sæuos vomit hostis in artus.
 Ergo vt falcatis monstrum petit Oriona
 Morsibus, & totas in membra ferocia chelas
 Intulit, ille male mali pœnas luit. ista furori
 Præmia debentur, sunt hæc commercia læsis
 Semper numinibus. metus hic, metus acer in astro
 Permanet, & primo cùm Scorpius editur ortu,
 Orion trepido terræ petit extima cursu.
 Nec minus Andromedæ quicquid volitabit in æthrâ
 Et si quid Pistrix reliquum conuexa vehebant,
 Hoc oriente ruunt: omnes procul in vada terror
 Ingerit, & cunctos pavor vnus in æquora cogit.
 Cepheus ipse caput, distentâque brachia vasto
 Induitur ponto: tellurem cingula radunt
 Extima, & oceano mersantur pectora rauco
 Sola senis, reliquum polus alt à littore versat.
 Semper in occiduo genetrix quoque. Calsiepeia
 Sidera præcipitis sequitur labentia natæ,
 Deformemque trahit procul in vada cæca ruinam,
 Prona caputque solo, solio vestigia ab alto
 Sustollit miseranda: superquatit ira furorque,
 Doridos & panopes post fata nouissima matrum,
 Ac memor has pœnas dolor exigit. omnia fluctus
 Hæc simul occiduos subeunt. tamen altera in vndis
 Sufficit, inque vicem lapsorum multa reportat.
 Tempore nanque isto reliquæ se ferta Coronæ
 Expediunt pelago, postremique agminis Hydra
 Erigitur caudam, caput. & turgentia membra
 Centauro exuperant, manus effert dextera prædam
 Siluarum nam prima feræ vestigia mollis,
 Arcum sera manent, Arcu redeunte per æthram
 Protulit, incipiunt reliquum Serpentis & artus
 Anguitenentis, item fert primis fluctibus Arcus
 Amborum capita, & primis geminas Ophiuchi,
 Ac primam rutili spiram Serpentis eoo
 Scorpius oceano surgens agitat. pede Nixi,
 Quem procul aduersum semper salis altera mittit,
 Tunc artus medij, tum pectora vasta humerisque,
 Dexterâque vlnarum spumosi gurgitis æstu
 57 Procedunt, Pariter caput & manus altera porro,
 Totas agittiferi cum vibrant alstra, feruntur,
 Mercurialis item Lyra voluitur, altâque Cepheus
 Cardine sustollens vestigia, gurgite nondum

Pectora liber agit, sed pectora merfus in vndas,
 Plaustra Lycaoniæ pulsat pede desuper Vrsæ.
 Tempore non alio magni Canis ignea cedunt
 Sidera: protentum freta iam procul Oriona
 Hauserunt pelago, toto Lepus occidit astro,
 Tum quoque & oceano fugientem Sirius vrget.
 Sed non Aurigam, cum gurgitis ille profundi
 Ima petit, pedibus Capra mox, Hædiue sequuntur:
 Ista polo rutilant, illum vada liuida condunt:
 Hæc membris discreta alijs, extantiaque alte
 Læuum humerum & summæ sese attollentia palmæ
 Cernuntur, donec labenti congrada foli,
 Sidere deuexo freta late cæula turbent.
 58 NAnq; manū Aurigæ, reliquū celsūmq; corusci
 Verticis & dorso quæ spina attollitur alto,
 Deprimit hirsuti sidus surgens Capricornio
 Membra Sagittigero cedunt postrema reuecto.
 Iam non alatus remoratur sidera Perseus
 Aeris in spacijs, neque clauum vendicat Argo.
 Alluione fato Perseus pede denique dextro,
 Atque genu libero, merfatur cætera ponto.
 Argo quod curuis puppim suptrahit oris,
 Tingitur, & duro tingit vada cæula dorso.
 Ipsa dehinc manet exortum Cilicis Capricorni:
 Totaque cum pelago cælo descendit ab alto,
 Aequora cum Procyon, gressum sectatus herilem,
 Intrat, & oceano permutat celsa profundo.
 Hæc habet occidui plaga gurgitis, ista sonoro
 Supprimit vnda fallo, rursus procul erigit æthra
 Cygnum, Aquilamq; Iouis, surgunt flammata Sagittæ
 Sidera, perque notum rutila tum numinis Ara,
 Delphinum paruas promit Capricornus in auras,
 59 ET matutino cum surgit Aquarius orbe,
 Os Equus atque pedes nouus exerit: ecce cadentis
 Parte poli trahit occiduum nox atra sub æquor
 Centaurum cauda, sed non caput, aut humerorum
 Vasta simul recipit: persistit pectore celso
 Cornipedis species, & cælum vertice fulcit.
 Ora dehinc Serpens, & prima volumina tantum
 60 Conditur: Ingentis late tamen agmina caudæ
 Ponè trahit subit ista solum, subit æquora rursus
 Integer oceani, cum se Centaurus in vndas
 Iecerit, atque nouo vibrarint sidere Pisces

His in summa poli surgentibus, ille per austrum
 Piscis item planta, quem pulcher Aquarius vrget,
 Redditur, haud toto tamen hic se corpore promit:
 Sed manet alterius venientis tempora signi:
 Parte latet, partem superam conuexa sonoris
 Fluctibus absoluit pelagi: sic brachia mœstæ
 Andromedæ, sic crura dehinc humerique nitentes
 Paulatim recauo redeunt maris aurea cœlo.
 Postquam adolent Pisces incendia, denique Pisces
 Cum rutilant, mundo dextram hæc attollet in vlnâ,
 Leuâque virginei rursus se corporis edunt.
 61 PHRIXE I et postquâ pecoris proruperit ortus
 Australem hic aries Aram procul admouet vndis
 Gurgitis occidui: quâ lux redit, excitat idem
 Persea proceri sustollere verticis astra,
 Et claros fulgere humeros: ac cætera nondum
 Sunt exempta solo, quin totum hoc inuida veri
 Natura ambigua ferum ratione reliquit,
 Extimus an reliquos Aries produceret artus:
 Perseos, an Tauro freta pelleret ad surgente
 Hoc vna cœlum, subit intiger haud ipse vlla
 Viscera, nascentis noua Tauri deferit astra,
 Quippe huius flammis Aurigæ sidus inhæret,
 Nec tamen hunc totum sustollit Taurus in æthram.
 Aurigam falsis euoluunt fluctibus omnem
 Surgentes Gemini, Tauro, Capra, plantaque læua
 Nempe hædi euadit, cum primum rursus ab vndis
 Cetosa insuperum referuntur viscera cœlum.
 Nam caudæ & cristæ rigor arduus aëra celsum
 Tunc repetunt, diri cum sidera gurgite monstri
 Voluit præcipitis teres inclinatio mundi,
 Eminus ingentem condit pars prima Bootem.
 Quattuor hic etenim signis surgentibus altum
 Vix penetrat pelagus, neque summa totus ab æthra
 Labitur arcturus. manus ollice quippe sinistra
 Iuge manet, celsisque super subducitur Vrsis.
 63 AT cum iâ pedibus repetit fluctus Ophiuchus,
 Vt genua oceanus vasto procul æquore condant,
 Signum erit eoa Geminos procedere parte,
 Nec lateri Pistrix cuiquam vicina videtur,
 Sed iam tota super sustollitur, expuit atram
 Iam pelagus specië, nec adhuc tamë extima sorbent.
 Quid ne nascentis suspectat nauita ponto

Agmina prima Padi cœlo cum feruere aperto?
 Vicinâsque faces rutili manet Orionis,
 Curricula vt solers vero mox indice discat
 Certa tenebrarum, possitque fideliter astro
 Explorare notos & tuto carbasa ponto?
 Credo ni desit magnorum congrua cura,
 Prompta via est ipso cognoscere talia semper,
 Præceptore Ioue, & cœlo tibi signa magistri
 Omnia ducentur, monet alta Iuppiter æthra
 Singula nos, facilis veram dedit arbiter artem,
 Ne tempestatum primordia cæca laterent.

PROGNOSTICA.

64 NONNE vides, primum cùm Phœbe in cornua surgit
 Tenuia, & angusto lumen iacit ore per æthram,
 Decedente die, pronôque ab tramite solis,
 Promat vt ingressus solers tibi tempora mensis?
 Nanque facem quarti sibimet profitebitur ignis
 Corpora cùm primum perfundens lumine nostra,
 In subiecta soli tenuem porrexerit vmbra.
 Ast orbis medij si cedat Cynthia formam,
 Octauos ortus, octauâque plaustra docebit.
 Denique cum toto dea iam surrexerit ore,
 Integer vt magni resplendeat ambitus orbis,
 Effluxisse sibi medij iam tempora mensis,
 Monstrabit cœlo: pleni cùm rursus egena
 Oris eat, tanto procedens lumine formæ,
 Inferit aërijs quantum dea nubibus ignes,
 Esse senescentis sibimet dispendia mensis
 Illa docet, quibus in rutili confinia fratris
 Tertia vix mundo superest via: cùm minus autem
 Vmbrarum excludit, sunt tales quattuor ortus
 Marcentis Lunæ, quales sub mense renato
 Quattuor exurgunt languentis luminis vmbra:
 Atque his octonas includunt ordine lucas.
 Interiectorum numerum quoque nosse dierum
 Prompta via est, proprio semper dea proditur ore.
 Scandat quanta polum, quoties temone iugales
 Strinxerit, & quanto iam tramite liquerit vndas.
 65 AT decedentis postrema crepuscula noctis,
 Bis sex signa tibi quæ versat Signifer orbis
 Monstrabunt cursu nam Phœbus singula mutat,

Semper

Semper & alterno succedit in omnia lapsu,
 Conficiens iter ætherium: nunc igneus istud
 Astrum adolet flammis, alij nunc aurea Titan
 Lumina miscetur, vel cum deus in vndas
 Labitur, & rebus formam absumpsere tenebræ:
 Vel matutino redit in cunabula linquens
 Cum pelago, & rebus suffudit luce colores.
 Sic diuersa diem comitantur sidera semper.
 Non ego nunc longo redeuntia sidera motu
 In prisca memorem sedes, habet ista priorum
 Pagina, & incerta rerum ratione feruntur.
 Nam quæ Solē hiberna nouem putat æthere volui,
 Vt Lunæ spacium redeat, vetus Harpalus ipsam
 Ocyus in sedes momentaque prisca reducit.
 Illius ad numeros prolixa decennia rursum
 Adiecit Meton Cecropia dicitur arte,
 Infeditque animis, tenuit rem Græcia solers,
 Protinus & longos inuentum misit in annos.
 Sed primæua Meton exordia sumpsit ab anno,
 Torret rutilo cum Phœbus sidere Cancrum,
 Cingula cum veheret pelagus procul Orionis,
 Et cum cæruleo flagraret Sirius astro.

66 HOC vt fons est, vnde & duxit tempora Lunæ
 Nauita, quo longum facili rate curreret æquor,
 Aequora ruris amans, telluri farra parenti
 Crederet: ingenti petat hæc indagine semper,
 Seu qui vela salo, seu qui dat semina terræ.
 Nec mora discendi. brevis hic labor, & breue tempus
 Poscitur: innumeros habet autem industria fructus.
 Vtilitas te certa manet, prænoscere motus
 Si libet aerios, & tempestatibus ipsis
 Edere principium, te primum sponte procellis
 Arcebis rabidis, te rursum principe fluctus
 Vitabunt alij, si certis singula signis
 Tempora discernas. nam mundi cardine verso,
 Vt stata raucifoni redit indignatio ponti.
 Sæpe etenim quanquam tranquillæ noctis amictu
 Mitia protenti requiescant terga profundi,
 Doctus securam subducit ab æquore classem
 Nauita, & Arctæa retinet statione phaselum,
 Cum matutinæ præsensit signa procellæ.
 Nāque alias cælo cum tertia lumina Phœbus
 Exerit, ille sali fuit implicabilis horror,

Adfore quem pelago comitem sibi dixerat astrum:
 Crebro quinta dehinc lux cōmouet Amphitriten:
 Sæpe inopina mali clades ruit. omnia certis
 Indicijs tibi Luna dabit, seu lucis vtrinque
 Cæsa facem, seu cūm terretem concrefcit in orbem,
 Sol quoque venturas aperit tibi sæpe procellas,
 Sidera producens, & cūm sale sidera condit,
 Nec minus ex alijs aderit cognoscere motus
 Aequoris, & magnos cœli callere tumultus,
 Quos det certa dies, quæ longi tempora mensis,
 Astrorūque vice & mundi ratione trahantur.
 Aeris immadidum quiddam tellure creatum
 Spiramenta vomunt, vis hoc cum fundit in auras
 Venarum, occulte patulo prætexitur agro
 In subiectum oculis, terrāque supernat omnem.
 Multaque materies, quam cūm calor ignicomantum
 Hausit stellarum, superas subducit in auras,
 Et concreta diu compingit nubila mundo.
 Si minor hæc madidi substantia cespitem ab imo
 Subrigitur, tenues nebulæ caligine fusa
 Tenduntur cœlo: vis autem ficcior olli
 Cum fuit, in celeris dissoluit vndique ventos,
 Vicinūque sibi flabris dominantibus vltro
 Aera propellit, si maior protinus humor
 Confurrexit humo, pluuias quoque nubila fundunt,
 Et pluuijs late calor est pater. hic super imbres
 Exprimit, & ducta feruentis vt obice mundi
 Respuat humorem: si molles, magna vtriusque
 Occurset sibimet velut obuia, cominus agris
 Compulsa aërio fragor intonat, amplaque late
 Murmura discurrunt pariter crepitantibus auris.
 Hic inflictus item, diuersorūque per æthram
 Sæpe superna furens, illisos fulguris ignes
 Excludit, rutilis totamque volantibus æthram
 Præstringit flammis, & cœlum sulfure odorat.
 Omnibus his genitrix tellus, & cespitem ab imo
 Ducuntur superi motus: ignea mundi
 Lumina, flammigero Phœbustemone coruscans,
 Et quæ noctiuagos attollit Lunaiugales,
 His peperere malis exordia. nanque deorsum
 Mouit humum cūm forte calor, laxata repente
 Spiramenta soli venas procul altaque pandunt
 Viscera telluris, bibit imum terra calorem

Desuper,

Desuper, & madidum tepesfactus cespes anhelat.
 Aeris hos motus, rabiémque volubilis vndæ,
 Flabra procellarum, mundani tramitis iras,
 Præsentire decet. cape solers singula mente,
 Præceptisq; virûm sitientia pectora pande.
 64 CYNTHIA cum primum cœlo noua cornua promit,
 Cautus vtrunque deam circumspecte: nanque reuectæ
 Nequaquam semper similis lux imbuat ortum:
 Sed species diuersa trahit, varióque notatur
 Formarum primi cum surgit luminis igne,
 Tertia cum rutilat, cum maior sideris æthram
 Scandit, & aerias quarta face luminat oras,
 Ingredientis erit plenè tibi nuncia mensis.
 Hæc castigato si tertia fulserit ortu,
 Pura sit, vt fœdis ab fordibus adfore dices,
 Clara, serena diu: tenui surt exeret autem
 Si face, & ignito suppinxerit ora rubore,
 Turbida certantes conuerrent æquora cauri,
 Luminia ista dehinc si crassior, atque retusis
 Cornibus ingreditur, si quarti sideris ortu
 Percussi vt tenuem prætendat corporis vmbra,
 Imbribus aut zephyris hebetabitur, arguet vltro
 Flabra noti, aut pluuias. nam crassus desuper aër
 Cornua cæca premens, notus vuidus aëra cogit.
 Tertia si rursus protollat Cynthia currus,
 Sic subrecta faces & acuminata tenta ceruscans,
 Vt nec curua quasi declinet cornua, nec tum
 Fusa supinatum diducat lumen in auras,
 Occiduo zephyrum prædicet surgere mundo,
 Aut Libyæ de parte notum. sin quattuor autem
 Cynthia curriculis cœlum subit, atque coruscis
 Cornibus immodice prostantibus vlsert ignes,
 Vix prolixa salum ciēt, ocyus omnia cauri
 Marmora conuoluent, fera verrent flabra profundum.
 Istius in boream quod se sustollit acumen,
 Si curuum specie velut annuat, adfore cœlo
 Sæua procellosi prædicet flabra aquilonis.
 Nanque hoc vrgeri sese adserit, hocque grauari
 Indice, rursus eo veniet notus, hanc vbi partem
 Pone supinari conspexeris, inque reclinem
 Spontè habitum, pandi nam subrigit auster acumen
 Inferiore plaga. si Lunam tertius ortus
 Proferat, atque deæ conuoluat circulus oras,

Suffusus rutilo, mox tempestate sonora
 Spumofum late pelagus canescere cernes.
 Maior & hæc rauci versabit gurgitis vndas,
 Ipsa quoque immodice si vultum Luna rubescat.
 68 CONTEMplator itē, seu plenū luminis orbē
 Cynthia distendit, seu cū teres ambitus olli
 Ceditur, & mediæ velut indiga lucis, vtrinque
 Sustinet obductæ sibi met dispendia formæ.
 Cornua prima replens, & cornua fessa dehiscens
 Induit, & qualem procedens ore colorem
 Hinc perpende oculis. ipso monitore dierum
 Signa tene, ac totum discerne in tempora mensem.
 Non vnum deprensa diem tibi signa loquuntur,
 Nec vulgo in cunctis adsunt præcepta diebus:
 Sed quæ signa nouo dederit nox tertia motu,
 Quartæue sustollat medios dum Cynthia vultus,
 Durabunt cœlo: medio quæ edixerit ore,
 Ignis in plenos: hinc in dispendia rursus
 Altera prouisæ signantur tempora Lunæ.
 Illa dehinc donec germani luminis ignis
 Accedat Phœbe, mensis postrema notabunt.
 Hoc quod protento vehit ingens mundus inanī,
 Aëra uomen habet: quod spirat cespite tellus,
 Nubila dicuntur: cœlum super aula deorum,
 Axæ compactum conuoluitur. hinc sua certis
 Sunt loca numinibus: borealis verticis alta
 Regia Saturni: qua ficcior annus anhelat,
 Aestatis rutilo, calida stat Iuppiter æthra,
 Immodicæ terram qua desuper ignis aduret,
 Gradiuo incœlatur, brumalis pulsus habenas
 Quæ Solis redigit, pulchro Venus obtinet astro:
 Ast ubi demerso latet ater circulus orbe,
 Cessit Mercurio locus imbrifer, his super amplas
 Quinque tenens Zonas, certo via feruida Solis
 Limite decurrit, cum Luna nubila propter,
 Exhalantis humi quæ spiramenta madescunt
 Ima, vehunt cœli, luxit dum frustra frequenter,
 Desuper in nubes rutilantis lampade Lunæ,
 Pascitur humore, & varias dea lumine formas
 Exprimit incerto, sic crebro denique Phœbo
 Nubibus ambiri cū subsint nubila, Lunæ
 Creditur, hanc puoties includere circulus ergo
 Spectatur, proprio succedunt ordine signa,

Ille alias trino cùm voluit tramite Lunam,
 Et geminis plerunque meat, solet vnicus idem
 Cingere. Si simplex circunuerfabitur orbis,
 Signa procellarum certissima, signa fereni
 Præferet: abruptus subito prænunciat euros.
 Marcescens tenui sensim caligine, & æthra
 Digestus patula, docet vndis adfore pacem.
 Si duo se Lunæ circumfudere, repente
 Maxima vis pontum, vis verret maxima terras,
 Maiorésque dehinc stagna agitant procellæ.
 Si trinus rutilum constrinxerit ambitus orbem,
 Et magis immodica formidine sæuiet auster,
 Zonarum teter fuerit si tractus in æthra,
 Denique disrumpant si sese cingula Lunæ,
 Vltima tempestas ruet imigurgitis æstum.
 96. SOLIS quinetiam, Solis tibi cura videndi
 Sit potior, Solem melius præuisa sequuntur,
 Astrorúmque duci monstrata tenacius hærent:
 Siue ille occiduus vergat decliuis in vndas,
 Seu se luciferis reparabilis exerat oris.
 Istius ingentes radij, caliginis atrum,
 Et nebulosarum tractus piceos tenebrarum
 Lumine dispiciunt, cùm per chaos umbriferum vis
 Flammea peruasit, cùm semper noctis amictus
 Inserit aëriæ fulgor facis: ille calore
 Pigra mouet, simulac rutilis torpentia flammis
 Sol sospita animet, Sol dura obstacula primus
 Curru adamanteo referat pater, efflua Phœbus
 Igne inhibet, Phœbus radijs densata relaxat.
 At cum flammigeri cedit vis inclita Solis
 Lucis egens, crassæque deus latet obice nubis,
 Et cœlo & pelago magnos ait adfore motus.
 Non hic cùm primos educet gurgite vultus,
 Ceu picturato diuersos ore colores,
 Proferat: haud etenim tali tibi Sole reuecto,
 Mitia iam cœli fas expectare serena.
 Et si tranquillo conuexa cucurrerit austro,
 Indideritque facem ponto deus integer, atra
 Nube carens, purusque coma, & splendidus orbe,
 Conuenit eorū faciem præsumere lucis.
 Sed non ora cauo similis medióque recedens
 Orbe, quasi vel si radios discingitur ultro,
 Figat, vt australem porrecto sidere partem,

Aut boreæ rigidi iaculetur luminis igne,
Et vento & pluuijs reparata in luce carebit.

49 DENIQUE per flammâs procul atque incendia, Solis
Ipsa dei cedunt blandi si lumina, solers
Tende oculos, certa hoc ducentur signa magistro,
Et ne sanguineus late rubor induat ora,
Qualia protractu vaga nubila sæpe rubescunt:
Aut ne labenti piceus color abdat amictu
Lampada, quære diu, si tetro crassior orbe est,
Vuescet pluuijs tellus, inflataque celfas
Aggere deuicto superabunt flumina ripas.
Ignea si fulgor præcurrit plurimus ora,
Flamina crebra falis quatient vada, flumina terras
Conuerrent omnes, & duris flabra aquilonis,
Siluarumque comas, & celsa cacumina flectent.
Vis simul amborum si vultum Solis oberret,
Cuncta noti quatient, imbres procul arua rigabunt.

71 ECCE alias primo nascentis Solis in ortu,
Vel cum præcipites pelago deus inferit ignes,
Ut coeunt radij nebulofo: cætera quippe
Pers Hyperionis rutilat facis, hicque comarum
Vis confusa micans mundo sua lumina præstat:
Hic globus at ær item liuentia nubila cogit,
Nonnunquam crasso nebularum tectus amictu,
In conuexa redit, tum cœlo rursus aperto
Cum ruit, opposita vultum caligine condit,
Omnibus his signis in terram defluit imber.

72 Plurimus. Interdum tenuis præuerrere nubes
Visa deum, hæc celeris si præsurrexerit ortum,
Ipseque ponè sequens radiorum luce carere
Cernatur, nimbis ingentibus arua madebunt.
At matutini si Phœbum in littoris acta
Maiorem solito produxerit, atque per æthram
Marcenti similis defluerit extimus orbis,
Alta dehinc scandens minuat iubar igniferum Sol,
Pura serena aderunt, nanque olli gurgitis ær
Crassior in modicum surgens diffuderat orbem.
Et iam si tenero sustollens tramite cœli
Oblitum iusti iubar attrahit, hic quoque magnis
Cum madefacta die sub tempestatibus horret
Pallidus hora cadens promittet pura serena,
Displosis etenim per apertam nubibus æthram
Ora laboranti similis languentia pallet,

Et

Et disiectarum moles late nebularum
 Indicat exuti faciem clarescere mundi.
 Quin nascente die venturos conuenit imbres
 Noscere, cum proxi procul ad confinia cœli
 Deferri piceo spectaris nubila tractu.
 Et cum declinant radij se partem in vtranque,
 Lucis in occasu, nox vt ferat algida rores,
 73 Imber erit. Puras si Phœbus condit habenas,
 Et Calpetano tranquillum gurgite lumen
 Tingat, ac in lapsu nubes ignita sequatur,
 Nôxque diēsque dehinc venturi rursus eoi
 Nimborum expertes & tempestatibus atris
 Durabunt. Sed cum radijs marcentibus ardor
 Languet, & in tenui tenduntur acumine frustra
 Phœbei crines, nimbos arguet atra procella.
 Talis & obducti cernetur forma diei,
 Qualem fraternos subtexens Luna iugales
 Lucem hæbetat: subit hæc superi sacra lumina Solis
 Inferior, mediæque inter stans lampadis orbe,
 Arcet flammigeræ radium facis: aut tibi rursus
 Cum matutinos molitur lucifer ortus,
 Ebria sanguinæ subuoluant vellera nubes.
 Nanque grauis cœlo fundetur protinus imber.
 74 NEC si Sole procul rutila inter stagna morante
 Emineant radij, radios quoque crassior vmbra
 Contegat, ille dies pluuijs ventoque carebit.
 Quin erit imber item, si Solem circulus ater
 Ambiat exortum: maior se denique nimbus
 Vrgebit cœlo, maior sola perluet imber:
 Circuufusa adeo si cingula nescia solui
 Seruarent terræ speciem torpentia molis.
 75 SAEPE etiam Phœbo nubes percussa rubescit,
 Et meditata dei formam, procul igne recepto
 Concipit effigiem, simulato luminis orbe.
 Id qua parte poli spectaueris, adfore ab ipsa
 Parte tene ventos: tamen hæc tamen omnia semper
 Decedente die melius ventura docebunt.
 76 CONVENIT hic etiā parū Præsepe notare:
 Id nubi nomen, quæ Cancro obuoluitur alto:
 Græcia docta dedit, duo propter denique Asellos
 Suspice, quorum alius Septem vicina trioni
 Astra adolet, tepidum procul alter spectat in austrū.
 In medio quod nube quasi concrefcit adacta,

Id Præsepe vocant. porro hoc Præsepe repente
 Si sese ex oculis procul auferet, ardeat autem
 Congruus aerijs late rubor ignis Afellis,
 Nequaquam tenues agitant stagna procellæ:
 At si fideribus similis lux duret, & illi
 Tetra sit effigies, cadet altis nubibus imber
 Lenior, & parco mox tellus rore madebit:
 Sed boreæ si parte trucidis velut indiga iustæ
 Stella facis, lento marcescere cernitur igne,
 Et procul alterius iuba late flagrat Afelli,
 Protinus Aethiopum surget conuallibus auster:
 At regione noti si lucem stella fenescat,
 Segnis Riphæis aquilo crepitabit ab oris.

77 QVIN & terrenis cape rebus certa frequenter
 Signa procellarum: nam cum traxere tumorem
 Aequora prolixum, cum litora curua resultant
 Sponte procul, neque cæruleus colliditur æstus:
 Aut cum proceris vertex in montibus vltro
 Perstrepit aerium, ventos instare docebunt.

78 ET cum parua fulix trepido petit arua volatu,
 Stagna sinens, longasque iterat clangore querelas,
 Indicat insanis freta mox canescere ventis.
 Denique cum cælo tenduntur pura serena,
 Sæuitura polo sunt flamina, primus in ipsa
 Mox picturati conuertit pectoris artus
 Sturnus edax, premat ut tenues vis obuia plumas,
 Et ne post tergum pateat penetrabilis euro.

79 LATIP Edemq; anatem cernes excedere poto
 Sæpius, & summa nebulam se tendere rupe:
 Iamque super latices florum volitare senectam,
 Stellarumque comas rumpi precul æthere cælo,
 Decidere in terras, rutilarum spargere crines
 Flammarum, & longos à tergo ducere tractus:
 Inde etiam ventos mox adfore præmonet vsus.

80 QVOD si diuersis se passim partibus ignes
 Excutiant, verret pelagus sine fine modoque
 Turba procellarum, si duri limite ab euri,
 Si regione noti, si lenis parte fauoni,
 Aut de Bistonio mundi procul axe coruscat.

81 SI repetunt veterem ranæ per stagna querelam,
 Vellera si cælo volitent, si discolor iris
 Demittat gemino se fornice, circulus albam
 Si stellam teter velut ambiat, æquora propter

Si crepitent volucres, si gurgite sæpius alto
Pectora mer sentur, si crebro garrula hirundo
Stagna adeat, rutilæ cum sint primordia lucis:

Si matutinas vlulæ dant carmine voces,
Improba si cornix caput altis inferit vndis,
Flumine terga rigans, si sæuet gutture rauco,
Plurimus abruptis fundetur nubibus imber.

82 IMBER erit, totis cum bucula naribus auras
Concipit: & late pluuijs sola cuncta madebunt,
Cum proprias solers sedes formica relinques,
Oua cauis effert penetralibus, aspera quippe
Tempestat, gelidusque dies, & frigidus æther,
Inscrit internis terrarum redditus æstus,
Pectora cum curuo purgat gallinula rostro.

83 AGMINE cum denso circunuolitare videtur
Graculus, & tenui cum stridunt gutture corui,
Cum procera salum repetit clangore frequenti

84 Ardea. Cum paruæ defigunt spicula muscæ,
Et si nocturnis ardentibus vndique testis,
Concrescunt fungi, si flammis emicet ignis
Effluus, aut lucis substantia langueat vltro,
Conuenit instantes prænoscere protinus imbres:
Denique cum patulam torrens Vulcanus ahenum,
Scintillas flamma circumlabente reliquit.

85 S Inotus humentis Libyco trahit æthere nubes,
Si nimium ad montem nebularum crassus amictus
Tendatur, summo nudentur vertice faxa:
Et quæ pontus item freta per distenta quiescit,
Nubila si longo se procumbentia tractu
Diffundunt cœlo, & Thetidi terrisque supinis
Pax aderit, nusquam mundo ruet effluus imber.

86 SED cum tranquillo tenduntur crassa serena
Sub Ioue, venturæ prænoscere signa procellæ
Conuenit: & rursus cum perfurit æris horror,
Inspice quam referant terris pelagique quietem.
Inter prima tamen paruum Præsepe notatur,
Arduus excelsso quod Cancer cardine voluit.
Hoc cum concretus tenuari cœperit aër,
Discutit impositæ late sibi molis amictum.
Nanque sereniferi patet hoc in flabra aquilonis,
Cum minus & primo purgatur flamine venti
Tempore, tum propior modulatur noctua carmen,
Tum vespertinum cornix longæua resultat,

Tum corui crepitant, & ouantia gutture rauco

Agmina crebra vocant, tum nota cubilia leti

Succedunt pariter, tum pennis corpora plaudunt.

87 TVNC & Strymonias circumuolare repente

Suspiciens per aperta grues, vbi mitior annus

Sponte procellosum disiecerit aëra cœli.

Tunc quoq; cùm stellis hebes est lux omnibus vltro,

Nubila nec crassos circunduxere meatus,

Vt iubar occulerent flagrantibus obuia flammis:

Nec caligo inhibet rutilantis lampados ignes,

Orbe nec expleto sacra sidera Luna recondit:

Sed iam sponte sua stellarum lumina marcent,

Conuenit hibernæ prænoscere signa procellæ.

Nubila si cœlo consistere, nubila ferri,

Si qua superfundi sibi met suspexeris vltro.

Gramina si carpit semesa petacius anser:

88 SI nocturna tibi cornix canit, hesperus æthra

Cùm redit, in numero si cantu graculus instat,

Si matutino fringuilla resultat ab ore,

Si fugiunt volucres raptim freta turbida Nerei,

Orchilos infestus si floricomis hymenæis

Ima petit, terræ si denique paruus eritheus

Succedit trepidæ scruposæ concaua rupis,

Cecropias si pascus apes vicinus ad ipsa

Castra inhibet, florumque simul libamina mœstæ

Proxima decerpunt: si Threiciæ per aperta

Sponte grues trepidant, nec sese audacius æthræ

Committunt, pennis vt longos sæpe volatus

Formauere super, si soluit aranea casses

Tenuia si toto vehit auster licia cœlo,

Mox tempestates, & nubila tetra cientur.

89 QUID? maiora canam, cinis, cinis ipse repente

Cum coit, albenti nix terras vestit amictu,

Nix operit terras, rutilis vbi lumina prunis

Summa rubent, errantque breui caligine crassa

Interius nebulæ, & denso iam fomes in igni

Marcescit penitus, pluuios mox arguet austros.

90 INDVIT immodicis cùm semet floribus ilex,

(Indiga nam succi ligno natura rigenti est)

Et cum flore nouo, cùm brachia glande grauantur

Vuentis cœli sub nutrimenta latenter

Sponte operata docet. quin & lentiscus amara,

91 Indicium est pluuijs. Ter foetum concipit arbos,

Térque

Térque nouos genetrix fructus alit: ipsáque trino
 Flore renidescens tria tempora prodit arandi.
 Ter prorumpentis scillæ teres erigitur flos,
 Sulcandique solum ter monstrat tempus adesse.

92 SIC & crabronum rauca agmina, si volitare
 Fine sub autumni conspexeris æthere longo,
 Iam vespertinus primo cùm commouet ortus
 Vergilias pelago, dicēs instare procellas.

Sique fues lentæ, si lanæ sedula nutrix,
 Si capra dumosis errans in saltibus, vltro
 In Venerem pergat: quippe ollis vuidus aër
 Excitat internum per viscera mota furorem,
 Et tempestates & nubila protinus atra

93 Adfore præcipies. Quin & gaudebit arator,
 Quique solum iustis versabit mensibus anni,
 Plebe gruum prima: gaudebit tardus arator
 Agmine pigrarum, sic quadam lege deorum

94 His comes est imber. Pecudes si denique terrâ
 Lanigeræ fodiant, caput aut tendatur in arcton,
 Cùm madidus per marmora turbida condit
 Pleiadas occasus, cum brumæ in frigora cedit
 Frugifer autumnus, ruet æthra concitus imber.

At ne perruptis terrarum dorsa lacunis
 Infodiant pecudes, si vasto viscera hiatu
 Discutiant terræ, veniet vis æthere toto
 Dira procellarum, nix omnes vestiet agros,
 Nix herbas lædet teneras, nix vret aristas,
 At si contigerit plures ardere cometas,
 Inualidas segetes torrebit siccior aër.

Nanque prorumpunt naturæ legibus vltro
 Spiramenta soli, si iustus defuit humor,
 Arida per cœlum surgentia desuper æthræ
 Ignescunt flammis, mundique impulsa calore
 Excutiunt stellas, & crebro crine rubescunt.

94 CONTEMPlator item, si longo plurima pōto
 Agmina festinant volucrum, solidémque frequentes
 Succedunt terram, sterilis defæuiet æstus.

Ac sitient agri, nam qua circumfluat tellus
 Adluitur pelago, coquit altam siccior aër
 Cespitis arentis ventis, citiúsque calorem
 Sentit humus sic cincts falo, fuga protinus ergo
 Est auium in terras, pauet hos vtr viderit æstus
 Agricola, & sicco iam deflet mergite culmos.

N

Sed

Sed si tum modico producant agmina ab vndis.
 Nec trepido passim versant conuexa volatu,
 Lætitia est duris pastoribus, adfore parcos
 Præsumunt imbres: sic in contraria semper
 Vota homines agimur, nostrique cupidine fructus
 Poscimus alterius dispendia: denique & ipsa
 Solers natura, & rerum genitabilis ordo,
 Certa suis studijs adfixit signa futuri.
 96 N A Nque & ouis cupido si gramina tondeat ore
 Infaturata cibi, decerpens latius agros,
 Pastor id indicium pluuiæ frigidæ edet.
 Et si persultans aries lasciuius herbas
 Adpetit, aut sese sustollant saltibus hædi,
 Vel si iuge gregi cupiant hædere, nec vsquam
 Matribus abscedant, & si sine fine modoque
 Pabula delibent, cum tutas vesper adire
 Compellat caulas, monstrabunt adfore nimbos
 97 B V B V Sarator item trahit atræ signa procellæ,
 Lambere si lingua prima hos vestigia forte
 Viderit, aut dextrum prosterne corpus in armum.
 Vel si prolaxis auras mugitibus implent,
 Pascua linquentes vix vespere dat capra moti
 Rursum signa poli, cum spinis ilicis atræ
 Multa inhiat. docet hæc eadem sus horrida, cæno
 Gurgitis illuie si sæpius inuoluatur.
 98 M A R T I V S ipse lupus villarum proxima oberrans
 Affectansque locos hominum, lectumque larémque
 Sponte petens, crasso consurgere nubila cælo
 99 Præmonet. Id parui cum stringunt denique mures,
 Cum gestire solo, cum ludere forte videntur:
 Protendit tibimet canis id præsentia, multam
 Tellurem fodiens: tamen hæc tamen omnia rerum
 Adfore vel primo nimbos mox sole docebunt,
 Vel cum curriculis lux ibit cepta secundis,
 Tertius aut verso cum venerit ortus Olympo.
 100 N O N spernenda tibi sint talia, sed memor vni
 Adde aliud semper: si tertia denique signa
 Proueniant, firmo venturum pectore fare:
 Et transactorum solers componere mensum
 Signa laborabis, si sic fluxere reperta,
 Nequaquam trepidare pudor persuadeat vllus
 Astrorum lapsus, astrorum protinus orrus
 Discute, si casus similes & stella per æthram

Prodidit: exacti iam summa crepuscula mensis,
 Et surgentis item primordia conscius artis
 Fare sacræ. mensum confinia summa duorum
 Cæca latent: luces hæc semper femet in octo
 Inscia lunaris tendunt facis: ipse fideli
 Perquires studio: & si quid tibi forte repertum,
 Pluribus indicij solers fulcire memento.

IN FESTI AVIENI ARATVM.

HAC Auieni paraphrasi cudenda, vnico Aldino vsi sumus exemplari, quam plurimis in locis ita deprauato, vt minime mirum videri tibi debeat, studiose lector, si etiamnum hesitandi locus multifariam supersit. Ne verò aut nos aliquid temere mutasse suspiceris, aut tibi liberum iudicandi arbitriū adēptum merito conqueraris, huc adscribemus, è qualibus nostra concinnauiumus, non quidem omnia, sed quæ admonitione aliqua digna visa sunt.

1 FESTO AVIENO. Aldus, Auieno. Auienus citatur D. Hieronymo, Seruio, & veteribus alijs compluribus.

3 NOX ET AGIT. Scriptum erat, Nox agit, & verso ceu fixa, &c. & mox, Nam numerus & honore caret, micat, &c.

AETHERIS. Duobus verbis legebatur, In stabili. arbitror significari hic orbem mobilem, non stabilem.

HAC TERES. Aldus, Ac teres.

VT MVNDVS subijt Arctos. Claudicat versus quinto pede. vide itaq; num legendum sit, Subijcit Arctos.

ADSVETAS. Hi duo versus, corrupti meo iudicio leguntur in Aldino libro, hunc in modum.

Ad suctas duris quondam venantibus at hra

Intrulit & raptor genetricis flore sacrauit.

CVM PVER Agrestes. Aldus, Agrestis. quod puto, Agrestis scribendum fuisse, vt multis alijs in locis, & vt etiam, pag. 69. versu vicesimo quarto Apes.

5 PRAECLARI Nominis. Ald. Pro clari nominis arcto.

7 ERIGITVR. Exigitur, antea legebatur.

9 TRICCAEI. Ald. Triccoei Aesculapium significat, de Tricca vrbe Thesalia ita nominatum.

NITESCIT in orbe. Ald. Nitescet. verbum Diuidit quod sequitur, vtrum legendum, monstrat.

10 VISCERA PARTEIS. Antea erat, Partis.

NEQVE Tanta volumina. Tanta hic positum est operarum incuria pro Tenta.

IN picturata. Aldus vno verbo, Impicturata.

14 LACHRIMIS Aiebat obortus. Prior erat lectio, ab ortu.

ALITE Procurfu. Aldi codex habet.

Alite pro cursu sese inconuexa ferebat.

15 NEC Contemplandi. Aldus, Ne contempl.

20 PLVRIMVS. Pro At que, legendum Adque.

AT Deducta. In Aldino codice versus hic, vna hac syllaba, Huic, mancus est

24 IGNEA. Pro Singula, Cingula legendum est.

28 SEGNIOR. Aldus impresit, Ab lapsu. & mox pro Parciior, Partior.

29 SIMILE EST. Aldinus codex, Similem.

30 PROLES. Aldus habet, Proles tibi tertia piscis Surget Bombycij, numero vnitatis.

33 LOCVS has habet arctior omnes. Aldina lectio, Omnis.

34 VERGILIAS Cernit tener vsus. Aldus cudit, Vergilias cernit. tener.

35 PECVDES QVI. Aldus, Pecudésque.

GRANDIBVS Haudequidem. Pro negatione, coniunctionem disiungentem, Aldus cudit, Aut pro Haud.

38 IMVS Vt australi. Ald. Australi: & mox pro, Huc cum Threicio, idem, Hic iam Threicio.

ANGVSTO Decurrit. Ald. Decurrat. & mox, Clamauit.

39 TVM quoque si piceam spectaris, in Aldino est, Specteris

INSCIA Nerui. Ald. in dandi casu numeri pluralis, Neruis. & mox pro Coterminus, Coterminat.

- 100
47 TORRET Et immodicis. Aldus legit, Et in modici. & versu abhinc tertio, Alueus Ocenea est. item paulo post, Gemina florum.
STELLARVM. Aldus, Stellarum fulcent rutilant, qua plurima longi Bellua, &c.
49 SOLENNI. Aldus, Solenne. & tertio post versu, Tergumque.
62 QVINQVE Iridem stella, similis quibus. Aldus ita cudit,
Quinque iridem stella similes, quibus haud sit imago.
Ne quas formarum doctus notet adfixarum.
77 AC Flammis. Aldus, Flammans.
ERIGON E. Ald. Erigones.
79 AST Ha dimensa. Aldus cudit, Ast Hedi mensa, & versu sequi. Includant.
80 DISTABIT Multus. Ald. Inultus.
81 SIDERIS Expertes. Ald. Expertis & clara luce carentis.
82 CAECVS MOS, Aldus Cærus. & versu qui sequitur, Penetraverit.
83 NEC Minus Andromeda, Aldus, Andromeda est. & mox, Omnis proculin vada terror.
RELIQVVM Polus ast à littore. Aldus cudit, Polus asta littore.
ARCV M Sera. Aldus, At cum sera manent.
FERT Primis fluctibus. Aldinus codex hic & versu sequenti habet Primos.
84 CILICIS Capricorni. Cilici, Ald.
ET Matutino cum surgit. Consurgit, Aldus legit.
SIDERE PISCES. Piscem, cudit Ald.
CESISQVE. Aldus, Celsique.
86 PRONO Qua. Pronoque, Aldina editio.
87 HOC Vt fons est, vnde. Aldus, Hoc vt fontem.
33 COMPVLS A. Lege, Compulsu.
HIS Peperere malus exordia. Corruptè Aldus cudit, Perpere. & mox, Viscera te turbi.
89 CAVTVS Vtrunque. Ald. Vtrunq. & versu abhinc 8. adfore dices.
SIDERIS Ortum. Ald. Ortum.
90 IGNES. Aldus, Ignis in plenos.
EXPRIMIT Incerto. Legendum, Inferro.
91 PRAEFERET. Abruptus. Ald. abruptos. & versu sequenti. Tenuis sensum.

DESCRIBEBAT ET TYPIS MANDABAT THEODORVS GRA-
MINAEVS TYPOGRAPHVS, ARTIVM MATHEMATICA-
RVM PROFESSOR, COLONIAE AGRIPPINAE, M. D.
LXIX. CALEND. IANVARII.

ARA-

ARATI PHAENOMENA PER GERMANICVM CAESAREM IN LATINVM CON-

uersa, & in eadem Commentaria.

AELVM Circulis quinque distinguitur, quorum duo extremi, maxime frigidi: Australis humillimus, & Aquilonius excelsissimus. His utrinque proximi duo, Paralleli vocantur, ut ita dixerim, aequidistantes: ideo Tropicus vnus Solstitialis, alter Hibernus, per quem sol transiens ac tenens octauam partem Capricorni, solstitium hibernum facit: alter aestiuus, per quem sol transiens ac tenens octauam partem Cancrī, solstitium aestiuum facit. Medium est Aequinoctialis, qui octauam partem arietis tenens, aequinoctium vernum facit: octaua Libra, autumnale constituit. Ut Circuli in caelo, ita Zona in terra vocantur. Inhabitabiles frigidi circuli sunt, ob rigorem, quod ab his longissime sol abest, sub torrido quidam habitare putant Aethiopia maximam partem: item plurimas insulas Maris rubri, aliosque vertices eminentiasque terrarum nostris ampliores, sub Tropico habitare nulli dubium est.

Noster Solstitialis Aestiuus est excelsus atque arduus. Diuisi autem sunt à nobis circulo Aequinoctiali, qui antichthonēs nominantur, & videntur humiles atque depressi, qui antipodes infra sunt: quod ut esse videatur, efficiunt flexus obliquitatisque terrarum, quas antichthonēs & antistoche & antiscepta inhabitare dicuntur. Incipit autem Signifer, non ab extremo circulo, nec ad extremum extenditur: sed ab initio Tropico australi, brumaliue eodem, per Aequinoctialem ad summum solstitialem, eundemque aestiualem per medium: in his longitudo latitudinisque porrectus. Obliqua circuli Signiferi partes, cccxv. signa xij. partium singula tricenarum, quorum quadam minora, quadam ampliora, & populo Canophora dicuntur: sed compensatio quinque partibus creditur applicari, ut sint omnes Signiferi partes, cccxv. Horum incipientia ab ariete, alia sunt masculorum naturalibus, alia foeminarum. Item quartum quoque eorum, aut Tropicum, aut solidum, aut deforme. Incipiet dinumeratio ab Ariete. Signa tropicorum duo sunt aequinoctialia, aries & Libra: duo solstitialia, Capricornus & Cancer. Tropici maxima solida ante posita, huius deforma.

HIC est stellarum ordo, utrorumque circularum: Septentriones duplices ad austram vertuntur, figura auersis caudis inuicem sibi aduersantes: inter quas obliquus dilabitur Draco. Sub vnus nanque pedes est serpentarius, cuius serpentarii pedes attingunt frontem scorpionis. a latere autem retro stat Custos sub pedibus quidem eius Virgo, habens igneam in manibus spicam: retrorsus vero, vestigijs eius adiacens Leo, medio aestiuo solstitio Cancrī & Gemini. Genua autem agitatores caput Gemini attingunt. pedes autem eius Tauri cornibus iunguntur, cuius Haeduli desuper obrinent locum septentrionis. Habet autem septentrio à dextris iuxta Coronam desuper, serpentem in manibus serpentarii, & eum qui in Geniculo stat, & sinistro pede septentrionalis Draconis verticem, calcans vnum brachium Libra, alterum dans Corona. nam ad minoris septentrionis, vltimus pes Cephei continetur, Cycnum manu dextra apprehendens: super cuius alas Equus extendit pedem, & super equum aquarius extollitur, iuxta quem Capricornus est. sub aquarii pedibus Piscis magnus austrinus, constituta ante Cepheum Cassiopeia, & à dorso agitatores Perseus pedem extendit: super Persei caput Cassiopeia pedibus properare videtur. Inter Cycnum igitur & eum qui in Geniculo stat, Lyra constituitur. In quorum medio desuper ab oriente Delphinus cognoscitur: sub cuius cauda est Aquila, in proximo habens Serpentarium. Sed tam de aquilonio circulo dictum est. nunc ad australem ordinem properemus.

SV Baculo Scorpionis, Sacrarium constitutum est: sub corpore eius anteriora Centauri videntur, in quo est bestia. Conspicitur & Sagittarii pes summus ex alia parte. Sub australi circulo prope Centauri membra, Hydra cauda, & Corvus: ad genua Virginis vna est posita: à sinistris Orionis, qui & Incola, Fluvius, qui & Padus, necnon & Eridanus: sub pedibus Orionis, qui & Incola dicitur. Lepus splendida effigie conspicitur, retrorsum vero à pedibus eius. Canis splendida refulget: post cuius caudam Nauis constituta est: ad Tauri pedem protendit manum Orion: pedibus Gemini appropinquat Anticanis: super caput Arietis non longe ab Andromeda pedibus, Triangulus positus est. sub Ariete & Piscibus Cetus. connexio vero Piscium communem habet stellam.

ARATI PHAENOMENA

B Ioue principium magno deduxit Aratus
Carminis:at nobis genitor tu maximus auctor:
Te veneror,tibi sacra fero,doctique laboris
2 Primitias.Probat ipse deum rectorque satôr
que,

Quantû etenim possint anni certissima signa,
Qua Sol ardentē Cancrum rapidissimus ambit,

Diuersâsque secat metas gelidi Capricorni:
Quæuē Aries & Libra æquant diuortia lucis,
Si non parta quies te præside, puppibus æquor,
Cultorique daret terras,procul arua silerent.
Nunc vocat audaces in cœlum tollere vultus,
Siderâque & varios cœli cognoscere motus,
Nauita quid caueat,quid vitet doctus arator,
Quando ratem ventis,aut credat semina terris.
Hæc ego dum lætis cogor prædicere musis,
Pax tua tûque ad sis nato,numénque secundes.

1 QVAERITVR cur à Ioue inceperit, & non à musis, vt Homerus? Conueniens magis hoc existima-
uit principium Phenomenis, vt Iouem inuocaret, quod ipsorum carminum origo est Iupiter. non solus au-
tem ita cœpisse videtur Aratus, sed & Crates comicus, A Vestâ incipiens & profari carmina, Sophron in
mimo, qui nuncius inscribitur, à Vestâ incipiens, Omnes inuocant Iouem omnium principem. Sed quari-
tur cuius Iouis meminerit, vt rûmne fabulosi, an naturalis? Et philosophi quidem plurimi, naturalis aiunt
eum Iouis meminisse. Sed Crates ait Iouem dictum cœlum. inuocat um verò meritò, quia in aere & at ho-
re sunt sidera, & Homerum dixisse Iouem in aliqua parte, cœlum, & ipse Aratus, quod dicit Herodotus Iouem
dictum aëra, & Crates quidem eiusdem est opinionis, testemque esse Philonem comicum dicit, hoc au-
tem constat & ipsum dicere. Nam quia nihil aliud est Vox, quam percussus aer, videtur conuenienter dix-
isse, quare rei præsent auctoritatem, plenas Ioue vias referens, & omnes hominum cōuentus. Nihil eorum
quæ in terra sunt, sine aere est, ratione etiam Cuius omnes vsum desideramus. nam cuncti mortales osten-
dunt vsum suspirio, & cum viuimus, aere indigemus. Ad quod ait, Dextra monstrat, ad auguria pertinet
aiuum, propter quod & Stoici Iouem esse affirmant, qui per materiâ manat spiritus, & similis est nostra
anima. Zenodotus autem Aetolus & Diodorus aiunt, nec ad fabulosi Iouis sufficere eiusmodi opinionem, esse
enim talem causam Iouis, & conuenire omnes vias eo confertas, quas tanquam loco eius describit. Dicen-
do autem, Etiam genus, ostendit animam immortalitatem, bene, propterea quod ait, nouerat enim virtutis
aliquid amulum futurum. Dei igitur aduersus delicta lenem esse, est, quoniam omnium parens affirma-
tur, & non solum hominum, sed etiam deorum.

3 CAETERA quæ toto fulgent vaga sidera mundo,
Indefessa trahit proprio cum pondere cœlum,
Axis at immotus semper vestigia seruat,
Libratâsque tenet terras, & cardine firmo

4 Orbem

4 Orbem agit extremum. Geminus determinat axē,
Quem Graij dixere polum: pars merfa sub vndas
Oceanī, pars celsa sub horriſero aquilone.

5 Axem Cretæ dextra læuâque tuentur,
Siue Arcti, ſeu Romani cognominis Vrfæ,
Plauſtrumve: & facies ſtellarum eſt proxima vero,
Tres temone rotisſque micant, ſublime quaternæ:
Si melius dixiſſe ſeras, obuerſa refulgent
Ora ſeris, caput alterius ſuper horrida terga
Alterius lucet: pronas rapit orbis, in ipſos
Decliuēis humeros. veteris ſi gratia formæ,
Crefſia vos tellus aluit, moderator olympi
Donauit cœlo, meritum cuſtodia fecit,
Quod fidæ comites prima incunabula magni
Viderunt Iouis, attonitæ cū furta parentis
Aerea pulſantes mendaci cymbala dextra,
Vagitus pueri patrias ne tangeret aures,
Diſtæi exercent dominæ famuli Corybantes.
Hinc Iouis altrices, Helice Cynofuræque fulgent.
Dat Graijs Helice curſus maioribus altris,
Phœnicas Cynofura regit. ſed candida tota,
Et liquido ſplendore Helice nitet, haud prius vlla,
Cū ſol Oceano fulgentia condidit ora,
Stella micat cœlo, ſeptem quàm Crefſia flammis
Certior eſt Cynofura tamē fulcantibus æquor,
Quippe brevis totam fido ſe cardine vertit,
Sidoneâmq; ratem nunquam ſpectata fefellit.

4 Has inter medias, abrupti fluminis inſtar,
Immanis ſerpens ſinuôſa volumina torquet
Hinc atque hinc, ſuperâtque illas mirabile monſtrū.
Cauda Helicen ſuperat, tendit ſimul ad Cynofuram
Squammigero lapſu qua deſinit vltima cauda,
Hac caput eſt Helices, flexu comprehenditur alto
Serpentis Cynofuræ ille explicat amplius orbes,
Sublatuſſque retro maiorem reſpicit Arcton.
Ardent ingentes oculi, caua tempora clariſ
Ornantur flammis, mento ſedet vnici ſignis,
Tempus dexterius quæ ſignat ſtella Draconis,
Quæque ſedet mento, lucet nouiſſima cauda,
Extremūmq; Helices ſidus micat, ac radiatur
Serpentis decliuē caput, quæ proxima ſigna
Occaſus ortuſque vna tanguntur ab ore,
Oceanī tumidis ignotæ fluctibus Arcti,

Semper in occiduis seruantes ignibus axem.

4 VERTICES extremos circa quos Sphæra cæli voluitur, Polos Græci nuncupauerunt, è quibus unus est australis, qui terra obiectus à nobis nunquam videtur, alter autem septentrionalis, qui boreus vocatur, & nunquam occidit.

5 DVAE sunt Arcti, quarum maiorem vocant, Helicen: minorem, Canis caudam. Alterutra quidem harum capita deorsum, alterutra sursum aspiciunt. Altera nanque Helice est, quæ apparet prima noctis: altera, pusilla quidem, sed à nauigantibus obseruatur maria enim conturbat. Helicen autem dicit Hesiodus Callisto Lycaonis regis filiam fuisse, & in Arcadia solitam cum Diana venari, & in montibus vagari, & à Ioue compressam, rem celasse Dianæ. Quam grauidam, nudam se lauantem cum aspexisset Diana in lauacro, partum eius accelerans, bestiam eam esse iussit: & dum esset vrsa, Arctum enixa est, quem Arcadem vocant. Amphius autem comicus poeta, refert Iouem in Dianæ effigiem transfiguratum in venatione Callisto oppressisse tempore partus plena cum vexaretur, Diana culpam indicasse, & iratam Dianam in vrsam transfigurasse. Quæ dum in montibus vagaretur, à quibusdam pastoribus apprehensa, cum puero perducta est ad Lycaonem: post tempus in Lycæi Iouis templum confugientem, cum eâ Arcas filius sequeretur, quo eam nefas erat intrare, ab Arcadibus utrique interfecti sunt. Iupiter autem utrosque cæli astra intulit, Vrsamque eam nominauit. Ouidius à Iunone in bestiam conuersam scribit. Habet autem stellas, in capite septem, in singulis humeris singulas obscuras, in armo duas, in pectore vnam, in pede priore claras duas, in summa cauda claram vnam, in ventre claram vnam, in spina vnam, in crure posteriore duas, in extremo pede duas super caudam tres: sunt omnes, XXIII. Porro Arctus minor à pluribus Phœnice, à Græcis Arctophylax, à nonnullis Canis cauda vocatur. Quam Sidones aspicientes continuo nauigant. Dicitur à Ioue inter astra collocatus, ut duplex honor Helices monstraretur. Agathostenes quidem in Asiaticis carminibus, Cynosuram dicit Iouis fuisse nutricem, vnam ex Idæiis nymphis, à qua in Creta oppido Hystoe Nicostratus constituit portus, & circa eum locum Cynosuram fuisse, cum Telchinjs qui dicuntur Curetes Idæi. Aratus Cynosuram & Helicen Cretenses Iouis nutrices fuisse dicit, ob quod sunt cælesti donata honore.

Habet autem stellis, in humero splendidam vnam, in pectore claram vnam, in ventre claram vnam super caudam claras tres: sunt omnes septem, supra alias decem, quæ præcedunt & dicuntur ludentes: et maxime altera quæ vocatur Polus, in quo à quibusdam putatur totus orbis circumuerti.

6 INTER ambas ergo Arctos, maximus flexuoso corpore adiacens Draco, qui utranque Arcton flexuoso corpore semicingit, Helices superuoluit caput, Phœnices circuncingit caudam. Hunc Pherecydes dicit inter astra collocatum beneficio Iunonis, eo quod cum nuberet Ioui Iuno, dijs offerentibus munera, Terra quoque obtulerit aurea mala cum ramis, quæ Iuno in hortum suum, qui erat apud Atlantem, inferri iussit, & Hesperides Atlantidis filias custodes posuit, quæ cum à filiabus Atlantis subtraherentur & sæpe vexarentur, Iuno custodem horti Draconem perugilem implicuit arbori, quem Hercules interfecit, & illa astra intulit. Hunc alij Iouem astris intulisse dicunt, ob memoriam virtutis Herculis, Mineruæ obiectu, quæ illa contortum cælo immisit, & inter Septentriones locauit. Habet autem stellas, in capite splendidas tres, in corpore verò vsque ad caudam, XII. ab inuicem distantes. Sunt autem omnes XV.

7 HAVD procul effigies inde est defecta labore,
Non illi nomen, non magni causa laboris:
Dextro nanque genu nixus, diuersaque tendens
Brachia, suppliciter panfis ad numina palmis,
Serpentis capiti figit vestigia sæua.

DRACONEM immensa magnitudinis, hortorum custodem infomnem, dum à Iunone ad custodienda aurea mala esset constitutus, Hercules, cum ad mala aurea profectus fuisset, ut refert Panyasis Heraclea, fertur peremisse. & ideo inter astra à Ioue hunc laborem memoria dignum honorasse, & utrosque sideribus intulisse, ita ut in certamine fuerint eorum habitus, serpentis capite iam defecto, qui ideo in genu stans, manibus sursum extensis, dextro pede contra draconem porrecto pingitur, ut certaminis labor significetur. Ideo pellem leonis in sinistra manu habere fingitur, ut in signe virtutis monstraretur, quia leonem inermis interfecisse narratur. Habet autem stellas, in capite vnam, in singulis humeris singulas splendidas, in sinistro cubito vnam, in eadem manu vnam, in eodem brachio vnam, in sinistro femore vnam, in dextera parte femoris duas, in coxa duas, in genu dextro vnam, in eadē tibia vnam, in crure duas, in eodem pede vnam, in dextera manu vnam, in claua quam eadē tenet manu, vnam, in leonino pelle quatuor. Sunt omnes vigintiquatuor.

CORONA.

8 CLARA Ariadnae propius stant signa Coronæ.
Hunc illi Bacchus thalami memor addit honorem.

8 HAEC corona dicitur esse Ariadnes, quam Liber astris intulisse dicitur, dum eius nuptias dii in insula Creta celebrarent, cogitans praclaram facere, pro qua primum noua nupta coronata est. Sed qui Cretica conscripsit, refert, quia cum Liber ad Minoem regem venisset, ut Ariadnen filiam eius duceret uxorem coronam dono Ariadna dedisse Vulcani opere factam ex auro & gemmis preciosis, & talis fulgoris fuit, ut Thesea ex Labyrintho liberaret, quæ post astris affixa est, cum in Naxos utriusque venissent. Signum amoris eius crines ostendunt. & est stellis fulgentibus sub cauda Leonis. Habet autem stellam novem in circuitu positam, quarum tres sunt splendide.

OPHIUCHVS.

9 TERGA nitens stellis, à quo se vertice tollit,
Succiduis genibus lapsum & miserabile monstrum,
Hic Ophiuchus erit, longe caput ante nitendo,
Et vastos humeros, tum cætera membra sequuntur.
Illis languet honor humeris, manus integer ardor.
Luna etiam mensem cum pleno diuidit orbe,
Lux tenuis manibus per quas elabitur Anguis
Pressus vtraque manu, medium cingens Ophiuchum.
Scorpius ima pedum tangit, sed planta sinistra
In tergo residet, vestigia dextera pendent.
Est impar manibus pondus, nam dextera paruam
Partem anguis retinet per læuam attollitur omnis:
Quantumque à læua distantia Serta notantur,
Erigitur tantum Serpens, atque vltima mento
Stella sub ætherea lucet crinita corona,
Ad quam si dorso peruadit lubricus Anguis,
Insignes cælum perfundunt lumine Chelæ.

8 HIC est Serpentarius qui super Scorpionem stat, tenens vtraque manu serpentem, qui ab astrologis dicitur fuisse. Aesculapius filius Apollinis, qui cum medicina arte vteretur, mortuos fertur suscitasse. Quamobrem iratus in eum Iupiter, domum eius cum ipso fulminis ictu pereussit. Rogatu autem Apollinis patris, Iupiter ei arte sua rursus post obitum defuncto animam restituisse ad vitam, & inter astra constituisse putatur. Habet autem stellam, in capite claram vnam, in singulis humeris claras singulas, in sinistra manu tres, in dextera quatuor. & duas ex eis claras: in singulis lumbis singulas, in singulis genibus singulas, in dextera tibia claram vnam, in singulis pedibus singulas claras, sunt omnes XVII.

SERPENS quem tenet in manibus habet, stellam in orificio duas, in flexura capitis spissas quatuor in manu Ophiuchi duas claras, in prima flexura octo, in secunda, quam tenet in dextera manu, alias octo, in tertia usque ad caudam sex, sunt omnes stellæ serpentis triginta.

SCORPIVS.

SCORPIVS sane inter astra à Ioue illatus est, pro eo quod ferunt ex terra ortum, summisumque qui Oriona interfecerat, ob eius loquacitatem, quod ex venatione nullam se feram relinquere diceret: isque Oriona percussit & occidit, & inde à Ioue astris illatus est, ut eius naturam futuri homines intelligerent. Nigidius autem dicit Scorpionem ad perniciem Orionis in insula Chio in monte Chelippio ortum, voluntate atque ope Diana. Nam cum in monte Celsionio venaretur, irridens Dianam, contenebat eius

opera quæ in monte constituebat. Itaque Diana dicitur misisse Scorpionem qui Orionem vitæ priuaret: postea ab Ioue impetrasse, ut Scorpio in duodecim signorum memoria constitueretur. Hic ob magnitudinem in duo domicilia partitur. etenim ad aliud tendunt brachia eius, ad aliud corpus & cauda & aculeus. Habet autem stellas in vno quoque cornu duas, in ore vnam claram, in fronte duas, in dorso claras tres, in ventre duas, in cauda quinque, in aculeo duas. sunt omnes XIX. ex his quatuor quæ sunt in Cornibus eius, duæ priores clara, & duæ obscura Libra assignantur, quam Chelas Græci dicunt.

ARCTOPHYLAX.

10 INDE Helicen sequitur senior, baculoque minatus
Se velle Arctophylax, brachiorum munera cæcus
Icarus, ereptam pensauit munere ripam,
Non illi obscurum caput est, non tristia membra:
Sed proprio tamen vna micat sub nomine flamma,
Arcturum dixere, sinus quæ vincula nodant

10 **BOOTES**, qui & Arcturus, fertur esse custos Plaustrum, eo quod Plaustrum sequitur, id est Septentriones, & quasi succinctus sit Septentrionibus. Hunc dicunt Arcadem Iouis filium esse, de cuius post nomine Arcadia dicta est, quem Lycaon Pelasgi filius, cum Iouem hospitio receperet, infantem membratim lacerauit, & Ioui in epulis apposuit, tentans Iouem, utrum deus esset. Iupiter autem dicitur domum Lycaonis fulmine incendiisse, eoque loco ciuitatem constructam quæ Trapezos appellata est: Lycaonem verò conuertiisse in lupum, Arcadem autem compactis membris ad vitam reduxisse, & cuidam caprario dedisse nutriendum. Qui cum adulta iam ætate esset, matri inscius vim inferre voluit, quos cum incola Lycæi montis occidere vellent, Iupiter utrosque liberans, astris intulit: qui ut res gesta est, ita manent, illa Vrsæ natura, hic impetum faciens, quem Bootem Homerus vocat. Habet autem stellas, in dextra manu quatuor, quæ non occidunt: in capite claram vnam, in singulis humeris singulas in singulis mamillis claras singulas, in dextra parte corporis sub mamilla obscuram vnam, in dextro cubito claram vnam, inter utraque genua claram vnam, & magnâ quæ est Arcturus: in singulis pedibus singulas, sunt omnes XIII.

VIRGO.

11 **FVLGET** spica manu, maturisque ardet aristas,
Quam te diua vocant: tangunt mortalia si te
Carmina, nec furdam præbes venerantibus aurem
Exosa heu mortale genus, medio mihi cursu
Stabunt quadrupedes, & flexis lætus habenis,
Tæque tuumque canam terris venerabile numen,
Aurea pacati regeres cum secula mundi
Iustitia, inuiolata malis, placidissima virgo,
Seu genus Astræi fueris, quem fama parentem
Tradidit astrorum, seu verò intercidit æuo
Ortus fama tui, medijs te læta ferebas
Sublimis populis, nec dedignata subire
Tecta hominum & puros mores sine crimine, diua
Iura dabas, cultumque nouo rude vulgus in omnem
Formabas vitæ sinceris artibus usum,
Nondum vesanos rabies nudauerat enses,
Nec consanguineis fuerat discordia nota,

Ignotisque

Ignotique maris cursus, priuatâque tellus
Grata satis, neque per dubios auidissima ventos,
Spes procul amotas fabricata naue patebat
Diuitias, fructusque dabat placata colono
Sponte sua tellus, nec parui terminus agri
Præstabat dominis signo tutissima rura.

At postquam argenti creuit deformior ætas,
Rarius inuisit maculatas fraudibus vrbes,
Serâque ab excelsis descendens montibus, ore
Velato, tristisque genas abscondita ripa,
Nulliusque larem, nollos adit illa penates.
Tantum cum trepidum vulgus coetusque notauit,
Increpat, O patrum soboles oblita priorum,
Degeneres quæ habuit semperq; habitura minores,
Quid me nunc habitus super & mala vota vocatis?
Quærenda est sedes nobis noua: secula vasta,
Artibus indomitistradent scelerique cruento.
Hæc effata, super montes abite alite cursu,
Attonitos linquens populos, grauiora pauentes.

Aerea sed postquam proles terris data, nec iam
Semina virtutis vitij demersa resistunt:
Quisque priora tenet vestigia, quisque secunda:
Ferreque inuento mens est latata metallo,
Polluit & taurus mensas, assuetus aratro.
Deferuit propere terras iustissima Virgo,
Et cœli fortita locum, quâ proximus illi
Tardus in occasum sequitur sua plaustra Bootes.

Virginis at placidæ præstanti lumine signat
Stella humeros, Helicênque ignis non clarior ambit,
Quique micat cauda, quique armum fulget ad ipsum,
Quique priora tenet vestigia, quique secunda
Clunibus hirsutis & qui sua sidera reddit:
Nanque aliæ quibus expletum ceruixque caputq;
Vatibus ignotæ priscis, sine honore feruntur

AD Aspectum autem Bootes Virgo constituta est, quæ Erigone dicta est, quæ inter Leonem & Libram in Zodiaco locum tenet. Hanc Hesiodus Iouis & Themidis filiam esse dicit, nomine Iustam. Hunc secutus Aratus dicit, quod cum esset immortalis, in terris morabatur, & a virorum aspectu se subtrahere solita, cum feminis consulto ludere & conuersari videbatur, & ab eis Iusta vocabatur, & nondum inter homines nequitiam, neque nauigationem fuisse: sed illâ in Aris moratam, æquitatem hominibus præstirisse eo seculo quod aureum dicebatur. Sed postquam diminuti homines a pietate quieuerunt, illa cum eis minimè conuersata est: postquam verò hominum mores in deterius versi sunt, in toto se à terris abstulit, & in ea parte cœli habitauit qua enumeretur. Nonnulli autem eam esse Cererem, eo quod spicas teneat: alij Atargat in. quidam verò Fortunam, pro eo quod sine capite astris infertur. Nigidius de Virgine ita refert: Virginem Iustitiam dici siue Aequitatem, quæ ab hominibus receperit, & ad immortales merito transferit. Nam cum inter mortales conueniret omnibus locis conciliabilisque solitam consistere, & præcipere hominibus ne temere a iustitia & æquitate discederent: qui quandiu

monitis eius obedirent, diu in vita sine cura & sollicitudine futuros: sed cum negligentius equitatem obseruantes declinarent, insidijsque cupiditate & auaritia alter alterum deciperet, ab hominibus discessisse, & digna caelesti numero immortale praeium pietatis possedit. Habet autem stellas in capite obscuram nimis vnam, in singulis humeris singulas, in vnaquaque ala obscuras duas: ex eis quae sunt in dextra ala à parte humeri, est clara vna: & in singulis cubitis singulas, in singulis manibus singulas: illa quae dextra, clarior est, & vocatur Spica: in tunica obscuras sex, in singulis pedibus singulas. sunt omnes decem & nouem.

GEMINI.

13 QVA media Helice, subiectum respice Cancrum:
At capiti suberunt Gemini.

13 HI dicuntur Castor & Pollux, fratres Gemini maxima concordia, è quibus cum vnus cecidisset in pugna quam aduersus Athenienses gerebant, alter immortalitatem accepit, quos Iupiter vtroque caelo intulit, sideribusque Geminos nominauit, qui salutares sunt appellati. Nam & horum stella ita se habent, vt occidente vna, oriatur altera. Alij volunt Zethum & Amphionem esse, ideo vnus zodiacum, alter lyram habet. Nigidius deos Samothracas dixit, quorum argumentum nefas sit enumerare, propter eos qui ministerijs praesunt. item dicit Castorem & Pollucem, Tyndaridas, Geminorum honore decoratos, quod principes pacationis dicantur: quod mare totum praedonibus maleficisque pacatum reddidissent, & quo in tempore nauigauerunt cum Iasone atque Hercule ad pellem mauratam auferendam, multis laboribus tempestatibusque conflicti, periculorum atque animorum experti, impendia laboribus liberare studuerunt: atque cum à Ioue essent elati, petierunt à patre, vt sibi liceret in eo caeli loco constitui, vnde mortalibus auxiliantes prospicere possent. Quamobrem eis concessum est immortalis memoria locoque constitui, & plerisque mortalibus auxiliantes sui conspectus gratia praebent. Quorum prior habet stellas, in capite claram vnam, in singulis humeris singulas claras, in dextro cubito vnam, in eadem manu vnam, in singulis genibus singulas, in singulis pedibus singulas. sunt omnes nouem. Alter qui Propus appellatur, is iuxta Cancrum est, habet stellas, in capite claram vnam, in singulis mammillis singulas, in sinistro cubito duas, in eadem manu vnam, in sinistro genu vnam, in singulis pedibus singulas, in sinistro pede vltima distantia vnam: quae vocatur Propus, sunt simul decem. His sunt inter duodecim signa zodiaci circuli: sed in medio circulo equinoctiali tropici hiemalis, qui Australis appellatur, sita sunt.

CANCER in astris positus esse dicitur, beneficio Iunonis, Quod cum Hercules cum Hydra ad fontem Lernaum depugnaret, hic Cancer Herculis pede morsu deprehendit, vt Panyasis auctor dicit, quem miratus Hercules, calcarum contriuit, beneficioque Iunonis magnis honoribus decoratus est. idem duodecim signorum numero annumeratus. sunt in hoc signo alia stella quas Graeci òvois dicunt, Quod cum Liber a Iunone insania obiecta fugeret, ad occursum Dodonae Iouis, eiusque in templo responsa peteret, vt Philiscus refert, magni imbres cum grandine orti sunt, ea parte qua transiturus erat. Asinis è contrario transeuntibus per aquas, in vno ex his sedens & ipse transuectus est sine periculo, & ab insania liberatus. Vni autem ex his effecisse dicitur, vt voce humana loqueretur, & post paucum tempus cum Priapo contendere cepit de membro naturali. Priapus compressum asinum occidit. Iouis autem beneficio vtrique immortalis honore donati astris sunt illati. Est & altera origo, quae infertur ab alijs. Quod cum aduersus gigantes dij bellum agerent, idem Liber & Vulcanus & Satyri asinis insidentes profecti sunt ad pugnam. Quod genus viso tumulto diro, cum murmure rugissent, gigantes eorum voceterriti fugerunt, & confestim dij de gigantibus triumphauerunt: & ideo vna cum praesepio suo astris sunt illati, & in signo nobilis Cancris positi, cuius cursum ad occasum tendit. Habet autem stellas in cornibus anterioribus duas claras, & tres obscuras, quae appellantur Nubilum: quod circa eum videtur, Praeseipium dicitur: in ore vnam, in dextris pedibus singulas: sunt quatuor obscurae. in sinistris priores claras duas, in secundo vnam, in tertio vnam, in extremo minore vnam, in testa duas. sunt omnes XVI.

LEO.

-QVA posterior pes,

Horren.

Horrentesque iubas & fuluum cerne leonem,
 Hunc vbi contigerit Phœbi violentior axis,
 Accensa in Cancro iam, tunc geminabitur æstas.
 Tunc lymphæ tenues, tunc est tristissima tellus.
 Et densas latus segetes bene condit arator.
 Ne mihi tunc remis pulset vaga cœrula puppis:
 Dem potius ventis excluso vela rudente,
 Excipiámque sinu zephyris spirantibus auras.

*LEONEM beneficio Iunonis inter astra collocatum dicitur, eo quod virtute ceteras præcellat. Per-
 riandrus Rhodius refert eum ob primos labores Herculis memoria causa, honorifice astris illatum. Nigi-
 dius refert hunc Leonem nutritum apud Lunam iussu Iunonis, & in terra Arcadia in regione Nemeæ in
 spelunca Mithridimon nomine fuerit, quam quidam Aphriso dicunt, & iussu Iunonis ad Herculis exitium
 dimissum, quem Hercules iussu Eurysthei interfecit cum Molorcho hospite suo, cuius clauam pro viribus
 tributam principio est adeptus, cum qua Leonem interfecit, itaque postea claua pro gladio, pelle pro scu-
 to reliquo tempore uti cepit, & apud omnes mortales gratus ob virtutem habere cepit: Iunoni porro ma-
 gis odio esse. Quapropter leonem cœlesti memoria dignatum voluntate Iunonis nos arbitramur. Hic
 notabilis & maximus inter signa est. Plerique volunt Nemeæ gymnicos ludos ob hunc Leonem institu-
 tos. hic totus figuratur. Habet stellas, in capite tres, in collo duas, in pectore claram vnam, in spina tres,
 in cauda media vnam, in vltima cauda claram vnam, in medio ventre vnam, sub pectore duas, in priore pe-
 de claram vnam, sub ventre vnam claram, in medio ventris vnam, in posteriore pede claram vnam, in
 genu posteriore claram vnam. fiunt omnes decem & nouem. Videntur alia stella obscura septem iuxta
 caudam eius, quæ vocantur crines Berenices, & sunt earum virginum quæ Lesbo perierunt. illa autem ma-
 gna & clara quæ in pectore eius est, appellatur Tyberone.*

ERICHTHONIUS.

14 EST etiam Aurigæ facies, siue inclyta forma,
 Natus Erichthonius, qui curru sub iuga duxit
 Quadrupedes, seu Myrtoas dæmerfus in vndas
 Myrtilos hunc potius species in sidera reddit.
 Sic nulli cursus, sic ruptis mœstus habenis,
 Perfidia Pelopis raptam gemit Hippodamiam.
 Ipse ingens transfusus ab itæuam Geminorum.
 Maiorisque Vrsæ contradelabitur ora.
 Numina præterea secum trahit: vna putatur
 Nutrix esse Iouis, si vere Iupiter infans
 Vbera Cretææ mulsi fidissima capræ:
 Sidere quæ claro gratum te gestat alumnum,
 Hanc auriga humero totam gerit: at manus hœdos
 Ostendit, nautis inimicum sidus in vndis.
 Orbis ab oceano celsus rapit. haud semel hœdi
 Iactatam videre ratem nautasque pauentes,
 Sparsaque per sæuos morietum corpora fluctus.

*14 HIC agitator Erichthonius dicitur fuisse Vulcani & Minervæ filius. Qui Vulcanus cum Ioue ful-
 men efficeret, ab Ioue promissum cepit, ut quicquid vellet præsumeret. ille Minervam in coniugem peti-
 vit. Iupiter imperavit Minervæ ut virginitatem defenderet. Dúmque cubiculum introirent, certando
 Vulcanus semē in pavimentū iecit, vnde natus est Erichthonius, quæ Minerva in cista abscondit, draconesque*

custode apposito, duabus sororibus Aglauro & Pandroso commendauit. Hic primus currus homines equis iunctis docuit similes quadriga solis facere. primum Panathenaea constituisse, arcem templumque adificasse dicitur. Quem Iupiter miratus astris receptum memoria tradidit. In hoc signo & Capra est, quam in humero portat, qua Iouem nutriuit. Itemque eius filij Hædi, quos auriga in brachio portat, qui fluctus significare dicuntur, noscuntur. Musæus de capra hoc refert, datur Iouis infans nutriendus Themidi Althæa quæ fuit domina capra, qua ex ea Iouem nutriuit. Esse autem hanc capræ filiam Solis dicunt, cuius aspectus tam atrox fuisse dicitur, ut Titanes eam timerent, rogarentque matrem Terram, ut eam abderet. Terra autem in antro clausam Amalthææ tradidit custodiendam, ibique Iouem cum cura Amalthæa educaße. Qui cum esset iuuenis, & ille contra Titanes inermis vellet pugnare, eius pellem dicitur acceptam pro scuto habuisse, quod semper Titanibus agitator timori fuerit, & dicebatur media pelle Gorgoneum caput habere: eo testis tegmento capra, tergo alterius pellis testis restituit, vita etiam immortalitate donauit, cælique astris intulit, & eius pellem appellauit. Alijs placet agitatore Myrtilum esse Mercurij filium Onomai aurigam, & à parte Mercurio astris illatum, cuius caput non multum distat ab Helice, genua apponuntur Geminis, pedes iuxta Tauri cornua. Habet autem stellas, in capite vnam, in singulis humeris singulas, sed ea est clarior quæ in sinistro humero est, & appellatur Capra: in singulis genibus singulas, in dextra manu vnam, in sinistra duas, & super ipso brachio stellas duas, quæ vocantur Hædi, sunt omnes simul decem.

TAVRVS.

15 AVRIGAE pedibus trux adiacet ignea Taurus
Cornua fronte gerens, & lucidus igne minaci,
Quem Liber ignarum cœli formando docebat:
Et caput, & patulas nares, & cornua Tauri:
Fronte micant Hyades: quæ cornua flamma sinistri
Summa tenet. sub hæc eadem, vestigia dextra
Aurigæ, mediæque ligant compagine diuos
Myrtilos exoritur summo cum Piscibus ore,
Totus cum Tauro lucet, ruit oceano bos
Ante super terras cum fulget Myrtilus ore

16 PORRO Taurum inter astra quidam putant positum, propter Iouem quod in bouem sit fabulose conuersus. Nigidius hunc Iouem à Neptuno fratre per gratiam adduxisse, qui in figura Tauri sensum humanum haberet quem Iupiter Sidonem misit, ut Europam Agenoris filiam ad se portaret, isque per pelagus Sidonem venit, ibique Europam inter aequales suas ludentem in templo Aesculapij conspexit, eamque repentino arreptu collocatam suo tergo deuexit ad Iouem in insulam Cretæ. Ob hanc igitur causam Iupiter Taurum sideribus dignatus est immortalis memoria inferre. Erat ostendens dicit hunc esse qui coijt cum Pasiphae, cuius priores partes apparent, reliquum corpus non apparet propter femineum sexum. Spectat autem orientem. In signo autem Tauri frons & facies, Hyades vocantur, quas Pherecydes Athenæus nutrices Liberi dicit, quæ Dodonides nymphe vocantur. Quæ cum à Lycurgo captiuitatem timentes, fugerent Thebas, ne sibi à Iunone aliquid paterentur, Iupiter cælo illas sideribus honorauit, Hyadesque appellauit, quod nascente Libero eas inuenerit, quas in signum temporis posuit: vel quod sint pluuiæ: deiv enim puluere est, quia earum ortus imbres concitat: vel quia in modum litteræ posita sunt. Musæus & ista refert, Ex Atlante & Hyæ duodecim filia procreata sunt, & filius Hyas, quem dum ab apro vel Leone occisum sorores omnes nimis diligentes flerent, obierunt: è quibus quinque stellas figuratas Hyades appellauerunt: septem autem, Pleiades. Myrtilus autem quinque filias Cadmi esse dixit, Habet autem Taurus stellas in capite quinque, quæ Hyades appellantur: id est in cornibus singulis singulas, in fronte duas, in naribus vnam: hæc sunt Hyades: in singulis genibus singulas, in vngue anteriore duas, in palmaribus duas, in collo vnam, in dorso tres, è quibus nouissima splendida est: in ventre splendidam vnam, in pectore vnam, in palla vnam sunt omnes XVIII. ab excisione Tauri vsque ad id quod septem stelle, sunt quas quidam Pleiades vel Pleiades dicunt, quæ non videntur simul, eo quod septima obscura sit.

CEPHEVS

CEPHEVS.

16 IASIDES etiam cœlum cum coniuge Cepheus
 Ascendit, totâque domo: quia Iuppiter auctor
 Est generis, prodest maiestas sæpe parentis.
 Ipse breuem patulis manibus stat post Cynosuram,
 Diducto passim quantum latus à pede dextro,
 Cepheus extremam tangit Cynosurida caudam:
 Tantundem à læuo distat minor vtrâque iungit,
 Regula. Cepheos vestigia baltheus ambit.

16 CEPHEVS in ordine quarto loco positus est, quem Septentrionalis circulus occupat, à pedibus
 usque ad pectus: reliquus medius est Arcturo, Aestiuo tropico circulo fuit ergo, sicut Euripides scribit. Ae-
 thiopium rex, Andromeda pater, qui filiam suam ad cetum dicitur exposuisse, quam Perseus saluauit: eius
 que causa, & ipse pater beneficio Mineruæ sit astris illatus. Habet quidē stellas, in capite splendidas duas,
 in singulis humeris singulas, in singulis manibus singulas claras, in singulis cubitis obscuras singulas, in
 zona tres obliquatas, in dextra coxa vnâ, in sinistro genu duas, supra pedes quatuor, in vltimo pede v-
 nam, sunt omnes XI X.

CASSIEPEIA.

17 QVA latus afflexum sinuosi respicit Anguis,
 Cassiepeia virum residet sublimis ad ipsum,
 Clara etiam pernox cœlo cùm Luna refulget,
 Sed breuis & paucis decorata in fidere flammis,
 Qualis ferratos subijcit clauicula dentes,
 Succutit, & foribus præducit vincula claustris:
 Talis dispositis stellis ipsa horrida vultu.
 Sicutendit palmas ceu sit planctura relictam
 Andromedam, meritæ non iusta piacula matris.

17 CASSIEPEIA interea (vt refert Sophocles carminum vates) dicitur præposuisse formam suam
 Nereidibus, ob quam rem ira Neptuni Ceto transiisso vastabatur eorum terra: exposulat amque Andro-
 meden & Ceto propositam: ob quam rem longe habitus eorum diuersus est, ita autem est Cassiepeia in sel-
 la sedens. Habet in capite stellam clarâ vnâ, in singulis humeris singulas claras, in dextra mammi-
 la clarâ vnâ, in dextra manu clarâ & magnâ vnâ, in sinistra manu clarâ vnâ, in umbilico
 clarâ & magnâ vnâ, in sinistro femore duas, in eodem genu clarâ vnâ, in vnoquoq; angulo sel-
 le in qua sedet, singulas claras, sunt omnes XII I.

ANDROMEDE.

18 NEC procul Andromede, totam quam cernere nondum
 Obscura sub nocte licet, sic emicat ore,
 Sic magnis humeris candens nitet, ac media ambit,
 Ignea substricta fulget quâ zonula palla,
 Sed pene facies remanet, distinctâque pandit
 Brachia, ceu magni teneantur robore saxi.

ANDROMEDA filia fuit Cephei & Cassiepeia, quæ adamatâ est à Cupidine, & datum est re-
 sponsum vt traderetur Ceto ad deuorandum. Quæ suspensa inter duos montes, & exposta Ceto est cum
 omnibus ornamentis, à Perseo autem liberata est, & ob id Persea dicta: beneficioque Mineruæ astris rece-
 pra est.

praest. Euripides etiam dicit intra astra collocatam ut labor Persei aeternus pateret, manibus eius extensis, quemadmodum Ceto opposita est. Quae cum à Perseo liberata esset, neque patri, neque matri voluit commorari, sed continuo cum Perseo profecta est. Habet stellas, in capite claram unam, in singulis humeris singulas, in singulis cubitis claras singulas, in dextra manu claram unam, in eodem brachio claras duas, in zona tres, sub zona quatuor, in singulis genibus claras singulas, in dextro pede duas, in sinistro pede unam, sunt omnes XXI.

EQVVS DIMIDIVS.

19 ANDROMEDAE verò radiat quā stella sub ipsa
 Aluo, fulget equus: tres armo, sed latera æquis
 Distinguunt spatij: capiti tristissima forma,
 Et ceruix sine honore obscuro lumine sordet
 Spumanti mandit sed quā ferus ore lupato,
 Et capite & longe ceruice insignior exit
 Stella nitens, armis laterique simillima magno.
 Nec totam ille tamen formam per singula reddit.
 Primo praestat equo, medio rapta ordine membra
 Destituunt, visus radijs hinc surgit imago.
 Gorgonis hinc proles in Pierio Helicone,
 Vertice cum summo nondum decurreret vnda,
 Musæos fontes dextri pedis ictibus hausit.
 Inde liquor genitus nomen tenet Hippocrenen.
 Fontes nomen habent, sed Pegasus æthere summo
 Veloces agitat pennas, & fidere gaudet.

19 EQVVS prater ea dimidius est, priore parte patens vsque ad vmbilicum. Aratus dicit super Geniculatorem situm, & iam astris illatum, eo quod à celsitudine Heliconis montis percusso pede dextro aquam produxit, quem liquorem Hippocrenen dicunt. Quidam pro eo quod Iupiter eo vsus fuerit. Nonnulli verò Pegasus putant qui ad astra pro Bellerophontis interitu euolauerit. Euripides dicit Melanippen Chironis filiam esse, quae compressa grauida, profugit in Pelion montem, & dum à patre comprehendi timeret deorum misericordia conuersa in equum ad astra conscendit, cuius posteriores partes corporis propter foemineum sexus pudorem non videntur. Habet autem stellas, in facie claras duas, in capite claram unam, in singulis auribus singulas claras, in maxilla unam, in ala proxima capiti claram unam, in humero ala dextra unam, in media ala unam, in extremis pennis unam, in armo unam, in pectore unam, in spina unam, in vmbilico claram unam, in singulis genibus singulas, in singulis ungulis singulas. sunt omnes XVIII.

ARIES,

20 INDE subest Aries, qui longe maxima torrens
 Orbis, & ad finem spacijs non tardior oram
 Peruenit, & quando grauiore Lycaonis Arctos
 Axem vel tutor quem tanto gratior ille
 Distantes cornu properat contingere metas.
 Claræque non illi est facies, nec sidera possunt,
 Officiat si Luna, sua virtute nitere.
 Sed quærendus erit zonæ ratione micantis,
 Ut chelæ, candens aut balthæus Orionis.

20 ARIES, ut Hesiodus & Pherecydes dicunt, inter astra collocatus est, propter Phrixum & Hellen
 Athamantis

Athamantis & Nebula filios. Qui cum nouercam occidere vellent, insani à Libero dicuntur effecti: qui dū in silua errarent, mater eis Arietem aurata pelle fertur adduxisse, qui cum nauigare vellent, in mare proiecti sunt, quod pelagus ab Helles nomine Hellepontos vocatur. Helle autem (vt aiunt) à Neptuno saluata est, & ex ea puerum Paonem genuit. Phrixus autem insidens preparato arieti, Colchos adductus est ad Aetam regem, ibique Arietem Marti immolauit, ei que suam auream pellem concessit, antequam inter astra processisset, quam Draco custodiuit. Genitum autem hunc Arietem dicunt ex Neptuno & Theophane Altidis filia, quam cum adamasset, in insulam Crinnissam traduxit, inque ouem cōuertit, cum qua in Arietem mutatus concubuit, ex qua Aries chrysoellus natus. Nigidius hunc Arietem dicit ducem & principem esse signorum zodiaci circuli. Immortali autem honore donatum, quod cum Libea exercitum in Aphricam duceret, & aqua inopiam pateretur, subito Aries ex arena exiuit, & Liberum cum suo exercitu ad aquam perduxit diuinitus. Hoc facto Liber eum Arietem Iouem Ammonem appellauit, ei que fanum magnificum fecit, eo in loco in quo reperta est aqua, & abest ab Alexandria itinere dierum nouē, locus arenosus & serpentum multitudine plenus, & ab arena Ammon est nominatus. Præterea Aries dux aquæ, immortalis mutatus, & cœli sidera consecutus. Conuertit autem caput ad Taurum, ipse autem asequitur alijs signis. Habet autem stellas, in capite vnam, in auriculis tres, in collo duas, in summitate pedum anteriorum singulorum singulas, in dorso quatuor, in cauda vnam, in ventre tres, in summitate singulorum pedum posteriorum singulas. sunt omnes XVIII.

DELTOTON.

21 EST etiam propiore deum cognoscere signo
Deltoton, si quis donum hoc spectabile Nili,
Diuitibus veneratum vndis in fede notarit.
Tres illi laterum ductus, æquata duorum
Sunt spacia, vnus breuior, sed clarior ignis.
Hinc Aries iuxta medium Deltoton habebit.

21 SVPER caput Arietis non longè ab Andromeda pedibus adiacet signum quod Græci ob similitudinem Delta literæ, Deltoton vocant: Latini autem ob proprietatem formæ, Triangulum dicunt. Quod quidam à Ioue per Mercurium inter astra positum dicunt, super caput Arietis, pro eo quod obscurum esse dicitur. Quidam vero dicunt Aegypti esse effigiem, stellæ figuratam in tribus angulis, id est trigono, & Nilum talem ambitum facere. Habet autem stellas tres, in singulis angulis singulas, e quibus vna est clarior.

PISCES.

22 INTER Ianigeri tergum, & Cepheida mœstam
Hinc vltra gemini Pisces, quorum alter in austrum
Tendit, Threiciam boream petit alter, & audit
Stridentes auras, niueus quas procreat Hæmus.
Non illis liber curfus, sed vincula cauda
Singula vtrunque tenent vno cōiuncta nodo.
Nodum stella premit Piscis qui respicit auras
Threicias. dextram Andromedæ cernuntur ad vlnam.

22 PISCES hi sunt, & maior Piscis. Nigidius hos Pisces dicit in flumine Euphrate fuisse, & ibi ouē inuenisse miræ magnitudinis, quod voluentes eiecerunt in terram, atque ita columbam insedissee, & post aliquot dies exclusisse eam. Syriæ quæ vocatur Venus: maxime quæ misericors ad homines pertinebat: quæ quæ multa quæ ad vtilitatem hominibus verterentur, ea dicitur inuenisse. Quæ, quoniam Iupiter sæpius à Mercurio laudari nominarique audiret, quod in deos religiosa, in hominibus officiosa diligenter fuerit, rogata à Ioue quod sibi optanti tribui postularer: illa ait, Vt pisces qui suam originem seruassent, immortali præmio afficerentur. Iupiter in duodecim signis Pisces siderum splendore decorauit. Vnde hodie quoque

Syrineque hos Pisces edunt, & columbas potestate decorant. Horum autem vnus aquilonius est, alter australis, ex aduerso caudis vrinque positus. Habent inter se alligamentum luteum, continens vsque ad priores pedes arietis. Andromeda autem humerus dexter, piscis est signum. Habet idem aquilonius stellas duodecim. Alligamentum luteum, quo continentur in parte borea, habet stellas tres, in parte notitres, ad orientē tres, ad occidentē tres. Australis piscis quindecim, sunt omnes XXXIX.

PERSEVS.

23 TANTVS & ille micat, tantum occupat ab Ioue cœli.
Dextra sublata similis, prope Cæsiepeiam:
Sublimis fulget pedibus: properare videtur,
Et velle aligeris purum æthera tangere palmis.

23 PERSEVS quidem ex Diana & Ioue natus est. Iupiter enim in similitudinem aurei imbris se transformans, oppressam delusit Danaen, Acrisij regis Argiuorum filiam, quam pater à Ioue ut vitiatam cognouit, intra arcam includens, præcipit aut in mare: qua delata ad Italiam, inuenta à quodam piscatore, & oblata regi, eam sibi fecit uxorem, vna cum Perseo quem enixa est in mari. Qui missus ad Polydecten regem insula Seriphi, acceptus à Mercurio talaribus, & à Vulcano harpe adamantina, per aëra iter faciens ad Gorgones Phorci filias venisse perhibetur, quæ angues pro crinibus dicuntur habuisse, quosque vidissent in lapides conuerrere. Gorgones tres feruntur fuisse sorores, vno oculo, vna pulchritudine inter se communicantes: quarum nomina putantur, prima Stheno, secunda Euryale, tertia Medusa. Quidam verò eum à Minerva missum dicunt, & ab ea clypeum vitreum accepisse, per quem videre nec videri ab eis posset. Qui cum Gorgones dormientes inuenisset, caput Medusa abscondit & Minerva tradidit, quod illa in suo pectore aptauit, ut in bello terribilior esset. Perseum autem inter sidera collocauit. Habet autem stellas, in capite vnam, in singulis humeris claras singulas, in manu dextra claram vnam, in eodem cubito vnam, in manu sinistra vnam, in dextra parte lumborum claram vnam, in sinistro femore claram vnam, in singulis genibus singulas, in singulis tibijs singulas, in singulis pedibus singulas, in capite Gorgonis circunquaque tres, in harpe vnam, sunt omnes XVIII.

PLEIADES:

24 SIDER A communem ostendunt ex omnibus ignem.
Septem traduntur numero, sed carpitur vna,
Deficiente oculo distinguere corpora parua,
Nomina sed cunctis seruauit fida vetustas.
Electra, Alcyonéque, Celænoque Taygetéque,
Et Sterope, Meropéque simul, formosaque Maia,
Cœlifero genitæ, si vere sustinet Atlas
Regna Iouis, superosque, atq; ipso pondere gaudet.
Lumine non multo Pleias certauerit astris:
Præcipuo sed honore ostendit tempora bina:
Cum primum agricolam ventus supereminet auster,
Et cum surgit hiems portu fugienda peritis.

24 PLEIADES à pluralitate Græci vocant: Latini, eo quod vere exoriantur, Vergilius dicunt. Dicit autem Pherecydes Athenæus, septem sorores fuisse, Lycurgi filias, ex Naxo insula, & pro eo quod Liberum educauerunt, à Ioue inter sidera sunt relatæ. Harum nomina putantur, Electra, Alcyone, Caleno, Asterope, Merope, Taygete, Maia: quarum septima, ut ait Aratus, vix intueri potest, quam quidam præ timore Orionis fugisse putant: quidam à Sole persecutam arbitrantur, vocatamque Electram, qua non sustinens videre casus pronepotum, fugerit. Vnde & illam dissolutis crinibus propter luctum ire asserunt, & propter comas, quidam Cometen appellant. Nonnulli verò Meropen esse autumant, qua nupta à quodam viro, nominata est Hippodamia. Museus autem refert filias Atlantis fuisse septem, ex quibus sex clara sunt, vna obscura. cum dijs concubuerunt, tres cum Ioue, & ex Electra Pardanus, ex Maia Mercurius

ex Taygete Lacedamon: cum Neptuno dua, Alcyone, ex qua Herus: Caeleno, ex qua Lycus: cum Marte Asse-
rope, ex qua Oenomaus: Merope, cum Sisypho. Magnam apud homines dignitatem habent.

LYRA.

25 TEMporalæua premit Parthi subiecta draconis,
Summa genu subuersa tenet quæ se Lyra voluit:

25 LYRAM inter astra collocatam dicunt, propter honorem Mercurij qui eam condidit ex testudinis
similitudine, de Apollinis bouum cornibus: qui intendit chordas septem Atlantidem numero Regrediente
igitur Nilo ad suos meatus, inter cetera relicta etiam testudo est, qua cum putrefacta fuisset & ner-
ui eius extensi intra corium remansissent, percussa à Mercurio sonitum dedit: in cuius similitudinem Mer-
curius Lyram fecit, quam postea Apollini datam, alij Orpheo dicunt, eo quod vnus ex musis, id est Callio-
pe sit filius, fecit autem chordas nouem iuxta numerum musarum. Tanta nanque dicitur dulcedine
in modulando fuisse, vt arbores, saxa, bestias, atque inferos commoueret ob coniugis Eurydices desiderium
ad inferos descendens. Qui cum Apollinem maximum deorum honoraret, Liberum autem patrem à
quo fuerat glorificatus minime glorificaret, sedens in Pangæo monte, & expectans solis ortum, Liber in-
dignatus misit Bacchas, vt Aeschylus scribit, qua cum membratim discerperent, collectisq; membris eius
sepelierunt eum in Lesbij montibus: eius Lyram Musæo dederunt, Iouemque rogauerunt, vt eius memo-
riam astris inferret. Habet autem stellas, in vtrisque pectinibus singulas, in cacumine chordarum sin-
gulas, in vtrisque humeris singulas, in fundo vnam, in modulo vnam, in tympano claram atque candidam
vnam. sunt omnes nouem.

CYCNVS.

26 CONTRA spectat auem, vel Phœbi quæ fuit olim,
Cycnus de thalamis candens, qui lapsus adulter
Furta Iouis falsa volucer sub imagine texit.
Haud medijs fulgoris erunt pennæ, vtraque læta,
Dexterio iuxta regalem Cepheos vnam.
At læua fugit instantem sibi Pegafon ala.

26 CYCNVM dicunt inter astra constitutum, eo quod Iupiter in Cycnum transfiguratus euolau-
rit in riuum Atticæ regionis, ibique comperisset Nemefin, qua & Leda dicitur (vt refert Crates tra-
gædiarum scriptor) qua enixa est ouum, vnde nata est Helena: sed quoniam Iupiter rursus in cælū in Cyc-
num transfiguratus se recepit, vt fuit pennis tensus, simulacrum eius sideribus reliquit. Habet autem stel-
las, in capite claram vnam, in dextra ala quinque, vnam claram qua est erga collum, in sinistra ala quin-
que, in pectore vnam, in cauda vnam, qua est amplissima. sunt omnes XIII.

AQVARIVS.

27 OCEANO merfus, sopitas condere flammæ,
Imbres, occasus ortusque, intercipit ora.
Et cum terrores auget nox atra marinos,
Multum clamatos frustra spectaueris ortus.
Tunc rigor, aut rapidus ponto tunc incubat auster,
Tarda ministeria, & nautis tremor alligat artus,
Et rationem animi temeraria pectora soluent.
Nulla dies oritur, quæ iam vacua æquora cernat,
Puppibus & semper tumidis ratis innatet vndis.

Interea tentare vndas iuuat, aspera sed cum
 Affultat lateri deprensæ spuma carinæ,
 Tunc alti curuos prospectant littore portus:
 Inuentasque alij terras pro munere narrant,
 Interea exanimat pavidos instantis aquæ mons:
 Ast alij procul è terra iactantur in altum:
 Munit & hos breue lignum, & fata instantia pellit,
 Et tantum à leto, quantum rate fluctibus absunt.

27 PORRO Aquarius nomen accepisse dicitur, quod eius exortu imbres plurimi fiant. Quidam volunt Ganymedem eum esse, Troili & Callirrhoeos filium, qui cum in Ida monte venaretur, ob nimiam pulchritudinem à Ioue admatatus, & per aquilam raptus, inter astra est collocatus, Dehinc Aquarius dictus est, quod vndas funderet. Nigidius Hydrochoon siue Aquarium existimat esse Deucalionem Thebalum, qui maximo cataclysmo sit relictus cum vxore Pyrrha in monte Aetna, qui est altissimus in Sicilia & posteaquam se & vxorem suam in terra relictum censuit, orbitatis & vastitatis miserrus, ab Ioue precari capit, ut aut & ipsi interirent, aut hominum genus restituerent. Iupiter respondit, & per sortem indicauit, ut lapides quos ante se reperissent, post se iactarent. Reuersi itaque, quotquot Deucalion misit, viri fiebant: quos Pyrrha, femina. Quo facto rursus hominum genus natum est, ob quam rem Λαῶς Græce populus dicitur, quia lapis antiquitus Græcè Λαῶς appellabatur. Ab antiquis quidem dicitur Aristeus filius Apollinis fuisse quem Apollo dicitur ex Cyrene procreasse, quam compressit in monte Orphæo, qui Cyrenis est appellatus Aristeus dicitur omnibus artibus doctus fuisse, quibus ceteros homines ad bonos fructus vrilitatemque perducebat. Is cum Canicula signum pestiferum oriretur, & statim presentes fructus lederentur, & homines diuturna pestilentia afficerentur, factum est ut à dijs impetraretur, maxime Neptuno, Iouis fratre, ne tempestatibus & ventis pateretur genus humanum affici indignis calamitatibus Itaque venia data, constitutum est à dijs, ut Canicula stellæ exortu, venti perflarent dies circiter quadraginta, eiusque pestilentia vim abscinderent. Quapropter Aristeus à dijs inter astra est collocatus. Habet autem Aquarius stellas, in capite obscuras duas, in singulis humeris singulas amplas, in sinistro cubito vnam, in dextro cubito vnam, in singulis manibus singulas, in singulis mammillis singulas, sub mammillis singulas, in dextro lumbo vnam, in singulis genibus singulas, in dextra tibia vnam, in singulis pedibus singulas, sunt omnes XVIII. Effusio verò aqua dextra lauaque, fit stellæ XXXI. Quarum duas splendida sunt, ceteræ verò obscuræ.

CAPRICORNVS sane similitudinem habet Aegipanos: habet enim posteriorem partem Piscis, priorem Capricorni: & hunc honorem dicitur asecutus, eo quod cum Ioue sit nutritus. Epimenides dicit in Idavrosque nutritos, & ad Titanum bellum cum Ioue esse profectum: quem Iupiter victor astris intulit, quod eius opera dii armati essent: itemque matrem eius Capram, quod Dicolon inuenisset in mari, ideo Piscis cauda notatam. Nigidius Capricornum refert immortalis honore donatum, quo tempore Typhon in monte Tauro speluncam haberet, & Aegyptum incoheret, ab Iouēque concessum habuisset, quem admodum dijs posset obistere, cum eis consilium panderet, si neque terras relinquere vellent: neque Typhonis immanitati resistere, dii posent, inconsulte figuras immutauerunt, in quam quis vellent, seu bestiam, seu volucrem, seu piscem pecudemve, Typhon se in Capram transmutasset: itaque immortales figuris ignotis Typhonis ante oculos crebro versabantur: vnde adhuc maxime pro dijs multas bestias obseruant coluntque Aegyptij. Et cum venit Typhoni neminem deorum aduersari, sibimet vacuam cognouit dominantibus, arbitratus deos se veritos, propter metum: dominabatur imperitis fortuna varietate, & periculi magnitudine instantis. Nam post XVIII. dies dicitur consilium de eo repente à dijs factum ut interficeretur: ob idque vsque hodie in Aegypto hos dies, id est XVII. festos perpetuo, annis singulis instituerunt: in quibus diebus qui nascitur amplius quam eos non viuunt. Typhon autem fulmine interficitur ab Apolline, in templo Aegypti Memphis, ubi mos fuit solio regio decorari reges qui regnabant. Ibi enim sacris initiabantur primum, ut dicitur, reges, sat is religiosè tunicati: & Tauro quem Apim appellant, iugum portare fas erat, quem deum maximum Aegyptij existimant, & per vicum vnum duci, ut periti existimabant, labore humana necessitatis, ut crudelius quæ sub eis sint abutantur. deducitur autem à sacerdote Isidis in locum qui nominatur Adytos, & iureiurando adigitur, neque mensē, neque diem intercalandum, quem in festum diem immutarent, sed CCCLXV. dies peracturos, sicut institutum est ab antiquis. Sed illò reuertamur vnde digressi sumus. Igitur dii postea quam Typhonem pœna affecerunt,

cerunt, & interfecerunt, sancta astrorum memoria decorauerunt, & ei nomen Aegyptij, Aegyptia impo-
suerunt, quod cum tanti dij se in bestias conuertissent, Typhon se in Capram transfigurabat. oppidumque
magnificum in Aegypto edificauerunt, quod Panopolin adpellauerunt. Habet autem stellas, in singulis cor-
nibus duas, in naribus olaram vnam, in capite claras duas, sub collo vnam, in pectore duas, in anteriore pe-
de vnam, in summitate ipsius pedis vnam, in dorso septem, in ventre quinque, in cauda extremitate cla-
ras duas. sunt omnes XXVI.

SAGITTARIUS.

28 **BELLIGER VM** Titan etiam cum contigit arcum,
Ducentemque ferunt sinuato spicula neruo,
Iam clausum ratione mare est, iam nauita portu
Infestam noctem fugit, ad longasque tenebras,
Signum erit exoriens nobis tum nocte suprema.
Scorpios ille micat super freta caerulea cauda:
Insequitur grauis Arcus, & in lucem magis exit.
Tunc alte Cynosura repit, tunc totus in vndas
Mergitur Orion, humeris & vertice Cepheus.

28 **PORRO** Sagittarius Scorpione oriente ascendit, quo ascendente Orion occidit totus, & Cepheus
à vertice & humeris cum manibus, in cuius signi regione zodiacus circulus humillimus est propter equina
crura. Quidam negant, dicentes nunquam Centauros ullis sagittis usos fuisse. Quidam autem dicunt,
quod quadrupedes esse non videantur, sed stans bipes sagittarius. Hic autem homo equinis pedibus est,
& caudam habet veluti sagittarij. Sositheus autem tragœdiarum scriptor, illum affirmat esse Croto-
nem. Euphemes Musarum nutricis filium, & inhabitasse Heliconem, atque sagittis & venatis vitam
exegisse, qui inter Musas sapius commoratus, plausu cantus earum distinguebat, id est ad pedem manibus
plaudebat, quo alij timerent. Hunc Musa beneficio Iouis astris intulerunt, cuius artes, id est plausus &
sagitta, inter mortales mansere. Nigidius de Crotone idem dicit, sed non conuersatum cum Musis
sed dum illa cantus chorosque celebrarent, hunc procul auditu repentino plausu ad pedem feriendo oble-
tare canentes, ob hoc eum à Ioue immortalis memoria earum rogatu donatum, quod esset nutricis ea-
rum filius, idem Oceani nepos. Habet autem stellas, in capite duas, in arcu duas, in acumine sagitta duas
in dextro cubito vnam, in eadem manu vnam, in ventre claram vnam, in spina duas, sub cauda duas, in an-
terioribus geniculis singulas. sunt omnes XV. Reliqua verò septem, subter crura, similes quidem sunt po-
sterioribus, quae non ostenduntur, quod Centaurus duplex sit: iaculum autem eius, ex quo dicunt omnes
Cyclopes ab Apolline intersectos, qui Iouis fulmina fuerant, absconditum fertur ad aquilonem, & pera-
cta, ac potius sedata lite, assumptum, & ad pedes sagittarij inter astra collocatum. Habet autem stellas
quatuor, in summo vnam, in medio obscuram vnam, in penni duas, vnam verò splendidiorē
alijs.

AQVILA.

29 **VNG VIB VS** innocuis Phrygium rapuit Ganymedem
Et caelo appositus custos quo Iuppiter arsit:
In puero, luit excidio quem Troia furorem.

29 **AQVILAM** sane inter astra collocatam dicunt, propter Ganymedem Iouis ministrum, quem
rapuit in caelum, est enim ea signum Iouis, quod cum dij omnes volucres inter se diuiderent, eam in portio-
ne sortitus sit Iuppiter, quod altius cunctis volantis euolet, & pene inter omnes principatum teneat,
& quod sola auium Solis radijs non terreatur. Nanque ita est spectans ad orientem penni tensis. Aglaos-
thenes dicit Iouem in aquilam transfiguratum, Naxiam regionem ubi nutritus fuerat petiisse, & reg-
num accepisse. Egresso verò de Naxo cum aduersus Titanas proficisceretur, & sacrificium faceret, aquila

ei in auspicio apparuisse, & fulmina ministrasse, quam bono omine acceptam tutela sua subiecisse. Habet autem stellas, in capite claram unam, in humeris singulis alarum singulas, in pectore obscuram unam sunt omnes quatuor. Sagitta autem quam tenet in pedibus, dicitur sagitta Apollinis fuisse, cum qua Cyclopes interfecit, eo quod Iouis fulmina facerent, quod eo telo Aesculapius eius filius à Ioue esset interfectus, quam sagittam astris illatam in memoriam virtutis suae reliquit. Habet autem stellas quatuor, in summo unam, in medio unam, in pennis sagittae duas.

DELPHINVS.

30 SIDERA quæ mundi pars celsior æthere voluit,
Quæque vident boream, ventis assueta ferenis
Diximus: hinc alius declivis ducitur ordo,
Sentit & infanos obscuris flatibus austros.

30 NEPTVNVS, vt Artemidorus refert, Amphitriten voluit in coniugium accipere, quæ cum ob virecundiam magnitudinem & virginitatis obseruantiam ad Atlantem confugisset, Neptunus post eam multos misit qui eam peterent, inter quos & Delphinum misit qui eam peteret. Quæ cum circa insulas Atlantis moraretur, reperit eam, nunciauit quæ Neptuno, quam ille suis persuasionibus ad suam perduxit virecundiam, Delphinumque maximos honores in mari tribuit, quem in astris intulit & in manu sua habere instituit. Habet autem stellas nouem, & ideo musicum signum dicitur, eo quod in numero musarum stellas habet, in ore unam, in folio duas, in pinnulis ventris tres, in dorso unam, in cauda duas sunt omnes nouem. Delphinus autem non multum curris supra Capricornum.

ORION.

31 TELA, caput, magnisque humeris, sic balthæus ardet,
Sic vagina ensis, pernici sic pede fulget.

31 ORION qui & Incola dicitur, ante Tauri vestigia fulget, & dicitur Orion, ab vrina, id est ab inundatione aquarum. Tempore enim hyemis habet ortum cum mare & terras aquis & tempestatibus turbat. Hunc Romani iugulam vocant, eo quod sit armatus, vt gladius stellarum luce terribilis & clarissimus, qui si fulget, serenitatem portendit: si obscuratur, tempestatem annuit imminere. Hunc Hesiodus dicit Neptuni & Euryales filium, cui dono datum est à Neptuno, vt super fluctus ambularet, veluti supra terram. Qui cum Chium venisset, Meropem Oenopionis filiam compressit, quem Oenopion ob iniuriam excecauit, & de sinibus suis expulit ipse cum Lemnum venisset, à Sole dicitur ei lumina restituta esse, & reuersus est ad Oenopionem, qui cum à ciuibus terra absconderetur, Oenopion, desperata eius inuentione, Cretam est profectus: vbi cum immodice venaretur, & à Diana corripere, ait se nullam feram in terris relicturum. Tellus indignata Scorpionem extulit mira magnitudinis, qui pœnas magniloquentia eius exigeret, Iupiter autem Orionem ob virtutem astris intulit. idem rogatu Diana Scorpionem inter astra duodecim cælo collocauit, quorum contra magnitudinē stelle quoque eorum amplissima sunt. Aristomachus autem dicit Erythraea quendam Thebis voto petisse, vt filium haberet, ad quem Iupiter Mercurius & Neptunus hospitio deuenerunt: qui eum hostiam immolauit, vt filius nasceretur: cuius bonis pelle detracta, dii in eam vrinam fecere, iussuque Mercurij, terra obruta est, vnde puer supradictus est natus, quem Vrionem appellauerunt & astris intulerunt. Quidam autem dicunt Vrionem Methymnaum qui cum esset cithara potens, rex Corinthiorum Pyranthus nomine eum dilexit, qui cum à rege impetrasset vt ciuitatem arte sua illustraret, & magnum patrimonium acquisiuisset, consenserunt famuli cum nautis, vt eum interficerent: quem cum vellent interficere petijt ac eis vt ante decantaret. Cum autem cithara sonus cum voce eius audiretur, Delphini circum nauim venerunt, ille super vnum ex his se precipitauit, qui eum sublatum ad Regem Pyranthum Corinthum detulit. Delphinus subductis per astra aquis exanimatus est. Qui cum suos casus Pyranthus narraisset, iussit rex Pyranthus Delphinum sepeliri, & ei monumentum fieri: post aliquantulum temporis nauis qua Orion deuectus fuerat, Corinthum delata est. Nautas cum ad se adduci rex imperasset, & de Orione inquireret, dixerunt eum obiisse. Quibus ille, Crastino, inquit, die ad Delphini monumentum iurabis: eosque custodiri mandauit, atque Orionem ita ornatum sicut se precipitauerat, in monumento Delphini delitescere. Cum autem adducti per Delphini

Delphini monumentum iurarent Orionem obijſſe, & de monumento prodijſſet, illi cum videntes ob-
mutuerunt, ibique regi imperio crucifixi ſunt, Dehinc Iouis miſeratione dicitur Orion cum Delphino in
ter aſtra poſitus. Nigidius autem refert quodam tempore Iouem cum ceteris dijs apud Muſeum Biſonio
rum regem hoſpitio dapſili copioſoque affectu pradiſo in hilaritate conſtituiſſe, vt in corio Tauri qui tunc
immolatus fuerat, mingerent, eoſque loco in corio terra obruta natus ſit Orion, qui factus adoleſcens dig-
na deorum forma atque egregia virtute incitatus, immortalis memoria obtemperabat, quibus ortus dice-
batur. Nam cum in Celinio venaretur, Dianam irridens contemnebat eius op̄ra, qua in monte conſtia-
tuebat. Itaque Diana miſiſſe dicitur Scorpionem qui Orionem vita priuaret: Orion vita priuatus, ſide-
ribus illatus eſt. Habet autem ſtellas, in capite claras tres, è quibus media eſt ſplendidior ceteris: in ſin-
gulis humeris ſingulas claras, in dextro cubito obſcuram vnam, in eadem manu vnam, in zona tres, in
gladio quem tenet in manu, tres: in ſingulis genibus ſingulas, in ſingulis pedibus ſingulas, in mantili tres
ſunt omnes XVII. & decem ex eis obſcuriores.

CANIS.

32 CVM tetigit Solis radios, accenditur æſtas,
Discernitque: ortu longe fata viuida firmat:
At quibus arctatæ frondes, aut languida radix,
Exanimat: nullo gaudet maiusve minusve
Agricola: & ſidus primo ſpeculator ab ortu.

32 SIRIUS, ſtella eſt in medio Centro cœli, ad quam cum Sol acceſſerit, duplicatur calor ipſius, &
languore afficiuntur corpora humana. Sirium autem ſtellam vocatam putant, propter flamme candore-
rem. Latini autem illam Caniculam vocant, vnde & dies Caniculares dicuntur, quia quandiu Sol in
ipſa eſt, peſtifera eſt, ſed pro qualitate adiacentium commutatur. nam aut vincitur, aut morboſis vtitur
viribus. hinc eſt, quod cum certo tempore oritur, non ſemper eſt noxia. Quidam verò dicunt Canem
uiſſe qua Europa cum dracone cuſtos data eſt, qua poſtea Minos vtraque accepit. Eandem poſtea ob
medicina cauſam Procrudi in munere datam, qua poſtea Cephalus vtraque poſſedit, vir Procridis, qui
eam ad Thebas duxit ad vulpem Thebanorum agros infeſtantem: cui Cani fatum eſt, ne ab vlllo poſſet in-
terſici, itẽque Vulpi. Iupiter verò Vulpem in lapidem conuertit, & Canem aſtris intulit. Amphibia-
nus tragœdiarum ſcriptor refert, quod cum hominibus ſtella relinquerent locum, miſſus eſt legatus Ca-
nis ad Doloram, quam vt vidit, tempore tempeſtiu adamauit: qui cum flagraret amore, nec poſſet frui,
magis aſperius vrebatur: calamitate accepta, & Deos adiutores inuocare cœpit: tunc Aquilo mi-
ſit filios ſuos adoleſcentes, qui operam Cani traderent, & ipſe ſtatu ſuo Canis ardorem ſedauit, qui ſta-
tus Eteſia dicitur: amoris autem memoria remanſit.

Sunt qui aliter memorent. Icarus à Libero hoſpitio receptus eſt, qui ei in munere vtrem plenum
vino tribuit, iuſſitque vt in reliquis terras propagaret. Icarus dehinc Athenas, cum in terram Atti-
cam ad poſteros deueniſſet, eis genus hoc ſuauiſſis ostendit. paſtores autem cum immoderatis biberẽt,
obriſi facti conciderunt. Qui arbitantes Icarium malum medicamentum ſibi dediſſe, eum ſuſtibus in-
terfecerunt. Icarium autem occiſum Canis qui cum eo fuerat, Mera nomine, vlulans, Erigone eius ſi-
lia monſtrauit vbi pater inſepultus iaceret: qua cum veniſſet eius corpus ſepeliuit, ipſaque ſe in monte
Hymetto contulit, ibique laqueo ſibi mortem conſciuit. Tunc dicitur Liber à Ioue petiſſe, vt Erigo-
nem & Icarium aſtris inferret. Iupiter autem auditæ eius petitione, Erigonem ſignum Virginis nomi-
nauit: Icarium autem patrem eius, Arcturum. Qui cum exoritur, tempeſtates mari terraque efficit.
cũque Athenas peſtilentia opprimeret, ex oraculo reſponſum eſt ceſſaturam peſtilentiam, ſi per annos
ſingulos de frugibus & vindemia Icario & Erigona primum delibaretur. Quod factum eſt ab Arhenien-
ſibus, qui diebus feſtis inſtitutis aras conſtituerunt: ideo quia illam pendentem aſpexerunt, quod eſt
apud Græcos: ex quo factum eſt, vt ſoli oſcillo iactarentur homines. Canis autem Icarij qui vlulans an-
te pedem pendens Virginis mortuus eſt, Astrocyon nominatur, quod nos Canis ſtellam dicimus: qui ob
eandem cauſam quando exoritur, ſummam peſtilentiam hominibus facit. Habet autem ſtellas, in
capite vnam, qua Iſis dicitur, claram: in lingua vnam, quam Sirium vel Canem vocant, qua magna eſt

Et splendida: in collo duas, in singulis humeris singulas obscuras, in pectore claras duas, in anteriore pede sinistro tres, in dextro vnam claram, in extremo supra dorsum tres, in ventre duas, in sinistro femore vnam in posteriori pede sinistro vnam, in summitate cauda vnam sunt omnes XX. Situm autem est hoc signum inter hiemale tropicum, et arcticum subterraeum qui Australis vocatur.

DASYPVVS.

33 SIC vtrunque oritur, sic occidit in freta sidus:
Tu paruum Leporem perpende sub Orione.

33 LEPVVS sub pedibus Antecanis et Orionis constitutus est. Hic dicitur Orionis canem fugere venantis. Nam ut venatorem eum finxerunt aliqua de causa, ita Leporem ei ad pedes fugientem finxerunt. Quidam negant tam nobilem tamque magnum venatorem, de quo ante in Scorpione signo diximus, et postea in ipsius figura dicemus, oportere Leporem venari. Callimachusque accusat eum, quod cum Diana scriberet laudes, eam leporino sanguine gaudere, et eos venari dixerit. Nonnulli à Mercurio inter astra collocatum dicunt propter nimiam velocitatem, siue quod inter quadrupedes plus pariat, et quosdam fectus pariat, quosdam verò in ventre habeat, sicut Aristoteles philosophus ait, qui de animalium ratione disseruit. Antiquitus autem dicebatur in insula Lero nullum Leporem fuisse, sed ex eorum ciuitate adolescens quidam studio generis ab exteris terris Leporem fœminam produxit, et ad eius partum diligentissime qua opus essent administravit: itaque cum peperisset, et complures eius ciuitatis ad studium intendisset, et partim precio, partim beneficio mercatæ essent, omnes Lepores alere ceperunt: quibus cum nihil daretur ad manducandum, impetu facto, omnia comederunt, quo facto insulam calamitas afflixit, itaque postea Leporis figuram astris contulerunt, ut homines meminissent nihil huius exoptandum in vita, si insolenter vtantur lætitiæ, qua dolorem capere posterius cogantur. Habet autem stellas, in singulis auribus singulas, in pectore duas, in dorso nitidam vnam, in posterioribus pedibus singulas. sunt autem omnes VII.

ARGO NAVIS

34 AT cum decurrens in hibet iam nauita remos,
Auerfamque ratem votis damnatus ab ore,
Perlegit, optatam cupiens contingere terram:
Sed quia pars violata fuit coeuntia faxa,
Numine Iunonis tutus cum fugit Iasont,
Hæc micat in cœlo lateri non amplior, actus
Qua surgit malus, qua debet reddere proram,
Intercepta perit nulla sub imagine forma:
Puppis demisso tantum stat lucida clauo.

34 POST Canis igitur magni caudam, secundum stellarum ordinem Nauis constituta est, quam quidam beneficio Mineruæ inter astra collocatam dicunt, quæque prima ab ea fabricata est, et mare quod antea inuium fuerat hominibus, peruium nauis ingenio fecit, quam notatam in cœlo figurauit, sed à gubernaculis usque ad malum. Nonnulli dicunt Danaum Beli filium ex compluribus coniugibus quinquaginta filias habuisse, fratrem autem eius Egyptum totidem filios. Danaum autem et filias eius interficere voluit, ut regnum paternum solus obtineret, easque filiis suis uxores à fratre poposcit, Danaus autem cognita malitia, Mineruam inuocauit adiutricem: tunc primum dicitur Minerva nauim fecisse, quæ Argo appellata est, cum qua Danaus ex Aphrica Argos profugit. Egyptus filius suos ad persequendum fratrem misit. Qui postquam Argos venerunt, patrum impugnare ceperunt. Danaus autem ut vidit se eis obistere non posse, dedit eis filias suas, quæ patris iussu viros suos vna nocte interfecerunt, sola Hypermnestra Linum seruauit: ob quod sanum illis factum est. cetera verò dicuntur apud Inferos in dolum pertusam aquam ingerere. Habet autem Nauis stellas, in puppe quatuor, in catastro ma quatuor, in malo summo tres, in singulis remonibus quinque, sub carina quinque, sunt omnes XXVI.

CETVS.

CETVS.

35 DIVERSO posita & boreæ vicina legenti,
Auster pistris agens duo sidera, perlegit vnum.
Nanque Aries supra Pistrim Piscésque feruntur:
Bellua sed ponti non multum præterit Amnem.

35 PORRO sub Ariete & Piscibus super fluuium Cetus in cæli regione collocatus est. Dicitur autem à Neptuno missus ad Cepheum propter inuidiam Nereidû, à qua contra Cassiopeiam & Andromedam exardescere propter nimiam pulchritudinem. huic Ceto Andromeda proposita erat, quem Perseus interfecit, & ab Ioue astris illatus est, vt memoria actus maneret. Habet autem stellas, in cauda extremo clatas duas, à cauda vsque ad gibbum eius sex, sub ventre sex, sunt omnes XIII.

ERIDANVS FLVIVS.

36 PLANXERE ignotis Asiæ Phaetontides vndis
Eridanus medius liquidis inter iacet astris.
Huius pars vndæ læuum ferit Orionis
Lapsa pedem, procul à motis qui Piscibus vsus,
Vincula coniectat nodus: cristam super ipsam,
AEquore Pistris adit. sunt illi libera cælo
Sidera, nonnullam specie reddentia formam:
Sub Leporisque latus, versam post denique puppim,
Inter & Eridanum, flexusque cauumque carinæ.
Atque hæc ipsa notat, si nullam ferre figuram,
Sunt etiam toto sparsi sine nomine mundi
Inter signa ignes etiam, quibus & sua desit
Forma, per oppositi noscuntur lumina signi.

36 FLVIVS, vt superius diximus, subter Cetum collocatus est. cæli regione cernitur, ad quam sinister Orionis pes extenditur. Ab Arato & Pherecyde Eridanus Padus esse putatur: & ideo inter astra collocatus, quod à meridianis partibus dirigere cernitur. Hesiodus autem dicit eum inter astra collocatû, propter Phaetonta Solis, & Clymenes filium, qui dicitur currum patris ascendisse. Cùmque à terra altius leuaretur, præ timore in Eridanum fluuium, qui & Padus dicitur, cecidit, ab Ioue fulmine percussus: & omnia ardere cœperunt: causâque extinguendi vniuersos amnes immisos esse, omnéque mortaliū genus interisse, præter Pyrrham & Deucalionem. Sorores quoque Phaetontûs flentes in arbores populos versæ sunt, lachrymaque earum in Electrum durare dicuntur, Heliadæque appellatæ. ipsæ autem nomina habuisse, Merope, Helie, Aegle, Aegiale, Petre, Phæbe, Charie, Dioxippe. Cycnus quoque rex Liguria Phæontis propinquus dum fletet, in Cycnum conuersus est, id quoque monens flebile canit. A quibusdam vero Nilus, qui & Gion existimatur, & ideo inter sidera collocatus, quod à meridianis partibus cursum dirigat. Est autem sidus multarum stellarum luce adornatum, & subiacet ei stella quæ vocatur Canopus, siue Ptolemaon splendens: tangitque temonem Nauis. apparet autem humillima, eo quod circa terram esse videtur, & nullum sidus inferius apparet, ob quod terrestris vocatur. Habet autem stellas, in primo flexu quatuor, in secundo tres, in tertio tres, vsque ad nouissimum septem, quas dicunt in ore Nili fluuij esse. sunt omnes XVII.

PISCIS.

37 INFIMVS Hydrochoos sed quæ vestigia figit,
Sunt aliæ stellæ, quæ caudam bellua flectit,

Q

Quæq;

Quaque caput Piscis, media regione locatæ:
 Nullum nomen habent, nec causam nominis vllam:
 Sic tenuis cunctis iam pene evanuit ardor:
 Nec procul hinc dextra diffundit Aquarius vndas,
 Atque imitata cadunt errantis signa liquoris.
 Equibus vna magis sub cauda flamma relucet
 Squammigeræ piltris: pedibus subit altera signi
 Fundentis latices: est & sine honore corona,
 Ante Sagittiferi multum pernicio crura.

37 *PISCIS magnus, cuius nepotes dicuntur Pisces, qui in circulo zodiaci constituti sunt, dicitur in astra collocatus, eo quod decidens in Boeth stagno, Phaceti filia Veneris, in Piscem sit transfigurata, quæ Syri deam nominauerunt. Quidam autem dicunt quod de stagno filiam Veneris saluauerit. Vnde vsque hodie Syri Pisces argenteos in templo sacrauerunt. Est autem signum in parte australi, quod Piscibus orientibus oritur, quem Piscem dicunt Aquarii vna habere effusionem. Habet autem stellas XII. de quibus vna fertur esse sub pedibus Aquarii, & tres in brachijs eius. ipsæ autem clariores esse cæteris noscuntur. inter hæc sunt astra siue signa quæ Planeta appellantur.*

38 *OCEANVM* occasu tangit tanto & magis arte,
 Thuribulum metæ vim cælo suscipit, & iam
 Præcipiti tractu vastis dimittitur vndis.
 Multa dedit natura homini rata signa salutis,
 Venturamque nouis cladem depellere suasit.
 Inter certa licet numeres sub nocte cauenda,
 Thuribulum. nam si sordebunt cætera cœli
 Nubibus obductis, illo splendore timeto,
 Ne pacem pelagi soluat violentior auster:
 Tunc mihi siccentur astricto cornua velo,
 Erigat, emittatque latus per inane rudentes.
 Quod si deprensa turbauit lintea puppis,
 Incubuitque sinu laxo, vel mergitur vndis
 Prona ratis, soluétque inimicum Nerea prora:
 Vel si perspexit seruator Iuppiter æger,
 Vltima persoluunt iactatæ vota salutis:
 Nec metus ante fugit, quàm pars effluxerit orbis,
 Quæ boream cœlum spectantibus indicet ortum.

38 *SACRARVM* qui & Pharus dicitur, est signum nauigantibus semper contrarium, quod sequitur Scorpionis caudam. Quod quidam locatum inter astra dicunt, quod in eo dii primum mutuo coniurationem fecerunt, cum iupiter contra Saturnum fecit, quod memoria non solum astris illatum, sed etiam hominibus hoc haberet institutum, quia in agonibus & ludis quinquennialibus coronæ habentur, & fœderis testes adhibentur, itémque vases per quos futura respondentur in Symposijs domibus consecrantur, & iure Iupiter igneum sibi velamen, ne eius fulminum potentia deprehenderetur adhibuit. Habet stellas quatuor, duas in superficie, in qua pruna fuisse dicuntur, duas in vase eius.

CENTAVRVS.

39 *INDE* per ingentes costas, per crura, per armos,
 Naufcitur intacta Sonipes sub Virgine dextra,

Seu

Seu prædam è filuis portat, seu dona propinqua
 Placatura deos, cultor Iouis admouet aræ
 Hic erit ille pius Chiro, tutissimus omnes
 Inter nubigenas, & magni doctor Achillis.
 Hic humero medium scindens iter ætheris alti,
 Si tenuem traxit nubem stellâsve recondit,
 Toto clarus equo, venientes nunciat euros.

39 CENTAVRVS dicitur Saturni & Philyra filius. nam Saturnus cum Iouem filium quæreretur in Thracea, cum Philyra Oceani filia in equum versus dicitur concubuisse, & ex ea Chironem Centaurum natum artis medicina inuentorem, ipsamque in arborem Φιλύραν, hoc est tiliam versam esse, & habitasse Chironem in Pelio monte inter homines aquisimum, a quo Aesculapius medicina, Achilles cithara, in astrologia Hercules literis instructi sunt: cuius hospitio cum Hercules vteretur, sicut Antisthenes dicit è phætra sagitta lapsa dicitur pedem eius vulnerasse, acceptoque vulnere illum animam exhalasse, & ab Ioue astris illatum. est autem signum ad aspectum Sacrarij. Vnde & ad idem Sacrarium sacrificare videtur. Habet stellas, in capite obscuras tres, in singulis humeris singulas claras, in dextro cubito vnam, in eadem manu vnam, in medio pectore vnam, in spina duas, in ventre splendidas duas, in dextro lumbo claram vnam, in cauda tres, in singulis genibus retrorsus duas, in utroque armo vnam, in utrisque pedibus anterioribus singulas. sunt omnes XXXIII. Quidam arbitrantur tenere in sinistra manu arma & Leporem: in dextera vero bestiolam quæ δαίμονιον appellatur, & βύσσων, id est utrem vini plenum, in quo libabat dijs in Sacratio. Habet autem stellas bestiola, in capite vnam, in spina claram vnam, in cauda duas, in summo pede posteriore claram vnam, in anteriori pede vnam claram, in thyrsō tres. sunt omnes XXXIII.

HYDRA.

40 HIC primos ortus Crater premit vterioris,
 Vocalis rostro Corui, super Hydrâque lucet:

40 HYDRA, super cuius caudam Coruum sedere dicunt, & in medio Vnam asserunt, est signum in parte australi, caput deflexum habens ad Cancrum, cuius sinuosi corporis medietas est connexa sub Leone, caudam verò extendit ad Centaurum, supra quam sedet Coruus: qui Coruus ideo inter astra collocatus dicitur, eo quod fuerit in tutela Apollinis, a quo missus ad fontem, ut dijs ad libandum aquam deferret: cum vidisset arbores grossos ficus habentes, volans consedit in eis donec matura fierent, & aquam deferre distulit: post paucos autem dies peracto sacrificio, cum ille ficos comedisset, & se dijs peccasse sensisset, denuò ad fontem ut aquam hauriret redijt, & ab Hydra exterritus vas vacuum reportauit, dicens excessisse aquam, quæ fuerat in fonte. cognoscens Apollo sibi Coruum peccasse, prohibuit eum eo tempore aquam bibere, ut Aristoteles dicit in eo libro, qui de bestiis scribitur. Et Isidorus in naturalibus, vel in phisicis memoria tradidit, quod ipse peccati pœnas daret, qui & postea astris illatus est. Crater autem in medio angue positus est: caudam autem anguis Coruus appetit rostro, neque potest iuxta accedere ut bibat. Habet anguis stellas in capite, claras tres, in prima flexura sex, & vna ex eis obscura ad vltimum: in secunda flexura tres, in tertia quatuor, in quarta duas, in quinta vsque ad caudam octo claras. sunt omnes XXVI. Paululum sub prima flexura Crater siue Vrna situs est, inclinatus ad genua Virginis. Habet stellas in labris obscuras duas, per singula latera tres, in fundo duas. sunt omnes X. Coruus autem qui est ad vltimam eius caudam, spectans ad occasum, habet stellas, in capite claram vnam, in ala duas, in cauda tres, in pedibus singulas ab vnguibus. sunt omnes sex. omnes simul sunt XXXXIII.

AETHERIVM venit thalamum super imbribus atrum,
 Et tonitru, crebraque abscondit grandine terras.
 Temperat in Geminis annum, nec crede sereno,
 Nubila nec diuturna putes cum fidere Cancri
 Fons erit ardentis, tamen hoc in littore certum

Flagrantis placide lucens hic temperat annum.
 Cum posuit sedem Nemeæis finibus astrum,
 Virginæque & Libra, semper pendentia tantum
 Nubila continua magis in statione manebunt.
 Nunc quoque nulla fides cœlum cum Scorpion acer
 Stat super: incerta nanque omnia lege feruntur:
 Heu quantis terras tum Iupiter ignibus omnes
 Obruat, aut glomerata cadet quàm densa per astra
 Immitis grando cœlo, quàm sæpe sonabit,
 Cum spatium attigerit tendentis singulæque ignis,
 Non terris imbres, ponto non flamina deerunt,
 Et cœli terret sonitus mortalia corda,
 Cum sedem Aegoceri Cithereius attigit ignis.
 Horridus at gelidos portendit Aquarius ignes,
 Hibernæque cadunt pluuiæ, concretæque grando.
 Piscibus à geminis sub prima recurrerit astra,
 Hesperus, hæc tibi signa feret, cum lucifer ora
 Ingreditur Venus alma polū, sed ubi Hesperus ignes
 Prouocat ætherios, & noctem ducere terris
 Incipit, exoriens ecce hæc Citherea mouebit.
 Vere caueto imbres, & fulmina culmine ab alto,
 Phryxum rutilo pecus irradiauerit astro
 Nubila, commixtusque fragor pluuiælibus vndis,
 Flaminæque assiduo terris tum stantia pulsu.
 E cœlo diri deiecti grandinis ictus,
 Vere magis nitido Tauri cum sidere fulsit.
 Appota Geminis eadem constantia præstat,
 Cum dederit soles, inducit nubila cœlo:
 Nubila cum fuerint, subitos mirabere soles:
 Et modo te vento gelido, modo protinus imber
 Lucens alterna superabit nube serena.
 Sin leuis ingressa est spaciosi sidera Cancri,
 Pacem mundus habet, non nulli corpore soles
 Pestiferi incendunt, non sidera densa solutos
 Astringunt artus: alieno tempore lenis
 Omnia pacato tum sidere temperat aër.
 Ac rapidis idem ne solibus æstuet orbis,
 Efficient magni conspectu signa Leonis.
 Virgine erunt pluuiæ, plerique in nube fragores,
 Concaua quos reddunt incluso nubila vento.
 Detrahit autumnus pluuias, eademque repellit,
 Nubibus assiduis, cœlūque ob frigora prima,
 Extremum autumnus superent glacialia terræ.

Scorpions at raris ne quis caua terra grauetur,
 Horrebit pluuijs. ad diros omnia nimbos,
 Continuósque ruit, cum per sinuosa tenetur
 Cornua Centauri rapida distincta sagitta.
 Aegoceros imbres, & crebro lumine ruptos
 Nubibus elidet sonitus, templóque nitore
 Flagrantis teli mortalia numina vincent.
 Hæceadem fundens prædicit Aquarius imbrem.
 Extremis sæuis maria increbescere ventis,
 Ostendunt Pisces Veneris quos stella notarit.
 Et quoniam certis extat via cognita signis,
 Accipe quid moueat mundo Cyllenius ignis,
 Si modo Phœbei flammæ euaserit axis,
 Matutina ferens solitos per sidera cursus.
 Cum pecudum villis auratum fulserit astrum,
 Ventorumque graues, & diræ grandinis iræ,
 Non intermisso patienti tempore surgent.
 Quin pluuias alias etiam in regione notabis
 Affore non omni: namque est tunc imber in aruis.
 Ast ubi se Taurus sinuatis cornibus effert,
 Grandine significat. Geminis tranquilla sereni
 Et placidum nautis spondet cœlúmque fretúmque,
 Nubila atque imbres, æstus ac frigora miscet.
 Certior ardor erit, quanuis iuuet aura fauoni,
 Cum vasti calida radiabit sede Leonis.
 Templâ sed ætherei simul ac possederit ignis,
 Omnia mixta feret, pluuias meditabitur ingens,
 Undique grando venit, rumpuntur culmina nimbis.
 Centauri attigerit cum iam Cyllenius arcus,
 Aut ubi confurgit Capricornus & ipse biformis,
 Aut subitos cœlo deducet crebrius imbres
 Fulminis, aut iactu magnum perrumpit Olympum.
 Nullo serenato Capricornus nubila cœlo
 Comparat, aut gelidos flatu, cœlique fragores.
 Non alio melius signo prædicere possis.
 Piscibus hæceadem quanuis cognoscere fas sit,
 Quandoquidem exoritur mundo Cyllenius ignis.
 Quid faceret primum modo cum lumine Solis,
 Tempus & occasus moneat quoque discere Phœbi.
 Ver erit hibernis totum exécrabile nimbis,
 Et crebro tonitru iunget florentia rura,
 Spēsque nouæ segetis quatientur grandinis ictu,
 Vretur cœlum, magni, cum regna tonantis

Ingrediens pecudis ingreditur aurea terga,
 Hinc & Agenorei stellantia cornua Tauri,
 Quidve ferant Gemini, rapido quid sidere Cancer,
 Si penitus quæras: Taurum sæuire videbis,
 Grandine nec contra ferri ratione probanda,
 Aut Cancro, aut Geminis: calidus vestigia seruat
 Hic quo dicta Leo sæuisque caloribus ardet.
 Flatus at Geminis miscet tranquilla ferenis,
 Spiciferæque manu tendenti libera nutu
 Dissentit diuæ, sed vt hæc ventura serena
 Nunciat, & ventis cessat mare, cessat & aër.
 Scorpios in pluuias rarus, sed nubibus atris
 Creber agit nimbos: & sæua tonitrua portat,
 Clara Sagittiferi tetigit cum lumina signi.
 AEgocero semper cælo leuis excidit imber.
 Frigidus at rapidis horrebit Aquarius euris,
 Brumalésque dabit pluuias, atque igne perenni
 Cum sonitu quatiet nubes secunda laboris,
 Non frustrans animum cæto me limite ducat.
 Hæc eadem tibi signa dabunt non irrita Pisces.

SOLEM per seipsum constat moueri, non cum mundo verri, sed in zodiaci circuli obliquitate cursum paragrare, paulo superius diximus: qui cum per trecentos sexaginta quinque dies, & quadrantem zodiacum lustrat, & singula tricenis diebus denique horis ac semisse, id est dimidia hora, transcurrat in cremento dimidiarum horarum quarto anno vnum diem complet, quem bisextum nuncupant, qui dies conficitur ex quadrantibus. Nam cum duodecies semis sex horas integras faciant, id est quadrantem, hic quadrans quater ductus vigintiquatuor horas perficit, idem vnum diem cum sua nocte complet, & in quarto bisextum, vt præfati sumus, efficit. Sol interea dum igneus sit, præ nimio motu conuersionis suæ amplius incalcescit. cuius ignem dicunt philosophi aqua nutriri, & e contrario elemento virtutem luminis & caloris accipere, vnde videmus eum sæpius madidum atque rorantem. Tunc autem eclipsin patitur, quod Latine defectio dicitur, quoties Luna XXX, ad eandem lineam qua Sol vebitur, peruenit, eique se obijciens eum obscurat, vnde deficere nobis videtur, cum ei orbis Luna opponitur. Signa enim tempestatum vel serenitatis hoc modo astrologi mundi cognoscenda esse dixerunt. Virgilius nanque ait, si Sol in ortu suo maculosus sit, atque sub nube latens: aut si dimidia pars eius apparuerit, imbres futuros. item Varro ait, Si exoriens concavus videtur, ita vt e medio fulgeat, & radios faciat, partim ad aquilonem, partim ad austrum, tempestatem humidam & ventosam futuram innuit: item, si Sol, inquit, rubeat in occasu, sincerus dies erit: si paleat, tempestatem significat. Nigidius quoque ait, Si pallidus Sol in nigras nubes occidat, aquilonem ventum significat. Hunc etiam Græci Apollinem appellauerunt, à quo se spiritum accipere arbitrantur. ἄπὸ λαῶν enim Græce, Latine perdens dicitur, quod feruore suo omnem succum virentium decoquendo perdat herbarum. Hunc etiam diuinationis deum esse voluerunt, siue quod Sol omnia obscura manifestat in luce, siue quod in suo processu, & occasu eius orbita multimodos significationum monstret effectus. Sol dicitur, aut ex eo quod solus sit, aut quod solito per dies surgat & occidat. Hunc etiam si ne barba pingunt, quia occidendo & nascendo semper est iunior, siue quod nunquam in sua virtute deficiat, vt Luna qua crescit aut minuitur. Huic quoque illam ob causam, quod aut quadripartitis temporum varietatibus anni circulum peragat, id est verni, æstatis, autumnii, & hiemis: aut quod quadripartito limite diei metitur spatium. Vnde & ipsi equis condigna nomina posuerunt, id est Erytraeus, Aethon, Lampros, & Philogeus. Erythraeus Græce ruber dicitur, quod à matutino lumine rubicundus exurgat. Aethon lucidus dicitur, quod tertia hora instante lucidior fulgeat. Lampros vero lucens vel ardens dicitur, quod sit dum ad umbilicum diei contra arcticum conscenderit circulum. Philogeus Græce terram amans dicitur, quod hora nona procliuor vergens occasui pronus incumbat.

LVNA terræ vicinior est quam Sol, siue quam cætera errantia sidera. Vnde & breuiore orbe celerius peragit cursum suum. Nam iter quod Sol trecentis & sexaginta quinque diebus & sex horis peragit, Luna viginti septem diebus & octo horis percurrit. Singula verò signa Sol tricenis diebus & denis horis ac semisse. Luna autem binis diebus, & semis hora, hese vnus, perlabitur. Vnde fit vt quantum spatij in zodiaco Luna percurrit, tantum Sol tredecim diebus expleat. Hanc quidam philosophorum dicunt proprium lumen non habere, globique eius vnā partē esse lucifluam, aliam verò obscuram & paulatim se vertendo diuersas formas efficere. Alij contra aiunt, Lunam globum suum habere, sed ignem à Sole concipere, & quantum percutitur ardescere, & quantum à Sole discedit augeri. Cum vero contrā steterit, feritur ex aduerso & velut speculum, non vim, sed imaginem reddit, vnde & defectum patitur, si inter ipsam & Solem vmbra terra interueniat. Hac enim crescente vniuersa gignentia pubescunt, tenuescēte tenuantur: humor etiam & spiritus omnis augetur. tumescit oceanus. quod diuerso cæli & vagantium stellarum temperatur, atque deteritur & infra fluit, id excipit Luna & Soli tradit. quo & animalia vigescunt, & humus quodammodo animatur genitāli calore, & vt ita dixerim, viua plurimum valent in organibus quam in ortu sunt: languent in occasu. Ortum facit in stella quam Sol præterit, deinde statione matutina cum à quinto loco Solis steterit, in eodem manet signo, donec ab eodem Sole moueatur, quæ contraria est Soli. mane occidit, oritur simul nocte, & vocatur Chironicos. Deinde rursus altero latere, à quinto signo deprehensa postmeridiana, stationem facit, donec ingresso Sole idem signum sub radijs eius delitescens in totum occidat. Aspiciunt inter se stella ex tertio signo quod dicitur Trigonū, & habent maxime confusionem: item à quarto signo, quod Tetragonon & Centrum vocatur, & in alterutrum maxime præstant effectum, item ex contrario, quod est septimum signum & Diametron vocatur, quæ maxime aduersum cætera disident. Vel leuiter aspiciunt, vt sextum quod dicitur Hexagonon. Signa tropica peregrinis nationibus præfunt, & omnino motibus & consilijs subinde variantur, atque permutantur. Bisformia generatione rerum omnium repetitionem significant, & interim dilationem. Solida vehementer & instanter efficiunt, & ad exitum vel prospera vel aduersa perducunt, sicut aspiciuntur à stellis, vel fauentibus, vel repugnantibus. Iam verò quia de eius cursu vel ordine sub breuitate diximus, restat vt quid de ea Gentiles senserint edicamus. Lunam gentiles Dianam germanam Solis quem Apollinem nuncupabant, fuisse dixerunt, & sicut à Sole spiritum, ita se à Luna corpus accipere arbitrabantur: Dicebant enim eam vitæ præsidem, & virginem, eo quod in via nihil pariat. idcirco igitur ambo sagittas habere dicuntur, quod ipsa duo sidera de cælo radios vsque ad terram emittant, ideo facies, quia Luna illuminat, Sol & illuminat & exurit. ideo bigam Luna dicitur habere, siue propter velocitatem. siue pro eo quod nocte & die apparet. ideo vnum equum album & alium nigrum dicitur habere, eo quod hieme & æstate plus luceat quam vere & autumno. Diana autem Luna dicta est, quasi diana, eo quod die ac nocte apparet ipsa, & Luna eo quod luceat, & Triuia eo quod tribus fungatur figuris, de qua Vergilius ait, Tria virginis ora Diana. nam eadem Luna, eadem Diana, eadem Proserpina vocatur, id est cælestis, terrestris, & infernalis. De qua quidam, Denique cum Luna est, sublustri splendet amictu: Cum succincta iacet calamis, Latonia virgo est. Lunam voluerunt etiam apud inferos Proserpinam, seu quod nocte luceat, siue quod humilior currat & terris præsit: vnde bigam bonum habere dicitur, illo videlicet patello quod detrimenta & augmenta non solum terra, sed & lapides vel cerebra animantium, & quod magis incredibile sit, etiam latamina sentiunt, quæ in Luna incrementis eiectā vermiculos parturiunt. Ipsam Dianam ortam nemoribus volunt, simili modo quod arborum ac fruticum succo augmenta inducat. Denique clementis Luna abscissa ligna furfuraceis tinearum terebraminibus fistulascent. Nemoribus quoque adesse dicitur, quod omnis venatio plus nocte quam die dormiat. Endymionem verò pastorem amasse dicitur, duplo scilicet modo: seu quod primus hominum Endymion cursum Luna inueniuit, vnde & triginta annos dormisse dicitur: quia nihil aliud in vita sua, nisi huic reptitioni studuit, sicut Mnaseas in primo libro de Europa scribens tradidit. siue quod Endymionem amasse fertur, quia nocturni toris humor, qui est siderum, quique ipsius Luna animandis herbarum succus insudetur, & pastoralibus profit succisibus. Præterea signa tempestatis vel & serenitatis in ea videri posse antiqui dixerunt. Nigidius ait, si Luna in summo circulo maculas nigras habuerit in primis partibus mensis, imbres futuros significat. Si in medio, tunc cum plena sint in eo cornicula, serenitatem. Caterum si rubet quasi aurum, ventos ostendit. fit enim ventus ex aëris desiccitate, quæ obducti Sol & Luna rubescunt. item si cornua eius tetra fuerint nebula, tempestas futura est. Aratus autem dicit, Si aquilonium cornu Luna est porrectius, aquilonium imminere. Item si cornu australe sit erectius, notum imminere. Quarta autem Luna index futurarū certissima habetur aurarum. Vnde & Vergilius, Si in ortu quarto: nanque is certissimus auctor.

A BRVMA infauoniū CAESARINOBILIA sidera, significat. III. cal. Ianua. matutino Canis occidēs

quo die Attica & finitimis regionibus Aquila vespere occidere traditur. Pridie nonas Ianuarias Casari Delphinus matutino exoritur, & postero exoritur Fidicula, quando Sagitta vesperi occidit. Item quinto idus Ianuarias eiusdem Delphini vespertinus occasus & continui dies hiemis Italia, cum Sol in Aquarium sentitur transire, quod fere XVIII. cal. Febr. euenit. VIII. Febr. Regia stella appellata Tuberoni, in pectore Leonis occidit matutino, & pridie non. Febr. Fidicula vesperi occidit.

A Faunio in aequinoctium Casari significant III. calend. Mart. quatriuuum varie, & VIII. calen. Mart. hirundinis visus, & postero die arcturi exortus vespertinus. Item nonas Mart. Casar. Cancr. exortu id fieri obseruauit. VIII. Idus Mart. aquilonis Piscis exortus, & postero die Orionis exortus, & in Attica Miluus apparere obseruatur. Idibus Martijs Casar ferales sibi notauit Scorpionis occasus. III. calend. Aprilis Italia Miluus ostenditur. XII. cal. Apriles Equus occidit matutino.

Aequinoctium vernum VIII. cal. Aprilis peragi videtur. Ab eo ad Vergiliarum exortum matutinum Casari significant. III. non. April. in Attica Vergilia vespere occulantur. Item post pridie nonas Apriles in Boetia & Chaldaeis Orion & gladius eius incipiunt abscondi. Casari VI. Idus Aprilis significat imbres Libra occasus. XIII. cal. Maias succula occidunt vespere, sidus vehemens, & terra marique turbidum. XVI. cal. Maias, in Attica occidunt vesperi, Casari. XV. cal. Mai. quatriuuum significant, XII. calen. Mai. Assyrijs succula occidunt vesperi, quod vulgo appellatur sidus parilicium, quoniam XI. calen. Maias vrbis Roma natalis habetur, quo fere serenitas redditur. claritatem obseruationis membrorum augmēto, Hyadas appellantibus Gracis, quod nostri à similitudine cognominis vocabulum eis stellis propter succos impositum arbitrantur: imperiti appellauere Succidas. Casari VIII. calen. Maias notantur dies. VII. calen. Mai. Aegypto Hædi exoriuntur. VI. cal. Mai. Boetia & Attica Canis vespere occultat, & Fidicula mane oritur. X. cal. Maias, Assyrijs Orion totus absconditur. Quarto autem cal. Maias Assyrijs Canis.

VI. non Maias Casari Succula matutino exoriuntur, & VIII. Idus Mai. Capella pluuialis. Aegypto autem eodem die Canis vesperi occultat. Sic fere in VI. Idus Mai. qui est Vergiliarum exortus, decurrit sidera.

A Vergiliarum exortu significant Casari post pridie Idus Mai. Arcturi occasum matutinum. III. idus Mai. Fidicula exortus. XII. calen. Iulias Capella vesperi occidit. & in Attica Canis. XI. cal. Iulias Casari Orionis gladius occidere incipit. III. non. Iulias Assyrijs Aquila oritur vesperi. VII. idus Iulias Arcturus matutino occidit Italia. XIII. idus Iulias Delphinus oritur in Aegypto. XI. cal. Iulias eiusdem Orionis gladius Casari occidere incipit. VIII. cal. Iulias, longissimus dies totius anni, & nox breuissima Solstitium conficit.

A Solstitio ad Fidicula occasum. VI. cal. Iulias Casari Orion exoritur. Zona autem eius Assyrijs, XIII. non. Iulias, Aegypto verò eadem die Procyon astuosus matutino oritur, quod sidus apud Romanos non habet nomen, nisi Canicula, quam volumus intelligere minorem Canem, ut in astris pingitur ad æsum maxime pertinenens, sicut paulo post docebimus. III. non. Iulias Chaldaeis corona occidit matutino. Attica Orion totus eadem die exoritur. Pridie idus Iulias, Aegypto Orion desinit exoriri. XV. cal. Augustas, Assyrijs Chiron exoritur. Deinde post triduum fere vbique confusum inter omnes sidus, indicans quod Canis ortus vocatus, Sole partem primam Leonis ingresso cum sit solstitium, quod sidus accendit solem & magnam æstus obtinent causam. XVI. cal. August. Aegypto Aquila occidit matutino, Etesiarumque Prodrumi flatus incipiunt, quod Casar X. cal. August. sentire Italiam existimauit: Aquila Attica matutino occidit. VIII. idus Aug. Arcturus medius occidit.

III. idus Aug. Fidicula occasu suo autumnum inchoat, aut annotat. sed vera ratio id fieri inuenit pridie idus Aug. Equus oritur vesperi, & Casari. Aegypto Delphinus occidit. XI. cal. septembres Assyrijs stella, quæ Anteuindemiator appellatur, exoriri mane incipit, vindemia matutinitatem promittens, cuius argumento erunt agni colore mutati, & Assyrijs quinto cal. Septemb. Sagitta occidit, Etesiaque desinunt. Anteuindemiator Aegypto nonis Septembribus oritur. Attica Arcturus matutino, & Sagitta occidit mane. V. idus Septemb. Casari Capella oritur vesperi: Arcturus verò pridie idus Septemb. imbres vehementissimi significat, terra marique. Ratio eius hac traditur, si Delphino occidente imbres fuerint, non defuturi sunt per Arct. eius signi ortum seruat hirundinum habitus. nanque deprehensa intereunt, XVI. cal. Octo. Aegypto Spica quam tenet Virgo, oritur matutino, Etesiaque desinunt. XI. cal. Octobres. commixtura Piscium occidit, ipsumque Equi sidus VIII. cal. Octob. III. cal. Octobr. Hædi oriuntur. cal. Octobribus Capella matutino exoritur. VI. nonas Octob. Attica Corona exoritur mane. V. nonas Octob. Hentochus occidit matutino. III. non. Octob. Casari Corona exoriri incipit, & pridie non. occidunt, Hædi vesperi. VIII. idus Octob. Casari fulgens in Corona stella exoritur, & tertio idus Vergilia vesperi exoriuntur. XVIII. cal. Nouember. succula vesperi oriuntur. Pridie cal. Nouembr. Casari Arcturus occidit, & Succula exoriuntur

cum

cum Sole. quarto nonas Nouembr. Arcturus occidit vesperi, & idus Nouembr. Attica Vergilia occasu suo hiemem inchoant. Quinto idus Orionis gladius occidere incipit. Deinde III. idus Vergilia occidunt, occasum matutinum Vergiliarum Hestodes. natura huius quoque nominis Hestodius astrologiam tradidit fieri.

IN aequinoctio autumnii consitetur quod Thales XXV. die ab aequinoctio, Anaximander, XXXI. Eutemon XLVIII. nos autem sequentes observationem Caesaris, XLV. die ab aequinoctio dicimus fieri.

ANTE omnia autem duo esse nomina caelestis iniuria meminisse debemus. Vnum quod Tempestates vocamus, in quibus grandines, procella, ceteraque similia intelliguntur, quae cum plenilunio acciderint, vi maiore impelluntur. Haec ab horridis sideribus exeunt (ut saepius diximus) veluti Arcturo, Orione, Hecate. Alia sunt illa quae silente caelo, serenis noctibus fiunt, nullo sentiente, nisi cum facta sunt publica: & magna sunt differentia à prioribus, alijs rubiginem, alijs vredinem, alijs caliginem impellentibus: omnibus vero sterilitatem. De his nunc dicemus, quae ante nos à nullo sunt prodita. Prius causas reddemus eorum quae sunt praeter lunarem, & quae paucis celi locis constant. Nanque Vergilia primatum tenent ad fructus quarum exortu aestas incipit, occasu hiems semestri spacio intra se, & menses vindemiaeque, & omnium maturitatem amplexantur. Est praeterea in caelo qui vocatur Lacteus circulus, etiam visu facilis: huius defluvio velut ex vberibus aliquo satia cuncta lactescunt, duorum siderum observatione: Aquila in septentrionali parte, & in austrina Canicula, cuius mentionem suo loco fecimus. Ipse circulus fertur per Sagittarium & Geminos, solis centrum infra aequinoctialem circulum secans, commissuras eorum obtrimento, hinc Aquila, illinc Canicula ideo effectus viriusque ad omnes frugiferas pertinet terras, quoniam in his tantum locis solis terraque centra congruunt. Igitur horum siderum diebus si purus atque mitis aer genitalem illum lacteumque succum transmiserit in terras, lata adulescunt satia: si luna qua dictum est ratione roscidum frigus asperserit admixta amaritudo, ut in lacte puerperium necat. Modus in terris huius iniuria, quam fecit in quacunque conuexitate comitatus viriusque causa, & ideo non pariter in toto orbe sentitur, ut nec dies. Aquilam diximus in Italia exoriri XIII. calend. Ianuarias: nec patitur ratio natura quicquam in satia ante eum diem spei esse certa. Si vero interlunium incidat, omnes bibernos fructus ladi necesse est. Rudis fuit priscorum vita, atque sine literis, non minus tamen ingeniosam fuisse in illis observationem apparebit, quam nunc esse rationem. Tria nanque tempora fructibus maeuebant, propter quod instituerunt ferias, diesque festos: Rubigalia, Floralia, Vinalia. Rubigalia Numae constituit anno regni sui XI. quae nunc aguntur, ad VII. cal. Maij. quoniam tunc fere segetes rubigo occupat. Hoc tempus Varro determinat, Sole Tauri partem decimam obtinente, sicut tunc ferebat ratio: sed vera causa est, quod post dies XIX. ab Aequinoctio verno, per id quadriduum varia gentium observatione. In quarto calen. Maij Canis occidit, sidus & per se vehemens, & cui praecidere Caniculam necesse sit idem itaque Floralia quarto cal. eiusdem instituerunt, vrbis anno, D. XVI. ex oraculis Sibyllae, ut omnia bene deflorescerent. Hunc diem Varro determinat, Sole Tauri partem quartamdecimam obtinente. Ergo si in hoc quadriduum inciderit plenilunium, fruges & omnia quae floreant ladi necesse erit. Vinalia priora quae ante hos dies sunt, IX. calend. Mart. degustandis vinis instituta, nihil ad fructus attinent, nec quae adhuc diximus, ad vites oleasque, quoniam earum conceptus exortu Vergiliarum incipit, ad sextum Idus Maij, ut docuimus. Aliud hoc quadriduum est, quod neque rore sordere velint: exhorrent enim frigidum sidus Arcturi postridie occidens, & multo minus plenilunium incidere. Quarto nonas lunias iterum Aquila exoritur vesperi, decretorio die florentibus oleis vitibusque, si plenilunium incidat in eum, equidem & solstitium octavo calend. lunias in simili casu dixerim & Canis ortum post dies à solstitio XXIII. sed interlunio accidente, quoniam vapore constat culpa, acinque praecoquantur in callum. Rursus plenilunium nocet ad quartum nonas Iulias, cum Aegypto Canicula exoritur, vel certe XVI. calend. Aug. cum Italia item quarto calend. Aug. cum Aquila occidit usque in X. calend. eiusdem. Extra has causas sunt Vinalia altera quae aguntur XIII. calend. Septemb. & Varro, à Fidicula incipiente occidere mane determinat: quod vult initium autumnii esse & hunc diem festum tempestatibus leniendis esse institutum. Nunc Fidiculam occidere sexto Idus Aug. observatur. Intra haec constat caelestis sterilitas: neque negauerim posse eam permutari arbitrio legentium locorum aëliumque naturas sed à nobis rationem esse demonstratam satis est: reliqua observatione cuiusque constabunt. Alterutrum quidem fore in causa, hoc est plenilunium, aut interlunium, non erit dubium, & in hoc mirabilem admirari benignitatem Naturae succurratiam: primum hanc iniuriam omnibus annis accidere non posse, propter statum siderum cursus, nec nisi paucis noctibus anni: idque quando sit futurum facile nosci, ac ne per omnes menses timeretur, earum quoque lege diuisum aëstate interlunia, praeter quam biduo secura esse hieme plenilunia, nec nisi astius brevissimisque noctibus metui non diebus item valere. Praeterea tam facile intelligi, ut formica vinimum animae interlunio quiescat, plenilunio & etiam noctibus operetur. Autem Param oriente Sirio

ipso die non apparere, donec occidat, ediuerso Virionem prodire ipso Solstitij die. Neutrum verò Luna statum noxium esse, ne noctibus quidem nisi serenis, & omni aura quiescent: quoniam neque in nube, neque in statu cadunt rores: sic quoque non sine remedio. Sarmenta aut palearum acervos, & euulsas herbas, fruticesque per vineas camposque cum timebis, incendio fumus medebitur: hic è paleis & contra nebulas auxiliatur, ubi nebula nocent. Quidam tres caneros viuos cremari iubent in arbusis, vt carbunculi nō non noceant. Alij siluri carnem leuiter vri à vento, vt per totam vineam fumus dispergatur. Varro auctor est, quòd si Fidicula occasu, quod est initium autumnus, vna pica consecratur inter vites, minus nocere tempestates. Archibius ad Antiochum Syria regem scripsit, si fictili nouo obserata obruatur rubeta rana in media segete, non esse noxias tempestates.

VERTICE Sexremos circa quos celi sphaera vuluitur, Polos nuncupauere, è quibus vnus est septentrionalis, qui boreus appellatur, qui nunquam occidit. Alter australis, qui terra obiectus à nobis nunquam videtur. Et austronotus dicitur, quam quidam dicunt esse Tethyn Oceani vxorem, nutricem Iunonis, qua fingitur in Oceano prohiberi occidere. Hac habet stellas, in capite septem non claras, in vtraque aure duas in armo vnam, in pectore claram vnam in pede priori vnam, in femore posteriori duas, in pede extremo posteriori duas, in cauda tres. Sunt omnes XX.

IN GERMANICI ARATO, ET IN EVM COMMENTARIIS OBSERVATIONES

Pag. 101. ARATI PHAENOMENA. Aldus hunc titulum libro fecit, FRAGMENTA ARATI Phaenomenon per Germanicum, in Latinum versum cum commento nuper in Sicilia reperto. Versuum & commentariorum auctorem agnoscit Germanicum, Lactantius, vt posthac dicitur. Iulius Firmicus non Germanicum, sed Iulium Caesarem scriptorem facit, his verbis, lib. II. Astronomicon: Sed nec aliquis pene Latinorum de hac arte Institutionis libros scripsit, nisi paucos versus Iulius Caesar, & ipsos tamen de alieno opore mutauit. M. verò Tullius princeps ac decus Romana eloquentia, ne quid intentatum relinqueret, quod non fuisset diuinum eius ingenium assecutum, versibus Heroicis, etiam ipse de Institutione paucare respondit.

IN his longitudo latitudinisque porrectus. Quidam emendabant, Latitudoque, & Porrectus participium putant. nihil mutandum censui, & Porrectus nomen arbitror, pro porrectione.

CANOPHORA. Vide num legendum sit, Anaphora.

102 VT Homerus. Aldus, Homero, quod cum sequentibus iungit.

IN Mimo qui nuncius inscribitur. Vide num sit legendum, Qui γυναικῶς inscribitur, hoc enim nomine Athenaeo Sophronis Mimi citantur.

DEI igitur aduersus delicta lenem esse, est. Ald. Deo legit, & Delicata. quidam adiecerunt, Proprium est.

AXIS at inmotus. Alij, Axis stat, motus semper vestigia seruat. Exigua mutatione verum attigerimus, docti iudicent.

GEMINVS determinat axem. In alijs codicibus Geminis legitur, nullo sensu. Geminus, inquit, polus, què ita dixere Graij, terminat axem. δὲ πόλο Aratus. Cic. Extrema ora & determinatio mundi.

SIVE Arcti, seu Romani. Alij, Romana cognominis Vrsae plaustrum, vel facies stellarum proxima vero.

103 QVOD fida comites. Ald. habebat.

Quod fidei comites prima incunabula magni

Fuderunt Iouis attonita, cum furti parentis.

DICTAEI exercent. Ald. Dicta exercere domina. quod quidam correxerunt, Dictaei exercerent.

SEPTEM quam Cresia flammis. Ald. Septem qua Cresia flammis. Sensus est, Nulla stella magis micat in calo, quam Helice septem flammis illustris.

HAS inter medias, abrupti fluminis instar. Vitiose alij habent, Luminis. Aratus enim habet, οἱ ποταμοὶ ἀπὸ τοῦ ὕδατος.

104 DVAE sunt Arcti. Ald. Duo sunt arcturi quorum maiorem vocant, &c. & mox, Alterutra quidem horum, quod in nostro codice scribendum fuit, Harum.

PORRO Arctus minor. Eodem errore Aldinus codex, Porro Arcturus minor. Notum est Arcturum Bootem appellari, non quas Latini Septentriones, Vrsas, seu Plaustrum appellant. qua autem sequuntur verba, A Graecis Arctophylax, videntur abundare: aut legendum, A Graecis κωνόρου, quam lectionem verba proxime sequentia confirmant.

AGATHOSTHENES. Hunc eundem auctorem Hyginus, Aglaosthenem, alij Aglosthenem nuncupant. quae eadem varietas & in Graecis legitur. Nam Agasthenes Athenaeo, Aglosthenes Iulio Polluci, Naxicorum scriptor citatur.

INCRETAE oppido Hystoe. Sic etiam Hygini vetusti codices manu exarati habebant, cum in impressis sit, Hestica.

HVNC Pherecydes dicit inter astra collocatum. Aldus habet genere feminino, Hanc collocatam: quod cum manifesto de Dracone, quem maximum supra dixit, intelligatur ferri non potuit.

HAVD procul effigies inde. Aldus corrupte, Efficiens, unde effigiem enim dicit quam Aratus ἔδωλον & versu sequenti, Non illi numen, cum ex Arato constet Nomen legendum esse. τὸ μὲν οὐ τίς ὀπίσσω τὰ ἀμφὸν ἔπειν.

ET ICCIRCO inter astra à Ioue. Videtur legendum, Iupiter, ut sit, Et iccirco inter astra Iupiter hunc laborem memoria dignum fertur honorasse.

SVNT omnes viginti quatuor. Viginti dua hic tantum enumerantur. Si ex Hygino addas, In vtroque latere singulas, XXIII. habebis.

105 **TERGA** nirent stellis. Aldus hunc & consequentem versum Corona affixerat, itaque scripserat.

Terga nirent stellis, à quo se vertice tollit
Succiduis genibus lapsus & miserabile.

Ad quam si dorso. Ald.

Ad quem se dorso pervadet lubricus anguens.

QVI cum medicine arte vteretur. Ab Aldino codice abest particula, Cum possetque abesse, si ita locus interpungeretur, Aesculapius filius Apollinis, qui medicina arte vteretur. Mortuos fertur suscitasse: quamobrem iratus in eum, quod mox sequitur, Iupiter domum eius cum ipso fulminis ictu percussit, Aldus cuderat, Iouis, domum eius cum ipso fulminis ictu percussit. Ita vero saepius in his commentariis Iouis pro Iupiter scriptum reperi, quod non mutassem, ut esset rectus casus, nisi alij plures loci Iupiter habuissent. Mendum fecit fortassis nota adscriptio, qua astrologi Iouem significant: quam imperitus librarius pro ratione orationis explicare non potuerit.

SVNT omnes XVII. Ald. XXVII.

BACVLOQUE minatus. Aldus, Minatur.

106 **SEV** genus Astraei. Aldus hos duos versus ita cudit,
Sive illi astra genus fuerit, quem famaparentem
Tradidit Astrorum, se vero intercipit aeo.

NEC designata subire. Ald. Designata.

DISCORDIA nota. Alia lectio, Discordia nata. Vide Lactant. lib. 5. de Iustitia cap. 5. Vbi hunc locum Germanici citat.

NAVE petebat diuitias, fructusque. Aldina editio habet, Naue petebant diuitias fructusque.

107 **RARIVS** inuasis. Inuasit, scripsit Aldus.

INCREPAT, Opatum soboles. Aldus habet.

Incepito partum soboles oblita priorum.

Degeneres habuit semperque habitura minores.

ARTIBVS indomitis tradent. Tradant, Aldus. & versu sequenti, vbi est, Super montes, habebat ille, Super monitus.

VATIBVS ignota. Aldus legit, Ignotis.

SED postquam diminuti homines à quietate quieuerunt. Vide num sit legendum, ab aquietate: vel, a pietate.

108 **AT** capiti suberunt Gemini. Aldinus codex habet, Ancipitis suberit gemini qua posterior pes. posteriora verba, Quae posterior pes, ut ad Leonem referrem Arati verba fecerunt, itaque cuderem ut nunc habes.

ALTER qui Propus appellatur. Aldinus codex habet, Alter qui tripus, & mox, Qua vocatur propus. Ex Hygino correxi, cuius verba sunt cum geminorum stellas enumerat: In pedibus utrisque singulas, & infra sinistram pedem unam quae ὑποπτοῖς appellatur.

SVNT in hoc signo alia stella quas Graeci ὄνοῖς dicunt. Graecum verbum ὄνοῖς, Aldinus codex non habet.

AD occursum Dodonaei Iouis. Aldus, Ad occasus.

109 **VNA** putatur. Lactant. lib. 1. De falsa religione, Ipsius autem, inquit, Cretici Iouis sacra, quid aliud quam quomodo sit aut subtractus patri, aut nutritus, ostendunt? Capella est Amalthea nympha, quae ubi-ribus suis aluit infantem: de qua Germanicus Caesar in Arateo carmine sic ait, - illa putatur

Nutrix

Nutrix esse Iouis, si vere Iupiter in fons
Vbera Cretæa mulsit fidiſſima capra,
Sidere qua claro gratum teſtatur alumnum.

QVEM Iupiter mirat. Ald. Quem Iouis miratus, de qua emendatione ſupra.

110 QVEM Iupiter Sidonem miſit. Aldus, Quem Iouis.

111 CLARA etiam pernox. Aldus. Pernix.

VT traderetur Ceto. Ald. Cetri, & mox itidem bis, vt inflexionis quartæ nomen ſit.

112 ALVO, Fulget equus. Aldus ſcripſerat, Albo, corrupte. Aratus enim habet, γαστέρι νεῖαίον.

QVIDAM pro eo quod Iupiter. Aldus, Iouis.

INQVE ouem conuertit. Aldus, Inque Iouem conuertit.

113 HINC Aries. Ald. Hunc Aries. itidem de piſcibus, Hunc vltra gemini piſces.

NODVM ſtella premit. Aldinus codex legit,

Nondum ſtella premit piſcis qui reſpicit auras,

Threicia dextram Andromeda cernuntur ad vlnam.

ATQVE ita columbam. Aldus, Atque ita Cobam.

MAXIMAEQVAE. Aldus, Maximæque. itaque citat Gyraldus de Dijs gentium. lib. i.

114 QVAM pater à Ioue vt vitiatam cognouit. Alij, Vt, non habent.

ACCEPTIS à Mercurio talaribus. In alijs libris eſt. Accepta à Mercurio talaria.

ALCYONE, ex qua Herus. Sic & Aldus: legendum autem, ex qua Hyrew, ex Apollodori Bibliotheca.

CONTRA ſpectat autem. Tres hi verſus in alijs codicibus cum ſuperioribus de Lyra coniuncti erant, qui mihi ad Cycnum pertinere viſi ſunt.

HAUD medijs fulgoris. Aldinus codex & Germanicus,

Aut medijs fulgoris erunt penna vtraque lata

EVOLAUERIT in ramum Attica regionis. Sic vterque codex ille. Arbitror autem legendum, Rhamnum, qui pagus eſt Attica regionis, à quo & Nemefis Rhamnusia diſta eſt.

ET cum terrores auget nox atra. Ald. Mox atra, vitioſe: vt & verſu ſequenti, pro Aſpectaueris, Aſpectauerit.

116 QVOD Dicolon. In alijs libris ita quoque ſcriptum eſt. Arbitror autem legendum, Quod Cochlon inueniſet in mari. ait enim Hyginus de hoc eodem Capricorno, Hic etiam dicitur, cum Iupiter Titanas oppugnaret, primus obiciſſe hoſtibus timorem, qui Panicos appellatur, vt ait Eratoſthenes: hac etiam de cauſa eius inferiorem partem piſcis eſſe formationem, quod muricibus, id eſt maritimis conchylijs, hoſtes ſit iaculatus pro lapidum iacſtatione. Vide & Miſcellan. Politiani cap. XXVIII. vbi & hos commentarios Germanici agnoſcit.

QVO tempore Typhon. Alij codices pro hoc nomine per totam hanc fabulam Phryonis nomen habent.

COLVNTQVE Aegyptij, & cum venit, Typhoni. Aldina lectio eſt, Coluntque Aegyptij, & cõuenis Phrythoni neminem deorum aduerſari ſibi met vacuum cognouit dominantibus.

117 EUPHEMES muſarum nutricus. Alij codices Euſchemis. Hyginus Euphemes legit.

AGLAOSTHENES dicit Iouem. Hunc locum Laſtan. lib. i. de falſa Religione. ſub Caſari nomine profert hiſ verbis: Nec hic tantum ſacrificiſſe Iupiter inuenitur: Caſar quoque in Arato reſert Aglaſthenem dicere Iouem cum ex inſula Naxo aduerſus Titanas proficiſceretur, & ſacrificium faceret in litore, aquilam ei in auſpicium aduolaſſe: quam victor bono omine acceptam tutela ſua ſubiugarit. Lilius Gyraldus ſcribit de Dijs gentium lib. VII. hac in Aratum Latina commentaria ſic enim appellat) in Baſſum à quibusdam reſerri.

118 TELA, caput, magniſque humeris. Orationis conſequentia poſtulat, Magnosque humeros.

ARISTHOMACHVS autem dicit Erythrea quendã. Aldinus & Germanicus codex habet, Caucriſam. Ex Hygino Erythrea ſubſtitui.

AD quem Iupiter, Mercurius. Ald. Ad quem Iouis, eodem errore quo ſupra.

QVIDAM autem dicunt Vriõnem Methymnaum. Sic habent codices omnes. Arbitror autem Ariõnem legendum cuius hanc hiftoriam iſdem prope verbis Herodotus lib. i. ſcribit. quod ſi verum eſt, vt verum eſt, poſtea pro Orion Arion, & pro Orione & Orionem, Arione & Arionem legendum eſt.

REX Corinthiorum Pyranthus nomine. Puto legendum Periandrus nomine, vt etiam in tota hac hiftoria. ſic enim habet Herodotus quod autem Periandrus pro Periander veteres dixerint, ex multis Hygini & huius auctoris conſtat.

119 APVD Musaum Bistoniorum regem. In Hygini fabulis, Bysseus dicitur.

ICARIVS. Ald. & Germanicus codex, Icarus. Græci scriptores omnes Icarium appellant. Latini variant. nam & Tibullus hunc eundem Icarum appellat. ait enim lib. III.

- & cunctis Baccho iucundior hospes

Icarus, ut puro testantur sidera cælo,

Erigonæque, Canis que, neget ne longius æt. quod idem apud Ovidium reperitur aliquoties.

MAERA nomine. Alij codices, Neera. Nostra lectio cum Aeliano consentit & cum Hygino.

120 LEPVS sub pedibus Antecanis. Aldus & alij, Anticanis. Cicero $\pi\epsilon\gamma\kappa\acute{\omega}\nu$ Antecanis vertitur.

IN insula Lero. Aldus, Hiero.

PERVIVM nautis ingenio fecit. Alij, Naualis ingenio. Si Nautis non placet, lege Nauali.

121 AVSTER pistris agens. In alijs codicibus est, Agit.

HVIC Ceto. Alij, Cerui, de quo antea etiam dixi.

PROCVL à motis. Alias, Amotis.

MEROPE, Helie. In Hygini fabulis his nominibus nuncupantur. Merope, Helie, Aegle, Lampetie, Phæbe, Aetberia, Dioxippe.

ID quoque monens. Apud Hyginum est, Moriens.

122 ANTE Sagittiferi multum pernicia. Alij nullum pernicia.

THVRIBVLVM. Alij, Thuribulo. & versu sequenti, præcipiti tactu. item versu ab hoc octavo, Ergat emittantque latus.

SACRARIVM. Alij vitiose, Sacrarivus qui & Pharum dicitur.

SI tenuem traxit nubem. Alij codices, Sic tenuem.

123 FIVNT omnes XXXIII. Ex Hygino legendum est, XXIII. quod etiam confirmat numerus qui mox sequitur. aduerendum quoque pro eo quod hic est, in dextro cubito vnam, Hyginum habere, In sinistro. & mox ubi est, in spina duas, Hygini codicem habere, In interscapilio quatuor: ut plenum habeas numerum stellarum viginti quatuor.

CVM vidisset arbores. Alij inutili repetitione habent, Qui cum vidisset arbores.

SVNT omnes sex. Legendum, Septem, ut & Hyginus habet, & summa postulat.

127 HORRIDVS at gelidos. Alij codices, ad gelidos.

CONSPECTV signa Leonis. aldinus codex, Conspecta.

124 CONTINVOSQVEruit. alias, Continuisque.

126 HVNC etiam Græci. apud Fulgentium Mythologiarum lib. I. hac verba & qua tota reliqua pagina continet, reperi: siue illinc huc inter Germanici verba sint adiecta: siue hinc ille in usum suum descripserit. Ex collatione autem ista, ita locum qui mox sequitur corrigendum arbitror. habet autem in hunc modum, Huic quoque illam ob causam &c. sic igitur emenda, Huic quoque quadrigam adscribunt, illam ob causam, &c. aut quod quadripars sit (quadrisido Fulgentius habet) limite diei metiatur spaciū: unde & ipsius, equis &c. alia varietates sunt, quas è libris Fulgentij petas licet.

ERTHRAEVS. AETHON. Alij codices, Actæon, & mox quoque, itemque apud Fulgentium. Vt pro Actæon, Aethon scripserim, fecerunt præter interpretationē vocabuli, versus Ovidiani, II. Metamorp.

Interea volucres, Pyrois. Eous & Aethon,

Solis equi. & Martialis,

Quid cupidum Titana tenes? iam Xanthus & Aethon

Fræna volunt. Nam qui hic Erythraus, Martiali Xanthus: qui Philogeus, Ovidio Eous: qui Lampros. Pyrois nuncupatur.

127 QVO & animalia vigescunt. In Aldino codice est, Rugesunt: in Germanico, Rigesunt.

LVNAM voluerūt. Est & hic locus totus apud eundem Fulgentium lib. II. cuius ope non pauca hic emendata sunt.

DETRIMENTA eius & augmenta. Posterior pars deerat in aldinio codice & in Germanico,

IPSAM Dianam Ortam nemoribus volunt. Aldus, Dictam: apud Fulgentium scribitur. Ortis ipsam etiam Dianam nemoribus, ut neutra lectio probari potuerit, veram monstrare potuerit.

PLVS nocte quam die dormiat. In Fulgentij libro est, Plus nocte pascatur, dieque dormiat.

QVIA nocturni roris humor. Fulgentius habet, Quia nocturni roris humor, quem ἀπὸ γ' οἴα fiderum atque ipsius Luna animandis herbarum succis insudat, pastoralibus proferit successibus.

A BRVM A in fauoniū. Quæ sequuntur ferè omnia apud Plinium reperiuntur lib. XVIII. natur. histo. unde & multa hic corrigenda deprehendi. Nam primum prepositio A, hic deerat

128 ET postero exoritur. Plinius addit, Die.

QUANDO Sagitta. Plinius, Quo Aegypto Sagitta.

ITEM quinto idus Ianuarias. Plin. Ad VI. Idus Ianuarij eisdem Delphini vespertino occasu continui dies hiemant Italia.

XVIII. cal. Febr. Plinius, XVI.

A Fauonio in Aequinoctium. Plinius addit, Vernal.

III. cal. Mart. quadriduum. Plin. XVII. cal. Martij triduum.

ITEM nonas Martij. Plinius, III. nonas Martij.

AQVILONIS Piscis. Plin. Aquilonij.

IDIBVS Martijs. Plin. Caesar & Idus Martias feriales sibi annotauit Scorpionis occasu. XV. verò cal. Aprilis Italia miluum ostendi.

AB eo ad Vergiliarum exortum matutinum Casari significant. Plin. Addit cal. Aprilis.

ITEM post pridie. Plin. Eadem postridie in Boetia. Casari autem & Chaldaei nonis: Aegypto Orion, &c.

XIII. cal. Plin. Habet praterea, Aegypto.

CAESARI XV. Plin. XV. Casari, continuè triduo significat.

SIDVS pariliçium. Ex Plinio legendum est, Paliliçium.

CLARITATEM obseruationis. Longe aliter Plinius, huncque in modum, Claritatem obseruationi dedit, nimborum argumento, hyadas appellantis Græcis has stellas, quod nostri à similitudine cognominis Græci, propter sues impositum arbitantes, imperitia appellauere Suculas.

NOTANTVR dies. Plinius in numero vnitate, Notatur dies.

POST pridie Idus. Plin. Postridie. nec addit, Idus Mai.

ASTRIIS aquila oritur. Plin. insuper habet, Casari & Asyrijs.

VII. Idus Iunias. Plin. VIII. Idus Arcturus matutino occidit, Italia sexto & III. Idus, Delphinus vesperti exoritur. XVII. cal. Iulij gladius Orionis, quod Aegypto post quadriduum XI. cal. eiusdem Orionis, &c.

NSI Canicula, quam. Plin. Nisi caniculam hanc velimus intelligi, hoc est minorem canem: sanè vt in astris pingitur. nam quod sequitur. Est autem magnopere pertinet, corruptum videtur in Plinij codicibus, itaque vt Germanicus habet, corrigendum.

III. non. Iulias Chaldaei, Plin. III. non.

XV. cal. Augustas. Plin. XVI. cal. Asyria Procyon exoritur. Dein postridie serè vbique confesum inter omnes sidus iudicans, quod canis ortum vocamus, Sole partem primam Leonis ingresso. Hoc fit post solstitium XXIII. die.

XVI. cal. August. Plin. XVIII.

INCHOAT, aut annotat. Plin. Inchoat, vt is adnotat: sed vt vera ratio id fieri inuenit, sexto Idus eiusdem.

QVAE Anteuindemiator. Plin. Vindemiator, vt & mox.

AGNI colore mutari. Legendum ex Plinio, Acini.

PER Arctu. Lege, Per Arcturum. Eius signi ortum seruat hirundinis abitus. Plin. habet, Signum orientis eius sideris seruetur hirundinum abitus.

XI. cal. Octob. commissura piscium. Plin. XI. cal. Casari commissura piscium occidens, ipsumque equinoctij sidus, &c.

III. cal. Octob. Plin. III. calend.

V. Nonas Octob. Heniochus. Plin. Asia & Casari V. calend. Heniochus.

III. nonas Octob. Plin. Tertio calen. Casari corona exoriri incipit, & postridie occidunt.

VERGILIAE vesperti exoriuntur. Plin. Vergiliae vesperti. Idibus corona tota. Sexto calen Nouemb.

129 OCCASVM matutinum Vergiliarum Hesiodus. Locus hic deprauatissimus, hunc in modum mihi restituendus ex Plinio videtur, Occasum matutinum Vergiliarum Hesiodus (nam huius quoque nomine extat astrologia) tradidit fieri, cum aequinoctium autumni conficeretur: Thales, XXV. die ab aequinoctio: Anaximander, XXIX. Euctemon, XLVIII. nos autem sequentes, &c.

ANTE Omnia autem duo esse nomina. Est & hic locus apud Plin. eodem lib.

DVO esse nomina, Plin. Duo genera esse.

QVAE cum plenilunio acciderint. Plin. non habet, Plenilunio. sic enim legit, Quae cum acciderint, vbi maior appellatur.

NSI cum facta sunt. Hæc in hunc modum interpungenda sunt ex Plinio, Nisi cum facta sunt. Publica hæc & magna sunt differentia.

ALIIS caliginem impellentibus. Plin. Alijs carbunculum appellantibus.

NANQUE Vergilia primatum tenent ad fructus. Plin. Nanque Vergilia priuatim attinent ad fructus, vt quarum exortu aestas incipiat occasu hiems, semestri spacio intra se menses, vindemiâsque & omnium maturitatem complexa.

129 SOLIS CENTRVM. Plin. Solis centro bis æquinoctialem, &c.

OMNES hibernos fructus. Addit Plinius, Et præcoces.

IX. cal. Mart. Plin. IX. calend. Maij.

OCTAVO cal. Iunias. Plin. VIII. cal. Iulij.

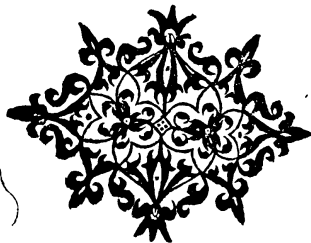
ITEM quarto cal. Augu. Plin. XIII.

BENIGNITATEM Natura succurrit iam: primum. Plin. Natura succurrit: iam primum.

AVEM param. Plin. Parram & mox, Vireonem.

VNA pica. Plin. Vna eicta.

DESCRIBEBAT, AC TYPIS MANDABAT THEODORVS GRAM-
NAEVS COLONIAE AGRIPPINAE M. D. LXIX
CALEND. FEBRVARII.

M. T. CICERONIS ARATVS.
PHAENOMENA.

BIOVE musarum primordia.

*

Ergo ut oculis assidue videmus, sine vlla mutatione aut varietate.

3 Cætera labuntur celeri cælestia motu,
Cum cælóque simul noctésque diésque feruntur.

*

4 Extremúsque adeo duplici de cardine vertex
Dicitur esse Polus.

*

Hunc circum Arcti dua feruntur, nunquam occidentes:

Ex his altera apud Graios Gynofura vocatur,
Altera dicitur esse Helice.

*

Cuius quidem clarissimas stellas totis noctibus cernimus,

Quas nostri Septem soliti vocitare triones.

Paribúsque stellis similiter distinctis, eundem cæli verticem lustrat parua Gynofura.

*

Hac fidunt duce nocturna Phœnices in alto.

Sed prior illa, magis stellis distincta refulget,

Et late prima confestim à nocte videtur.

Hæc verò, parua est, sed nautis vsus in hac est:

Nam cursu interiori breui conuertitur orbe.

Et quo sit earum stellarum admirabilior aspectus.

*

7 Has inter, veluti rapido cum gurgite flumen
Toruus Draco serpit subter superaque reuoluens
Sese, conficiensque sinus è corpore flexos.

Eius cum totius est præclara species, in primis suspicienda est figura capitis atque ardor oculorum.

Huic non vna modo caput ornans stella relucet,

Verum tempora sunt duplici fulgore notata,

E trucidúsque oculis duo feruida lumina flagrant,

Atque vno mentum radianti sidere lucet:

Ostipum caput & teriti ceruice reflexum

Obtutum in cauda maioris figere dicas.

Et reliquum quidem corpus Draconis totis noctibus cernimus.

*

Quod caput hic paulum sese subitóque recondit,

Ortus vbi atque obitus partem miscentur in vnam.

Id autem caput

*

Attingens defessa velut mœrentis imago.

Vertitur

quam quidem Græci

Ερυόραον vocitant, genibus quod nixa feratur.

8 Hic illa eximia posita est fulgore corona.

Atque

Atque hac quidem à tergo

9 * propter, caput Anguitenentis
 Quem claro perhibent *ὀφιοδχον* nomine Graij.
 Huic supera duplices humeros affixa videtur
 Stella micans tali specie, talique nitore.
 Hic pressu duplici palmarum continet Anguem
 Eius & ipse manet religatus corpore toto.
 Nanque virum medium Serpens sub pectora cingit
 Ille tamen nitens grauiter vestigia ponit,
 Atque oculos vrget pedibus pectusque Nepai.

10

Septentriones autem sequitur

Arctophylax vulgo qui dicitur esse Bootes,
 Quod quasi temone adiunctam præ se quatit Arcton.

Huic Booti enim

* Subter præcordia fixa tenetur
 Stella micans radijs, Arcturus nomine claro.

11

Cui subiecta fertur

* Spicum illustre tenens splendenti corpore Virgo.

* Malebant tenui contenti viuere cultu.

* Ferreatum verò proles exorta repente est:
 Ausaque funestum prima est fabricarier enssem,
 Et gustare manu victum domitumque iuuenicum.

* 13 Et natos Geminos inuises sub caput Arcti
 Subiectus mediæ est Cancer: pedibusque tenetur
 Magnus leo tremulam quatiens è corpore flammâ.

* Nauibus assumptis fluitâtia quærere aplustra

14

Auriga

Sub leua geminorum obductus parte feretur,
 Aduersum caput huic Helice truculenta tuetur.
 At Capra læuum humerum clara obtinet.
 Verum hæc est magno atqui illustri prædita signo.
 Contrâ, hædi exiguum iaciunt mortalibus ignem.

15

Cuius sub pedibus

* Corniger est valido connixus corpore Taurus.

*

Eius caput stellis conspersum est frequentibus:

Has Græci stellas *ὡα' δας* vocitare fuerunt.

16

** Minorem autem Septentrionem Cepheus passio palmis à tergo subsequitur,*

Nanque ipsum ad tergum Cynosuræ vertitur arcti.

17

Hunc antecedit

* Obscura specie stellarum Cassiopeia.

18 Hanc autem illustri versatur corpore propter,
 Andromeda, aufugiens aspectum moesta parentis.
 19 Huic Equus ille iubam quatiens fulgore micanti
 Summa contingit caput aluo, stellâque iungens
 Vna tenet duplices communi lumine formas,
 Aeternum ex astris cupiens connectere nodum.

*

20 Ex in contortis Aries cum cornibus hæret.

*

Equibus hinc subter possis cognoscere fultum.
 Iam cœli mediam partem terit, vt prius illæ
 Chelæ, cum pectus quod cernitur Orionis.
 21 Et prope conspicias paruum sub pectore claro
 Andromedæ signum, ΔΕΛΤΩΤΟΝ dicere Graij
 Quod soliti, simili quia forma littera claret.
 Huic spacio ductum simili latus extat vtrunque,
 At non tertia pars lateris, nam non minor illis,
 Sed stellis longe densis præclara relucet.
 Inferior paulo est Aries, & flamen ad austri
 22 Inclinatior. Atque etiam vehementius illi
 Pisces, quorum alter paulo prolabitur ante,
 Et magis horrifonis Aquilonis tangitur alis.
 At quæ horum è caudis duplices velut esse catenæ.
 Dicuntur, sua diuersæ per limina serpunt,
 Atque vna tandem in stella communiter hærent,
 Quem veteres soliti cœlestem dicere Nodum.
 Andromedæ lauo ex humero si quæ fere perges,
 Adpositum poteris supera cognoscere piscem.
 23 E pedibus natum summo Ioue Persea vises,
 Quos humeris retinet defixo corpore Perseus,
 Quâ summa ab regione Aquilonis flamina pulsan.
 Hic dextram ad sedes intendit Cassiopeiæ,
 Diuersosque pedes victos talaribus aptis,
 Puluerulentus vti de terra lapsus repente,
 In cœlum victor magnum sub culmina portat.
 24 At propter leuum genus omni ex parte locatas
 Paruas Vergilias tenui cum luce videbis.
 Hæ septem vulgo perhibentur more vetusto
 Stellæ, cernuntur verò sex vndique paruæ:
 At non interijisse putari conuenit vnam,
 Sed frustra temerè à vulgo ratione sine vlla
 Septem dicier, vt veteres statuere poetæ,
 Acterno cunctas æuo qui nomine dignant:

Alcyone,

Alcyone, Meropéque, Celeno, Taygetéque,
 Electra, Steropéque, simul sanctissima Maia.
 Hæc tenues paruo labentes lumine lucent,
 At magnum nomen signi clarúmque vocatur,
 Propterea quòd ad æstatis primordia claret,
 Et post hiberni præpandens temporis ortus,
 Admonet vt mandent mortales semina terris.
 35 Inde Fides leuiter posita & conuexa videtur,
 Mercurius paruus manibus quam dicitur olim
 Infirmis fabricatus, in alta sede locasse.
 Hæc genus ad læuum Nisi delapsa refedit,
 Atque inter flexum genus & caput Alitis hæsit.
 26 Nanque est Ales auis, lato sub tegmine cœli
 Quæ volat, & serpens geminis fecat aëra pennis.
 Altera pars huic obscura est & luminis expers,
 Altera nec paruis nec claris lucibus ardet,
 Sed mediocre iacit quatiens è corpore lumen.
 Hæc dextram Cephei dextro pede pellere palmam
 Gestit. iam verò clinata est vngula vehemens
 Fortis Equi, propter pennati corporis alam.
 27 Ipse autem labens geminis Equus ille tenetur
 Piscibus. huic ceruix dextramulcetur Aquari.
 *Sirius hæc obitus terrai iussit equinis,
 Quàm gelidum valido de corpore frigus anhelans
 Corpore semifero magno Capricornus in orbe
 Quem cum perpetuo vestiuit lumine Titan,
 Brumali flectens contorquet tempore cursum,
 Hoc caue te ponto studias committere mense:
 Nam non longinquum spatium labere diurnum:
 Non hiberna cito voluetur curriculo nox:
 Humida non sese vestris aurora querelis
 Ocyus ostendet, clari prænuncia solis:
 At validis æquor pulsabit viribus auster:
 Tum fixum tremulo quatietur frigore corpus:
 Sed tamen anni iam labuntur tempore toto,
 Nec cui signorum cedunt, neque flamina vitant,
 Nec metuunt canos minitanti murmure fluctus.
 28 Atque etiam supero naui pelagóque vagato,
 Mense, Sagittipotens solis tum sustinet orbem.
 Nam iam, cum minus exiguo lux tempore præsto est,
 Hoc signum veniens poterunt prænoscere nautæ.
 Iam prope præcipiti ante licebit visere nocti,
 Vt sese ostendens emergat Scorpius alte.

Posteriore trahens flexum vi corporis Arcum.
 Iam superà cernes Arcti caput esse minoris,
 Et magis erectum ad summum versarier orbem.
 Tum sese Orion toto iam corpore condit
 Extrema propè nocte, & Cepheus conditur ante
 Lumborum tenus à palma depulsus ad vndas,
 Hic missore vacans, fulgens iacet yna sagitta,
 Quam propter nitens penna conuoluitur ales,
 Et clinata magis paulo est Aquilonis ad auras.
 29 Ad propter se Aquila ardenti cū corpore portat,
 Igniferum mulgens tremebundis æthera penis,
 Non nimis ingenti cum corpore, sed graue mœstis
 Ostendit nautis pèrturbans æquora signum.
 30 Tum magni curuus Capricorni corpora propter
 Delphinus iacet, haud nimio lustratus nitore,
 Præter quadruplices stellas in fronte locatas,
 Quas interuallum binas determinat vnum:
 Cætera pars latè tenui cum lumine serpit.
 Illæ quæ fulgent luces ex ore corusco,
 Sunt inter partes gelidas aquilone locatæ,
 Atque inter spacium & latè vestigia solis.
 At pars inferior Delphini fusca videtur
 Inter solis iter, simul inter flamina venti,
 Viribus erumpit quæ summi spiritus Austri.
 31 Exinde Orion obliquè corpore nitens,
 Inferiora tenet truculenti corpora Tauri.
 Quem qui suspiciet in cœlum nocte serena,
 Latè dispersum non viderit, abdita verò
 Cætera se speret cognoscere signa potesse.
 32 Nanque pedes subter, rutilo cum lumine claret
 Feruidus ille Canis, stellarum luce refulgens.
 Hunc tegit obscurus subter præcordia vesper.
 Nec toto spirans rabido de corpore flammam,
 Aestiferos validis erumpit flatibus ignes:
 Totus ab ore micans iacitur mortalibus ardor.
 Hic vbi se pariter cum sole in culmina cœli
 Extulit, haud patitur foliorum tegmine frustra
 Suspensos animos arbuta ornata tenere.
 Nam quorum stirpes tellus amplexa prehendit,
 Hæc augens anima vitali flamine mulcet:
 At quorum nequeunt radices findere terras,
 Denudat folijs ramos, & cortice truncos.
 33 Hunc propter, subterq; pedes quos diximus ante,

Oriona,

Oriona, iacet leuipēs Lepus: hic fugit, ictus
 Horrificos metuens rostri tremebundus acuti:
 Nam Canis infesto sequitur vestigia cursu,
 Præcipitantem agitans, oriens iam denique paulum
 Curriculum nunquam defesso corpore sedans.

43 At Canis ad caudam serpens prolabitur Argo,
 Conuersam præ se portans cum lumine puppim:
 Non aliæ aues vt in alto ponere proras

Ante solent, rostro Neptunia prata secantes,
 Sed conuersa retro cœli semper loca portat,
 Sicut cum cœptant tutos constringere portus,
 Obuertunt nauem magno cum pondere nautæ,

Aduersamq; trahunt optata ad littora puppim:
 Sic conuersa vetus super æthera vertitur Argo,
 Atque vsque à prora ad celsum sine lumine malum,
 A malo ad puppim cum lumine clara videtur,
 Inde gubernaculum disperso lumine fulgens,
 Clari posteriora Canis vestigia condit.

35 Exin semotam procul in tutoque locatam
 Andromedam, tamen explorans fera quæfere Pistrix
 Pergit, & vsque sitam validas aquilonis ad auras
 Cærule vestigat, finitain partibus austri.

Hanc Aries tegit, & squammosi corpore Pisces,
 Fluminis illustris tangentem corpore ripas.

36 Nanque etiam Eridanum cernes in parte locatū
 Cœli, funestum magnis eum viribus amnem,
 Quem lachrimis mœstæ Phaetontis sæpe sorores
 Sparserunt, letum mœrenti voce canentes.

Hunc Orionis sub læua cernere planta
 Serpentem poteris: proceraque Vincla videbis

Quæ retinent Pisces, caudarum parte locata,
 Flumine mixta retro ad Pistricis terga reuerti,

Hic vna stella nectuntur, quam iacit ex se
 Pistrix è spina valida cum luce refulgens.

Exinde exiguae tenui cum lumine multæ
 Inter Pistricem fusæ sparsæque videntur

Atque gubernaculum stellæ, quas contegit omneis
 Formidans acrem morsum Lepus. his neque nomen,
 Nec formam veteres certam statuisse videntur.

Nam quæ sideribus claris Natura poliuit,
 Et vario pinxit distinguens lumine formas,

Hæc ille astrorum custos ratione notauit,
 Signaque signauit, cœlestia nomine vero:

Has autem quæ sunt paruo sub culmine fusæ,
Consimili specie stellas parilique nitore,
Non potuit nobis nota clarare figura.
37 Exinde, Australem soliti quem dicere Piscem,
Voluitur inferior Capricorno versus ad austrum,
Pistricem obseruans, procul illis piscibus hærens:
At prope conspicias, ex parte is nominis omnes,
Inter Pistricem, & Piscem quem diximus Austri,
Stellas sub pedibus stratas radiantis Aquari.
Propter Aquarius obscurum dextra rigat amnem,
Exiguo qui stellarum candore nitescit.
E multis tamen his duo latè lumina fulgent.
Vnum sub magni pedibus cernetur Aquari:
Quod superest, gelido delapsum lumine fontis,
Spumiferâ subter caudam Pis tricis adhæsit.
Hæ tenues stellæ perhibentur nomine Aquai.
Hic aliæ volitant paruo cum lumine claræ,
Atque priora pedum subeunt vestigia magni
Arcitenentis, & obscuræ sine nomine condunt.
38 Inde Nepæ cernes propter fulgentis acumen,
Aram, quam flatu permulcet spiritus austri,
Exiguo superum quæ lumina tempore tranat:
Nam procul Arcturo est aduersa parte locata.
Arcturo magnum spacium superâ dedit, orbem
Iuppiter hunc paruum inferiori in parte locauit.
Hæc tamen æterno inuisens loca curriculo Nox,
Signa dedit nautis, cuncti quæ noscere poscent,
Commiserans hominum metuendos vndiq; casus.
Nam cum fulgentem cernes sine nubibus atris
Aram sub media cœli regione locatam,
A summa parte obscura caligine tectam,
Tum validis fugito deuitans viribus austrum.
Quem si prospiciens vitaueris, omnia caute
Armamenta locans, tuto labere per vndas:
Sin grauis inciderit vehementi flamine ventus,
Perfringet celsos defixo robore malos:
Vt res nulla feras possit mulcere procellas,
Ni parte ex aquilonis opacam pellere nubem
Cœperit, & subitis auris diduxerit Ara.
Sin humeros medio in cœlo Centaurus habebit,
Ipseque cærulea contactus nube feretur,
Atque Aram tenui caligans vestiet vmbra,
Ad signorum obitum vis est metuenda fauoni.

39 Ille autem Centaurus in alta sede locatus,
 Qua sese clarum collucens Scorpions infert,
 Hac subter, partem præportans ipse virilem,
 Cedit, equi partes properans coniungere Chelis.
 Hic dextram porgens, quadrupes qua vasta tenetur,
 Quam nemo certo donauit nomine Graiûm,
 Tendit, & illustrem truculentus cedit ad Aram.

40 Hic sese infernis de partibus erigit Hydra,
 Præcipiti lapsu flexo cum corpore serpens.
 Hæc caput atque oculos torquens ad terga Nepai,
 Conuexoque sinu subiens infetna Leonis,
 Centaurum leni contingit lubrica cauda.
 In medióque sinu fulgens Cratera relucet:

Extremum nitens plumato corpore Coruus,
 41 Rostro tundit. Et hic, Geminis est ille sub ipsis
 Ante canem, Graio Procyon qui nomine fertur.
 Hæc sunt quæ visens nocturno tempore signa,
 Legitimo cernes cœlum lustrantia cursu.

42 Nam quæ per bis sex Signorum labier orbes
 Quinque solent stellæ, simili ratione notari
 Non possunt: quia quæ faciunt vestigia cursu,
 Non eodem semper spacio portata teruntur.
 Sic malunt errare vagæ per nubila cœli,
 Atque suos vario motu metirier orbes.

Hæc faciunt magnos longinqui temporis annos.
 Cum redeunt ad idem cœli sub tegmine signum.
 Quorum ego nunc nequeo totos euoluere cursus:
 Verum hæc quæ semper certo voluntur in orbe
 Fixa simul magnos edam * gentibus orbes.

43 Quatuor æterno lustrantes lumine mundum,
 Orbes stelligeri portantes signa feruntur,
 Amplexi terra cœli sub tegmine fulti,
 Equibus annorum volitantia lumina nosces,
 Quæ densis distincta licebit cernere signis:
 Tum multos orbes magno cum lumine latos
 Vincit inter se, & nodis cælestibus aptos:
 Atque pari spacio duo cernes esse duobus.

44 Nam si nocturno cognoscens tempore cœlû,
 Cum neque caligans deterfit sidera nubes,
 Nec pleno stellas superauit lumina Luna,
 Vidisti magnum cadentem serpente Circum,
 Læteus hic nimio fulgens candore notatur.
 Hic non perpetuum detexens conficit orbem,

Sed spacio multum superis præstare duobus
Dicitur, & latè cœli lustrare cauernas.

45 Quorum alter tangēs aquilonis vertitur auras
Ora petens Geminorum: illustratum genus ardens
In sese retines Aurigæ portat vtrunque.
Hunc fura læua Perseus humeroque sinistro
Tangit. ad Audromedam hic dextra de parte tenetur
Imponitque pedes duplices Equus, & simul ales
Ponit Auis caput, & clinato corpore tergum:
Anguitenens humeris connititur: illa recedens
Australum consequitur deuitans corpore Virgo.
At verò totum spacium conuestit & orbis
Magnus Leo, & claro collucens lumine Cancer,
In quo consistens conuertit curriculum Sol
Aestiuus, medio distinguens corpore cursus.
Hic totus medius circo disiungitur ipso:
Pectoribus validis atque aluo possidet orbem.

*

Hunc octo in partes diuisum noscere circum,
Si potes, inuenies supero conuertier orbe
Quinque pari spacio partes treis esse relictas,
Tempore nocturno quas vis inferna frequentet.
Alter ab infernis cancro connectitur austris.
46 Distribuens mediū subter secat hic Capricornū,
Atque pedes gelidum riuum fundentis Aquari,
Cæruleæque feram caudam Pisicis, & illum
Fulgentem Leporē, inde pedes Canis, et simul amplā
Argolicam retinet crebro cum lumine Nauem:
Tergaque Centauri, atque Nepai portat acumen:
Inde Sagittari defixum possidet arcum.
Hunc à clarifonis auris aquilonis ad austrum
Condens postremum tangit rota feruida Solis:
Exinde in superas brumali tempore flexu
Se recipit sedes. huic orbi quinque tributæ
Nocturnæ partes, supera tres luce dicantur.
47 Hosce inter, mediā in partem retinere videtur
Tantus quantus erit collucens Læteus orbis,
In quo autumnali atque iterum sol lumine verno
Exequat spacium lucis cum tempore noctis.
Hunc retinens Aries sublucet corpore totus,
Atque genu flexo Taurus connititur ingens:
Orion claro contingens pectore fertur,
Hydra tenet flexu Crateram, Coruus adhæret,

Et paucae Chelis stellae, simul Anguitenentis
Sunt genua, & summi Iouis ales nuncius instat:
Propter Equus capite & ceruicum lumine tangit.
Hosce æquo spacio deiunctos sustinet axis,
Per medios summo cœli de vertice tranans.

48 Ille autem claro quartus cum lumine Circus,
Partibus extremis extremos continet orbes,
Et simul à medio media de parte secatur,
Atque obliquus in his nitens cum lumine fertur:
Vt nemo cui sancta manu doctissima Pallas
Solertem ipsa dedit fabricæ rationibus artem,
Tam tornare catè contortos possiet Orbes,
Quàm sunt in cœlo diuino lumine flexi,
Terram cingentes, ornantes lumine mundum,
Culmine transuerso retinentes sydera fulta.
Quattuor hi motu cuncti voluntur eodem:
Sed tantum supera terras semper tenet ille
Curriculum, oblique inflexus tribus Orbibus vnus:
Quanto est diuisus Cancer spacio à Capricorno,
Ac subter terras spaciurn par esse necesse est.
Et quantos radios iacimus de lumine nostro,
Queis lunæ conuexum cœli tangimus orbem,
Sex tantæ poterunt sub eum succedere partes,
Bina pari spacio cœlestia signa tenentes.

45 Zodiacum hunc Græci vocitant, nostrîq; Latini
Orbem Signiferum perhibebunt nomine vero:
Nam gerit hic voluens bis sex ardentia signa.
Aestifer est pandens feruentia sidera Cancer:
Hunc subter fulgens cedit vistorua Leonis,
Quem rutilo sequitur collucens corpore Virgo.
Exin proiectæ claro cum lumine Chelæ,
Ipseque consequitur lucens vis magna Nepai.
Inde Sagittipotens dextra flexum tenet arcum,
Post hunc ore ferro Capricornus vadere pergit.
Humidus inde loci collucet Aquarius orbem.
Exin squammiferi serpentes ludere Pisces:
Quies comes est Aries obscuro lumine labens,
Inflexoque genu proiecto corpore Taurus,
Et Gemini clarum iactantes lucibus ignem.
Hæc Sol æterno conuestit lumine lustrans,
Annua conficiens vertentia tempora cursu.

30 Hic quantum terris conuexus pellitur orbis,
Tantundem ille patens superà mortalibus extat.

Sex omni semper cedunt labentia nocte:
 Tot cœlum iussu fugientia signa reuifunt:
 Hoc spacium tranans cæcis nox conficit vmbris,
 Quod supera terras prima de nocte relictum est,
 Signifer ex orbe & signorum ordine fultum.
 51 Quod si Solis aues certos cognoscere cursus,
 Ortus signorum nocturno tempore vifēs:
 Nam semper signum exoriens Titan trahit vnum;
 Sin autem officiens signis mons obstruet altus,
 Aut adiment lucem cæca caligine nubes,
 Certas ipse notas cœli de tegmine fumes,
 Ortus atque obitus omneis cognoscere possis.
 Quæ simul existant cernas, quæ tempore eodem
 Præcipitent obitum nocturno tempore nosces.
 52 Iam simul vt supero se toto lumine Cancer
 Extulit, exemplo cedit delapsa Corona.
 Et loca conuifit cauda tenus infera Piscis.
 Dimidiam retinens stellis distincta Corona
 Partem etiam supera, atque alia de parte repulsa est:
 Quam tamen insequitur Piscis, nec totus ad vmbras
 Tractus, sed supero contactus corpore cedit.
 Atq; humeros vsque à genibus Cancrumq; recondit
 Anguitenens, validis magnum à ceruicibus Anguē.
 Iam vero Arctophylax non æqua parte secatur.
 Nam breuior clara cœli de parte videtur,
 Amplior infernas depulsus possidet vmbras.
 Quattuor hic obiens secum deducere signa
 Signifero solet ex orbi, tum ferius ille,
 Cum supera sese satiauit luce, recedit,
 Post mediam labens claro cum corpore noctem.
 Hæc obscura tenens conueffit sidera tellus:
 At parte ex alia claris cum lucibus errat
 Orion humeris & lato pectore fulgens,
 Et dextra retinens non cassum luminis Ensem.
 53 Sed cum de terris vis est patefacta Leonis,
 Omnia quæ Cancer præclaro detulit ortu,
 Cedunt obscurata, simul vis maior Aeti
 Pellitur: ac flexo confidens corpore Nifus
 Iam supero ferme depulsus lumine, cedit:
 Sed læuum genus atque illustrem linoquit in altum
 Plantam, tum contra exoritur claram caput Hydræ,
 Et Lepus, & Procyon, qui sese feruidus infert
 Ante canem: inde Canis vestigia prima videntur.

54 Non pauca è cœlo depellens signa repente
 Exoritur candens illustria lumina Virgo.
 Cedit clara Fides Cyllenia: mergitur vnda
 Delphinus, simul obtegitur depulsa Sagitta:
 Atque Avis ad summam caudam, primasque recedit
 Pinnas, & magnus pariter delabitur Amnis.
 Hic Equus à capite & longa ceruice latefcit.
 Longius exoritur iam claro corpore Serpens,
 Crateraque tenus luçet mortalibus Hydra.
 Inde pedes Canis ostendit iam posteriores,
 Et post ipse trahit claro cum lumine puppim:
 Insequitur labens per cœli numina Nauis:
 Hæc medium ostendit radiato stipite malum:
 Et iam iam toto processit corpore Virgo.

55 At cum procedunt obscuro corpore Chelæ,
 Existit pariter larga cum luce Bootes,
 Cuius in aduersum est Arcturus corpore fixus,
 Totaque iam superà fulgens prolabitur Argo,
 Hydraq; quod latè cœlo dispersa tenetur,
 Nondum tota latet, non caudam contegit vmbra.
 Iam dextrum genus, & decoratam lumine suram
 Erigit ille vagans vulgato nomine Nifus
 Quem nocte extinctū atq; exortum vidimus vna
 Persæpe, vt paruum tranans geminauerit orbem:
 Hic genus & suram cum Chelis erigit alte:
 Ipse autem præcep̃ obscura nocte tenetur
 Dum Nepa & Arcitenens inuisant lumina cœli.
 Nam secum medium pandet Nepa, tollere verò
 In cœlum totum exoriens conabitur Arcus.
 Hic tribus elatus cum signis corpore toto
 Lucet: at exoritur media de parte Corona,
 Caudaque Centauri extremo candore refulget.
 Hic se iam totum cæcas Equus abdit in vmbas,
 Quem rutila fulgens pluma præteruolat Ales:
 Occidit Andromedæ clarum caput, & fera Pistrix
 Labitur horribiles epulas funesta requirens.
 Hanc contra Cepheus non cessat tendere palmas.
 Illa vsque ad spinam mergens se cæcula condit:
 At Cepheus caput atq; humeros palmâsq; reclinat.
 56 Cum verò vis est vehemens exorta Nepai,
 Latè fusa volat per terras fama vagatur,
 Vt quondam Orion manibus violasse Dianam
 Dicitur excelsis errans in collibus amens,

Quos tenet, Aegæo defixa in gurgite Echincis,
 Brachia cui viridi conuestit tegmine vitis.
 Ille feras vecors amenti corde necabat,
 O Enopionis auens epulas cœnare nitentes:
 At verò pedibus subitò perculsa Dianæ
 Insula discessit, disiectaque saxa reuellens
 Perculit, & cœcas lustrauit luce lacunas:
 Equibus ingenti existit cum corpore præ se
 Scorprios infestus præportans flebile acumen.
 Hic valido cupidè venantem perculit ictu,
 Mortiferum in venas figens per vulnera virus:
 Ille graui moriens constrauit corpore terram.
 Quare cùm magnis sese Nepa lucibus effert,
 Orion fugiens commendat corpora terris.
 Tum verò fugit Andromeda, & Neptunia Pistris
 Tota latet, cedit conuerso corpore Cepheus,
 Extremas medio contingens corpore terras,
 Hic caput & superas potis est demergere partes,
 Infra lumborum nunquam conuestit vmbra:
 Nam retinent Arcti lustrantes lumine furas.
 Labitur illa simul gnatam lachrymosa requirens
 Cassiopeia, neque ex cœlo depulsa decorè
 Fertur: nam versò contingens vertice primùm
 Terras, post humeros euersa sede refertur.
 Hanc illi tribuunt poenam Nereides almæ
 Cum quibus, vt perhibent, ausa est cõtendere forma.
 Hæc obit inclinata: at pars exorta Coronæ est
 Altera, cum caudâq; omnis iam panditur Hydra.
 At caput & totum sese Centaurus opacis
 Eripit è tenebris, linquens vestigia parua
 Antepedum contacta: simul cum lumina pandit
 Ipse feram dextra retinet. Prolabitur inde
 Anguitenès capite & manibus: profert simul Anguis
 Iam caput & summum flexo de corpore lumen.
 Hic ille exoritur conuerso corpore Nisus,
 Aluum, crura, humeros, simul & præcordia lustrans,
 Et dextra radios lætò cum lumine iactans.
 57 Inde Sagittipotens superas cum visere luces
 Instat, emergit Nisi caput: & simul effert
 Sese clara Fides, & pròmit corpore Cepheus.
 Feruidus ille Canis toto cum corpore cedit,
 Abditur Orion, obit & Lepus abditus vmbra.
 Inferiora cadunt Aurigæ lumina lapsu.

58 Inde obiens Capricornus ab alto, lumine pellit
Aurigam, instantemq; Caprā, paruos simul Hædos,
Et magnam antiquo depellit nomine Nauem,
Crus dextrumq; pedem linquens, obit infra Perseus
In loca, tum cedens à puppi linquitur Argo.
Obruitur Procyon, emergunt Alites vnā,
Et volucris terris existit clara Sagitta.

73

PROGNOSTICA.

Vt cum

Luna means Hyperionis officit orbi,
Stinguuntur radij cæca caligine tecti.

76 Ast autem tenui quæ candent lumine Phantæ

77 Atque etiam ventos præmonstrat sæpe futuros
Inflatum mare, cum subito penitusque tumescit,
Saxaque cana salis niueo spumata liquore,
Tristificas certant Neptuno reddere voces:
Aut densus stridor cum celso è vertice montis
Ortus adaugefcit scopulorum sæpe repulso.

78 Cana fulix itidem fugiens è gurgite ponti,
Nunciat horribiles clamans instare procellas,
Haud modicos tremulo fundens è gutture cantus.

81 Vos quoque signa videtis aquai dulcis alumna
Cum clamore paratis inanes fundere voces,
Absurdoque sono fontes & stagna cietis.

Quis est qui ranunculos hoc videre suspicari possit?

Sæpe etiam per triste canit de pectore carmen,
Et matutinis acredula vocibus instat,
Vocibus instat, & assiduas iacit ore querelas,
Cum primùm gelidos rores aurora remittit.
Fuscæque nonnunquam cursans per littora cornix,
Demersit caput, & fluctum ceruice recepit.

82 Mollipedesque boues spectantes lumina cœli
Naribus humiferum duxere ex aëre succum.

91 Iam verò semper viridis semperque grauata,
Lentiscus triplici solita grandescere foetu,
Ter fruges fundens, tria tempora monstrat arandi.

*Ne hoc quidem quæro, cur hac arbor vna ter floreat, aut cur arandi maturitatem ad signum floris ac
commodet.*

CAETERA DESIDERANTVR.

F. 136 AB IOVE. Cic. 11. de legibus, Ordire igitur: nam hunc tibi totū dicamus diem: Ab Ioue musarū primordia, sicut in Arati carmine orsi sumus. Haud scio, ad hūcne locum referri debeant versus quos Priscianus lib. 10. citat his verbis: Cicero tamen in arato stinguens participio vsus est, quod à verbo Stinguo nascitur.

Quem neque tempestas perimet, neque longa vetustas
Interimet Stinguens praeclara insignia cæli.

NU. 3 CAETERA. Ex 11. lib. de Natura deorum hac & qua ad numerū 20 sequuntur, pauci exceptis, sumpta sunt. sic enim illic scribitur, atque hoc loco me intuens, Vtar, inquit, carminibus Arati, eisque à te admodum adolescentulo conuersa, ita me delectant, quia Latina sunt, vt multa ex ijs memoria teneam. Ergo vt oculis assidue videmus, sine ulla mutatione, aut varietate. Cætera labuntur, &c.

6 QVAS NOSTRI. Citatur & hic locus, Ciceronis Acad. 11. qui & Lucullus dicitur, his verbis, Ego vero ipse & magnus quidem sum opinator: non enim sum sapiens, & meas cogitationes sic dirigo: non ad illam paruulam Cynosuram.

Qua fidunt duce nocturna Phœnices in alto, vt ait Aratus, eoque directius gubernant, quod eam teneant,

Qua cursu interiore breui conuertitur orbe: sed ad Helicen & clarissimos Septentriones, id est, rationes has latiore specie, non ad tenue elimitas.

TORVVS. Est & hic locus apud Priscianum lib. 14. Quædam etiam (de Præpositionibus loquitur) syncopam passa sunt, vt Supra pro supera, & Infra pro infera, & Extra pro extera. Nam antiqui trisyllabæ ea proferebant, vt Cicero in Arato,

Torvus Draco serpit, subter superaque retorquens

Sese. Idem Priscianus eodem extremo libro, Et super tamen & Supra à supera, illud per apocopam, hoc per syncopam, facta sunt: sic enim antiqui frequenter protulerunt, & maxime Cicero in poematibus suis, vt in arato,

Torvus Draso serpit subter superaque retorquens

Sese. Idem in eodem,

Huic supera duplices humeros adfixa videtur

Stella micans tali specie, talique nitore.

Ceterum, quod Priscianus legit, Serpit, & Superaque retorquens, alij scribunt, Repit, &, Supraque reuoluens illud, quod nesciunt, si liquecere, in Tornus: hoc, quod Supera insolens esset. Nam extremum, Reuoluens, scribitur. 11. de Natura deorum.

QVOD CAPVT. Alias, Hoc caput. Huius quoque loci, Hyginus lib. 4. meminit, sed paululum alijs verbis, vbi prolatus Græcis Arati versibus, Item, inquit, Cicero dicit,

Quod caput hic paulum sese subitoque recondit,

Ortus vbi atque obitus parte admiscuntur in vna.

7 ENGONAZIN. Alias,

Εγγοναζιν dicunt genibus quia nixa feratur.

F. 137 9 HVIC SVPERA. Versus qui duo sequuntur, restituti sunt ex Prisciani lib. 14. ijs verbis, qua nu. 6. recitavi. Paulo post alij codices habent,

Atque eo ipse manet religatus corpore toto:

Nanque virum medium serpens sub pectore cingit.

11 SPICVM. Seruius in Georg. lib. 1. Dicimus autem hic spicus, & hoc spicum, Cic. in Arato, Spicum illustre gerens insigni corpore Virgo. sed in mas. genere habet vtrunque numerum: in neutro, singularem tantum.

MALEBANT. Lactan. lib. 5. Diuinarum institutionum, de iustitia loquens, primū seculis & posterioribus.

Malebant tenui contenti viuere cultu, vt Cicero in suo ait arato, quod est propriū nostra religionis.

Ne signare quidem, aut partiri limite campum

Fas erat, in medium quarebat. qui posteriores versus de arateis esse non videntur.

FERREA. Cicero extremo secundo de Natura deorum. Quid de bubus, inquit Balbus, loquar? sequitur mox, Quibus cum terra subigerentur sensione glebarum ab illo aureo genere, vt poeta loquuntur, vis nulla vnquam afferebatur.

Ferrea tum verò proles, &c. sequitur, Tanta putabatur utilitas percipi ex bubus, vt eorum visceribus resciri

vesci scelus haberetur.

13 SVBIECTVS. Alij codices Subiectus medio: Alij, Media.

NAVIBVS. Versus hic apud Priscianum est lib. 7. Et aplustra enim, inquit, & aplustria antiqui protulisse inueniuntur. Cic. in Arato,

Nauibus assumptis fluitantia querere aplustra. Caesar in Arato.

Fulgent Argoa stellis aplustria puppis.

18 ANDROMEDA. Alias, Andromede fugiens, eodem sensu.

20 E QVIBVS HINC. Hinc inchoant qua feruntur Arati Ciceronis fragmenta, ab Aldo seorsim cusa. Hoc autem initium ita quidam sua auctoritate immutarunt,

Paulum hanc subter: verum in hac mutilatione quid Cic. scripserit, haud facile est conijcere. Idem mox legunt, Vt prius alta Chela, tum pectus.

22 ATQVAE HORVM E. Aldus legit,

Atque horum & caudis duplices esse castrena

Dices aut diuersa per lumina serpunt.

ANDROMEDAE. Ex Aldina lectionis vestigijs hos quatuor versus corrigere conatus sum: habet autem hunc in modum:

Andromeda lauo ex humero si qua exere perges

Ad positum poteris supra cognoscere piscem.

E pedibus vatam summo Ioue Perseus,

Quos humeros retinet de fixo corpore Perseus.

Quasere pro querere veteres dixisse, notat Festus.

24 AT PROPTER. Hunc locum & alios aliquot Priscianus citat lib. 6. Cicero tamen, inquit, in Arato hoc genus pro Genu protulit.

Tertia sub caudam ac genus ipsum lumina pandit. In eodem,

Ac propter lauum genus omni ex parte locatas

Paruas Vergilias tenui cum luce videbis. In eodem,

Hac genus ad lauum nixi de lapsa refedit,

Atque inter flexum genus & caput alitis haesit.

Primum versum vbi collocem, nondum reperi. Postremi duo, mox sequuntur Num. 25.

26 NANQVE EST ALES. Lib. 11. de Natura deorum, Inde est ales.

27 IPSE AVTEM. Versus hi quatuor mire deprauati sunt. Vt autem cuique coniectandi locus relinquantur, adscribam vt Aldus cudit:

Ipsae autem labens multis equus ille tenetur,

Piscibus, huic ceruix dextra mulcet aquarum

Serius hac obitus terrae insit equinus,

Quam gelidum valido de corpore frigus anhelans.

Quidam terrium carmen reiecit, itaque, Tum gelidum, legit versu sequenti.

Pro multis, legendum putauit, Geminis, aut etiam, Binis. habet enim Aratus, δὴ ἰχθύες. Reliqua auctorioribus relinquo expendenda.

CORPORE. Pro Magno, Aldus, Nam. Priscianus, lib. 6. Capricornus, inquit, secunda inuenitur declinationis. Cicero in Arato,

Corpore semifero magno Capricornus in orbe. Idem in eodem,

Tum magni curuus Capricorni corpore propter

Delphinus iacet, haud nimio lustratus nitore. quanquam pro Curuus, ibi coruus legatur. & mox apud eundem, Curuus. qui duo loci me admonuerunt vt Currrens, qui in his versibus, num. 30. scribebatur, in Curuus commutarem.

28 VT SESE. Alij libri, Vt sese emergens ostendat.

HIC MISSORE. Hanc lectionem elicui e scriptura antiqua quam Aldus expressit:

Hic miso reuocans fulgens iacet vna sagitta.

Misore enim & vacans legendum censui, quod Arateis his respondet, οὐτὸς ἄτερ τόξου.

HVNC TEGIT. Aldus legit,

Hunc tegit obscuris subter praecordia vesper.

Ver toto spirans, &c. Vt pro Ver, Nec legerem, admonuit me vir doctissimus, cuius iudicio mihi standum esse reor.

34 AT CANIS. Locus hic apud Hyginum lib. Fabularum, fab. 14. profertur his verbis, Hac est, nanus Argo, quam

quam Minerva in fiderale m circulum retulit, ob hoc quod ab se eſet adificata: ac primum in pelagus de-
ducta eſt hac nauis, in aſtris apparens à gubernaculo ad velum. Cuius ſpeciem ac formam Cic. in Pha-
nomenis exponit his verſibus:

At canis ad caudam ſerpens pralabitur Argo,
Conuerſam pra ſe portans cum lumine puppim.
Non alie naues vt in alto ponere proras
Ante ſolent, roſtris Neptunia prata ſecantes:
Sicut cum cæptant tutos contingere portus,
Obuertunt nauem magno cum pondere naua,
Aduerſamque trahunt optata ad liſtora puppim:
Sic conuerſa vetus ſuper aſtera labitur Argo.
Inde gubernaculum tendens à puppe volante
Clari poſteriora canis veſtigiat angit.

CONVERſAM. Aldus Conuexam, & mox, In alto pondere: item, Sed connexa.

ATQVE VSQVE. Aldus & alij ad cælum, Ad Cælum malimus, vt Num. 38. Perfringet celſos
deſixo robore malos.

36 HIC VNA. Aldus,

Hanc vna ſtella neſtuntur quam iacet ex ſe
Piſtriciſ ſpina valida cum luce refulgens.

37 EXINDE. Verſus hic quibuſdam improbatuſ eſt, quod vetuſ ſcriptura deprauata eſet. ſic enim
Aldus,

Exinde aſtralem ſoliti conuincere piſcem
Voluitur inferior capricorno verſus ad aſtrum.

Vt correxi, apte redditur quod ait Aratuſ, νότον ἔκ κινλίσκοισι.

STELLAS. Alij pro Stratas, Sparſas.

HAE TENUES. Aldus corrupte,

Etenus ſtella perhibentur nomine Aquarij. quidam corrigunt, Aſt omnes.

39 CEDIT EQVI. Hoſ verſus ita Alduſ ſcribit,

Cedite qui partiſ properat coniungere cheliſ.

Hic dextram pergens quadrupes qua vaſta tenentur.

40 HAEQ. ~~Quod Cic. ait, Ad terga Nepai, Aratuſ, ἡ πό μείζον καπλίνοϊ, Nepa ergo an-
tiam Scorpiuſ dicitur, aut hallucinatuſ eſt Cicero, qui Tergora cancri, dicere debuerit.~~

EXTREMVM. Aldus, Extrema. Alij, Extremo, Extremum ſinum intelligo, quem roſtro Coruſ
tundat. ſin mauis Extremam, Hydram accipies.

42 QVORVM EGO. Aldus, Quare ego. & mox, Fixa ſimul magno ſedem gentibuſ orbeſ. quidam
legunt, Magnos ſimileſ vertentibuſ orbeſ.

44 CVM NEQVE caligans deterſit, Aldus, Detergit, & verſu qui ſequitur, Superareſ: & inda-
quarto, Super eſt preſtare duobuſ.

45 HVNC ſura leua. Aldus legit,

Hunc ſupera leua. Grace eſt, λαμ' ἡ κνήμη,

AT VERO. Verſus hic reiectuſ eſt à quibuſdam, qui & ſequentem ſic inchoant,

Inde leo.

ALTER ab inferniſ. Aldus cudit,

Alter ab inferniſ aſtri conuertitur auris.

46 DISTRIBVENS. Quidam corrigiſ,

Aſt alter, quod vt longiuſ à veteri ſcriptura remotum, non valde placet.

53 CEDVNT obſcurata ſimul viſ. Pro Aëti, Alduſ vitioſe, Aquarij,

56 QVOS TENET. Pro Echineuſ, Alduſ Echinuſ, quod alij vt adulterinuſ reiſcienteſ, nihil ſubſti-
tuerunt.

ANTEPEDVM. Verſus hic reiectuſ eſt à quibuſdam. Alduſ autem male diſtinctum habet:

Ante pedum conſecta ſimul cum lumine pandit.

Vno verbo audaciuſculè Ciceroneſ dixiſſe putem Antepedeſ, quos Artuſ ποτόεις πόδας & alij
ποπόδας vno item verbo.

57 INDE Sagittipotens. Alduſ vitioſe, Conuſſere luceſ Inſtitit & mergit. & mox,

Abditur Orion, obijt ſimul abdituſ ymbra eſt,

Inferiora

Inferiora cadunt auriga lumina lapsim.

73 VT CVM Luna means. Ex Prisciani lib. 10. Idem (Cicero) inquit, passium eius verbi in Prognosticis protulit, Vt cum Luna means &c.

76 AST AVT E M. Idem Priscianus extremo 16. libro, Hoc quoque non est pratermittendum, quod coniunctiones sibi preposita inveniuntur, tam eiusdem potestatis cum sint, quam alterius: vt Cicero in Prognosticis.

AST autem tenui quacandent lumine phatna. Idem repetit libro 18. vbi de Constructione disseris.

77 ATQVE etiam ventos. Versus hi & qui sequuntur, ex libro 1. de Diuinatione desumpti sunt omnes.

TTPIS MANDABAT THEODORVS GRAMINAEVS COLONIAE
AGRIPPINAE. M. D. LXIX. CALEND. MARTII.

C. IUL. HYGINI POETICON ASTRONOMICON, DE MVNDI ET SPHAERAE AC VTRIUSQUE partium declaratione.

HYGINVS M. FABIO PLVRIMAM SALVTEM.

TSI te studio grammaticae artis inductum, non solum versuum moderatione, quam pauci peruiderunt, sed historiarum quoque varietate, qua scientia rerum perspicitur, praestare video, qua facilius etiam scriptis tuis perspicere potest, desiderans potius scientem quam liberalem iudicem: tamen quo magis, exercitatus, & nonnullis etiam sapius in his rebus occupatus esse videar, & ne nihil in adolescentia laborasse diceret, & imperitorum iudicio, desidia subire crimen, hoc velut rudimento scientiae nixus, scripsi ad te, non ut imperito monstrans, sed ut scientissimum commonens:

¹ Sphaera figuratorem, circulorumque qui in ea sunt notationem, & quae ratio fuerit ut non aequis partibus diuiderentur.

² Prater ea terra marisque definitionem: & quae partes eius non habitantur, ut multis iustisque de causis hominibus carere videantur, ordine exposuimus.

³ Rursusque redeunt ad sphaeram, duo & quadraginta signa nominatim pernumerauimus.

⁴ Exinde vniuscuiusque signi historias causasque ad sidera perlationis ostendimus.

⁵ Eodem loco nobis utile visum est, persequi eorum corporum deformationes, & in his numerum stellarum.

⁶ Nec pratermissimus ostendere ad septem circulorum notationem, quae corpora aut partes corporum peruenirent, & quemadmodum ab his diuiderentur.

⁷ Diximus etiam in aetherei circuli definitione, quare non idem hyemalis vocaretur: & quid eos fecerit, qui ita senserint: & quid in ea parte sphaerae solus efficiat cursus.

⁸ Prater ea, quare circulos in octo partes diuideremus, ordine exposuimus.

⁹ Scripsimus etiam quo loco circulus aequinoctialis foret constitutus, & quid efficere ad eum perueniret sol.

¹⁰ In eiusdem circuli demonstratione ostendimus, quare Aries inter sidera celerissimus diceretur.

¹¹ Pauca prater ea de hyemali circulo diximus.

¹² Exinde zodiacum circulum definiuimus, & eius effectus: & quare potius duodecim signa quam undecim numerarentur, quid etiam nobis de reliquis circulis videretur.

¹³ His propositis rebus, ad id loci venimus, ut exponeremus, utrum mundus ipse cum stellis suis verteretur, an mundo stante, vagae stellae ferrentur: & quid de eo nobis & compluribus videretur, & quae ratione ipse mundus verteretur.

¹⁴ Prater ea quare nonnulla signa celerius exorta, serius occiderent: nonnulla etiam ceteris tardius exorta, citius ad occasum peruenirent: quare etiam quae signa pariter oriantur, non simul occidant.

¹⁵ Eodem loco diximus, quare non essent in sphaera superiora interioribus hemicycli aequalia: & quot modis stellas videre non possimus.

¹⁶ Prater ea scripsimus in duodecim signorum ortu, quae de reliquis corpora exoriri, & quae eodem tempore occidere viderentur.

¹⁷ Deinde ordine perscripsimus, sol utrum cum mundo fixus verteretur, an ipse per se moueretur: & cum ipse per se moueatur, & contra duodecim signorum ortus eat, quare videatur cum mundo exoriri & occidere.

¹⁸ Deinde protinus de Luna cursu pauca proposuimus: & utrum suo, an alieno lumine vteretur. Eclipsis Solis & Luna quomodo fieret: quare Luna per eundem circulum iter faciens, celerius sole currere videatur: & quid fecerit eos, qui ita senserint.

¹⁹ Quinque stellae quantum habeant intervallum: & utrum quinque sint an septem: & utrum quinque certe errent, an omnes, & quinque quomodo currant.

20 Diximus

20 Diximus etiam qua ratione priores astrologi non eodem tempore signa & reliquas stellas reuerti dixerint: & quare metam diligentissime obseruasse videantur, & quid reliquos fefellerit in eadem causa. In his igitur tam multis & varijs rebus, non erit mirum aut pertimescendum, quod tantum numerum versuum scripserimus: neque enim magnitudinem voluminis, sed rerum multitudinem peritros conuenit spectare. Quod si longior in sermone visus fuero, non mea facunditate, sed rei necessitate factum existimato: nec si breuius aliquid dixerem, minus idem valere confidito, quam si pluribus esset audiendum verbis. Etenim praeor nostram scriptionem sphaera, qua fuerunt ab Arato obscurius dicta, persecuti planius ostendimus: ut penitus id quod cepimus, exquisisse videremur. Quod si vel optimis vsus auctoribus effeci, ut neque breuius neque verius diceret quispiam, non immerito fuerim laudari dignus a vobis, qua vel amplissima laus hominibus est, doctis: si minus, non deprecamur in hac confectione nostram scientiam ponderari. Ideoque maioribus etiam viri laboribus cogitamus, in quibus & ipsi exerceamur, & in quibus volumus nos probare quid posimus. etenim necessarias nostris hominibus scientissimis maximas res scripsimus: non leuibus occupati rebus, populi captamus existimationem. Sed ne diutius de eo quod negligimus loquamur, ad propositum veniemus, & initium rerum demonstrabimus.

MUNDVS appellatur is, qui constat ex sole, & luna, & terra, & omnibus stellis.

SPHAERA est species quadam in rotundo conformata, omnibus ex partibus aequalis apparens, unde reliqui circuli finiuntur. Huius autem sphaerae neque exitus, neque initium potest definiri, ideo quod in rotundo omnes tractus & initia & exitus significari possunt.

CENTRVM est, cuius ab initio circūductio sphaera terminatur, ac terra positio constituta declaratur.

DIMENSIO, quae totius ostenditur sphaera, est cum ex vtrisque partibus eius ad extremam circūductionem recte ut virgula perducuntur: quae dimensio à compluribus Axis est appellata. Huius autem cacumina, quibus maxime sphaera nititur, Poli appellantur: quorum alter ad aquilonem spectans, Boreus alter oppositus austro, Notius est dictus.

SIGNIFICATIONES quadam in circūductione sphaerae circuli appellantur. E quibus Paralleli dicuntur, qui ad eundem polum constituti finiuntur. Maximi autem sunt, qui eodem centro quo sphaera, continentur. Horizon appellatur is, qui terminat ea quae perspicui aut non videri possunt: hic autem incerta ratione definitur: quod modo polo subiectus, & circulis his qui Paralleli dicuntur: modo duobus extremis & aequalibus nixus: modo alijs partibus adiectus terra, peruidetur ita, ut cumq; fuerit sphaera collocata,

POLVS is qui Boreus appellatur, peruideri potest semper: Notius autem ratione dissimili, semper est à conspectu remotus. Naturalis autem mundi statio, quomodo dicitur. Est ea in Boreo polo finita, ut omnia à dextris partibus exoriri, in sinistris occidere videantur. Exortus enim est, subita quadam species obiecta nostro conspectui: Occasus autem pari de causa, ut erepra ab oculis visa.

IN finitione mundi, videntur sphaerae Paralleli quinque, in quibus tota ratio sphaera consistit, praeter eum qui Zodiacus appellatur: qui quod non ut ceteri circuli, certa dimensione finitur, & inclinatio alijs videtur, λόγος à Gracis est dictus. Quinque autem quos supra diximus, sic in sphaera meriuntur, initio sumpto à polo qui Boreus appellatur, ad eum qui Notius & Antarticus vocatur. In triginta partes unumquodque hemisphaerium diuiditur, ita ut dimensio significari videatur in tota sphaera per sexaginta partes factas. Deinde ab eodem principio Boreo sex partibus ex vtraque finitione sumptis, circulus ducitur, cuius centrum ipse est Polus finitus: qui circulus, Arcticus appellatur, quod intra eum Arcti simulacra ut inclusa perspiciuntur: quae signa à nostris vsarum specie ficta, Septentriones appellantur.

Ab hoc circulo de reliquis partibus quinque sumptis, eodem centro quo supra diximus, circulus ducitur, qui Δεγμός τεγοπικός appellatur, ideo quod sol cum ad eum circulum peruenit, astatem efficit eis qui in aquilonis finibus sunt: hiemem autem eis quos austri flatibus oppositos ante diximus. Praeterea, quod ultra eum circulum sol non transit, sed statim reuertitur, τεγοπικός est appellatus.

Ab hac circuli significatione quatuor de reliquis partibus sumptis, ducitur circulus Equinoctialis, à Gracis ισημερινός appellatus, ideo quod sol cum ad eum orbem peruenit, aequinoctium conficit. Hoc circulo facto, dimidia sphaera pars constituta perspicitur.

E contrario item simili ratione à Notio polo sex partibus sumptis, ut supra de Boreo diximus, circulus ductus ἀνταρκτικός vocatur: quod contrarius est ei circulo, quae arcticon supra definiuimus.

Hac definitione sphaera, centroque poli qui Notius dicitur, quinque partibus sumptis circulas & δεγμὸς τεγοπικός instituitur. à nobis Hiemalis, à nonnullis etiam Brumalis appellatus, ideo quod sol cum ad eum circulum peruenit, hyemem efficit his qui ad aquilonem spectant: astatem autem, his qui in austri partibus domicilia constituerunt. Quando enim abest longius ab illis qui in aquilonis habitant finibus, hoc hieme maiore conflantur: astate autem, quibus sol appositus peruidetur: itaque Aethiopes sub vtroque orbe necessario fiunt.

Ab hoc circulo ad æquinoctialem circulum, reliquæ sunt partes quatuor, ita uti sol per octo partes sphaera currere videatur. Zodiacus autem circulus sic vel optime definiri poterit, ut signis factis, sicut postea dicemus, ex ordine circulus perducatur.

Qui autem Læteus vocatur, contrarius æquinoctiali, ibi oportet ut eum medium diuidere, & huius ad eum peruenire videatur: semel in eo loco ubi aquila constituitur: iterum autem ad eius signi regionem, quod æstiuum vocatur. Duodecim signorum partes sic diuiduntur: Quinque circuli, de quibus diximus supra, ita finiuntur, ut unusquisque eorum diuidatur in partes duodecim, & ita ex eorum punctis lineæ perducantur, quæ circulos significant factos, in quibus duodecim signa describantur. Sed nonnullis imperitiis quaritur, quare non aquæ partibus circuli finiantur, hoc est, ut de triginta partibus quinæ partes diuidantur, & ita circuli pari ratione ducantur: id facillime defendi posse confidimus. Cum enim media sphaera diuisa est, eius circuli nullus potest equalis esse: qui quantum proxime eum accedat, tamen minor esse videatur. Itaque qui primum sphaeram fecerunt, cum vellent omnium circulorum aquæ rationes esse, pro rata parte voluerunt significare, ut quanto magis à polo discederetur, eo minorem numerum partium sumerent in circulis metiendis, quo erat necesse his maiorem circulum definire. Quod etiam ex ipsa sphaera licet intelligere: quanto magis à polo discedes, eo maiores circulos fieri necesse est: & hac re minorem numerum duci, ut pares eorum videantur effectus. Et si non in triginta partes unumquodque hemisphaerium diuidatur, sed in alias quotlibet finitiones, tamen eorum ratio peruenit eam, ac si triginta partes fecisset. Zodiacus circulus tribus his subiectus, de quibus supra diximus, ex quadam parte contingit æstiuum & hiemalem circulum, æquinoctialem autem medium diuidit. Itaque sol per Zodiacum circulum currens, neque extra eum transiens, necessario cum his signis quibus iniunctus iter conficere videtur, peruenit ad eos quos supra diximus orbes, & ita quatuor tempora definit. Nam ab Ariete incipiens, per ostendit: & Taurum & Geminos transiens, idem significat. Sed iam capitebimus omnium circulum æstiuum tangere videtur, & per Cancrum & Leonem transiens & Virginem, æstatem efficit. Et rursus à Virginis extrema parte transire ad æquinoctialem circulum perspicitur. In Libra autem æquinoctium conficit, & autumnum significare incipit, ab hoc signo transiens ad Scorpionem & Sagittarium. Deinde protinus incurrit in hiemalem circulum, & à Capricorno, Aquario, Piscibus, hiemem transigit. Itaque ostenditur non per tres ipsos circulos currere, sed Zodiacum transiens ad eos peruenire. Sed quoniam de his rebus diximus, nunc Terræ positionem definimus, & Mare quibus locis interfusum videatur, ordine exponemus.

TERRA mundi media regione collocata, omnibus partibus equali distans interuallo, centrum obtinet sphaera. Hanc mediam diuidit Axis in dimensionem totius terræ: Oceanus autem regione circumductionis sphaera per æstiuum & hiemalem circulum orbis alluit fines. Itaque & signa eorum circulorum describuntur: sic igitur & terras contineri, poterimus explanare. Nam quacunque regio est qua inter Arcticum & Aestiuum finem collocata est, ea diuiditur trifariam, è quibus una pars, Europa: altera, Asia, tertia, Africa vocatur. Europam igitur ab Africa diuidit mare ab extremis Oceani finibus & Herculis columnis. Asiam vero & Libyam cum Aegypto determinat os Nili fluminis quod Canopicon appellatur. Asiam ab Europa Tanais diuidit, bifariam se coniiciens in paludem qua Maoris appellatur. Hac igitur definitione facile peruidetur, mare omnibus adiectum finibus terræ.

Sed ne videatur nonnullis mirum, cum sphaera in sexaginta partes diuidatur, ut ante diximus, quare definimus ab æstiuo circulo ad arcticum finem duntaxat habitari: sic vel optime defendimus. Sol enim per mediam regionem sphaera currens, nimium his locis efficit feruorem. Itaque qua finis est ab æstiuo circulo ad hiemalem, ea terra à Græcis *divon exaυpλevn* vocatur: quod neque fruges propter exustam terram nasci, neque homines propter nimium ardorem durare possunt: extrema autem regionis sphaera duorum circulorum, quorum alter Boreus, alter Notius vocatur, sine Arctici circuli & eius qui Ant arcticus vocatur, non habitantur, ideo quod sol ab his circulis semper est longe, venti quoque assiduos habens flatum. Quamvis enim sol perueniat ad Aestiuum circulum, tamen longe ab Arctico videbitur sine: id ita esse hinc quoque licet intelligere. Cum enim sol peruenit ad eum circulum qui Hiemalis vocatur, & efficiat nobis qui prope eum sumus constituti, nimium frigus, quid arbitramur eum locum frigoris esse, qui longius etiam ab eis sunt à nobis? Quod cum in hac parte sphaera fiat, idem in altera parte definitum putabimus, ideo, quod similes eius sunt effectus. Præterea hinc quoque intelligimus illic maximum frigus, & in æstiuo circulo calorem esse: quod qua terra habitatur. Eos tamen videmus qui proxime sint Arcticum finem, uti braccis & eiusmodi vestitu: qui autem proximi sint æstiuo circulo, eos Aethiops & perusto corpore esse. Habitat autem sic temperatissimo celo, cum inter æstiuum circulum & Arcticum finem hac perueniat temperatio: quod ab Arctico circulo frigus, ab æstiuo feruor exortus in unum concurrentes efficit: media finem temperatam, qua habitari possit. Itaque cum sol ab eo loco discessit, hiemo necessario consistamus,

mur, quodd ventum exorientem non reuerberat sol. Quodcum veniat in hac definitione, illud quoque fieri posse videmus, vt Hiemali circulo nobis ad Ant arcticū finem habitari possit: quodd pares eodem perueniant casus. Certum quiddam esse nemo contendit, neque peruenire eō potest quisquam propter interiectum terrā, quā propter ardorem non habitatur. Sed cum videmus hanc regionem sphaera habitari, illam quoque in simili causa posse constitui suspicamur.

3 SED quoniam quā nobis de terra possessione dicenda fuerunt, & sphaeram totam definiuimus, nunc quā in ea Signa sint, singulatim nominabimus, E quibus igitur primum duas Arctos, & Draconem: deinde Arctophylacā cum Corona dicimus: Ceterum, qui Engonasia vocatur. Exinde Lyram cum Olore, & Cepheo, & eius vxore Casiopeia, filiāque Andromeda, & genero Perseo: dicimus etiam protinus Aurigam, & Graeci ὄφιον appellatum: Ophiuchum praeterea cum Sagitta & Aquila, paruūque Delphine. Inde Equum dicimus, cum eo sidere quodd Deloron vocatur. His corporibus enumeratis, ad duodecim Signa perueniemus. Ea sunt haec, Aries, Taurus, Gemini: deinde Cancer cum Leone & Virgine: praeterea Libra, dimidia pars Scorpionis, & ipse Scorpions cum Sagittario & Capricorno: Aquarius autem cum Piscibus reliquas habet partes. His enumeratis, suo ordine est Cetus cum Eridano flumine, & Lepore. Deinde Orion cum Cane, & eo signo quodd πρηνύων dicitur. Praeterea est Argo cum Centauro, & Ara: deinde Hydra cū Pisce qui Notius vocatur. Horum omnium non inutile videtur historias proponere: quā certē aut utilitatem ad scientiam, aut iocunditatem ad delectationem afferent lectori. Igitur, vt supra diximus, initium est nobis Arctos maxima.

4 HANC autem Hesiodus ait esse Callisto nomine, Lycaonis filiam, eius qui in Arcadia regnavit: eāque studio venationis inductam, ad Dianam se applicuisse: a qua non mediocriter esse dilectam, propterea utriusque consimilem naturam. Postea autem ab Ioue compressam, veritam Diana suum dicere euentum, quodd diutius celare non potuit: nam iam vtero ingrauescente, propediem partus in flumine corporis exercitatione defessum cum recrearet, a Diana cognita est non conseruasse virginis aeternitatem: cui dea pro magnitudine suspicionis non minorem retribuit poenam: ut in vrsa specie conuersa, quā Graeci ἀρκτος appellatur. In ea figura corporis, Arcada procreauit. Sed, vt ait Amphibia comicidarum scriptor, Iupiter simulatus effigie Diana, cum virginem venantem vt adiutus persequeretur, a motam conspectu aliarum compressit: quā rogata a Diana quid ei accedisset, quodd tam grandi vtero videretur, illius peccato id euenisse dixit: ut aequē propter eius responsum, in quam figuram supra diximus, eam Diana conuerteret. Quā cum in silua vt fera vagaretur, a quibusdam Aetolorum capta, ad Lycaonem pro munere in Arcadiam cum filio est deducta. Ibi dicitur inscia legi, in Iouis Lyciae templum se coniecisse: quam confestim filius est secutus. Itaque cum eos Arcades infecuti, interficere conarentur, Iupiter memor peccati, ereptam Callisto cum filio inter sidera collocauit, eāque Arctum, filium autem Arctophylacā nominauit, de qua postea dicemus. Nonnulli etiam dixerunt, cum Callisto ab Ioue esset compressa, lunonem indignatam in vrsam eam conueruisse. quā Diana venanti obuiam factam, ab ea interfecit, & postea cognitam inter sidera locatam. Sed alij dicunt, cum Callisto Iupiter esset in siluam persecutus, lunonem suspicantem id quodd euenit, contendisse vt eum manifesto diceret deprehendisse, Iouem autem quodd facilius suum peccatum tegeretur, in vrsa specie conuersam reliquisse: lunonem autem in eo loco pro virgine vrsam inuenisse, quā Diana venanti, vt eam interficeret, demonstrasse: quodd factum vt perspiceretur Iouem agre tulisse, effigiem vrsa stellis figuratam constituisse. Hoc signum vt complures dixerunt non occidit. Qui volunt aliqua de causa esse institutum, negant Tetyn Oceani vxorem id recipere, cum reliqua sidera eo perueniant in occasum: quodd Tetys lunonis sit nutrix, cui Callisto succubuerit vt pellex. Arietibus autem Tegeates historiarum scriptor, non Callisto, sed Megisto dicit appellatā: & non Lycaonis, sed Cetei filiam, Lycaonis nepem. Praeterea Cetea ipsam Engonasia nominari. Reliqua autem superioribus conueniunt: quā res in Nonacri monte Arcadia gesta demonstratur.

ARCTOS MINOR. Hanc Aglaosthenes qui Naxica conscripsit, ait Cynosuram esse vnā de Iouis nutricibus ex Idaeis nymphis: ab eius quoque nomine & urbem quā Hestia vocatur, a Nicostrato & salibus eius constitutam, & portum qui ibi est, & agri maiorem partem Cynosuram appellatam. Hanc autem inter Curetas fuisse, qui Iouis fuerunt administri. Nonnulli etiam Helicen & Cynosuram nymphas esse Iouis nutrices dicunt: & hac re etiam pro beneficio in mundo collocatas, & vrsasque Arctos appellatas esse, quās nostri Septentriones dixerunt: sed maiorem arcton complures plausro similem dixerunt, & ἀρκτοῦ Graeci appellauerunt. Cuius hac memoria prodiit a est causa: In initio qui sidera perviderunt, & numerum stellarum in vnaquaque specie corporis constituerunt, & non Arctum, sed Plausrum nominauerunt. Ex septem stellis, duae quae pariles & maximē in vno loco viderentur, pro bobus haberentur: reliqua autem quinque figuram plausri simularent. Itaque, & quodd proximum huic est signum

Bootem nominari voluerunt, de quo postea plura dicemus. Aratus quidem non hac re Bootem, nec Plaustrum dicit appellari, sed quod Arctos videatur ut Plaustrum circa polum, qui Boreus appellatur, versari: & Bootes agitare eam dicatur. In quo non mediocriter videtur errare. Postea autem de septem stellis, ut Parmeniscus ait, quinque & viginti sunt à quibusdam astrologis constituta, ut Vrsa species, non septem stellis perficeretur. Itaque & ille qui antea Plaustrum sequens, Bootes appellabatur, Arctophylax est dictus, & iisdem temporibus quibus Homerus fuit, hac Arctos est appellata. de Septentrionibus ille enim dicit, hanc utroque nomine, & Arcton & Plaustrum nominari: Bootem autem nusquam meminit Arctophylax nominari. Incidit etiam compluribus erratio, quibus de causis minor Arctos Phœnice appellatur: & illi qui hanc obseruant, verius & diligentius nauigare dicantur. & quare si hac sit certior quàm maior, non omnes hanc obseruent: qui non intelligere videntur de qua historia sit profectus Aratio, ut Phœnice appelleretur. Thales enim qui diligenter de his rebus exquisiuit, & hanc primus Arcton appellauit, natione fuit Phœnix, ut Herodorus Milesius dicit. Igitur omnes qui Peloponnesum incolunt, priore nomine fuit Arcto. Phœnices autem quam à suo inuentore acceperunt, obseruant: & hanc studiosius perspicendo diligentius nauigare existimantur, & verè eam ab inuentoris genere Phœnicem appellant.

SERPENS. Hic vasto corpore ostenditur inter auras Arctos collocatus: qui dicitur aurea mala Heresperidum custodisse, & ab Hercule interfectus, ab Iunone inter sidera collocatus: quod illius opera Hercules ad eum est profectus, qui hortum Iunonis tueri solitus existimatur. ait enim Pherecydes, Iunonem cum duceret Iupiter uxorem, Terram inuenisse ferentem aurea mala cum ramis: qua Iunonem admiratam perisse à Terra, ut in suis hortis fereret, quæ erant usque ad Atlantiæ montem. Cuius filia cum sapiens de arboribus mala decerpere, Iuno dicitur hunc ibi custodem posuisse: hoc etiam signi erit, quod in sideribus supra eum Draconem, Herculi simulacrum ostenditur, ut Eratosthenes demonstrat: quare licet intelligere, hunc maximè Draconem dici nonnulli etiam dixerunt. Eratosthenes à gigantibus memoratæ obiectum esse, cum eos oppugnaret: Minervam autem arreptum draconem contortum ad sidera tēctis se, & ad ipsum axem cæli fixisse: itaque eum adhuc implicato corpore videri, ut nuper ad sidera perlatus sum.

ARCTOPHYLAX. De hoc fertur, ut sit Arcas nomine, Callistus & Iouis filius, quem dicitur Ixionem, cum Iupiter ad eum in hospitium venisset, cum alia carne concisum pro epulæ apposuisse. studebat enim scire, si deus esset qui suum hospitium desideraret. Quo facto non minore pena est affectus: nam statim Iupiter mensa proiecta, domum eius fulmine incendit: ipsum autem in lupi figuram conuertit: at pueri membra collecta & composita in vnum, dedit cuidam Aetolorum alendum, qui adolescens factus, in siluis cum venaretur, inscius vidit matrem in vrsa speciem conuersam, quam interficere cogitans, persecutus est in Iouis Iyoni complum, quod & qui accessisset, mors parua erat. Iamque cum utrunque necesse esset interfici, Iupiter eorum misertus, ereptos inter sidera collocauit, ut ante diximus. Hic autem è facto sequens Vrsam perspicitur, & Arctum seruans Arctophylax est appellatus. Nonnulli hunc Icarium Erigones patrem dixerunt, cui propter iustitiam & pietatem existimatur Liber pater vinum & vitem & vnam tradidisse, ut ostenderet hominibus quomodo fereretur, & quid ex eo nasceretur: & cum esset natus, quomodo eo uti oporteret. Qui cum scisset vitem, & diligentissime administrando floridam facile fecisset, dicitur hircus in vineam se coniecisse, & qua ibi tenerrima folia videret, decerpisse: quo facto, Icarium irato animo tulisse, eumque interfecisse, & ex pelle eius vitem fecisse, ac vento plenum praligasse, & in medium proiecisse, subque sodales circum eum saltare cœgisse. Itaque Eratosthenes ait: Ἰκαρίου ποτὶ πῶτα περὶ τῶν ὄψων ὁρμήσαντο. Alij dicunt Icarium cum à Libero patre vinum accepisset, statim vtres plenos in plaustrum imposuisse: hac re etiam Bootem appellatum: qui cum perambulans Atticorum fines pastoribus ostenderet, nonnulli eorū audiatæ pleni, nouo genere potionis inducti somno consopiantur: atq; alius aliam se in partem reijciunt, ut semimortua membra iacentes, alia ac decebat loquebantur. Reliqui eorum arbitrati venenum ab Icario datum pastoribus, ut eorū pecora abigeret in suos fines, Icarium interfectum in puteū deiecerunt: sed ut alij demonstrant, sebundum arbore quandam defoderunt. Qui autem obdormierant experrecti, cum se nunquā melius quiescere faterentur, ac requirerent Icarium, ut pro beneficio inuneretur, interfectores eius animi conscientia permoti, statim se fuga mandauerunt, & in insulam Aetolorum peruenerunt: à quibus ut hospites recepti, domicilia sibi constituerunt. At Erigone Icarij filia permota desiderio parentis, cum eum non redire videret, ac persequi conaretur, tanis Icarij, cui Mera fuerat nomen, vlulans ut videretur obitum domini lachrimari, rediit ad Erigonen, cui non minimam cogitata mortis suspicionem ostendit: neq; enim puella rimida suspicari debebat nisi patrem interfectum, qui tot dies ac menses abesset. At canis vestem eius tenens dentibus, perduxit ad cadauer. Quod filia simul ac vidit, desperata spe, solitudine ac pauperie oppressa, multū miserata lachrimis, in eadem arbore qua parens sepultus videbatur, suspendio sibi mortem

tem consciuit. Cui canis mortui spiritu suo parentavit: nonnulli enim hunc in puteum se deiecisse dixerunt Anygrum nomine: quare postea neminem ex eo puteo bibisse, memoria tradiderunt. Quorum casum Iuppiter miseratus, in aëtris corpora eorum deformauit. Itaque complures Icarium, Bootem: Erigonem, Virginem nominauerunt, de qua posterius dicemus: Canem autem sua appellatione & specie Caniculam dixerunt: qua à Gracis, quod ante maiorem Canem exoritur, $\pi\epsilon\phi\upsilon\lambda\omicron\upsilon\varsigma$ appellatur. Alij hos à Libero patre figuratos inter sidera dicunt. Interim cum in finibus Atheniensium multa virgines sine causa suspendio sibi mortem consciscerent, quod Erigone moriens erat precata, ut eodem leto filia Atheniensium afficerentur quo ipsa foret obitura, nisi Icarij mortem persecuti, & eum forent vlti. Itaque cum id euenisset, ut ante diximus, poenitentibus eis Apollo dedit responsum: Si vellent euentu liberari, satisfacere Erigona. Qui quod ea se suspenderat, instituerunt, ut tabula interposita pendente, funibus se iactarent, ut qui pendens vento mouetur: quod sacrificium solenne instituerunt. Itaque & priuatim & publice faciunt, & id Aletidas appellant: quod eam patrem persequentem cum cane, ut ignotam & solitariam oportebat, mendicam appellabant, quas Graci $\alpha\lambda\eta\tau\iota\delta\alpha\varsigma$ nominant. Præterea Canicula exorientis, astu eorum loca & agros fructibus orbat: & ipsos morbo affectos, poenas Icario cum dolore sufferre cogebat, eo quod latrones receperant. Quorum rex Aristeus Apollinis & Cyrenes filius, Actæonius pater, petit à parente, quo factò à calamitate ciuitatem posset liberare: quem deus iubet mustis hostijs expiare Icarij mortem, & ab Ioue petere, ut quo tempore Canicula exoriretur, dies quadraginta ventum daret qui astu canicula mederetur. Quod iussum Aristeus confecit, & ab Ioue impetravit ut Etesia flueret: quas nonnulli Etesias dixerunt, quod quotannis certo tempore exoritur: $\epsilon\tau\omicron\varsigma$ enim Græce, annus est Latine. Nonnulli etiam Etesias appellauerunt, quod exposita sunt ab Ioue, & ita cōcesse. Sed de hoc in medio relinquamus, ne nos omnia præripuisse existimemur. Sed ut ad propositum reuertamur, Hermippus qui de sideribus scripsit, ait, Cererem cum Iasione Thysci filio concubuisse: quamobrem fulmine percussam complures cum Homero dixerunt. Ex his, ut Petellides Gnosius historiarum scriptor demonstrat, nascuntur filij duo, Philomelus & Plutus: quos negant inter se conuenisse: nam Plutū qui diuor fuerit, nihil fratris sui de bonis concessisse: Philomelum autem necessario adductum, quodcumque habuerit, ex eo boues duos emisit, & ipsum primum plaustrum fabricatum esse: itaque arando & colendo agros, ex eo se aluisse, cuius matrem inuentum miratam, ut arantem eum inter sidera constituisse, & Bootem appellasse. Ex hoc autem Pareantā demonstrant natum, qui de suo nomine Parios, & oppidum Paron appellauit.

CORONA, Hæc existimatur Ariadnes fuisse, à Libero patre inter sidera collocata. Dicitur enim in insula Dia cum Ariadne Libero nuberet, hanc primum coronam muneri à Venere & Horū accepisse, cum omnes dij in eius nuptijs dona conferrent. Sed (ut ait qui Cretica conscripsit) quo tempore Liber ad Minoa venit, cogitans Ariadnen comprimere, hanc coronam ei muneri dedit: qua delectata, non recusauit coniugium stupri. Dicitur etiam à Vulcano facta ex auro & Indiciæ gemmis, per quas Theseus existimatur de tenebris Labyrinthi ad lucem venisse. quod aurum & gemma in obscuro fulgorem luminis efficiebant. Qui autem Argolica conscripserunt, hanc afferunt causam: Quod Liber cum impetrasset à parente ut Semelem matrem ab Inferis reduceret, & querens ad eos descensionem, ad Argiurum fines peruenisset, obuiam ei quendam factum nomine Hypolipnum, hominem dignum eius seculi, qui petenti Libero descensionem monstraret. Hunc autem cum vidisset Hypolipnus puerum ætate miranda corporis pulchritudine reliquis præstantem, mercedem perisse ab eo qua sine detrimento eius daretur. Liberum autem matris cupidum, si eam reduxisset, iurasse, quod vellet, se facturum: ita tamen, quod deus homini non pudenti iuraret: pro quo Hypolipnus descensum monstrauit. Igitur cum Liber ad eum locum venisset & vellet descendere, coronam quam à Venere muneri acceperat, deposuit in eo loco, qui $\sigma\epsilon\phi\alpha\upsilon\omicron\varsigma$ est & factò appellatus, noluit enim secum ferre, ne immortale donum mortuorum tactu inquinaretur. Qui cum matrem incolumem reduxisset, Coronam dicitur inter aëtra collocasse, ut æterna memoria nominis efficeretur. Alij dicunt hanc Coronam Thesei esse, & hac re propter eum collocatam. Nam qui in aëtris dicitur Engonasin, is Theseus esse existimatur, de quo posterius plura dicemus. Dicitur enim, cum Theseus Cretam ad Minoa cum septem virginibus & sex pueris venisset, Minoa de virginibus Eriboam quandam nomine, candore corporis inductum, comprimere voluisse: quod cum Theseus se passurum negaret, ut qui Neptuni filius esset, & valeret, contra tyrannum pro virginis incolumitate decertare. Itaque cum iam non de puella, sed de genere Thesei controuersia facta esset, primum is Neptuni filius esset necne, dicitur Minos aureum anulum de digito sibi detraxisse, & in mare proiecisse: quem referre iubet Theseum si vellet se credi Neptuni filium esse: se enim ex Ioue procreatum facile posse declarare. Itaque comprecatus partem petijt aliquid signi, ut satisfaceret se ex eo natum: statimque tonitruum

fulgere cœli, indicium significationis fecisse. Simili de causa Theseus sine vlla præcatione aut religione parentis, in mare se proiecit: quem confestim delphinum magna multitudo mari prouoluta, lenissimis fluctibus ad Nereidas perduxit: æquibus annulū Minois, & à Theride coronam, quam nuptijs à Venere muneris acceperat, retulit, compluribus lucentem gemmis. Alij autem à Neptuni vxore accepisse dicunt. Coronam Ariadna Theseus dono dicitur dedisse, cum ei propter virtutem & animi magnitudinem vxor esset concessa: hanc autem post Ariadnes mortem, Liberum inter sidera collocasse.

EN GONASIN. Hunc Eratosthenes Herculem dicit, supra draconem collocatum, de quo antè diximus, eumque paratum vt ad decerrandum, sinistra manu pellem leonis, dextra clauam tenentem. Conatur interficere draconem Hesperidum custodem, qui nunquam oculos operuisse somno coactus existimatur, quo magis custos appositus esse demonstratur. De hoc etiam Panyasis in Heraclea dicit. Horum igitur pugnam Iupiter admiratus, inter astra constituit. Habet enim draco caput erectum: Hercules autem dextro genu nixus, sinistro pede capitis eius dextram partem opprimere conatur: dextra manu sublata vt feriens, sinistra proiecta cum pelle leonis, vt quam maximè dimicans appareat: et si sit, qui negat hoc quengquam (vt Aratus) posse demonstrare: amen conabimur, vt aliquid verisimile dicamus. Arietibus autem, vt antè diximus, hunc Cerea Lycaonis filium, Megistus patrem dicit, qui videtur vt lamentans filiam in vrsa figuram conuersam, genu nixus palmas diuersas tendere ad cælum, vt eam sibi dij resistuant. Hegesianax autem Thesea dixit esse, qui Træzene saxum extollere videtur: quòd existimatur Aegæus sub eo saxo Ellopium ensē posuisse, & Atbra Thesei matri prædixisse, ne antè eum Athenas miseret, quàm sua virtute lapide sublato, potuisset gladium patri referre. Itaque niti videtur, vt quam altissimè possit lapidem extollat. Hac etiā de causa nonnulli Lyræ, qua proxima ei signo est collocata, Thesei esse dixerunt: quod vt eruditus omni genere artium, Lyræ quoque didicisse videbatur. Idque & Anacreon dicit: *Ὀρχοῦ δὲ καὶ τῶν αἰνῶν οὐκ ἔστι λυρῆν*. Alij autem Thamyriam à musis excacatum, vt supplicem ad genua iacentem dicunt. Alij Orpheam à Thracijs mulieribus amorem, quod videtur: *ἄνθρωπος* patris initia. Aeschylus autem in fabula qua inscribitur, *πρὸς ἡμῶν τοῦ Λυόμενος*, Herculem ait esse, non cum dracone, sed cum Liguribus depugnantem. Dicit enim, quo tempore Hercules à Geryone boues abduxerit, iter fecisse per Ligurum fines, quos conatos ab eo pecus abducere, manus contulisse, & complures eorū sagittis confixisse. Sed postquam Herculem tela deficerent, multitudine barbarorum & inopia armorum defessum, se ingenuculasse, multis iam vulneribus acceptis: Iouem autem misertum filij curasse vt circa eum magna lapidum copia esset: quibus se Herculem defendisse, & hostes fugasse. Itaque Iouem similitudinem pugnantis inter sidera constituisse. Hunc etiam nonnulli Ixiona brachijs vinctus esse dixerunt: quod vim Iunoni voluerit asserere. Alij Prometheam in monte Caucaaso vinctum.

LIRA. Inter astra constituta est, hac, vt Eratosthenes ait, de causa: quòd initio à Mercurio facta de testudine, Orpheam ait dicit, qui Calliopes & Oeagri filius, eius rei maxima laudator, itaque vniuersis artibus suo artificio feras etiam ad se audiendum allicuisse: qui querens vxoris Eurydices mortem, ad Inferos descendisse existimatur, & ibi deorum progeniem suo carmine laudasse, præter Liberum patrem: hunc enim obliuione ductus prætermisit, vt Oeneus in sacrificio Dianam. Postea igitur Orpheus, vt complures dixerunt, in Olympo monte, qui Macedoniam diuidit à Thracia: sed, vt Eratosthenes ait, in Pangæo sedens, cum cantu delectaretur, dicitur Liber ei obiecissee Bacchas, qua corpus eius discerperent interfecti. Sed alij dicunt, quòd initia Liberi sit speculatus, id ei accidisse: musas autem collecta membra sepultura mandasse, & Lyræ quo maxime potuerant beneficio, illius memoria causa figuratam stellis inter sidera constituisse Apollinis & Iouis voluntate: quòd Orpheus Apollinem maximè laudaret, Iupiter autem filio beneficium concessit. Alij autem dicunt Mercurium, cum primum Lyræ fecisset, in Cyllene monte Arcadia, septem chordas instituisse ex Atlantidum numero: quòd Maia vna ex illarum numero esset, qua Mercurij est mater. Deinde postea cum Apollinis boues abegisset, deprehensus ab eo quo sibi facilius ignosceret, petenti Apollini vt liceret dicere se inuenisse Lyræ, concessit, & ab eo virgulam quandam muneri accepit: quam manu tenens Mercurius, cum proficisceretur in Arcadiam, & vidisset duos dracones inter se coniuncto corpore, alium, alium appetere, vt qui dimicare inter se viderentur, virgulam inter vtrumque subiecit, itaque discesserunt: quo facto eam virgulam pacis causa dixit esse constitutam. Nonnulli etiam cum faciunt Caduceos, duos dracones implicatos virgula faciunt: quòd initium Mercurio fuerat pacis. Eius exemplo & athletæ, & in reliquis eiusmodi certationibus virgula vtuntur. Sed vt ad propositum reuertamur, Apollo Lyræ accepta dicitur Orpheam docuisse: & postquam ipse citiharam inuenerit, illi Lyræ concessisse. Nonnulli etiam dixerunt, Venerem cum Proserpina ad iudicium Iouis venisse, cui earum Adonin concederet: quibus Calliopen ab Ioue datam iudicem, qua musa Orphei est mater. Itaque iudicasse, vti dimidiam partem anni earum vnaquaque possideret. Venerem autem indignatam, quòd non sibi propriū concessisset, obiecissee omnibus quæ in Thracia essent mulieribus, vt Orpheam amore inducta, ita sibi quæquo appeteret,

appeteret, ut membra eius discerperent: cuius caput in mare de mōte prelatum, fluctibus in insulam Lesbō est reiectum: quod ab his sublatum & sepultura est mandatum: pro quo beneficio ad musicam artem ingeniosissimi existimantur esse. Lyra autem à musis, ut antè diximus, inter astra constituta est. Nonnulli aiunt, quod Orpheus primus puerilem amorem induxerit, mulieribus visum contumeliam fecisse illū, ab hac re interfectum.

O L O R. Hunc Graci *Ὀλὸν* appellant, quem complures propter ignotam illi historiam, communi genere auium *ὄρνιν* appellauerunt: de quo hac memoria prodita est causa: Iupiter cum amore inductus, Nemesein diligere cœpisset, neque ab ea ut secum concuberet impetrare potuisset, hac cogitatione amoris est liberatus: iubet enim Venerem aquilā similatā se sequi, seseque ipse in olorem conuertit, & ut aquilā fugiens ad Nemesein confugit, & in eius gremio se collocavit: quem Nemesis non aspernata, amplexū re-nens, somno est consopita: quam dormientem Iupiter compressit, ipse autem auolat: & quod ab hominibus altè volans cœlo videbatur, inter sidera dictus est esse constitutus: quod ne falsum diceretur, Iupiter & facto eam volantem, & aquilā sequentem, collocavit in mundo. Nemesis autem, ut quæ auiū generi esset iuncta, mensibus actis, ouum procreavit: quod Mercurius auferens, detulit Spartā, & Leda sedenti in gremium proiecit, ex quo nascitur Helena, ceteras corporis specie præstans, quam Leda suam filiam nominavit. Alij autem cum Leda Iouem concubuisse in olorem conuersum, dixerunt: de quo in medio relinquitur.

C E P H E V S. Hunc Euripides cum cæteris, Phœnicis filium, Aethiopum regem esse demonstravit, Andromeda patrem, quam Ceto propositā notissima historia dixerunt: hunc autē Perseum à periculo liberatam, uxorem duxisse. Itaque ut totum genus eorum perpetuo maneret, ipsum quoque Cephea inter sidera superiores numerasse.

C A S S I E P E I A. De hac Euripides & Sophocles & alij complures dixerunt, ut gloriata sit se foris Nereidas præstare: pro quo facto inter sidera sedens, in siliquaastro constituta est: quæ propter impietatem vertente se mundo resupinato capite ferri videtur.

A N D R O M E D A. Hac dicitur Minerva beneficio inter astra collocata, propter Persei virtutem, quod eam Ceto propositam à periculo liberaret: nec enim ab ea minorem animi benevolentiam pro beneficio accepit. Nani neque pater Cepheus, neque Cassiepeia mater ab ea potuerunt impetrare, quin parentes & patriam relinquens Persea sequeretur. Sed de hac Euripides hoc eodem nomine fabulam commodissime scribit.

P E R S E V S. Hic nobilitatis causa, & quod inusitato genere cōcubitionis esset natus, ad sidera dicitur peruenisse: qui missus à Polydecte Magnetis filio ad Gorgonas, à Mercurio qui eum dilexisset existimatur, talaria & potissimum accepit, præterea & galeam, quæ indutus ex aduerso non poterat videri, Itaque Graci à Idos galiam dixerunt esse: non ut quidam insipientissime interpretantur, eum Orci galea usum: quares nemini docto potest probari. Fertur etiam à Vulcano falcem accepisse ex adamante factā, quæ Medusam Gorgonem interfecit: quod factum nemo conscripsit. Sed ut ait Aeschylus Tragicarum scriptor in Phorcys, Græci fuerunt Gorgonū custodes: de quo in primo libro Genealogiarum scripsimus, quæ utraque vno oculo vsa existimantur, & ita suo quaque tempore accepto oculo vigilias egisse. Hunc Perseus vna earum iradente, exceptum in paludem Tritonida proiecit. Itaque custodibus excacatis, facile Gorgonem somno consopitam interfecit: cuius caput Minerva in pectore dicitur habere collocatum. Euhemerus quidem Gorgonem à Minerva dicit interfectam: de quo alio tempore plura dicemus.

H E N I O C H V S. Hunc nos Aurigam Latine dicimus, nomine Erichthonium, ut Eratosthenes monstrat: quem Iupiter cum vidisset primum inter homines equos quadrigis iunxisse, admiratus est ingenium hominis, ad Solis inuenta accessisse: quod iam princeps quadrigis inter deos est usus: sed Erichthonius & quadrigas, ut ante diximus, & sacrificia Minerva, & templum in arce Atheniensium primus instituit: de cuius progenie Euripides ita dicit: Vulcanum Minerva pulchritudine corporis inductum, petisse ab ea ut sibi nuberet, neque impetrasse: & cœpisse Minervam sese occultare in eodem loco, qui propter Vulcani amorem Hephestius est appellatus: quo persecutum Vulcanum, ferunt cœpisse ei vim afferre: & cum plenus cupiditatis ad eam ut complexui se applicaret repulsus, effudit in terram voluptatem. Quo Minerva pudore permota, pede pulverem iniecit. Ex hoc autem nascitur Erichthonius anguis, qui ex terra & eorum disensione nomen posedit. Eum dicitur Minerva in cistula quadam ut mysteria cōtectum, ad Erichthonem filias detulisse, & his dedisse seruandum: quibus interdixit, ne cistulam aperirent. Sed ut hominum est natura cupida, ut eò magis appetant quod interdicitur: sapius virgines cistulam aperuerunt, & anguem viderunt: quo facto infania à Minerva iniecta, de arce Atheniensium se præcipitauerunt: anguis autē ad Minerva clypeum confugit, & ab ea est educatus. Alij autem anguina tantum crura habuisse Erichthonium dixerunt, eumque primo tempore adolescentia ludos Minerva Panathenaea fecisse, & ipsum quadrigis con-

gū concurrisse pro quibus factis inter sidera dicitur collocatus. Nonnulli etiam qui de sideribus scripserunt, hunc natione Argeum, Orsilochum nomine, primum quadrigarum inuentorē esse dixerunt, & pro inuentione siderum locum possidisse. Alij autem hunc Mercurij filium ex Elicia natum uomine Myrsillum, Oenomai aurigam desinerunt, cuius post notam omnibus mortem apparens corpus in mundo constituisse existimatur. Huius in humero sinistro Capra instare & in manu sinistra Hædi videntur formari: De quibus nonnulli ita dicunt: Olenum quendam fuisse nomine Vulcani filium: ex hoc duas nymphas Aegæ & Helicen natas, quæ Iouis fuerunt nutrices. Alij autem etiam ab his vrbes quasdam appellari dixerunt, & Olenon in Auside, Helicen autem in Peloponneso, & Aegam in Aemonia ibi nominari: de quibus Homerus in Iliados secundo dicit. Parmeniscus autem ait, Melisea quendam fuisse Cretæ regem: ad eius filias Iouem nutriendum esse delatum. quæ quod lac non habuerint, capram ei admisisse, Amaltheam nomine, quæ eum dicitur educasse. Hanc autem geminos hædos solitam esse procreare, & se-
re eo tempore peperisse, quo Iupiter nutriendus est allatus. Itaque propter beneficium matris & hædos quoque dicitur inter sidera collocasse. Hos autem Hædos Cleostratus Tenedius dicitur primus inter sidera ostendisse. Museus autem dicit Iouem nutritum à Themide & Amalthea nympha, quibus eum mater Ops tradidisse existimantur: Amaltheam autem habuisse capram quandam ut in delitijs, quæ Iouem dicitur aluisse. Nonnulli etiam Aegam Solis filiam dixerunt, multæ candore corporis præstantem, cui ceterarum pulchritudini horribilis aspectus existeret: quo Titanes perterriti perierunt à Terra ut eius corpus obscuraret: quam Terra specu quodam celasse dicitur in insula Creta: quæ postea Iouis fuisse nutrix, ut ante ostendimus, demonstratur. Sed cum Iupiter fidens adolescentia, bellum contra Titanas appareret: responsum est ei, si vincere vellet, ut ætæ pelle tectus & capite Gorgoniæ, bellum administraret, quæ Aegida Græci appellauerunt. Itaque factō eo quod supra declarauimus, Iupiter Titanas superans regnum est adeptus, & reliqua ossa ætæ caprina pelle coniecta, anima donauit, & stellæ figuratam memoria commendauit: & postea quibus ipse vicerat tectus, Minerva concessit. Euhemerus ait Aegam quandam fuisse Panos uxorem: eam ab Ioue compressam peperisse: quem viri sui Panos diceret filium. Itaque puerum Aegipana, Iouem verò Aegiochum dictum: qui quod cum diligebat plurimum, inter astra capræ figura, memoria causa collocauit.

OPHIVCHVS, qui apud nostros scriptores Anguitenens dictus est, supra Scorpionem constitutus, tenens manibus anguem medium corpus eius implicantem. Hunc complures Carnabonta dixerunt nomine, Getarum regem, qui sunt in Mysia regione, fuisse. qui eodem tempore regno est potitus, quo primum semina frugum mortalibus tradita esse existimantur. Ceres enim cum sua beneficia largiretur hominibus, Triptoleum, cuius ipsa fuerat nutrix, in curru draconum collocatum. ^{Quisquisque hominum una tota dicitur vsus, ne cursu moraretur iussit omnium nationum agros circumueirentem semina parti-} ri: quod facilius ipsi potèrēque eorum à fero victu segregarentur. Qui cum peruenisset ad eum, quem supra diximus, Getarum regem, ab eo primum hospitāliter acceptus: deinde, non ut beneficium aduena & innocens, ut crudelissimus hostis insidijs captus, aliorum paratus producere, suam penè perdidit vitam. Carnabontis enim insu cum draco vnus eorum esset interfectus, ne cum Triptolemus sensisset insidias sibi parari, curru præsidium sibi constituere speraret: Ceres eo venisse, & erepto adolescenti currum, dracone altero subiecto, reddidisse: regem pro capto maleficio pœna non mediocri affecisse. Hegesias autem dicit, Cererem memoria hominū causa ita Carnabonta sideribus figurasse, manibus tenentem draconem, ut interficere existimeretur: qui ita vixerat acerbè, ut iocundissimam sibi conscisceret mortem. Alij autem Herculem esse demonstrant, in Lydia apud flumen Sagarim anguem interficientem: qui & homines complures interficiebat, & ripam frugibus orbat. Pro quo factō ab regina Omphala quæ ibi regnabat, multis ornatum muneribus Argos remissum: ab Ioue autem propter fortitudinem inter sidera collocatum. Nonnulli etiam Triopam Thesalorum regem dixerunt esse: qui cum suum domicilium tegere conareretur, Cereris ab antiquo collocatum diruit templum. Pro quo factō à Cerere fame obiecta, nunquam postea frugibus ullis saturari potuisse existimatur. Nouissime prope ad terminum vitæ dracone obiecto, mala plurima perpeſsus, aliquando mortem adeptus, inter astra Cereris voluntate est constitutus. Itaque adhuc videtur eum draco circumplexus æterna inærentem afficere pœna, Polyzelus autem Rhodius hunc Phorbantæ nomine demonstrat, qui Rhodijs auxilio maximo fuisse demonstratur. Nam cum eorum insulam serpentium multitudo occupatam, ciues Ophiussam appellarent, & in ea multitudine ferarum draco fuisset ingenti magnitudine, qui plurimos eorum interfecisset, & patria denique deserta carere cogeret, dicitur Phorbas Triopæ filius ex Hiscilla Myrmidonis filia natus, eo tempeſtate delatus, omnes feræ & eum draconem interfecisse: qui cum maxime Apollini dilectus esset, locatus inter sidera dicitur, ut interficiens draconem, laudis & memoria causa videretur. Itaque Rhodij quotiescunque à litore longius prodeunt, classes prius sacrificant Phorbanti aduentui, talis ut illis euentus inopinatus
virtutis

virtutis accidat ciuibus, qualis inscium Phorbata futura laudis ad sidera gloria pertulit casus. Complures etiam astrologi hunc Aesculapiū finxerunt, quē Iupiter Apollinis causa inter astra collocauit. Aesculapius enim cum esset inter homines, & tantum medicina ceteris praeferret, ut non satis ei videretur hominum dolores leuare, nisi etiam mortuos reuocaret ad vitam, nouissime fertur Hippolytum, qui iniquitate nouerca, & inscientia parentis erat interfectus, sanasse, ita uti Eratosthenes dicit. Nonnulli Glaucum Minou filium eius opera reuixisse dixerunt: pro quo ut peccato, Iouem domū eius fulmine incendiasset ipsum autem propter artificium & Apollinem eius patrem inter sidera anguem tenentem constituisse. Ut quidam dixerunt, hac de causa anguem dicitur tenere: quod cum Glaucum cogeretur sanare, conclusus quodam loco secreto, bacillum tenens manu, cum quid ageret cogitaret, dicitur anguis ad bacillum eius arrepsisse: quem Aesculapius mente commotus interfecit, bacillo fugientem feriens sapius. Postea fertur atrox anguis eodem venisse, ore ferens herbam, & in caput eius imposuisse: quo facto, vtroque loco fugisse: quae re Aesculapium vsū, & eadem herba Glaucum reuixisse. Itaque Anguis & in Aesculapij sacellam, & in aetris dicitur collocatus: quia consuetudine ducti posteri eius tradiderunt reliquū, ut medici ei anguibz vtrentur.

SAGITTA. Hanc vnam de Herculis telis esse demonstrant, qua Aquilā dicitur interfecisse, qua Prometheus iocinora fertur exedisse: de quo pluribus verbis dicere non inutile videtur. Antiqui cum maxima ceremonia deorum immortalium sacrificia administrarent, soliti sunt totas hostias in sacrarum consumere flamma. Itaque cum propter sumptus magnitudinem sacrificia pauperibus non obtingerent, Prometheus qui propter excellentiam ingenij miram, homines finxisse existimatur, recusatione dicitur ab Ioue impetrasse, ut partem hostia in ignem conijcerent, partem in suo consumerent victu: quae postea consuetudo confirmauit. Quod cum facile a deo, non ut ab homine auaro impetrasset, ipse Prometheus immolat tauros duos, quorum primum iocinora cum in ara posuisset, reliquam carnem ex utroque tauro in vnam compositam corio bubulo reuicta, ossa autem quae circa fuerunt reliqua, pelle composita in medio collocauit, & Ioui fecit potestatem, ut quam vellet eorum sumeret partem. Iupiter autem et si non pro diuina fecit cogitatione, neque ut deum licebat, omnia quae debuit ante providere: sed (quoniam credere institimus historijs) deceptus a Prometheo, utrunque putans esse taurum, delegit ossa pro sua dimidia parte. Itaque postea in solennibus & religiosis sacrificijs carne hostiarum consumpta, reliquias quae pars fuit deorum, eodem igni comburunt. Sed ut ad propositum reuertamur, Iupiter cum factum rescisset, animo permoto mortalibus eripuit ignem: ne Prometheus gratia plus deorum potestate valeret, neue carnis vsus vtilis hominibus videretur, cum concoqui non posset. Prometheus autem consuetus insidiari, sua opera ereptum mortalibus ignem restituere cogitabat. Itaque ceteris remotis, denegis ad Iouis ignem, quo dimissa & in ferulam coniecto, laesus ut volare, non currere videretur, ferulam iactans, ne spiritus interclusus vaporis extinguere videretur, angustia lumen. Itaque homines adhuc plerumque qui latitiae sunt nuncij, celerrime veniunt. Praeterea in certatione ludorū cursoribus instituerunt ex Prometheus consuetudine, ut currerent lampadem iactantes. Pro quo Iupiter facto mortalibus parem gratiam referens, mulierem tradidit his, quam a Vulcano factam deorum voluntate omni munere donauit, itaq; Pandora est appellata: Prometheum autem in monte Scythia nomine Caucasō ferrea catena vinxit: quē alligatū ad triginta milia annorum Aeschylus tragediarum scriptor ait. Praeterea admisit ei Aquilam, quae assidue noctu renascentia iocinora exeset. Hanc autem Aquilam nonnulli ex Typhone & Echidna natam: alij ex Terra & Tartaro: somplexus Vulcani factam manibus demonstrant, animamque ei ab Ioue traditam dicunt. Sed de eius solutione hac memoria prodita est causa: Cum Iupiter Thetidis conuiuium pulchritudine corporis inductus peteret, neque a timida virgine impetraret, neque ea re minus efficere cogitaret, illo tempore Parca feruntur cecinisse fata, quae perfici natura voluit rerum: dixerunt enim, quicumque Thetidis fuisset maritus, eius filiū patre fore laude clariorem: quod Prometheus non voluntate, sed necessitudine vigilans auditum Ioui nunciauit: qui veritus id quod ipse Saturno patri fecisset in simili causa, ne patrius regno priuatus cogeretur, destitit Thetis velle ducere uxorem: & Prometheus pro beneficio meritam retulit gratiam, eūque vinculis liberauit: neque id quod fuerat iuratus, remisit vacuum omni alligationi futurum. Sed memoria causa ex utraque re, haec est lapide & ferro, digitum sibi vinciri iussit: quia consuetudine homines vsi, quo satisfacere Prometheus viderantur, annulos lapide & ferro conclusos habere ceperunt. Nonnulli etiam coronam habuisse dixerunt, ut si victorē impune peccasse diceret. Itaq; homines in maxima latitia victorūque coronas habere instituerunt: id in exortationibus & conuiuijs perspicere licebit. Sed, opinor, ad initium causa & interitum Aquila reuertamur. Hercules missus ab Euristheo ad Hesperidum mala, nescius via deuenit ad Prometheus, quem in Caucasō monte vinctum fuisse supra diximus: a quo via demonstrata victoria, dum iter faceret, contendit ut & draconem, de quo ante diximus, interfectum diceret, & gratiam pro beneficio referret: nā consensum

honorem quem potuit, reddidit merenti. Quia dimissa homines instituerunt, ut hostijs immolatis iocinora consumerent in deorum altariis, ut exsaturare eos pro visceribus Promethei viderentur. Ut Eratosthenes autem de Sagitta demonstrat. hac Apollo Cyclops interfecit, qui fulmen Ioui fecerunt, quo Aesculapium interfectum complures dixerunt. Hanc autem sagittam in Hyperboreo monte Apollinem defodisset. Cum autem Iupiter ignouerit filio, ipsam sagittam vento ad Apollinem perlatam cum frugibus, qua eo tempore nascebantur. Hanc igitur ob causam inter sidera demonstrant.

AQUILA. Hac est qua dicitur Ganymedem rapuisse, & amanti Ioui tradidisse: hanc etiam Iupiter primus ex avium genere sibi delegisse existimatur: qua sola tradita est memoria, contra solis exorientis radios contendere volare: itaque super Aquarium volare videtur. Hunc enim complures Ganymedem esse sinxerunt. Nonnulli etiam dixerunt Meropem quendam fuisse, qui Coon insulam tenuerit regno, & a filia nomine Coon, & homines ipsos a se Meropas appellaret. Hunc autem habuisse uxorem quendam nomine Et hemeam, genere Nympharum procreatam: qua cum desierit colere Dianam, ab ea sagittis figi cepit, tandemque a Proserpina viua ad inferos arrepta est: Meropem autem de desiderio uxoris permotum, mortem sibi consciscere voluisse: lunonem autem misit a eius, in Aquila corpus eius conuerterisse, & inter sidera constituisse: ne si hominis effigie eum collocaret, nihilominus memoriam tenens, coniugis desiderio moueretur. Aglaosthenes autem qui Naxica scripsit, ait Iouem Creta surreptum, Naxum delatum, & ibi esse nutritum: qui postquam peruenierit, ad virilem aetatem, & voluerit bello lacerare Titanas, sacrificanti ei Aquilam auspicatam: quo auspicio usum esse, & eam inter astra collocasse. Nonnulli etiam dixerunt Mercurium alij autem Anapladem pulchritudine Veneris inductum in amorem incidisse: & cum ei copia non foret, animum, ut contumelia accepta defecisse: Iouem autem misit a eius, cum Venus in Acheloo fluuio animum corpus ablueret, misisse Aquilam, qui socum eius in Amythaoniam Aegyptiorum delatum Mercurio traderet: quem persequens Venus ad cupientem sui peruenit: qui copia facta, pro beneficio Aquila in mundo collocauit.

DELPHINVS. Hic qua de causa sit inter astra collocatus, Eratosthenes ita cum ceteris dicit: Neptunum quo tempore voluerit Amphitritem ducere uxorem, & illa cupiens conservare virginis aetatem, fugeret ad Atlantia, complures eam quassum dimisisse: in hac & Delphina quendam nomine, qui petuagatus insulas, aliquando ad virginem peruenit, & que persuasit ut nuberet Neptuno, & ipse nuptias eorum administrauit pro quo facto inter sidera Delphini effigiem collocauit. Et hoc amplius: qui Neptuno similia faciant, Delphinum autem in manu, aut sub pede eius constituturum videmus, quod Neptuno gratissimum esse arbitrantur. Aglaosthenes autem qui Naxica conscripsit, Tyrrhenos ait fuisse quosdam nauicularios qui puerum etiam Liberum patrem receptum, ut Naxum cum sui comitibus transiret, postea natus nuptijs nymphis: a quibus eum nutritum & nostri in progenie deorum esse, & complures Graeci dixerunt: Sed ut ad propositum reuertamur. Nauicularij spe praeda induci, nauem auertere voluerunt: quod Liber suspicatus, comites suos iubet symphoniam canere: quo sonitu inaudito Tyrrheni, cum usque adeo delatarentur, ut etiam in saltationibus essent occupati, cupiditate saltandi se in mare proiecerunt inscium, & ibi delphini sunt facti: quorum cogitationem cum Liber memoria hominum tradere voluisset, vnus effigiem inter sidera collocauit. Alij autem dicunt, hunc esse Delphinum, qui Arionem cum harentem ex Siculo maris Tanarium transiit: qui cum ceteros artifices prestaret, & circum insulas quassum causa vagaretur, seruuli eius arbitrati plus in perfidiosa libertate commodi, quam in placida seruitute esse, cogitare ceperunt, ut domino in pelagus proiecto, bona eius inter se partirentur: qui cum cogitationem eorum sensisset, petijt non ut dominus a seruili, & innocens ab improbis, sed ut parens a filiis: ut se liceret ornare, qua saepe vicerat veste, quoniam nemo esset alius qui, ut ipse, suum quassum prosequeretur euentum. Quod cum impetrasset, cum harentem sumptu suam cepit deslere mortem: quo sonitu ducti delphines, a toto mari pronatant ad Arionem tantum. Itaque deorum immortalium potestate inuocata, super eos se deiecit: quorum vnus Arionem exceptum perculit ad Tanarium litus. Cuius memoria causa, qua ibi statua est Arionis, in ea delphini simulacrum affixum videri pro quate inter sidera ab antiquis astralogis est figuratum. Serui autem, qui se putabant seruitute elapsos, tempestate Tanarum perducti, a domino comprehensi, non mediocri supplicio sunt affecti.

EQVVS. Hunc Aratus & alij complures, Pegasum Neptuni & Medusa Gorgonis filium dixerunt: qui in Helicone Boeotia monte vngula feriens saxum, fontem aperuit, qui ex eius nomine Hippocrene est appellatus. Alij dicunt, quo tempore Bellerophontes ad Praetum Abantis filium, Argiuorum regem donauerit, Antiam regis uxorem hospitii amore inductam, petijse ab eo, ut sibi copiam faceret, promittens ei donum regnum. Quia cum impetrare non posset, verita ne se ad regem criminaretur, occupat eum sibi vim asserere voluisse Praeto dicit. Qui quidem dilexerat, noluit ipse supplicium sumere, sed quod aquum esse sciebat, misit eum ad Iobatam Antia patrem, quam alij Sthenobeam dixerunt: ut ille filia pudicitiam

viam defendens, Bellerophontem obijceret Chimæra, quæ eo tempore Lyciorum agros flamma vastabat. Vnde victor profugiens, post fontis inuentionem cum ad cælum contenderet euolare, neque longe iam abesset, despicies iam ad terram, timore permotus decidit, ibique periisse dicitur: equus autem subuolasse, & inter sidera ab Ioue constitutus existimatur. Alij non criminatû ab Antia, sed ne sæpius audiret quod nollet, aut precibus eius moueretur, profugisse Argis dixerunt. Euripides autem in Menalippa, Hippen Chironis centauri filiam Thean antea appellatam dicit: quæ cum aleretur in monte Pelio, & studium in venando maximum haberet, quodam tempore ab Aolo Hellenis filio Iouis nepote persuasam, concepisse: cùmque iam partus appropinquaret, profugisse in syluam, ne patri, cum virginem speraret, nepotem procreasse videretur. Itaque cum parens eam persequeretur, dicitur illa petisse à deorû potestate, ne pariens a parente conspiceretur. Quæ deorum voluntate postquam peperit, in equam conuersa, inter astra est constituta. Nonnulli etiam vetem dixerunt fuisse: sed quod deorum consilia hominibus sit enunciare solita, in equam esse conuersam. Callimachus autem ait, quod desierit venari & colere Dianam, in quam, supra speciem diximus, eam Dianam conuertisse. Hac dicitur etiam hac re non esse in conspectu Centauri, quem Chirona esse nonnulli dixerunt: & etiam dimidiam apparere, quod noluerit sciri, se feminam esse.

DELTON. Hoc sidus velut litera est Græca in triangulo posita, itaque appellatur: quod Mercurius supra caput Arietis statuisse existimatur ideo, ut obscuritas Arietis huius splendore, quo loco esset, significaretur: & Iouis nomine, Græce Διός, primam literam deformaret. Nonnulli Aegypti positionem: alij, quæ Nilus terminaret Aethiopiam & Aegyptum dixerunt: alij Siciliam figuratam putauerunt: alij quod orbem terrarum superiores trifariam diuiserunt, tres angulos esse constitutos dixerunt.

ARIES. Hic existimatur esse, qui Phrixum transtulisse & Hellen dictus est per Hellespontum: quem Hesiodus & Pheretides ait habuisse auream pellem: quæ alibi plura dicemus. Sed Hellen decidisse in Hellespontum, & à Neptuno compressam, Pæona procreasse complures, nonnulli Hædonum dixerunt. Preterea Phrixum incolumem ad Aetam peruenisse, arietem Ioui immolasse, pellem in templo fixisse, & arietis ipsius effigiem ab Nube inter sidera constitutâ, habere tempus anni quo frumentum seritur: ideo quod hortum scuerit antè, quæ maxime fuge fuit causa. Et Eratosthenes ait, arietem ipsum sibi pellem aureâ detraxisse, & Phrixo memoria causa dedisse, ipsum ad sidera peruenisse: quare, ut supra diximus, obscurius videatur. Hunc autem nonnulli dixerunt in oppido Orchomenio, quod est in Bæotia, natum. Alij in Salomonum Thesalia finibus procreatum. Alij dicunt Crethea & Athamantem cum alijs pluribus AEoli filios fuisse. Nonnulli etiam Athamantis filium Salmoneæ esse, AEoli nepotem dixerunt. Crethea autem habuisse Demodocum uxorem, quam alij Biadicen dixerunt. Hanc autem Phrixi Athamantis filij corpore inductam, in amorem incidisse, neque ab eo ut procrearet faceret, imperrare potuisse: itaque necessario coactâ, criminari eum ad Crethea cepisse, quod diceret ab eo vim sibi penè illatam, & horum similia mulierum consuetudine dixisse. Quo facto Crethea ut uxoris amantem & regem decebat permotum, Athamanti ut de eo supplicium sumeret persuasisse. Nubem autem interuenisse, & ereptum Phrixum & Hellen eius sororem in Arietem imposuisse, & per Hellespontum quàm longissimè posset, profugere iussisse: Hellen decidisse, & ibi debitum natura reddidisse, & ex eius nomine Hellespontum appellatum. Phrixum Colchos peruenisse, & ut antè diximus, Arietis interfecti pellem in templo fixisse: ipsum autem à Mercurio ad Athamantem esse reductum: qui patri eius satisfecerit, eum innocentia confisum profugisse. Hermippus autem dicit, quo tempore Liber Africam oppugnaverit, deuenisse cum exercitu in eum locum, qui propter multitudinem pulueris. Hammodes est appellatus. Itaque cum in maximum periculum deuenisset, quod iter necessario faciendum esse videbat, accessit eo, ut aqua maxima penuria esset: quo facto exercitus ad defectionem maximam venire cogeatur. Qui quid agerent dum cogitant, Aries quidam fortuito ad milites eorum errans peruenit: quos cum vidisset, fuga praesidium sibi parauit. Milites autem qui eum fuerant conspicati, & si puluere & astu pressi vix progrediebantur, tamen ut prædam ex flamma petentes arietem sequi cœperunt vsque ad eum locum, qui Iouis Hæmonis postea templo constituto, est appellatus. Quo cum peruenissent arietem quem consecuti fuerant, nusquam inuenire potuerunt: sed quod magis his fuerat optandum, aquæ magnâ copiam in eo loco nacti sunt, corporibusque recuperatis Libero statim nuntiauerunt. Qui gaudius, ad eos fines exercitum deduxit, & Iouis Hæmonis templum cum arietinis cornibus simulacro facto constituit. Arietem inter sidera figurauit, ita, ut cum Sol in eius foret signo omnia nascens recrearentur, quæ veris tempore consunt: hac re maxime, quod illius fuga Liberi recreauit, exercitum. Præterea XII. signorum principem voluit esse: quod illius optimus exercitus fuerit ductor. Sed de Hæmonis simulacro, Leon qui res Aegyptias conscripsit, ait: Cum Liber Aegyptum & reliquos fines regno teneret, & omnia primus hominibus ostendisse diceretur, Hæmonem quendam ex Africa venisse, & pecorum multitudinem

ritudinem ad Liberū adduxisse, quo facilius & eius gratia vteretur, & aliquid primū inuenisse dicetur. Itaque pro beneficio ei Liber existimatur agrum dedisse qui est contra Thebas Aegyptiacae: & qui simul lacra faciunt Hāmonū, capite cornuto insitiunt, ut homines memoria teneant, eum primū pecus ostendisse. Qui autē Libero factū voluerunt assignare, quod non perierit ab Hammone, sed vltro ad eū sit adductus, Liberi cornuta simulacra fecerunt, & Arietem memoria causa inter sidera fixum dixerunt.

T A V R V S. Hic dicitur inter astra esse constitutus, quod Europam incolumem transuexerit Cretā, ut Euripides dicit. Nonnulli aiunt, cum in bouem sit conuersa, ut Iupiter ei satisfacere videretur, inter sidera constituisse: quod eius prior pars appareat ut tauri, sed reliquum corpus obscurius videatur. Spectat autem ad exortum solem, cuius oris effigiem qua continent stella, Hyades appellantur. Has autem Pherecydes Atheniensis Liberi nutrices esse demonstrat, numero septem, quas etiam antea Nymphas Dodonidas appellatas. Harum nomina sunt haec, Ambrosia, Eudora, Pheyle, Ceronis, Polyxo, Phao, Thyene. Haec dicuntur à Lycurgo fugatae, & prater Ambrosiam omnes ad Teubyn profugisse, ut ait Asclepiades, sed ut Pherecydes dicit, ad Thebas Liberum perlatum Iunoni tradiderunt. Quam ob causam ab Ioue gratia eis est relata, quod inter sidera sunt constituta. Pleiades autem appellatae sunt, ut ait Mnaseas, quod ex Atlante & Pleione Oceani filia sint quindecim filiae procreatae, quarum quinque Hyades appellantur demonstrat, quod earum Hyas fuerit frater, à sororibus plurimum dilectus, qui cum veniens à Leone esset interfectus, quinque de quibus supra diximus lamentationibus assiduis permota dicuntur interisse, quare eas, quod plurimum de eius morte laborarent, Hyades appellantur. Reliquas autem decem sorores deliberaſſe de sororum morte, & earum septē sibi mortem conscisse, quare, quod plures idem senserunt, Pleiadas dictas. Alexander autē Hyadas ait dictas, quod Hyantis & Boeotia sunt filiae, Pleiadas autem quod ex Pleione Oceani filiae, & Atlante sunt natae. Haec numero septem dicuntur: sed nemo amplius quam sex videre potest. Cuius causa proditur haec, quod de septem, sex cum immortalibus concubuerunt, tres cum Ioue, dua cum Neptuno, una cum Marte, reliqua autem Sisyphi fuisse vxor demonstratur. Quarum ex Electra & Ioue, Dardanum: ex Maia, Mercurium: ex Taygete, Lacedaemona procreatum: ex Alcinoe autem & Neptuno, Hyrea: ex Celeno Lycum & Nyctea natum. Martem autem ex Sterope Oenomaum procreasse, quam alij Oenomai dixerunt vxorem: Metopem autem Sisypho nuptam Glaucum genuisse: quem complures Bellerophontis patrem esse dixerunt. Quare propter reliquas sorores eius inter sidera constitutam: sed quod homini nupserit, stellam eius obscuratam. Alij dicunt Electram non apparere, ideo quod Pleiades existimentur choream ducere stellis. Sed postquam Troia sit capta, & progenies eius qua à Dardano fuerit, sit euersa, dolore permotam, ab his seremouisse, & in circulo qui Arcticus dicitur constituisse: & quidam longo tempore lamentantem capillo sparso videri, itaque è facto Comaenae appellatam. Sed has Pleiadas antiqui astrologi seorsum à Tauro deformauerunt, ut autē diximus, Pleione & Atlantis filias: qua cum per Boeotiam cum puellū iter faceret, Oriona concitatum voluisse ei vim asferre, illam fugere cœpisse: Oriona autem secutum esse annis septem, neque eam inuenire potuisse. Iouem autem puellarum miserum, inter astra constituisse: & postea à nonnullis astrologis caudam Tauri appellatas. Itaque adhuc Orion fugientes eas ad occasum sequi videtur. Eas stellae Vergilius nostri appellauerunt, quod post ver exoriuntur: & haec quidem ampliore ceteris habent honorem: quod in earum signo exoriente Sole, aestas significatur: occidente autem, hiems ostenditur, quod alijs non est traditum signū.

G E M I N I. Hos complures astrologi Castorem & Pollucem esse dixerunt: quos demonstrant omnium fratrum inter se amantissimos fuisse: quod neque de principatu contenderunt, neque vllam rem sine communi consilio gesserunt. Pro quibus officijs eorum Iupiter inter notissima sidera eos constituisse existimatur. Neptunum autem pari consilio muneraſſe: nam equos his quibus vtuntur, donauit: & dedit potestatem naufragijs saluti esse. Alij dixerunt Herculem esse & Apollinem. Nonnulli etiam Triptolemum, quem supra diximus, & Iasionem à Cerere dilectos, & ad sidera perlatos. Sed qui de Castore & Polluce dicunt, hoc amplius addunt, ut Castor in oppido Ariadnis sit occisus, quo tempore Lacedaemonij cum Atheniensibus bellum gesserunt. Alij autem cum oppugnarent Spattam Lynceus & Idas, ibi perisse dixerunt. Pollucem ait Homerus concessisse fratri dimidiam vitam: itaque alternis diebus eorum quenque luere.

C A N C E R. Hic dicitur Iunonis beneficio inter astra collocatus: quod cum Hercules contra Hydrā Lernaam constitisset, ex palude pedē eius mordicus arripuisset: qua de re Hercule permotum, eum interfecisse: Iunonem autem inter sidera constituisse, ut esset cum duodecim signis, qua maxime solū cursu continentur. In eius deformationis parte sunt quidā qui Asini appellantur, à Libero in testa Cancris duabus stellis figurari. Liber enim à Iunone furore obiecto, dicitur mente captus fugisse per Theprotiam, cogitās ad Iouis Dodonai templum peruenire, vnde peteret responsum, quo facilius ad pristinū statum mentis perueniret,

ueniret, sed cum venisset ad quandam paludem magnam quam transire non posset, de quibusdam duobus asellis obuijs factis dicitur vnum deprehendisse eorum, & ita esse transuectus, vt omnino aquam non tetigerit. Itaque cum venisset ad templum Iouis Dodonai, statim dicitur furore liberatus, & asellum gratiam retulisse, & inter astra eos collocasse. Nonnulli etiam dixerunt asino illi quo fuerat vectus, vocem humanam dedisse. Itaque postea eum cum Priapo de Natura contendisse, & victum ab eo interfectum. Pro quo Liberum eius miserum in sideribus annuerasse. Et vt sciretur id pro deo, non pro homine timido (quia Iunonem fugerit) fecisse, supra cancrum constituit, qui dea beneficio fuerat affixus astris. Dicitur etiam alia historia de Asello, vt ait Eratosthenes. Quo tempore Iupiter bello gigantibus indicto, ad eos oppugnandos omnes deos conuocauit, venisse Liberum patrem, Vulcanum, Satyros, Silenos Asellum vestros, qui cum non longe ab hostibus abessent, dicuntur aselli pertimuisse, & ita pro se quisque magnum clamorem & inaudibilem gigantibus fecisse, vt omnes hostes eorum clamore in fugam se coniecissent, & ita sint superati. Huius similis est historia de buccina Tritonis. Nam is quoque fertur, cum concham inuentam excauisset secum ad gigantes tulisse, & ibi sonitum quendam inaudibilem per concham misisse. Hostes autem veritos de qua esset immanis fera ab aduersarijs adducta, cuius esset ille mugitus, fugam se mandasse, & ita victos in hostium potestatem peruenisse.

L E O. Hic dicitur à Ioue constitutus, quod omnium ferarum princeps esse existimatur. Nonnulli etiam hoc amplius dicunt, quod Herculi prima fuerit hac certatio, & quod eum inermis interfecerit. De hoc & Pisander & complures alij scripserunt: cuius supra simulacrum proximum est virgini. Sunt alia VII. Stelle ad caudam Leonis in triangulo collocata, quas trines Berenices esse Conon Sanius mathematicus & Callimachus dicit: cum Ptolemaus Berenicem Ptolemai & Aristonis filiam sororem suam duxisset uxorem, & paucis post diebus Asiam oppugnatam profectus esset, vixisset Berenicem, si victor Ptolemaus redisset, se de tonsuram crinem: quo voto damnatum crinem in Veneris Arsinoes Zephyritidis posuisse templo: obsequio postero die eam comparuisse: quod factum cum rex egre ferret, Conon mathematicus (vt ante diximus) cupiens inire gratiam regis, dixit crinem inter sidera videtur collocatum: & quasdam vacuas à figura septem stellas ostendit quas esse fingeret. Crinem hanc Berenicem nonnulli cum Callimacho dixerunt equos alere, & ad Olympia mittere consuetam fuisse. Alij dicunt hoc amplius, Ptolemaum Berenices patrem multitudine hostium perterritum fuga salutem petisse: filiam autem sapientem consuetam, insilisse in equum, & reliquam exercitus copiam constituisse, & complures hostium interfecisse, reliquos in fugam coniecisse: pro quo etiam Callimachus eam magnanimam dixit. Eratosthenes autem dicit & virginibus Lesbys dotem quam cuique relictam à parente nemo solueret, iussisse reddi: & inter eas constituisse petitionem.

V I R G O. Hic Hesiodus Iouis & Themidis filiam dicit: Aratus autem Astrae & Aurorae filiam existimari, quod eodem tempore fuerit cum aurea secula hominum, & eorum principem fuisse demonstrat: quam propter diligentiam & aequitatem, ~~in sideribus~~ appellatam: neque illo tempore ab hominibus exteris nationes bello lacepsit as esse, neque nauigio quemquam usum esse, sed agris colendis vitam agere consueuisse. Sed post eorum obitum qui sint nati, eos minus officiosos, magis auaros cepisse fieri: quare minus Iustitiam inter homines fuisse conuersatam. Denique eam peruenisse usque ad, dum diceretur. Heu heu genus hominum natum. Itaque iam non potuisse pari amplius, & ad sidera euoluasse. Sed hanc alij Fortunam, alij Cererem dixerunt: & hoc magis non conuenit inter eos, quod caput eius nimium obscurum videtur. Nonnulli etiam Eriogonem Icarij filiam dixerunt, de qua supra diximus. Alij autem Apollinis filiam ex Chrysotemi natam, & infantem Parthenon nomine appellatam: eamque quod parua interierit, ab Apolline inter sidera collocatam.

S C O R P I V S. Hic propter magnitudinem membrorum in duo signa diuiditur, quorum vnus effigie nostri Libram dixerunt. Sed omnino totum signum hac de causa statutum existimatur: quod Orion cum venaretur, & in eo exercitatus se esse consideret, dixisse etiam Diana & Latona, se omnia quae ex terra exoriantur, interficere valere. Quare terram permotam, Scorpionem misisse, qui eum interficere demonstratur. Iouem autem vtriusque animum admiratum, Scorpionem inter astra collocasse, vt species eius hominibus documento esset, ne quis eorum de aliqua re sibi consideret. Dianam autem propter studium Orionis petisse à Ioue, vt idem illi beneficium daret petenti, quod Terra vltro tribuisset. Itaque eum constitutum, vt cum Scorpius oriatur, Orion occidat.

S A G I T T A R I V S. Hunc complures Centaurum esse dixerunt. Alij autem hac de causa negauerunt, quod nemo Centaurus sagittis sit usus. Hic autem queritur, cur equinis cruribus sit deformatus, & caudam habeat vt Satyri. Dicunt enim nonnulli hunc esse Crotum nomine, Euphemes Musarum nutritus filium, vt ait Sositheus tragediarum scriptor: eum domicilium in monte Helicone habuisse, & cum Musis Iouis delectari, nonnunquam etiam studio venationis exerceri. Itaque pro merita diligentia magnam laudem assecutum: nam & celerissimum in siluis, & acutissimum in musis factum esse. Pro quo studio illius petisse

risse Musas ab Ioue, vt in aliquo astrorum numero deformaretur. Itaque Iouem fecisse, vt cum omnia illius artificia vno corpore vellet significare, crura eius equina fecisse, quod equo multum sit vsus: & sagittas pro ingenio adiunxisse, vt ex his & acumen & celeritas esse videretur. Caudam satyricam in corpore fixisse: quod non minus hoc Musa, quam Liber Satyrus sit delectatus. Ante huius pedes stella sunt pauca in rotundo deformatæ, quas coronam eius vt ludentis abiectam, nonnulli dixerunt.

CAPRICORNVS. Huius effigies similis est Aegipani: quem Iupiter, quod cum eo erat nutritus, in sideribus esse voluit, vt Capram nutricem de qua ante diximus. Hic etiam dicitur, cum Iupiter Titanas oppugnaret, primus obiecisse hostibus timorē qui *παινός* appellatur, vt ait Eratosthenes: hac etiam de causa eius inferiorem partem piscis esse formationem, quod muricibus, id est maritimis conchylis, hostes res dii in Aegyptum conuenissent, repente conuenisse eodem Typhona accerrimum giganta, & maximē deorum inimicum: quo timore permotos in alias figuras se conuertisse: Mercurium factam esse Ibin, Apollinem autem qua Threicia auis vocatur. Dianam merulam simulatam. Quibus de causis Aegyptios ea genera violari non sinere demonstrant: quod deorum imagines dicantur. Eodem tempore Pana dicunt in flumen se deiecisse, & posteriore partem corporis, effigiem piscis, alteram autem hirci fecisse, & ita a Typhone profugisse, cuius cogitatum Iouem admiratum, effigiem eius inter sidera fixisse.

AQUARIVS. Hunc complures Ganymedem esse dixerunt: quem Iupiter propter pulchritudinem corporis ereptum parentibus, deorum ministrum fecisse existimatur. Itaque ostenditur vt aquam aliquā infundens, Hegestanax autem Deucalionem dicit esse: quod eo regnante, tanta vis aqua se de cælo profuderit, vt cataclysmus factus esse diceretur. Eubulus autem Cecropem demonstrat esse, antiquitatem generis commemorans, & ostendens antequam vinum traditum sit hominibus, aqua in sacrificijs deorum usor esse, & ante Cecropem regnasse, quam vinum sit inuentum.

PISCES. Diogenetes Erythracus ait, quodam tempore Venerem cum Cupidine filio in Syriam ad flumen Euphratem venisse, & eodem loco repente Typhona giganta, de quo supra diximus apparuisse. Venerem autem cum filio in flumen se proiecisse, & ibi figuram piscium forma mutasse: quo facto, periculo esse liberatos. Itaque postea Syros qui his locis sunt proximi, destitisse pisces esitare: quod vereantur eos capere: ne simili causa aut deorum praesidia impugnare videantur, aut eos ipsos captare. Eratosthenes autē ex eo pisce natos homines dicit, de quo post dicemus.

CETVS. De hoc dicitur quod a Neptuno sit missus, vt Andromedam interficeret, de qua ante diximus, sed a Perseo sit interfectus, propter immanitatem corporis, & per illius virtutem inter sidera collocatus.

ERIDANVS. Hunc alij Nilum, complures etiam Oceanum esse dixerunt. Qui autem Nilum volunt vocari, propter magnitudinem eius & utilitatem, aquisimū, esse demonstrant: praeterea quod infra eum quadam stella sit, clarius ceteris lucens, nomine Canopus appellata. Canopus autē in insula flumine aluitur Nilo.

LEPVS. Hic dicitur Orionis Canem fugere venantis. Nam cum, vt oportebat, eum venatorem finxissent, voluerunt etiam hoc significare aliqua de causa: itaque leporem ad pedes eius fugientem finxerunt: quem nonnulli a Mercurio constitutum dixerunt, eique datum esse praeter cetera genera quadrupedum, vt alios paret, alios haberet in ventre. Qui autem ab hac causa dissentiunt, negant oportere tam nobilem & tam magnum venatorem, de quo & ante in Scorpionis signo diximus, oportere fingi leporem venari: Callimachum quoque accusari, quod cum Diana scriberet laudes, eam leporum sanguine gaudere, & eos venari dixisset. Itaque Oriona cum Tauro decertantem fecerunt. Leporis autem hanc historiam memoria prodiderunt, apud antiquos in insula Lero nullum leporem fuisse, sed ex eorum ciuitate adolescentium quendam studio generis inductum, ab exteris finibus leporem feminā pregnantem attulisse, & ad eius partum diligentissime ministrasse. Itaque cum peperisset, compluribus eius ciuitatis studium incidisse, & partim precio, partim beneficio mercatos, omnes lepores alere cepisse. Itaque non longo intervallo tantam multitudinem leporum procreatam, vt tota insula ab his occupata diceretur: quibus cum ab hominibus nihil daretur, in semina eorum impetu facto omnia comederunt. Quo facto incola calamitate affecti, cum fame forent oppressi, cōmuni consilio totius ciuitatis vix denique eos ex insula abegisse dicuntur. Itaque postea leporis figurā in astris constituisse, vt homines meminissent, nil esse tam exoptandum in vita, quin ex eo plus doloris quam letitiae capere posterius cogerentur.

ORION. Hunc Hesiodus Nepruni filium dicit, ex Euryale Minois filia natum. Concessum autem ei vt supra fluctus curreret, vt in terra: quemadmodū Iphiclo datum dicitur, vt supra aristas curreret, nec eas infringeret. Aristomachus autem dicit quendam Erythrea fuisse Thebū, Pindarus autē in insula Chio. Hunc autem cum Iouem & Mercuriū hostio recepisset, petisse ab his vt sibi aliquid liberorū nasceretur.

Itaque

Itaque quo facilius petiturum impetraret, bouem immolasse, & his pro epulis apposuisse: quod cum fecisset, poposcisse Iouem & Mercurium, quod corium de boue fuisset detractum, & quod fecerant vrina in corium infudisse, & id sub terra poni iussisse: ex quo postea natum puerum, quem Erythreus è factio Vriona nomine appellaret: sed vetustate & consuetudine factum est, ut Orion vocaretur. Hic dicitur Thebi Chium venisse, & Oenopionis filiam Meropem per vinum cupiditate incensus compressisse: pro quo factio ab Oenopione excacatus, & de insula eiectus. Existimatur autem Lemnum ad Vulcanum peruenisse, & ab eo quendam ducem Cedalionem nomine accepisse: quem collo ferens ad Solem venisse, & ab eo sanatus, ut se vlsceretur, Chium reuertisse, Oenopionem autem à ciuibus sub terra custoditum esse. Quem postquam se inuenire posse desperaret Orion, in insulam Cretam peruenisse, & ibi venari cepisse cum Diana, & ei polliceri qua supra diximus, & ita ad sidera peruenisse. Nonnulli autem aiunt, Orionem cum Oenopione prope nimia coniunctum amicitia vixisse: & quod ei voluerit suum studium in venando probare, Diana quoque pollicitum qua supra diximus, & ita interfectum. Alij dicunt cum Callimacho, cum Diana vim voluerit asserere, ab ea sagittis esse confixum, & ad sidera propter venandi consimile studium deformatum. Ister autem dicit Orionem à Diana esse dilectum, & penè factum ut ei nupsisse existimaretur. Quod cum Apollo agere ferret, & saepe eam obiurgans nihil egisset, natantis Orionis longe caput solum videri conspiciat, contendit cum Diana, eam non posse sagittam mittere ad id quod nigrum in mari videretur. Quam cum se vellet in eo studio maxime artificem dici, sagitta missa caput Orionis traiecit. Itaque eum cum fluctus interfectum ad litus eiecisset, & se eum Diana percussisse plurimum doleat, multi eius obitum prosecuta lachrimis, inter sidera statuisse existimatur. Sed qua post mortem eius Diana fecerit, in eius historijs dicemus.

CANIS. Hic dicitur ab Ioue custos Europe appositus esse, & ad Minoa peruenisse, quem Procris Cephalus vxor laborantem dicitur sanasse, & pro eo beneficio Canem munere accepisse, quod illa studiosa fuerit venationis: & quod Canis fuerat datum, ne vlla fera prateriret posset. Post eius obitum Canis ad Cephalum peruenit, quod Procris eius fuerat vxor: quem ille secum ducens Thebas peruenit, ubi erat vulpes cui datum dicebatur, ut omnes Canes effugere posset. Itaque cum in vnū peruenissent, Iupiter nescius quid faceret, ut Ister ait, utrosque in lapides conuertit. Nonnulli hunc Canem Orionis esse dixerunt, & quod studiosus fuerit venandi cum eo Canem quoque inter astra collocatum. Alij autem Icarij Canem esse dixerunt, de quo ante diximus: quia multa proposita suos habent auctores. Sed Canis habet in lingua stellam vnā, qua ipsa Canis appellatur: in capite autem alteram, quam Isis suo nomine statuisse existimatur, & Sirion appellasse, propter flammam candorem: quod eiusmodi sit, ut prater ceteras lucere videatur. Itaque quo magis eam cognoscerent, Sirion appellasse.

PROCTON. Hic autem materiam exoriri videtur, sed à nonnullis Orionis esse existimatur: hac etiam de causa Procyon est appellatus, sed à iisdem omnibus historijs, quibus superior Canis annumeratur.

ARGO. Hanc nonnulli propter celeritatem Grace dixerunt Argo appellatam: alij, quod Argus eius fuerit inuentor. Hanc autem primam in mari fuisse complures dixerunt: & hac re maxime stellis esse figuratam. Hanc nauim factam Pindarus ait in Magnesia oppido, cui Demetrias est nomen. Callimachus autem in iisdem finibus ad Apollinis Aethij templum, quod Argonautae proficiscentes statuisse existimantur in eo loco qui Pagasa vocatur, ideo quod nauis Argo ibi primum compacta dicitur, quod est Grace Παγασαί. Homerus hunc eundem locum in Thesalia finibus esse demonstrat. Aeschylus autem, ut nonnulli aiunt, à Minerua quandam materiam loquentem eodem esse coniunctam. Sed huius non tota effigies inter astra videtur: diuisa enim est à puppi vsque ad malum: significans, ne homines fractis nauibus pertimescerent.

CENTAURVS. Hic dicitur nomine Chiron, Saturni & Philura filius esse: qui non modo ceteros Centauros, sed homines quoque iustitia superasse, Aesculapium & Achillem nutrisse existimatur: pietate igitur & diligentia effecit, ut inter astra numeraretur. Apud hunc Hercules cum diuerteretur, & simul cum Chirone sedens sagittas consideraret, fertur vna earum decidisse supra pedem Chironis, & ita eum interfecisse. Alij autem dicunt Centaurum miratum, quod tam breuibus sagittis tam magna corpora Centaurorum interfecerit, ipsum contendere arcum conatum: itaque ex eius manu sagittam prolapsam, in pedem eius incidisse: pro qua re Iupiter eius misertus, inter sidera eum constituit cum hostia qua supra aram tenens immolare videtur. Hunc alij Pholon esse Centaurū dixerunt, eum qui auruspicio prater ceteros plurimum valuisset: itaque ad Aram cum hostia venire Iouis voluntate figuratum.

ARA. In hac primum dij existimantur sacra & coniurationem fecisse, cum Titanas oppugnare conarentur: eam autem Cyclopes fecisse. Ab ea consuetudine homines dicuntur instituisse sibi, ut cum aliquā rem efficere cogitarent, prius sacrificarent, quam agere inciperent.

HYDRA, in qua Coruus insidere, & Crater positus existimatur, de qua hanc habemus memoria proditā

ditam causam: Coruus Apollinis tutela usus, eo sacrificante missus ad fontem aquam puram petitus, vidit arbores complures ficorum immaturas: eas expectans dum maturefcerent, in arbore quadam earum consedit. Itaque post aliquot dies coctis ficis, & a Coruo compluribus earum comestis, expectans Apollo Coruum, vidit eum cum Cratere pleno volare festinantem. Pro quo admisso eius dicitur, quod diu moratus sit Apollinem, qui coactus mora Corui, alia aqua est usus, hac ignominia eum affecisse, ut quandiu fici coquerentur, Coruus bibere non possit, ideo quod guttur habeat pertusum illis diebus. Itaque cum vellet significare sitim Corui, inter sidera constituit Cratera, & supposuit Hydram qua Coruum sitientem moraretur. videtur enim rostro caudam eius extremam verberare, ut tanquam sinat se ad Crateram transire. Ister autem & complures dixerunt, Coronida Phlegyas filiam fuisse: hanc autem ex Apolline Aesculapium procreasse: sed postea Ischyn Elari filium cum ea concubuisse. Quod cum videret Coruus, Apollini nunciasse: qui cum fuerit ante ea candidus, pro incommodo nuncio eum nigrum fecisse, & Ischyn sagittis confixisse. De Cratera autem hanc historiam Philarchus scribit: In Chersoneso qua confinis est Troia, ubi Proteus filius pulchrum statuit complures dixerunt, vrbis Phlagusa nomine dicitur, in qua Demiphon quidam cum regnaret, incidit eorum finibus repentina vastitas & civium internecio miranda: quare Demiphonta per mortum ferunt misisse ad Apollinis oraculum, quaerens remedium vastitatis. Responso autem dato, ut quotannis una de nobilium genere virgo dijs Penatibus eorum immolaretur. Demiphon omnium filias prater suas sorte ductas interficiebat, usque dum cuidam civium loco nobilissimo eorum nato perdoluit inceptum Demiphonti: qui negare cepit de sua filia se pasurum sortiri, nisi eodem regis filia essent coniecta. Quo facto rex permotus, illius filiam sine sorte ductam interfecit: quod Matusius nomine virginis pater instanti tempore simulavit se patria causa non agere ferre factum: potuisset enim sorte ducta nihilominus interire: quod paulatim dies regi in obliuionem perduxit. Itaque cum se prope amicissimum regi virginis pater ostendisset, solenne sacrificium se habere dixit, eumque & filias eius ad id consiciendum inuitavit: qui nihil aliter futurum suspicatus, filias ante misit, ut ipse occupatus in re civili postea veniret. Quod cum exoptanti Matusio accidisset, filias eius interfecit, & sanguinem earum cum vino in cratera mixtum aduenienti regi pro potione dari iussit. Qui cum filias desideraret, & quid his factus esset rescisset, Matusium cum cratere in mare projici iussit: quo facto mare quod ille est proiectus, memoria causa Matusium mare vocatum est: portus autem adhuc Crater appellatur: quem antiqui astrologi stellis deformauerunt, ut homines meminissent, Maleficcium neminem temere lucrari posse: neque obliuionem inimicitiarum fieri solere. Nonnulli cum Eratosthenes dicunt, eum Cratera esse quo Icarus sit usus, cum hominibus ostenderet vinum. Alij autem dolium esse, quo Mars ab Etio & Ephialte sit coniectus.

PISCIS qui Notius appellatus. Hic videtur ore aquam excipere a signo ~~Aquarii~~ ^{Aquarii} laborantem quondam ipse servasse existimatur: pro quo beneficio simulacrum Piscis. & eius filiorum, de quibus ante diximus, inter astra constituit. Itaque Syri complures pisces non esitant, & eorum simulacra inaurata pro dijs Penatibus colunt. De hoc & Hegeſias scribit.

RELIOVVM est nobis de quinque stellis, quas complures ut erraticas, ita $\pi\lambda\alpha\nu\tau\alpha\varsigma$ Graci dixerunt. Quarum una est Iouis nomine Phaëton quem Heraclides Ponticus ait, quo tempore Prometheus homines finxerit, hunc pulchritudine corporis reliqui praestantem fecisse, eumque suppressum cogitare, atque ut certum redderet Cupidinem, Ioui nunciasse. Quo facto missum Mercurium ad Phaëtonem, persuasisse ut ad Iouem veniret, & immortalis fieret: itaque eum inter astra collocatum.

SECUNDA stella dicitur Solis, quam alij Saturni dixerunt. Hanc Eratosthenes a Solis filio Phaëtonem appellatam dicit: de quo complures scripserunt, ut patris inscienter curru vectus, incenderit terras: quo facto ab Ioue fulmine percussus, in Eridanum deiectus est, & a Sole inter sidera perlatas.

TERTIA est stella Martis, quam alij Herculi dixerunt, Veneris sequens stellam, hac (ut Eratosthenes ait) de causa. Quod Vulcanus cum uxorem Venerem duxisset, & propter eius observantiam Marti copia non fieret, ut nihil aliud a se qui videretur, nisi sua stella Veneris sidus persequi a Venere impetravit. Itaque cum vehementer eum amor incenderet, rem significans, & facto stellam Phœontem appellavit.

QUARTA stella est Veneris, Lucifer nomine: quam nonnulli Iunonis esse dixerunt. Hunc eundem Hesperum appellari multis traditum est historiis. Hic autem omnium siderum maximus esse videtur. Nonnulli autem hunc Auroræ & Cephalii filium esse dixerunt, pulchritudine multis praestantem: ex qua re etiam cum Venere dicitur certasse, ut etiam Eratosthenes dicit, eum hac de causa Veneris appellari: ex oriente sole, & occidente videri: quare, ut ante diximus, iure hunc & Luciferum, & Hesperum nominatum.

QVINTA stella est Mercurij nomine Stilbon: sed hac est brevis & clara: hac autem Mercurio data existimatur, quod primus menses instituerit, & peruiderit siderum cursus. Euhemerus autem primus ait Venerem astra constituisse, & Mercurio demonstrasse.

PRAETEREA ostenditur circulus quidam in sideribus, candido colore, quem *Lacteum* esse nonnulli dixerunt. Eratosthenes enim dicit Mercurio infanti insciam puero Iunonem dedisse lac: sed postquam eum rescierit Maia filium esse, reiecit eum à se, & ita lactis profusi splendorem inter sidera apparere. Alij dixerunt dormienti Iunoni Herculem suppositum, & experrectam, id quod supra diximus, fecisse. Alij autem Herculem propter nimiam aviditatem, lactis multitudinem appetisse, neque in ore continere potuisse: quod ex ore eius profusum, circulum signasse. Alij dicunt quo tempore Ops Saturno lapidem pro partu attulit, iussisse ei lac praeberet: quae cum pressisset mammam, profuso lacte circulum deformatum, quem supra demonstrauimus. Nos autem omnium corporum deformationem dicere instituemus.

IGITUR incipiemus à polo Boreo protinus dicere, quo utraque Arcti nixe vehuntur, Arctico circulo clausa, & ita collocata, ut alterius vnaqueque earum resupinata a caput alterius tegere videatur, ita tamen, ut caput eius quae superior fuerit, ad caudam inferioris contendat. Harum maior in extremo circulo pedes habet fixos. Praeterea habet in capite stellae VII. omnes obscuras, in utrisque auribus binas, in humero claram vnam, in pede nouissimo duas, in summo inter scapilio vnam, in crure de posterioribus primo, vnam: in pede priori duas, in cauda ipsa tres. Ita totius sideris stellae sunt omnino XXI.

Minor autem habet in stationis vnoquoque loco stellae singulas clare lucentes, & supra caudae tres: omnino septem: sed in prioribus cauda stellae vna est infima quae Polus appellatur, ut Eratosthenes dicit, per quem locum ipse mundus existimatur versari. Reliquae autem duae *χοροὶ* ut dicuntur, quod circum polum versantur.

DRACO inter duas Arctos collocatus, videtur corporis sinu facto Arcticiu minorem ita concludere, ut pene pedes eius tangere videatur: cauda autem flexa, caput maioris attingere: & suo capite tanquam reducto, circulum Arcticum tangens, corpus ut in sphaeram complicari: & si quis diligentius attenderit, videre poterit caput Draconis ad maioris Vrsae regionem cauda collocatum. Hic habet in utroque tempore stellae singulas, in oculis singulas, in mento vnam, & ~~corpo~~ corpore reliquo passim dispositas decem: ita ut omnino stellarum sit XV.

ARCTOPHYLAX. Huius manum sinistram circulus Arcticus includit ita, ut neque occidere neque exoriri videatur: ipse autem positus ab Arctico circulo ad Aestiuum definitur, inclinatus in longitudinem, dextro pede Aestiuo circulo nixus. Huius humeros & pectus à reliquo corpore diuidit circulus, qui per utrosque polos transiens, tangit Arietem & Chelae. Hic quidem cum Tauro, & Geminis, & Cancro, & Leone occidit: ideo serò occidere dicitur, quod magis erectus à pedibus peruenit ad terram: at exoriens citius quam Chela videtur. Habet autem in manu sinistra stellae quatuor, quae nunquam occidere dicuntur: in capite stellam vnam: in utroque humero singulas, in utraque mamma singulas, sed alatiorem dextram, & ~~alteram~~ alteram obscuram, & in cubito dextro claram vnam: in zona vnam clariorem ceteris incurrentem: hac stella Arcturus appellatur in utrisque pedibus singulas, quae omnino sunt XIII.

CORONAM humero sinistro propè contingere Arctophylax videtur: quae autem Engonasin dextri pedis calce coniungit, hac Cancro & Leone exoriente occidere, cum Scorpione exoriri perspicitur. Habet autem nouem stellae in rotundo dispositas: sed ex his tres clarius ceteris lucentes.

ENGONASIN. Hic positus inter duos circulos, Arcticum & Aestiuum, utrisque pedibus & dextro genu, quem antè diximus, Arcticum circulum finit, ita tamen, ut dextro pede prioribus digitis circulum terminet, sinistro autè toto caput Draconis opprimere conetur. Humeri autem velut sustinens circulum Aestiuum, & manu dextra proiecta tangens: leuam autem è regione ad sinistram genu porrigens, aequali intervallo circuli Aestiuus & genu sinistri. Hic occidens capite prius quam reliquo corpore deuenit ad terram: qui cum totus occidit, ut pendere pedibus ex Arctico circulo videatur: exoriens antè pedibus quam reliquis membris. Habet autem in capite stellam vnam, in sinistro brachio vnam, in utroque humero singulas clare lucentes: in manu sinistra vnam, in dextro cubito alteram: in utroque latere singulas sed clariorem in sinistro: in dextro femore duas, in genu vnam, in poplite vnam, in crure duas, in pede vnam quae dicitur clara, in sinistra manu quatuor, quas pellem Leonis esse nonnulli dixerunt.

LYRA. Hac posita est contra regionem eius loci, qui est inter genu & manum sinistram eius qui Engonasin vocatur, cuius ipsa testudo spectat ad Arcticum circulum, summum autem cacumen ad polum Notium contendere videtur. Hac Lyra Virgine exoriente occidere cum Sagittario exoriri perspicitur. Habet autem in ipsis testudinis lateribus singulas stellae: in summis cacuminibus eorum, quae in testudine ut brachia sunt collecta, singulas: in medijs iisdem, quos humeros Eratosthenes fingit, singulas in scapulis ipsius testudinis, vnam, in ima Lyra, quae ut basis totius videtur, vnam.

OLOR. Huius vna alia est ad circunductionem huius circuli qui Arcticus vocatur, contingens extremum pedè sinistram eius qui Engonasin vocatur: sinistram autem alam habet paululum extra circulum

ÆSTIUM, pendens coniungens pedibus Pegasi. Æstius autem circulus rostrum eius à reliquo corpore diuidit. Cauda iungitur extrema cum capite Cephei. Hic cum Virgine & Chelis occidens, prius capite quam reliquis membris deuenit ad terram: exoritur autem cum Capricorno. Hic habet in capite stellam clare lucentem vnam: in collo alteram pari fulgore, in vtrisque pennis quinas, supra caudam, vnam. Omnino habet stellas XIII.

CEPHEVS à tergo minoris Arcti constitutus, includitur Arctico circulo à pedibus ad pectus, ut præter humeros & caput eius nihil occidere videatur: neque longe abest à flexu Draconis, quæ capite primum efficere videtur. Cepheus autem manibus vtrisque proiectus figuratus, tanto disidet intervallo à pedibus Arcti minoris, quantum spacium inter pedes Cephei videtur. Huius caput Scorpione exorto occidere, cum Sagittario exoriri perspicitur. Hic autem habet in capite stellas duas, in manu dextra vnam: item in cubito obscuram vnam, in sinistra manu & humero singulas, in dextro humero vnam: in zona qua medium eius diuidit corpus, tres stella clara videntur, in latere dextro obscura vna: in sinistro genæ duæ, in vtrisque pedibus singula: supra pedes, stella quatuor. Hic totus omnino est stellarum XVIII.

CASSIPEIA sedens in siliqua astro, collocata est, cuius sedilis & ipsius Cassiopeia pedes positi, in ipsa circunductione circuli qui Arcticus vocatur: effigies autem corporis ad Æstium circulum peruenit, quam capite & dextera manu tangit. Hanc præpæ mediam diuidit circulus is qui Læteus appellatur: proximè Cephei signum collocatum. Hac occidens Scorpione exoriente, capite cum sedili resupina ferri perspicitur exoriri autem cum Sagittario. Huius in capite stella ostenditur vna in vtroque humero vna, in papilla dextra, clara vna: in lumbis magna vna, in sinistro femore duæ: in genu vna, in pede dextro vna, in quadrato qua sella deformatur in angulis vtrisque singula clarius ceteris lucentes. Hac igitur est omnino stellarum XIII.

ANDROMEDA proxime Cassiopeiam, supra caput Persei breui intervallo disidente collocata perspicitur, manibus diuersis vincita, ut antiquis historiis est traditum. Cuius caput equi Pegasi ventri coniungitur: eadem enim stella & umbilicus Pegasi & Andromeda caput appellatur. Huius medium pectus & manum sinistram circulus Æstius diuidit. Occidit autem cum Pisce de duobus secundo, quem Andromeda subiectum brachio supra diximus, exoriente Libra & Scorpione, capite prius quam reliquo corpore perueniens ad terram. Exoritur autem cum Piscibus & Ariete. Hac, ut supra diximus, habet in capite stellam clare lucentem vnam: in vtroque humero vnam: in cubito dextro vnam, in ipsa manu vnam: in sinistro cubito vnam, in brachio vnam, in manu alteram: in zona tres, supra zonam quatuor: in vtroque genu vnam, in pedibus autem binas. Itæ omnino est stellarum XX.

PERSEVS. Huius sinistrum crux & humerum leuum circulus Æstius à reliquo corpore diuidit. Ipse manus dextera Arcticum circulum tangit dextro pede, caput Aurigæ premere velut currens videtur. Idem occidens Sagittario & Capricorno exorto, inclinatus caput versus, cum Ariete & Tauro rectus exoritur. Habet aut in vtroque humero stellam vnam: in manu dextra clare lucentem vnam, qua falcem tenere dicitur, quo telo Gorgonem interfecit: in sinistra alteram, qua caput Gorgonis tenere existimatur. Habet præterea in ventre stellam vnam, in lumbis alteram, in dextro femore vnam, in genu vnam, in tibia vnam, in pede vnam obscuram, in sinistro femore vnam, & in genu alteram: in tibia duas, in sinistra manu quod Gorgonis caput vocatur, stellas quatuor. Omnino est stellarum XVIII. Caput eius & falx sine fideribus appareret. Hic Aratus cum diceret inter sidera $\kappa\epsilon\omicron\nu\omicron\iota\sigma\mu\epsilon\upsilon\omicron\nu$ figuratum, acceperunt complures, eum puluerulentum dicere: quod minime conuenit, posse inter sidera etiam puluerulentum apparere: quod si esset, dignior erat Orion, cui idem ascriberetur. Primum, quod assidue est venatus, & semper in terra fuit: denique quod adhuc inter sidera venari videtur. Perseus autem qui assidue volaret, non potest puluerem habere. Quid igitur? Cum vellet Aratus eum currentem obscure significare, vsus Aetolorum consuetudine, eum $\kappa\epsilon\omicron\nu\omicron\iota\sigma\mu\epsilon\upsilon\omicron\nu$ dixit: Aetoli enim cum volunt aliquem decurrere significare, $\kappa\epsilon\omicron\nu\omicron\iota\sigma\mu\epsilon\upsilon\omicron\nu$ dicunt, id quod Aratus voluit demonstrare, non ut illum volentem assidue, puluerulentum dicat, quod à multis perperam est intellectum.

HELIOCHVS autem circulo Æstio genuum sine, præterea ab humero sinistro vsque ad zonam diuiditur ab eo quem supra Læteum orbem diximus. Huius dexter pes Tauri sinistro cornu stella coniungitur vna, manibus ut lora tenens figuratur. Cuius in humero sinistro Capra, in manu autem duo Hædi duabus stellis formati dicuntur. Totus autem pedibus Persei subiectus, caput habens contra Vrsæ maioris aspectum. Hic occidere Sagittarii & Capricorni exortu videtur: exoriri autem Ophiuchi & Engonasin occidentibus. Habet præterea in capite stellam vnam: in vtroque humero vnam, sed in sinistro clariorem, qua Capra vocatur, in vtroque cubito vnam, in manu duas, qua Hædi appellantur, stellis præpæ occidentibus facti.

OPHIVCHVS inclinatus à capite, ut qui resupinari videtur, manibus anguem tenere figuratus. Huius autem humeri Æstio circulo diuiduntur à reliquo corpore. Ipse genuum sine ab Aequinoctiali circulo ter-

Ita terminatur, pede sinistro premens oculos, dextro autem testudini Scorpionis innixus. Anguis autē qui ab eo tenetur, prope extremo ore Coronam contingit, medium ut praeingens Ophiuchum, à cauda brevior quàm superiori corpore, qua manus sinistra ipsius signi figuratur: ita tamen, ut extrema cauda circum Aequinoctialem cum Aquila cauda iungat. Occidens exortu Geminorum, Cancrī & Leonis, peruenit ad terram: exoriens autem cum Scorpione & Sagittario, apparet. Hic habet in capite stellam vnam, in utroque humero singulas, in sinistra manu tres, in dextera quatuor, in lumbis duas, in utroque genu singulas, in dextro crure vnam, in utroque pede singulas, sed clariorem in dextro. Itaque est omnino stellarum XVII. Anguis autem habet in summo capite duas, sub capite quatuor vno loco omnes. Ad manū ipsius Ophiuchi sinistram, duas, sed quae maxime ad corpus eius accedit, clariorem: & in dorso Anguis ad ipsam corporis coniunctionē quinque. Et in prima curuatura cauda quatuor, in secunda, caput versus, stellas sex. Ita est omnino, trium & viginti stellarum.

SAGITTA inter duos circulos, Aestiuum & Aequinoctialem, super Aquila signum posita, diuiditur ab eo circulo qui utrique polo subiectus ad Cancrum & Capricornū peruenit. Huius acumen ad Equi pedum regionem spectat, altera pars ad humeros Ophiuchi tendit. Haec occidit Virginis ortu: oritur autem cum Scorpione. Habet omnino stellas quatuor, quarum vna in principio materia, altera in medio, duae reliquae in eo loco quo ferram solet affigi, diuersa videntur.

AQVILA ala dextera non multum extra circulum Aequinoctialem prodire, sinistra autem non longe à capite Ophiuchi figurata videtur. Præterea rostrum eius à reliquo corpore diuidit circulus quem supra diximus à Cancro ad Capricornum peruenire: media autem finitur ab eo quem supra Lacertum orbē demonstrauimus esse. Haec occidit exorto Leone. Exoritur autem cum Capricorno, habens in capite stellam vnam, in utraque penna vnam, in cauda vnam.

DELPHIN non longe ab Aquila signo figuratus, in curuatione cauda nouissima tangit Aequinoctialis circuli circunductionem, capite prope contingens rostrum. Hic exoritur cum Sagittarij posteriore parte. Occidit autem cum Virgo exorta est ad capitis finem. Habet autem in capite stellas duas supra caput ad ceruicem versus duas: ad ea quae in ventre velut penna videntur, habet stellas tres: in scapulis autem, vnam: in cauda, duas. Omnino est stellarum nouem.

EQVVS Artificum circulum spectans, pedibus Aestiuo orbe niti, extremo ore caput Delphini tangere videtur, Aquarij manum dextram ceruice sua coniungens, & utrisque Piscibus clausus, quos in duodecim signis postea demonstrabimus. Huius in stella corpus apparet vsque ad umbilicum deformatum: qui occidit cum Pisce de duobus primo, qui supra tergum eius est fixus. Exoritur cum Aquario toto, & cum Pisce, cum quo & occidit manus Aquarij dextra. Hic habet in rostro stellas duas obscuras, in capite vnam, in maxilla vnam, & in auribus singulas, in ceruicibus quatuor obscuras, sed maxime laet quae capiti proxima apparet, in humero claram vnam, in pectore vnam, in interscapilio vnam, in umbilico nouissimam vnam, qua Andromeda caput vocatur, in genibus utrisque singulas, in utrisque poplitis singulas. Ita est omnino stellarum XVII.

DELTON autem in triangulum deformatur, aquis lateribus duobus, vno breuiore, sed prope quali reliquis, inter Aestiuum & Aequinoctialem circulum supra caput Arietis non longe ab Andromeda dextro crure, & Persei manu sinistra collocatum: cum Ariete toto occidens, exoriens autem cum eiusdem dimidia priore parte. Habet stellam in vnoquoque angulo vnam.

Nunc protinus XII. signorum figurationem dicemus, quorum est princeps Aries.

5 ARIES in Aequinoctiali circulo consistens, caput ad exortum habens conuersum, occidens à primis pedibus, & exoriens caput infra Triangulum, quod & supra diximus, tenens collocatū, pedibus prope caput contingens Piscicū. Habet autem in capite stellam vnam, in cornibus tres, in ceruice tres, in pede priore de primis vnam, in interscapilio quatuor, in cauda vnam, sub ventre tres, in lumbis vnam, in pede posteriore vnam. Omnino est stellarum XVIII.

TAVRVS ad ortum signorum dimidia parte collocatus, ut incipere genu ac desigere ad terram videtur, caput eodem habens attentum. Genua eius à reliquo corpore diuidit circulus Aequinoctialis. Cornu sinistro, ut supra diximus, coniungitur cum sinistro pede eius qui Auriga appellatur. Inter huius significationem corporis & Arietis caudam stella sunt septem, quas Vergilias nostri, Graeci autem $\pi\lambda\delta\alpha\delta\alpha\varsigma$ appellauerunt. Hic aduersus oritur & occidit. Habet autem in cornibus singulas stellas, sed in sinistro clariorem: utrisque oculis singulas, in fronte media vnam, ex quibus locis cornua nascuntur singulas, quae septem stella Hyades appellantur: et si nonnulli quas duas diximus nouissimae, stellas negauerunt esse, ut omnino Hyades essent quinque. Præterea in sinistro genu priore habet stellam vnam, & supra vngulam, vnam: in dextro genu vnam, & in interscapilio tres, nouissimam earum ceteris clariorem: in pectore vnam. Quae sunt omnino præter Vergilias, XVIII.

GEMINI ab auriga dextra parte supra Oriona collocati videntur, ita tamen, ut Orion inter Taurum & Geminos sit constitutus. Capita eorum diuiduntur à reliquo corpore, circulo eo qui astatem definire supra est dictus, ut complexa corpora inter se tenentes. Occidunt directi à pedibus: exoriuntur autem inclinati ut iacentes. Sed de his qui Cancro est proximus, habet in capite stellam vnam claram, in vtrisque humeris singulas claras, in dextro cubito vnam, in genibus vtrisque singulas, in pedibus vtrisque singulas: alter autem in capite vnam, in vtrisque mammis singulas, in sinistro humero vnam, in pedibus vtrisque singulas & infra sinistram pedem vnam, quæ ὤπιοις appellatur.

CANCER. Hunc medium diuidit circulus Aestiuus ad Leonem, & ad exortus spectantem, paululum supra caput Hydra collocatum, Occidentem & Orientem posteriori corporis parte. Hic autem habet in ipsa testa stellas duas, quæ Asini vocantur, de quibus ante diximus: in dextris pedibus singulas obscuras, in sinistro primo pede duas, & in secundo duas obscuras, in tertio vnam, in quarto primo vnam obscuram, in ore vnam, in ea qua Chela dexterior dicitur, tres similes, non grandes, in sinistra similes duas, Omnino est stellarum XVII.

LEO Spectant ad occasum supra corpus Hydra, à capite qua Cancer instat, usque ad mediam partem eius constitutus, medius aestiuo circulo diuiditur, ut sub ipso orbe priores pedes habeat collocatas: occidens à capite & exoriens. Hic habet in capite stellas tres, in cervicibus duas, in pectore vnam, in interscapilio tres, in media cauda vnam, in extrema alteram, sub pectore duas, in pede priore vnam claram, in ventre claram vnam, & infra alteram magnam: in lumbis vnam, in posteriori genu vnam, in pede posteriori vnam claram. Ita omnino est stellarum XVIII.

VIRGO infra pedes Bootis collocata, capite posteriorem partem Leonis, dextra manu circuli Aequinoctialem tangit: ac inferiorem partem corporis supra Corum & Hydra caudam habere perspicitur, occidens capite prius quam ceteris membris. Huius in capite est stella vna obscura, in vtrisque humeris singula, in vtrisque pennis bina, quarum vna stella qua est in dextra penna ad humerum defixa, ὤπιοις vocatur. Præterea habet in vtrisque manibus singulas stellas, quarum vna qua est in dextra manu, maior & clarior ea cum spiciu esse dicitur. In veste autem habet passim dispositas stellas septem, & in vtrisque pedibus singulas. Ita est omnino stellarum XVII.

SCORPIVS. Huius prior pars qua Chela dicuntur, ita premuntur ab Aequinoctiali circulo, ut eū sustinere videantur. Ipse autem pedibus Ophiuchi, de quo supra diximus, subditus, extrema cauda circum Hiemalem contingere videtur: neque longè est ab eo signo, quod pro hostia Centaurus ferre perspicitur. Occidit autem inclinato corpore, exoritur autem erectus à Chelâ. Hic habet stellas in his qua Chela dicuntur, in vnaquaque earum duas, ex quibus prima sunt clariores. Præterea habet in sinistram stellam tres, quarum media est clarissima, in interscapilio tres, in ventre duas, in cauda quinque, in acumine ipso quo percutere existimatur, duas. Ita est omnino stellarum XVIII.

SAGITTARIVS autem spectans ad occasum Centauri corpore figuratur, velut mittere incipientes sagittas, à pedibus usque ad humeros in Hiemali circulo collocatus, ita ut caput solum eius extra eum circulum quem supra diximus, apparere videatur: cuius arcus Lacteo circulo medius diuiditur. Ante pedes huius est quadam corona stellis effecta, de qua prius diximus. Hic præceps occidit, exoritur directus. Habet autem in capite stellas duas, in arcu duas, in sagitta vnam, in dextro cubito vnam, in manu priori vnam, in ventre vnam, in interscapilio duas, in cauda vnam, in priori genu vnam, in pede vnam, in inferiori genu vnam, in poplite vnam. Omnino est stellarum XV. Corona autem Centauri est stellarum VII.

CAPRICORNVS ad occasum spectans, & totus in Zodiaco circulo deformatus, cauda & toto corpore medius diuiditur ab Hiemali circulo, suppositus Aquarii manui sinistra: occidit præceps, exoritur autem directus. Sed habet in naso stellam vnam, infra ceruices vnam, in pectore duas, in priore pede vnam, in priore eodem alteram, in interscapilio septem, in ventre quinque, in cauda duas. Omnino est stellarum viginti.

AQUARIVS pedes habet in Hiemali circulo defixos, manum autem sinistram usque ad Capricorni porrigens tergus, dextra iuba Pegasi propè contingens, spectat ad exortus. Qui cum ita sit figuratus, ne tesse est corpore eum propè resupinato videri. Effusio aquæ, peruenit ad eum Piscem qui solitarius figuratur, de quo posterius dicemus. Sed Aquarius & occidit & exoritur capite prius quam reliquis membris. Hic habet in capite stellas duas obscuras, in vtrisque humeris singulas magnas, in sinistro cubito vnam grandem, in manu priori vnam, in vtrisque mammis singulas obscuras, in lumbo interiori vnam, in vtrisque genibus singulas, in dextro crure vnam, in vtrisque pedibus singulas. Omnino est stellarum quatuordecim. Effusio aquæ cum aquali ipso, est stellarum triginta. Sed in his omnibus prima & nouissima clara.

PISCES. Horum, alter Notius, alter Boreus appellatur: ideo quod unus eorum qui Boreus dicitur, inter Aequi-

AEQUINOCTIALEM & **AESTIVUM** circulum sub Andromoda brachio collocatus, & **Arcticum** polum spectans constituitur: alter autem est in Zodiaco circulo extremo sub scapulis Equi, non longè ab Aequinoctiali, circulo collocatus, spectans ad occasum. Hi Pisces quibusdam stellis ut lineola ab Arietis pede primo coniunguntur, quorum inferior ante occidere & exoriri videtur. Habet autem stellas XVII. Et Boreus omnino XII. Coniunctio eorū habet ad Aquilonem spectans stellas tres, ad alteram partem tres, ad exortum tres, in commissura tres, omnino duodecim. Horum coniunctionem, quā à pede Arietis primo notatur, **Ara** tus *Græce* οὐρανίου ὑποπόδιον, *Cicero* Nodum cælestem dicit: qui utriusque volunt significare, eum nodum non solum piscium, sed etiam totius sphaera esse: quo enim loco circulus ab Arietis pede *μαρτυρεῖ* dicitur, qui meridiem significet: & quo loco & circulus *Μεσημβρινος* coniungitur, & transit Aequinoctialem circulum, in ipsa coniunctione circulorum nodus Piscium significatur: quare eum non modo Piscium, sed etiam cælestium nodum appellauerunt.

PISTRIX à media cauda diuiditur ab Hiemale circulo, spectans ad exortum, rostro propè posteriorem Arietis pedem iungens. huius priorem partem corporis quā spectat ad exortum, propè alluere flumen *Eridanus* videtur. Hæc occidit exorto *Cancro* & *Leone*: exoritur autem cum *Tauro* & *Geminis*. Sed habet in extrema cauda stellas duas obscuras, ab eo loco usque ad reliqui corporis curvaturam, quinque, sub ventre sex omnino sunt tredecim.

ERIDANVS è sinistro pede profectus *Orionis*, & perueniens usque ad *Pistricem*, rursum diffunditur ad *Leporis* pedes, & protinus ad *Arcticum* circulum redit. Huius figurationem Hiemalis circulus diuidit ab eo loco quo propè coniungitur *Ceto*. Hic *Scorpione* & *Sagittario* exorto occidere: exoriri autem cum *Geminis* & *Cancro* videtur. Habet stellas in prima curvatura tres, in secunda tres, item in tertia usque ad nouissimam, septem, omnino stellarum est tredecim.

LEPVS autem infra sinistrum pedem *Orionis* per Hiemalem circulum fugiens, & ab eo inferiori parte corporis diuisus, occidit *Sagittario* exorto oritur *Leone*. Habet autem stellas in utrisque auribus singulas, in corpore passim dispositas duas: in pedibus prioribus singulas, ita sunt omnino sex.

ORION. Hunc à zona & reliquo corpore Aequinoctialis circulus diuidit, cum *Tauro* decertantem collocatum, dextra manu clauam tenentem, & incinctum ense spectantem ad occasum, & occidentem exortu *Scorpionis* posteriori parte, & *Sagittario* exoriente: cum *Cancro* autem toto corpore pariter exurgentem. Hic habet in capite stellas tres claras, in utrisque humeris singulas, in dextro cubito obscuram unam, in manu similem unā, in zona tres, in eo quo gladius eius deformatur, tres obscuras, in utrisque genibus singulas claras, in pedibus singulas. Omnino XVII.

CANIS *Leporem* fugientem persequens, posterioribus pedibus diuiditur ab Hiemale circulo. pedem dextrum *Orionis* penè suo capite contingens, capite autem usum spectans, sed caput ad Aequinoctialem circulum tendit: Occidens Oriente *Sagittario*, exoriente autem cum *Cancro*. Hic *Canis* habet in lingua stellam unam, quā *Canis* appellatur: in capite autem alteram, quam nonnulli *Sirion* appellant, de qua prius diximus, præterea habet in utrisque auribus singulas stellas obscuras, in pectore duas, in pede prioris tres, in interscapilio tres, in sinistro lumbis unam, in pede posteriori unam, in pede dextro unam, in cauda quatuor. Omnino viginti.

ΠΡΟΚΥΩΝ. Hic in Lacteo circulo defixus, pedibus Aequinoctialem circulum tangit. Spectat ad occasum, ut inter *Geminos* & *Cancrum* constitutus, qui quod ante maiorem *Canem* exoritur *Προκύων* est appellatus. Hic autem occidit exorto *Capricorno*, exoritur cum *Leone*. Sed omnino est stellarum trium.

ARGO. Huius puppis Hiemalem circulum & maioris *Canis* caudam contingens inferiore parte, non uisime nauis inclinata, *Antarcticum* circulum tangit. Occidens *Sagittario* & *Capricorno* exorto ut in mari collocata, exoriente autem cum *Virgine* & *Chelio*. Hæc habet in puppi ad singula gubernacula, ad primum stellas quinque, ad alterum quatuor, circum carinam quinque, & sub reiectu quinque, ad malum III. Ita tota est stellarum vigintitrium. Quare quare non sit tota in munda collocata, prius diximus.

CENTAVRVS. Hic ita figuratur, ut in *Antarctico* circulo niti pedibus, humeris Hiemalem sustinere videatur: capite propè caudam *Hydra* contingens, hostiam dextra manu tenens supinam, quā pedibus & extremo ore circulum Hiemalem tangit, inter eum & *Antarcticum* orbem collocata. *Centauri* autem crura à reliquo corpore diuidit circulus qui *Lacteus* vocatur. Hic spectans ad ortus signorum, totus occidit *Aquario* & *Piscibus* exortu: oritur autem cum *Scorpione* & *Sagittario*. Habet autem stellas supra caput tres obscuras, in utrisque humeris singulas claras, in cubito sinistro unam, in manu unam, in medio pectore equino unam, in prioribus poplitibus utrisque singulas, in interscapilio

inter scapilio quatuor, in ventre duas claras, in cauda tres, in lumbo equino vnā, in genibus posterioribus singulas, in poplitibus singulas. Omnino sunt XXIII. Hostia autem habet in cauda stellas duas, in pede de posterioribus primo vnā, & inter utrosque pedes vnā, in inter scapilio vnā clarā & in priore parte pedum vnā, infra alteram: in capite tres dispositas. omnino sunt numero decem.

AR A propter Antarticum circulum tangens, inter Hostia caput & Scorpionis caudam extremā collocatur. Occidens Arietis exortu, exorians cum Capricorno. Hæc habet in summo cacumine circuli ubi formatur, stellas duas, & in imo altaris duas. Et ita est omnino stellarum quatuor.

HYDRA trium signorum longitudinem occupans, Cancrī, Leonis & Virginis, inter Aequinoctialē & Hiemalem circulum collocatur, ita tamen, vt caput eius contendens ad signum id quod $\pi\rho\alpha\nu\sigma\epsilon\nu$ vocatur, & totius Hydrae propē quarta pars inter Aestiuam & Aequinoctialem circulum videatur. Cauda autem extrema penē Centauri Caput tegens, sustinet in dorso Coruum, rostro corpus eius rudentem, & toto corpore ad Cratera tendentem: qui satis longo disidente intervallo, prope inter Leonem & Virgine constitutus videtur, inclinatur ad caput Hydrae, quæ occidit Aquario & Piscibus ortu: oritur autem cum his signis de quibus supra diximus. Habet autem in capite stellas tres, in prima à capite curuatura, sex, sed earum nouissimā clarā: in secunda curuatura tres, in tertia quatuor, in quarta duas, in quinta vsque ad caudam nouem, omnes obscuras, ita sunt numero viginti septem. Coruus autem habet in gutture stellam vnā, in pennis duas, infra pennam caudam versus duas, in utrisque pedibus singulas: omnino septem. Supra primam à capite curuaturam Crater positus, habet in labris stellas duas, infra autem ansas duas obscuras, in medio Cratere duas, ad fundum duas. Omnino sunt octo.

PISCES autem qui Notius dicitur, inter Hiemalem & Antarticum circulum media regione collocatus, spectare ad exortum videtur, inter Aquarium & Capricornum accipiens aquam quæ funditur Aquario. Hic occidit oriente Cancro, exoritur autem cum Piscibus. Sed est stellarum omnino duodecim.

Quæ adfigurationem siderum pertinent, ad hunc finem nobis erunt dicta, reliqua protinus dicemus.

QVONIAM in initio sphaera circuli quinque quomodo efficerentur ostendimus, neque eos corpora siderum notauimus: & si duo nouissimi nihil ad Solis cursum pertinent, hoc est Arcticos & Antarcticos, de medijs tribus dicemus. Sed quoniam Aratus quatuor circulis sphaeram plurimum valere dicit, neque eorum aperte quenquam demonstrat, voluntatem nostram apertius ostendemus. Et quemadmodum in initio fecimus, à Boreo polo dicemus.

IGITUR Aestiuum circulum vnū de quatuor esse dicemus, qui de quatuor circulis vnus est, quæ circulo astatem conspicimus demonstrauimus: & si non nemo dubitat, quare non utrique circuli, hoc est Aestiuus & Hiemalis vno nomine appellantur: ideo quod quem nos Aestiuum diximus, nonnulli Hiemalis fiat: & quo circulo hiemem effici diximus, eo circulo alijs astat sit. Qui si voluerint intelligere, id ad nostram collocationem mundi esse demonstratum, qui inter Aestiuum circulum & Arcticum sumus constituti, non ad illorum sphaeram, qui ab Hiemali circulo Antarticum habitantes, nobis Antipodes dicuntur, facilius ad nostram acceperint voluntatem. Si quis enim voluerit eorum quos Antipodas diximus, quod in inferiore à nobis circulo constituti videntur, sphaeram facere, non immerito nostrum Hiemalem sibi Aestiuum circulum finxerit: aut si quis scriptor eorum mentionem faciens, obscure voluerit Antipodas demonstrare, & dixerit quibus in Capricorno astat summa, aut in Cancro hiems maxima fiat, non imperita ratione acutissime dixisse videbitur, quodcunque enim nostrum circulum contrarium dixerit, id illi erit rectum sed ne longiore sermone præter consuetudinem vtamur, ad inceptum reuertamur.

IN AESTIVO circulo, de quo primum dicere instituiamus, hæc signa siue partes eorum perspicuntur. Capita Geminorum, Aurigæ genua utrunque, Persei crux & humerus sinister. Andromeda autem à pectore sed manu sinistra, diuiditur. Atque ita euenit, vt caput eius cum toto pectore & manu dextra, videatur esse inter Aestiuum & Aequinoctialem circulum: reliquum autem corpus inter Aestiuum & Arcticum finem. Præterea in eodem Aestiuo circulo pedes equi Pegasi positi videntur, & caput à reliquo corpore diuiditur Oloris, & ala sinisterioris vt volantis, par, non magna. Ophiuchus humerus, vt circulum sustinere videtur. Virgo propē contingens à capite inter hunc & Aequinoctialem circulum collocata est, vt fulgens ad Austrum. Leo à pectore ad lumbos diuiditur, vt caput eius & corporis superior à cruribus pars inter hunc & Arcticum circulum videatur: inferior autem pars, inter Aestiuum & Aequinoctialem circulum. Cancer autem sic diuiditur medius, vt inter duos oculos eius circulus traiectus existimetur. In his signis, & hoc, vt antè diximus, circulo cum rebitur. Sol, euenit vt nobis qui hac inclinatione mundi vtimur, sint diei de partibus octo partes quinque, noctis autem tres. Neque ita tamen vt ex horologijs, sed ex sphaera ratione. Cum enim sphaera ita constitueris, vt circulus eius qui Arcticus vocatur, semper appareat, nunquam

nunquam autem Antarticus exoriatur, atque ita sphaera est constituta: si voles Aestiuum circulum diuidere in partes octo, ex his inuenies partes quinque in sphaera apparere, tres autem infra tanquam sub terra esse.

8 AT ALIQUIS dixerit, cur sphaera circulos diuidamus in partes octo, potius quam duodecim, aut quod libuerit alias partes? Hic non sphaeram, sed se fallere hac ratione inuenietur ferè. Si enim ita fecerit ex aestiuo circulo partes duodecim, ex his partes septem, & dimidium partis apparere: quatuor autem & dimidium sub terra inueniet esse. Itaque euenit, ut cum ad septem partes addita dimidia sit, simili ratione ad partes quatuor accedat pars dimidia, & fiant supra terram partes septem, & dimidium partis: reliquum autem sub terra quod est partes quatuor & dimidium. Igitur oportet intelligere, ut non in minutis partibus & dimidijs fiat, sed certis numeris conficiatur, ut euenit in partibus octo. Præterea quoniam sphaera diuisa in partes triginta, euenit, ut ab aestiuo circulo ad Hiemalem sint partes octo: nimirum certè eos circulos diuidemus in partes octo. Præterea quoniam ab aestiuo circulo ad Aequinoctialem sunt partes quatuor de XXX: & rursus ab Aequinoctiali circulo ad Hiemalem de partibus triginta partes quatuor, & ita nihilominus Aequinoctialis ipse per se circulus medius diuiditur, ut dimidia pars eius sit sub terra, de partibus octo partes quatuor, & totidem supra, & tota ratio ad octauam partem perueniat: non dubium est, quin rectè diuidatur in partes octo. Præterea cum Sol per hos circulos currens iter annum conficere videatur, & ab omnium signorum octaua parte, ut posterius dicemus, incipiat exoriri, ut ad aliud signum transeat, neque vlla alia parte signi utatur, rectè ipsi quinque circuli diuiduntur in partes octo. Præterea cum septem sidera ad eundem statum reuertantur, ut quibusdam placuit, ut cuiusmodi dies hodiernus fuerit in Solis aut Luna tempestate, eiusdem modi octauo anno sit futurus, verè sphaera quoque diuidetur in partes octo. Præterea cum videamus octauo quoque die eiusdem sideris horam primam, aut quamlibet denique esse, ut cuius bodie fuerit hora prima, eiusdem octauam quoque futuram: verissimum est ipsam quoque sphaeram mundi, unde hora sumuntur, diuidi in partes octo. Sed ne reliqua prætermittamus in hoc occupati, ad propositum reuertamur.

9 SECVNDVS ab Aestiuo Aequinoctialis est circulus, in quo hac signa & partes eorum perspicere possunt: Aries totus omnibus pedibus innixus videtur.

10 Hunc autem Aratus omnium siderum celerrimum esse demonstrat, etiam minori Arcto, quæ breui spacio vertitur, præstare id quod velit esse sic poterimus vel facillimè intelligere. Cum sit enim maximus circulus Aequinoctialis in sphaera, in eoque Aries ut affixus videatur, quomodocumque fuerint figura corporum collocata, ut ad eundem locum perueniant, necesse est semel verti sphaeram. Quod cum fiat, & Aries in maximo circulo, & eodem tempore ad locum quo reliqua sidera perueniant, necesse est eum celerrimum dici. Sed nos ad circuli effectiorem demonstrationem aliquam dicemus. In eodem Tauri genua ut fixa perspiciuntur, et si nonnulli ita sinxerint, ut vno genu, hoc est dextro nixus, sinistro prope contingere videatur: de hoc in medio relinquemus. Sed in eodem circulo Zona Orionis, ut ipso circulo præcinctus estimetur. Hydra flexa à capite primo ac cernicibus erectis Cancrum contingere videatur: & ex inferiore corpore Hydra Crater cum Coruo velut fixus esse circulo conspicitur. Item pauca stella Chelarum, eodem adiunguntur Ophiuchi genua eodem circulo à reliquo corpore diuiduntur. Aquila sinistiore penna pene contingens figurata est. Eodemque circulo caput Pegasi cum cernicibus nixitur. His corporibus signorum Aequinoctialis circulus finitur. Quod Sol cum peruenit, his vno anno conficit aequinoctium, hoc est in Ariete & Chelæ: in hac enim parte sphaera & ver & autumnus confici existimatur: ita ut ver sit in Ariete, autumnus in prior parte Scorpionis, quod signum nonnulli Libram dixerunt. Per hunc circulum transiens Sol ab Ariete ad Chelæ, efficit sex mensium diem his locis qui intra Arctici videntur orbem: noctem autem his qui Antartico circulo sunt clausi: quare magis his locis nemo potest durare. Et rursus ab Autumno vsque ad ver, hoc est à Chelæ vsque ad Arietē perueniens, efficit his locis sex mensibus perpetuis diem, in quibus antè noctem demonstrauimus: e contrario autē noctem his qui Boreo polo sunt proximi: sed de hoc ante diximus: neque enim mirum est hac collatione sphaera id euenire. Erecto enim Boreo polo, neque vnquam occidente euenit, ut corpora quoque quæ ei proxima sunt circulo, sero occidere videantur. Id ex hoc intelligere licet: Cum in his partibus sphaera habitetur, quæ pars est ab Aestiuo circulo, ad orbem qui Arcticos vocatur, & de Arctico circulo, hoc est de duabus Vrsis & Dracone, caput Draconis maximè niti ipso circulo videatur, ita ut qui Engonasin vocatur, inter Aestiuum & Arcticum locatus, caput Draconis premere intelligatur: quicunque, ut ante diximus, ad ipsum caput Draconis habitant, ita longo die vtuntur, ut ne tertia quidem hora pars in vnaquaque nocte his obtingat. Itaque Aratus ait.

Κείνη πρὸς ὅλην τὴν ἡμέραν ὁ Χείρ πρὸς ἀρκτὸν
Μισογύραι δὲ γὰρ τὴν ἡμέραν αὐτὴν αὐτὴν αὐτὴν.

Item Cicero dicit:

Quod

Quod caput hic paulum sese subitque recondit,
Ortus ubi atque obitus, parte admiscetur in vna.

De hoc Homerus quoque in *Odysea* ita breuem noctem esse dicit, ut pastores cum alij exigant, alij reducant pecus, possit alius alium audire, cum vnus propter noctem pecus reducat, alij propter lucem exigat: sed nos ad propositum reuertamur.

11 TERTIVS ab Aestiuo circulo Hiemalis vocatur, his corporibus & eorū partibus finitur: nam medium Capricornum diuidens & pedes Aquarij, per caudam Piscicis ut traiectus videtur. Diuidit etiam Leporem fugientem à cruribus, & quadam parte corporis, & Canis sequentis pedes, & Nauis ipsius puppim, Centaurique cernices à reliquo corpore diuidit. Scorpionis extrema cauda, quod acumen vocatur, eodem circulo coniungitur. Sagittarij arcus eodem orbe deformatur. Huius orbis infra terram sunt de partibus octo partes quinque, supra terram autem tres. Itaque fit breuior dies nocte, ut ante demonstrauimus.

12 QVARTVM circulum Zodiacum esse Aratus demonstrat, de quo ante diximus, & posterius dissemus. Sed Aratus, non ut reliqui astrologi, ab Ariete duodecim signa demonstrant, hoc est vere incipiente sed à Cancro, hoc est ipsa astate. Nos autem (quoniam ab Ariete incipimus) ita protinus dicemus. In hoc enim circulo sic duodecim signa figurantur: Aries, Taurus, Gemini: in his tribus signis ver demonstratur, & equinoctium vernum. Cancer, Leo, Virgo: in his signis maximè aestas conficitur: sed sol incipit à Virgini iam transire ad equinoctium autumnale. Chela, Scorpium, Sagittarius: in his tribus signis autumnus efficitur & equinoctium autumnale. Capricornus, Aquarius, Pisces: in his tribus signis sol hiemem consicere demonstratur. Et si nulla sunt signa XII, sed XI, ideo quod Scorpium magnitudine sui corporis duorum locū occupat signorum, è quibus prior pars Chela, reliqua autem Scorpium nuncatur. Priores enim astronomici, cum omnes res ad duodecim partes reuocarent, ut menses, & horas, & latitudinem signorum: itaque & signa, per quae res omnes significantur, duodecim voluerunt esse.

SED quoniam septem circulus in proemio propositus, de quatuor circulis mentionē fecimus, ne septem ex ordine demonstratis, aliquid à nobis obscurius dictum videatur, de septem superant tres, Arcticus, Antarticus, & ille qui Lacteus vocatur. Itaque de his dicere incipimus. Arcticon igitur orbem sustinet caput Draconis cum reliqua corporis parte. Cepheus autem pectore suo circulum iungit eodem orbe nituntur & pedes maiorijs Vrsae, praeterea sedile Cassiopeiae cum pedibus eius nititur ipsi circulo sinistro pede, genūque dextro: & pedis prioribus digitis eius qui Engonasin vocatur: & manus sinistra Bootis exteriori parte circuli peruenit coniuncta. Ad Antarticon autem circulum peruenit extrema nauis Argo, pedesque Centauri posteriores adiunguntur: priores autem prope contingunt. ~~Et Antarticon prope affixa~~ Eridanique fluminis extrema significatio.

RELIVVM est nobis definire quem supra Lacteam orbem demonstrauimus. Ipse enim diuidit Oloris extremam sinistram pennam, quae extra Aestiuum peruenit sinem. Praeterea transit manum dextram Persei, & ab humero sinistro Aurigae perueniens sub manum eius dextram, & Geminorum genua, & pedes eius signi quod *ἄρκτος* vocatur. Hic diuidens Aequinoctialem & Aestiuum circulum, tangit extremum sinem mali qui in Argo naue defixus videtur: deinde rursus reuertens, genua Centauri diuidit à reliquo corpore, & extremam caudam terminat Scorpionis, & arcum medium Sagittarij, & Aquila dimidiam partem, per eius transiens pennas.

13 QVONIAM de huiusce rebus exposuimus ordine, mundi rationem & quemadmodum moueatur, protinus dicemus: & in duodecim signorum exortu ea quae deinde corpora consequantur, & quae perueniant ad occasum. Conuenit nobis mundum ab exortu ad occasum verti, ideo quod videmus stellas exorientes ad occidentem conuerti. Sic enim primum poterimus scire, qui sint exortus, & qui occasus. Si enim nostrum aliquis astiterit contra exorientem, necesse est Arctos nobis à sinistris partibus esse. Cum id ita fiat, illud quoque necesse est, ut omnia à dextris partibus exorta, in sinistris occidere, videantur, de quo & ante diximus. Igitur cum videamus stellas exoriri & occidere, necesse est mundum quoque cum stellis verti. Sed nonnulli aiunt nihilominus id euenire posse, ut si stante mundo, stella exoriantur & occidant, quod fieri non potest. Si enim stella vaga feruntur, neque mundus ipse vertitur, non possunt corpora stellis figurata incolumia & certa permanere. Illud enim videmus, in toto mundo stellas erraticas esse quinque, neque horum cursum quemquam posse definire: Aratum ipsum negare, se difficiles eorum cursus interpretari posse. Quo modo igitur cum quinque stellas nemo possit obseruare, tot milia quicquam possit peruidere, nisi qui permittat, hic cursus stellarum posse esse, & nihilominus figuras corporum permanere: quod si non est, tota sphaera ad irritum reuocabitur. Quicumque enim sphaeram fecerit, non poterit efficere, ut sphaera stante nihilominus stella versentur. Illud etiam videmus in extrema cauda Draconis, stellam esse quae in se vertatur, & in eodem loco constet. Quod si omnes stellae vagae feruntur, hanc

banc quoque loco moueri neceſſe eſt, quod non euenit. Igitur neceſſe eſt mundum quoque, non ſtellas verti.

Quoniam oſtendimus mundum cum ſtellis potius quàm ſtellas per ſe verti, nunc reliqua dicemus. Cum enim traditum ſit nobis, prius noctem quàm diem fieri, noctem dicemus vmbra terra eſſe, eamque obſtare lumini ſolis. Et ſi nonnulli dixerunt in ſolis curſu euenire, vt cum perueneret ad eum locū, vbi occidere dicatur, ibi montium magnitudine à nobis lumen auerti ſolis, & ita noctem videri: quod ſi ita ſit, nimirum eclipſin ſolis verius quàm noctem dixerimus. Sed aliter eſſe ex ipſa ſphæra intelligere licebit. Horiz. on enim diuidens ea qua videntur, & qua non apparent, ita deſinit ſphæram, vt ſemper ſex ſigna de duodecim in hemiſphærio videantur ſupra terram, ſex autem ſigna ſint inſtā ſub terra. Igitur cum in vna eorum Sol nixus ferri videatur, ab eo circulo qui Horiz. on vocatur, exoritur, itaq; incipit lucere, cumque nihilominus ipſe mundus vertatur cum reliquis ſignis. Sed quo facilius intelligatur, ponamus ſolem eſſe in Ariete, à quo duodecim ſigna inſtituimus numerare. Igitur cum ſol ſit in Ariete exoriente, dies eſt: qui cum vertente ſe mundo peruenit ad eum circulum qui Meſembrinus vocatur, efficit diei partem dimidiam. Sed ſic etiam facilius intelligitur, & rursus ab eodē Ariete incipiemus. Cum Aries eſt exortus, præter eum hæc ſigna ſunt in ſuperiore hemiſphærio: Piſces, Aquarius, Capricornus, Sagittarius, Scorpio. Horum cum tria ſigna occiderint, hoc eſt, Scorpius, Sagittarius, Capricornus, exorta ſunt tria ſigna qua Arietem ſequuntur, hoc eſt, Taurus, Gemini, Cancer. Tum fieri dimidium diem neceſſe eſt, & Arietem peruenire ad eum quem Meſembrinum eſſe circulum ſuprà diximus. Cum autem cum reliquis ſignis ipſe Aries occidit, & exortus eſt Leo, Virgo, tum Chela exoriuntur, & in ſuperiore hemiſphærio reſuntur. Quacum occiderint, rursus aries exortus efficit lucem. Sed ne in dubium veniat, cum Ariete occidente dixerimus Chelas exoriri, quid de reliquis ſignis ſine ſphæra poſſit intelligi, ſic inuenietur. In quocumque ſigno Sol fuerit exoriente, quodcumque ab eo ſigno ſeptimo loco fuerit, id noctu primum exorietur, & ita conficiet curſum: mundus enim ipſe ſemel in die ac nocte verti videtur. Itaque euenit, vt ipſa ſigna duodecim ſemel in die ac nocte videri poſſint. Sed ne Solis curſus, de quibus poſtea ſumus dicturi, potius quàm quod antè cepimus enumeremus, ad inceptum reuertemur. Diximus enim principium mundi eſſe noctem, deinde diem. Inter noctem & diem, præter vmbra terra nihil intereſſe arbitramur. Sed quoniam ſignorum ſuprà & corporum exortus inſtituimus, ad hoc perueniemus.

14. 15. I G I T V R vertente ſe mundo per vtroſq; Polos & per Axem, quem ſuprà Dimenſionem ſphæra diximus eſſe, & ita ſphæra collocata, vt vnus Polus ſemper ſit ſupra terram, alter nunquam exoritur, neceſſe eſt Arctos quoque & reliqua corpora qua ſunt in Arctico circulo, nunquam occidere, reliqua autem omnia exoriri & occidere, quod inferiora ſunt ab eo circulo quem nunquam occidere diximus. Id enim poſſe fieri hæc edocet cauſa. Videmus caput extremum Draconis, quod maxime Arcticon extra circulum prominet, quodam tempore ita occidere exiſtimatur, vt exortus cum occaſu permisceatur, vt & ante diximus. Si autem pars aliqua occideret in ſupremo circulo videtur, neceſſe eſt omnia qua ſunt inferiora, exoriri & occidere. Igitur conuenit nobis ſidera vertente mundo occidere & exoriri. Præterea hac inclinatione cœli, cum vnus circulus ita ſit erectus vt nunquam occidat, alter ita ſit terra ſubiectus, vt nunquam exoritur, quicumque circuli fuerint in ſphæra, hoc eſt, ab Equinoctiali ad polum qui Boreus appellatur, nullus erit eorum qui non maiorem partem circunductionis habeat ſupra terram: qui autem ab Aquinoctiali fuerint circulo ad eum polum qui Notius appellatur, omnis inferiorem partem maiorem habebunt quàm ſuperiorem: & quanto magis ad Polum Notium acceſſerint, hoc maiorem partem ſub terra habere perſpicientur: & quanto magis ad Boreum finem venerint, hoc maiorem partem circuli ſupra terram tenere videbuntur: quo enim erectior ipſe Polus fuerit, hoc magis & circuli eius erectiores videbuntur. Quod cum ita ſit, ſi duo ſidera ſimul fuerint orta, vnum ab Arctico, alterum ab Antiarctico circulo, ſerius occidet id ſidus quod ab Arctico circulo fuerit exortum: ideo quod maiorem habet circunductionem ſphæra, quàm quod à Notio polo eſt ortum. Si autem ſimul occiderint, ſerius exorietur id ſignum, quod ab Antiarctico fuerit exortum, ideo quod tota illa collocatio mundi maiorem partem habeat ſub terra, quàm illa pars qua in Boreo polo eſt finita. Et non modo ſigna qua ſunt ad Arcticum finem collocata, præſtantibus corporibus, aut ſerius occidunt & antè exoriuntur, quàm ea qua Notio polo depinximus: ſed ipſa quoque corpora inter ſe diſſentiunt: vt ſi quod inferius ſit ſignum, & id cum ſuperiore exoritur, tamen ſerius occidat. Econtrario itaque ſi qua ſunt ſigna ab Aquinoctiali circulo ad Notium polum figurata, eorum ſi qua ſigna pariter exorta fuerint, citius occident quàm ea qua proxime Polum accedunt. Euenit etiam, vt non modo qua ſimul ſint exorta ſidera, ex his ſerius occidant, qua proxime Arcticum circulum ſunt collocata, ſed etiam ſi qua eorum antè exorta fuerint, qua ſunt ad Notium polum finita, tamen antè occidant quàm ea corpora, qua in Boreo polo figurata eſſe ſuprà demonſtrauiſmus, ideo quod maiore circunductione ſphæra vtuntur ea corpora, qua ab Aquinoctiali circulo

lo ad Arcticum finem sunt constituta. Igitur ostendimus, qua inclinatione mundi sphaera sit constituta. Nunc ad duodecim signa reuertemur, & quorum exortu qua de reliquis corporibus occidant aut oriuntur, commemorabimus, & initium ab Ariete faciemus.

16 **ARIETIS** exortu, sinistra pars Andromeda prouenire, Ara autem occidere videtur. Cum eodem fidere exoritur & Persei caput vsque ad vmbilicum, vt dubium fere videatur, zona eius vtrum vsque extremo Ariete, an Tauro primum exoriente prodeat ad lucem.

Tauro autem exorto qua prius dubia fuerunt, omnia sunt certa. Nam & Ara omnino occidit, & Perseus totus est ortus, & Auriga caput cum reliquo corpore duntaxat ad sinistram pedem videtur, & Pistrix à cauda exoriente perspicitur. Hoc signo primum occidere Bootes videtur: et si cum quatuor signis occidit, neque tamen totus ad terram potest peruenire: nam manus eius sinistra circulo Arctico conclusa, neque oritur neque occidit.

Geminis exorientibus, tota iam Pistrix & fluminis Eridani prior pars apparet, & Orion exoriri videtur: occidit autem Ophiuchus à pedibus genuum sine.

Cancer exoriente obscurat dimidiam partem Corona, Pistricisque caudam & Notium piscem, & caput cum reliquo corpore ad vmbilicum eius qui Engonasin vocatur. Ophiuchus à genibus ad humeros, & Anguem totum prater caput & ceruicem, qua ex Aestiuo circulo tendit ad Coronam. Bootem propè totum terra tenet testum. Exoritur autem & Orionis corpus ad zonam, & Eridanus totus apparet.

Exortu Leonis reliqua pars occidit Corona, cum capite & ceruicibus Anguis & Ophiuchus. Engonasin autem qui vocatur, eius prater sinistram genu & pedem nihil apparet, & Bootes totus obscuratur. exoritur autem caput Hydra cum Lepore toto, & Procyon cum pedibus prioribus Canis, & Aquila tota.

Virgo autem exoriente: non pauca sidera obscurat: nam statim Lyra occidit cum Sagitta & Delphino, & Oloris capite corpus ad caudam propè occidit, & Fluminis prior pars, & Equi caput cum ceruicibus: exoritur autem Hydra sine Crateris, & Canis totus, & nauis Argo sine totius velis.

Chelis exorientibus videtur, & Bootes exoriente totus, & tota nauis apparet. Argo Hydraque, prater cacumen extremum cauda, quod est sub terra. Exoritur etiam genu & sura eius dextra qui Engonasin vocatur. Hunc eadem nocte occidere & exoriri licet videre: reliquum autem corpus, cum Scorpionis & Sagittarii prouenit parte. Praterea cum Chelis exoritur cauda Centauri, occidit reliquum Pegasi corpus: & Oloris extrema cauda, & Andromeda caput cum vmbilico Pegasi: & Pistrix reliquo corpore ad ceruices, vt caput eius solum videatur: & caput Cephei pendens ad Pistricis occasum, cum manibus & humeris peruenit ad terram.

Scorpione exoriente dua partes Fluminis occidunt, & reliquum corpus Andromeda cum capite Cephei. Occidit etiam Cepheus capite ad humeros, qua pars est extra Arcticum circulum constituta: obscuratur etiam Cassiopeia usque ad pedes: exoritur autem Corona, qua ante Centauri pedes iacere existimatur: & Hydra reliquum quod caudam esse supra diximus. Prouenit etiam & corpus Centauri, quod equina figura videtur, & ipsius hominis caput, & hostia quam tenere cum supra diximus: denique ad id corpus qua sine pedes eius sunt priores: Ophiuchi autem duntaxat caput exoritur, & ipsius Anguis caput quod est contra Cancrum.

Sagittarium exorientem Ophiuchus totus exoriente insequitur, & Anguis qui ab eo tenetur, caput eius qui Engonasin vocatur, & sinistra manus eiusdem: deinde Lyra tota cum Cephei capite & humeris exit ad lucem. Occidit autem Canis maior, cum Orione toto, & Lepore, & Auriga superiore parte corporis: praterea caput & pedes eius occidit etiam totus Perseus prater crus & pedem dextrum, Argo autem puppim solam relinquens, peruenit ad terram.

Capricornus exoriente, haec sidera ad terram premere videtur, reliquam figuram nauis, & signum quod Procyon vocatur. Eodem tempore & reliquum corpus occidit Persei. Exoritur autem Olor cum Aquila, & Sagitta, & Ara, quam proximam esse Notio polo diximus.

Aquarius exoriente ad dimidiam partem corporis Equi pedes secum terra ducit, & caput cum ceruice Pegasi. At contra Centaurus à cauda ad humeros virilis corporis occidit cum Hydra capite & ceruicibus.

Piscibus exorientibus occidit reliquum Hydra corpus & ipse Centaurus: exoritur autem Piscis qui Notius vocatur, & Andromeda dextra pars corporis.

17 **SIC Igitur** exorientibus duodecim signis, reliqua corpora occidere & exoriri videntur. Sed, vt ante diximus, nunc protinus de Solis cursu dicemus. Neceesse est enim Solem, aut ipsum per se moueri, aut cum mundo vtri vno loco manentem, Quod si maneret, neceesse erat eodem loco occidere & exoriri, à quo pridie fuerat exortus: quemadmodum signa eodem loco semper oriuntur & occidunt. Praterea, si ita esset, neceesse erat dies & noctes omnes aequales esse, vt quam longus hodiernus dies fuerit, tam longus semper

per sit futurus: item nox simili ratione semper equalis permaneat. Quod quoniam non est, illud quoque necesse est, cum videamus esse dies inaequales, & Solem alio loco hodie occisurum, & alio heri occidisse. Si igitur alijs locis oritur & occidit, necesse est eum moueri, non stare. Solem autem contra mundi motum currere, sic possumus intelligere: euenit enim, ut duabus ex causis sidera non posimus videre. Quarum una est, cum abierint infra terram, nostrum quoque effugere conspectum, ita ut inferiori hemisphaerio ostenditur. Altera autem est ratio, quod propter fulgorem Solis, & vim maximam luminis, sidera obscurantur: siue quod stellis obsistit, ne candor earum ad nostros perueniat aspectus: siue sui magnitudine luminis officit oculis nostris, ne praeter eius ignem aliam superiorem rem perspiciamus, quod magis verisimile videtur. Neque enim Solis ignem eiusmodi videmus, cuiusmodi reliquos ignes intelligimus: sed ita lumen auertit nostrum, ut ipse quoque nobis non igneus, sed albus videatur esse. Praeterea in vnaquaque nocte vndecim signa necesse est apparere, adeo quod vno signo Sol ipse nixus, iter conficere videtur, cuius figuram corporis ipse suo lumine obscurat, cum eo enim signo & occidere & exoriri videtur. Nonnulli dicunt nos duodecim signa duntaxat hac ratione perspicere posse, si in eius signi prima nouissimaque parte consistat. Habet enim duodecim signa partes eiusdem modi, ut vnumquodque eorum in longitudine habeat partes triginta, in latitudine autem partes duodecim. Itaque euenit, ut in longitudine signorum annus sit, in latitudine autem singuli dies sint. In prima parte signi nihilominus nos reliquum corpus eius signi videre posse nonnulli dicunt. Simili ratione, & si fuerit in extrema parte signi, quod fieri non potest. Nam cum Sol sit in qualibet parte signi, & exoriat, ita magnum videtur habere fulgorem: ut omnia sidera obscurer. Illud tamen potest euenire, ut cum Sol sit in prima parte signi & occidat, reliquum corpus eius signi appareat. Sed certius & verius est, vndecim signa quam duodecim apparere posse. Praeterea quaeritur, quare Sol contra mundi inclinationem currens, videatur cum ipsa sua sphaera occidere & verti. Nam si Sol contra siderum occasum curreret, de Ariete ad Pisces, non ad Taurum transiret. Exoriri etenim Pisces prius quam Aries, & occidere perspiciuntur: & ita mundus verti videtur, ut prius Pisces quam Aries occidant. Itaque diebus triginta Sol in Ariete currens, & eius corpus obscurans, sic duntaxat apparet Sol, ut ex eo loco quo Aries ante exoriri videatur: & post dies triginta, Sol videatur ab eodem loco surgere, ex quo loco Taurus ante exoriri videbatur. Igitur apparet solem ab Ariete ad Taurum transire. Quod si ita est, necesse est eum contra mundi inclinationem currere. Quare autem euenit, ut ante diximus, quod videtur cum mundo Sol verti: eius similis hac est causa. Ut si quis in nauicula rostro sedens, inquirat ad puppim transire, & nihilominus ipsa nauis iter suum conficiat: ille quidem videbitur contra nauicula cursum ire, sed tamen eodem perueniet quo nauis. Hoc autem sic etiam facilius intelligitur, si nauim diuiseris in partes trecentas sexaginta, quemadmodum Sol diebus trecentis sexaginta simul mundum transigit. Eodem modo, ut ante diximus, si nauis sit diuisa, & in vna parte de trecentis sexaginta constituat quilibet eorum: nauis autem habet vnus diei cursum ille quidem contra nauim ire, sed cum ea ad locum definitum peruenire intelligitur. Non enim extra nauim est, quia rostro ad puppim transit, sed ipsa nauis continetur: item Sol cum per ipsum mundum iter conficiat, & eo contineatur, videtur contra mundum ire, sed cum eo peruenit ad occasum. Cum enim mundus trecentis & sexagies se conuerterit, tunc Sol iter annuum conficit.

18 QVONIAM de sole qua visa sunt nobis vtilissima esse, literis mandauimus, nunc de Luna dicemus. Et si alta conati perscribere, velut natura voluminis ad hoc loci deuenimus, ne nonnulli incaute huius rationem relinquentes, aut propter magnum laborem defecisse, aut inscienter superari non valuisse persequi videamur. Nos autem non illorum existimationis timenda causa persequi consuetudinis nostra rationem demonstrasse instituiamus, sed quod alterius quari volumen hoc perfectio volumus: nec tandem rem cogitatam scripto aliorum ad desiderium adducere. Praeterea dum reliqua omnia diligentissima persecuti fuerimus, alienum videtur esse, nos non eandem persequi causam. Quare, sicut ante diximus, ad inceptum reuertemur, & necessario totidem verbis de Luna ac Sole dicemus, ita, Lunam per alias exortus & occasus necesse est moueri, non stare: idque facilius, quam de Sole licet intelligere. Neque enim tam magnus ardor eius est, ut officiat oculis nostris, neque ut Sol dies triginta vno quoque signo vehitur, ut difficile sit intellectu, quanta particula luminis aut ipsius signi superesse videatur, cum ad aliud transierit signum. Luna enim cum duodecim signa diebus triginta percurrat, & ad intelligere, duobus diebus & sex horis Lunam in alio signo esse: hanc autem, cum a Sole lumen accipiat, & ita nobis lacer videatur non est verisimile de tam multis causis, potius eam constare quam moueri. Si enim suo lumine vteretur, illud quoque sequebatur, eam semper aequalem esse oportere, nec die tricesimo tam exilem aut omnino nullam videri, cum totum transigerit cursum, sola autem ad aliud transire signum intelligatur. Praeterea si suo lumine vteretur, huius nunquam eclipsin fieri oportebat. Sed ne dubium fiat, quare salis eclipsis fieri possit, qui vtriusque lumen dare supra sit dictus: Luna autem non facile fiat, cum alieno lumine utatur: eius

hac

hac verissima, vt arbitramur, est causa. Luna enim cum ex toto mundo & omnibus stellis maxime terra proxima videatur, & ad acies nostras perueniat: & quodam tempore torrens perueniat ad eundem locum signi, quo Sol vehitur, obscurare lumen eius à nostro conspectu videtur. Hoc autem maxime euenit die nouissimo, cum Luna transierit in duodecim signa, & cum Sol ad aliud signum transire videatur, & proxima fiet illi. Quod euenire sic etiam potest intelligi: Vt si quis alicui manum planam ad oculos ad-mouerit, quanto magis sic fecerit, hoc minus ille videre poterit: & quanto longius ab eo disceperit, hoc ma-gis illi omnia poterunt apparere: simili ratione, cum Luna ad Soli locum peruenit, tunc proxima eius vi-detur esse, & radios eius obturare, vt lumen eijcere non possit. Cum autem Luna ab eo loco disceperit, tunc Sol lumen eijcit, & ita ad nostra adijcit corpora.

Luna autem eclipsis sic euenit: Cum propè vna dimensione sit Luna, cum abierit Sol sub terram duntaxat hoc modo, vt per mediam terram, si quid directum traieceris, contingere possit Solem sub ter-ram, Lunam autem supra terram, Quod cum ita euenit, necesse est Solis radios propter magnitudinem terra ita esse dimissos, vt lumen eius quo Luna lucet: non possit ad eam peruenire: & ita existimatur fieri eclipsis Luna. Quia si suo lumine vteretur, licebat ne apparere quidem nunquam Solem, ideo quòd Luna nihilominus luceret, Sic nanque accipit lumen, vt luceat cum Sol venerit per terras, sed non vt aliquè lo-cum conclusiorem totumque spaciū impleat lumine. Si quis nostrum steterit in eo loco quo Sol ma-ximè lucet, reliquis partibus lumen à Sole accipiens praebebit: id in Luna fieri inuenitur, eam Solis lumine accepto, lucere reuibratione. Nonnulli existimant, cum dicitur Sol in Ariete aut in quolibet signo esse, eum supra ipsas stellas Arietis iter facere. Qui autem hac ratione vtuntur, longe à vera ratione errant, Nam neque Sol, neque Luna proximè sidera apparent, Hac etiam de causa nonnulli septem stellas erra-ticas finxerunt, adiungentes eodem Solem & Lunam, quod cum quinque stellis feruntur: Luna enim pro-xime terra est, itaque triginta diebus totum mundum existimatur transire. Id hac euenit ratione: si cir-culos quos intra Zodiaci ambitum fecerit, & hoc interuallo finxerit, vt terra sit in medio, & vnam à terra ad Lunam mensionem fecerit, quam Graeci τὸν οὐρανὸν appellauerunt. Hunc autem, quia certum spa-cium non potuerunt dicere, tunc dixerunt. Igitur abest Luna à terra, tono vno. Hac igitur re, quòd breuissimo circulo deuehitur, diebus triginta ad primum peruenit circulum. Ab hoc circulo abest circulus semitonio: quo Mercurij sidus vehitur. Itaque diebus triginta ad alterum signum transiens tardius, ab hoc circulo abest tono dimidio: quo loco iter suum Veneris dirigit astrum, tardius quam Mercurij stel-la conficiens cursum, transit enim ad aliud signum diebus triginta. Supra huius stellam Soli est cursus, qui abest ab Hespero, quae est Veneris stella, medietate toni. Itaque cum inferioribus pariter peruolans anno vno duodecim signa percurrit, tricesimo die ad alium transiens signum. Supra solem igitur & eius circulum, Martis est stella, quae abest à Sole, tono dimidio. Itaque dicitur diebus sexaginta ad aliud signum transi-re. Supra huius stellam est stella, quae abest à Martis, hemitonio. Itaque vno anno ad alterum transit si-gnum. Nouissima stella Saturni, quae maximo vehitur circulo hac autem tono distat à Ioue. Itaque annis triginta duodecim percurrit signa. Ab ipsorum tamen siderum corporibus Saturnus abest tono vno & dimidio. Hac igitur ratione potes scire, neque Solem neque Lunam contingere stellas, & nihilominus per zodiacū circulū verti. Hinc etiam possumus intelligere, Lunam minorem esse Sole. Omnia enim quae pro-xima sunt nobis, maiora necesse est esse, quàm quae longo disidente interuallo videmus. Igitur Lunā vide-mus proximè nos esse: neque eam maiore nostro aspectu esse quàm Solem. Illud quoque necesse est, cum Sol lon-gè absit à Luna, & à nobis maior videatur, si propè acceperit, multo maiore futurum. Præterea necesse est vt ante diximus, aut nullam stellam erraticam esse, aut Solem pariter cum Luna vt reliquas stellas erra-re. Si enim quisquam mihi potest demonstrare quinque stellarum: cursum, & dicere, quòd hodie coram ea-rum quaque ad aliud transeat signum, quemadmodū de Sole & Luna fieri videmus, & nihilominus suum efficit cursum, non est erratica. Si autem dubium est, quòd hodie transeat, & ad aliud signū compari ra-tione cum Luna feratur, & suum circulū dirigat, quemadmodū stella quae sunt dubia, necesse est has quo-que errare: sed non euenit vt errent, praesertim cum suo tempore ad cursum reuertantur. Igitur ne stella quidem, cum certo tempore ad suum signum reuertantur, possunt errare, nisi fortè volumus accipere ex-cusationem, quòd duo corpora magna facilius possint obseruari quàm singula stella, quae non certos cur-sus conscientes videntur apparere.

16 STELLAS quinque nonnulli has aiunt esse: Veneris, Mercurij, Iouis, Saturni, & Martis. E qui-bus esse maximam colore candido, nomine Hesperum, & eam appellari Venerem. Hac stella nō abest à So-le longius duobus signis infra eius circulum collocata, sicut ante diximus: apparens maximè noctu, sed to-to mense non plus indeficiens potest videri, sed totus Hesperus incertos efficit cursus, non eodem tempore ad praeteritum transiens signum.

SECUNDA stella est Mercurij nomine Σιλάων, totus acuto lumine, sed in aspectu non magnus.

Hic

Ab Sole non longius abest signo vno. Qui semper eosdem cursus efficiens, modo nocte prima, modo autem ad Solis exortus incipit apparere, nonnunquam etiam perpetuo signis IIII. est cum Sole: rediens autem cum Sole, non amplius est quam tertiam partem signi.

IOVIS autem stella, nomine $\Phi\alpha\iota\delta\omega\nu$ corpore magnus est, figura autem similis Lyrae. Hic autem duodecim signa annis totidem transire existimatur, & vno quoque anno nusquam apparere dicitur, non minus dies triginta, non plus quadraginta, sed maxime obscuratur, cum occidit cum sole. Exoriens autem apparet antequam Sol.

SOLIS stella, nomine $\Phi\alpha\iota\delta\omega\nu$ corpore est magno, colore autem igneo: similis eius stella, qua est in humero Orionis dextro. Hic per duodecim signa assidue ferri videtur: nonnunquam etiam cum solis ipsius sideribus apparet, modo alijs partibus adiectis circuli. Hanc stellam nonnulli Saturni esse dixerunt. Redire autem ad signum annis triginta, & quot annis non apparere, non minus dies triginta, nec amplius quadraginta.

RELIQVVM est nobis de Martis stella dicere, qua nomine $\pi\rho\upsilon\phi\epsilon\alpha$ appellatur. Hic autem non magno est corpore, sed figura similis est flamma. Nonnunquam autem cum ipsius solis sideribus concurrens, omnia pernoctat signa, sedens ad primum signum non longius biennio.

QVOD ad quinque stellas attinet, hucusque satis arbitramur dictum: nunc autem demonstrabimus, quibus de causis mense intercalentur: quoniam tempus omne metimur die & nocte, mense & anno. De quibus diem nobis diffinierunt, quandiu sol ab exortu ad occasum perueniat: noctis autem spatium constituerunt esse, quandiu sol ab occasu rursus: ad exortum reuertatur: mensem autem,

quandiu Luna Zodiacum circulum perducit: annum voluerunt esse cum sol ab

Aestiuo circulo redit, & Zodiacum ad id signum vnde incipiebat, permetitur.

CAETERA DESIDERANTUR.

COLONIAE AGRIPPINAE,

APVD THEODORVM

GRAMINAEVM.

ANNO SALVTIS

M. D. LXX.

